JOHN C. MAXWELL

TALENT IS NEVER ENOUGH

1% & 99%

TÀI NĂNG & MỒ HÔI NƯỚC MẮT

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

alphabooks

LỜI GIỚI THIỆU

(cho bản tiếng Việt)

Nhân tài, ở mọi thời đại, được đánh giá rất cao. Chúng ta thán phục người tài, thừa nhận và ngưỡng mộ đóng góp xã hội của họ. Tuy nhiên, tài năng thiên bẩm, món quà hào phóng của Thượng đế, chỉ là lợi thế khởi điểm, điều quyết định là hành động và biết cách sử dụng tài năng đó.

Hầu hết các nhân tài được thế giới ghi danh đều trải qua một quá trình nỗ lực bền bỉ không ngừng, thậm chí không ít lần thất bại trước khi trở thành tấm gương tham chiếu hay thần tượng của nhiều thế hệ và thời đại. *1% & 99% – tài năng và mồ hôi nước mắt (tên gốc: Talent in never Enough)* của John C. Maxwell, chuyên gia hàng đầu thế giới về thuật lãnh đạo, cùng chúng ta dõi theo hành trình của nhiều người trong số đó, những người có ảnh hưởng lớn trên thế giới và thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau: chính trị, văn học, âm nhạc, hội họa, kinh doanh, thể thao, v.v… Tìm hiểu cuộc sống và sự nghiệp của họ, từ những người đã thuộc về lịch sử như Thomas Jefferson, Winston Churchill, Charles Dickens, Leonardo da Vinci… đến những người sống cùng thời với chúng ta, như nhà hoạt động cộng đồng Rueben Martinez, cầu thủ Joe Namath, vận động viên Vonetta Flowers, huyền thoại dòng nhạc country Johny Cash…, John C. Maxwell đúc kết 13 điểm mấu chốt (lựa chọn, niềm tin, niềm đam mê, sự tập trung, lòng kiên trì, sự can đảm…) mà mỗi người cần có hay thực hiện để phát huy ở mức tối ưu những khả năng trời phú, để trở thành người "trên cả tài năng".

Nhìn vào thực tế Việt Nam, mặc dù tỷ lệ thất nghiệp khá cao (4,2% vào năm 2007), các nhà tuyển dụng vẫn luôn gặp khó khăn khi tìm nguồn nhân lực, đặc biệt là cho cấp lãnh đạo và quản lý. Thiếu hụt nhân tài dường như đang trở thành một vấn đề đáng lo ngại đối với sự phát triển xã hội. Tuy nhiên, chưa và sẽ không bao giờ thiếu tài năng; chúng ta chỉ thiếu những công cụ cần thiết để phát triển tối đa tài năng. Xu thế mới là không tìm tài năng bên ngoài mà khơi dậy khả năng tiềm ẩn trong mỗi người. Điều ABC (vỡ lòng) của quản trị nhân lực và nhân tài là khơi dậy tài năng ẩn chứa (A) bên trong (B) và chưa được khai thác (C) ấy.

Còn bạn, bạn cũng khát khao trở thành nhân tài? Bạn cũng muốn tài năng của mình được công

nhận? Vậy bạn đã tự đặt cho mình những câu hỏi về bản thân? Bạn muốn làm nghề gì? Bạn sẽ học đến trình độ nào? Bạn muốn và có thể làm gì với ngày hôm nay? Với ngày mai? Và, thế nào là nhân tài?… Lựa chọn mới chính là quyền năng lớn nhất mà bạn có. Một trong những lựa chọn quan trọng nhất là quyết định bạn sẽ trở thành người như thế nào. Lựa chọn đúng sẽ xây dựng nền móng cho sự phát triển toàn vẹn nhất của tài năng trong bạn. Bạn đã có điều kiện cần – tài năng thiên phú? *1% & 99% Tài năng và mồ hôi nước mắt* sẽ giúp bạn thấy đâu là những điều kiện đủ. Chúc bạn thành công và trở thành nhân tài theo cách của bạn!

Tiến sĩ PHAN QUỐC VIỆT

Chủ tịch, Tổng Giám đốc Tâm Việt Group

LỜI MỞ ĐẦU

KHI NÀO CHỈ CÓ TÀI NĂNG LÀ ĐỦ?

Tài năng thường được đánh giá quá cao và bị hiểu nhầm. Nhà thơ kiêm nhà soạn kịch người Pháp Edouard Pailleton đã chỉ ra: “Hãy thành công và sẽ luôn có những kẻ ngốc nói rằng bạn có tài.” Khi ai đó đạt được thành tích, những người khác thường lý giải điều đó bằng cách đơn giản là quy mọi thứ cho tài năng. Nhưng đó là một cách nhìn nhận sai lệch. Nếu chỉ cần tài năng, tại sao trong thực tế có những người rất tài năng nhưng lại không thành công?

Nhiều nhà lãnh đạo doanh nghiệp Mỹ bị ám ảnh bởi tài năng. Một số nghĩ tài năng là chìa khóa cho mọi vấn đề. Malcolm Gladwell, tác giả cuốn sách *The Tipping Point* (Điểm bùng phát) và Blink (Trong chớp mắt), nhận thấy rằng nhiều công ty và nhà tư vấn đặt việc tìm người có tài lên trên hết. Ông nói: “Quan niệm về tài năng như vậy là cách quản lý chính thống mới kiểu Mỹ.” Một số công ty thuê hàng loạt thạc sỹ quản trị kinh doanh (MBA) tốt nghiệp các trường

đại học hàng đầu, cho họ thăng tiến nhanh chóng với những mức thưởng hậu hĩnh mà không bao giờ đánh giá cụ thể thành tích của họ. Ông đưa ra ví dụ điển hình là Tập đoàn Enron. Việc tập đoàn này chỉ căn cứ vào tài năng đã trở thành huyền thoại. Ví dụ, Lynda Clemmons, người khởi lập việc kinh doanh bảo hiểm rủi ro thời tiết của Enron, từ một người buôn bán đã trở thành cổ đông, lên vị trí quản lý, giám đốc, rồi trở thành chủ tịch sáng lập công ty chỉ trong vòng bảy năm! Gladwell đặt câu hỏi: "Nếu trong một hệ thống không có ai đảm nhiệm một công việc đủ lâu để bạn có thể đưa ra đánh giá chính xác, bạn sẽ đánh giá thành tích của họ như thế nào?"

Tài năng thôi chưa đủ! Peter Drucker, cha đẻ của ngành Quản lý hiện đại, nói: "Dường như có ít tương quan giữa hiệu quả của một người và sự thông minh, trí tưởng tượng hoặc tri thức... của anh ta. Sự thông minh, trí tưởng tượng và tri thức là những nguồn lực thiết yếu, nhưng chỉ có tính hiệu quả mới biến chúng thành kết quả. Bản thân chúng chỉ tạo ra những giới hạn. Nếu chỉ cần tài năng là đủ, những người đạt hiệu quả cao nhất và có ảnh hưởng lớn nhất sẽ luôn là những người tài năng nhất. Nhưng thực tế không phải lúc nào cũng vậy. Hãy xem xét những số liệu sau:

• Hơn 50% CEO của 500 công ty hàng đầu do tạp chí *Fortune* (Vận hội) bình chọn có kết quả trung bình hạng C hoặc C- khi học đại học.

• 65% thượng nghị sĩ Mỹ chỉ xếp ở nửa dưới của lớp học cấp phổ thông.

• 75% tổng thống Mỹ nằm trong nhóm học sinh trung bình của trường học.

• Hơn 50% doanh nhân triệu phú chưa tốt nghiệp một trường đại học nào.

Rõ ràng tài năng không phải là tất cả.

NGUYÊN TẮC NHẢY CAO

Đây không phải cuốn sách bài xích tài năng. Tôi tin vào tầm quan trọng của tài năng. Tại sao? Tất cả các nhà lãnh đạo thành công đều hiểu tầm quan trọng của nó. Lou Holtz – huấn luyện viên bóng đá huyền thoại, người dẫn dắt đội bóng của các trường đại học, từng nói với tôi: "John, tôi đã huấn luyện các đội bóng có các cầu thủ giỏi và cũng làm huấn luyện viên cho những đội có các cầu thủ tồi. Tôi huấn luyện tốt hơn khi tôi có các cầu thủ tốt!" Một đội thể

thao, một nhóm kinh doanh hay dịch vụ sở hữu càng nhiều tài năng thì đội hay nhóm đó càng có nhiều tiềm năng, người lãnh đạo đội càng có nhiều cơ hội để phát triển.

Hầu hết các nhà lãnh đạo hiểu động lực của quyền sở hữu, sự chia sẻ trách nhiệm, sự phân công lao động, sự quản lý theo nhóm và sự ủy thác. Thông thường các nhà lãnh đạo hoàn thành những nhiệm vụ lớn bằng cách chia một công việc thành nhiều phần và phối hợp nỗ lực của tất cả mọi người. Các công trình lớn, như Kim tự tháp hoặc Vạn Lý Trường Thành, được hoàn thành theo cách đó. Tuy nhiên, một số nhiệm vụ không thể hoàn thành theo cách cộng thêm người. Định luật Brooks phát biểu: "Thêm người vào một dự án phần mềm chậm trễ sẽ làm nó chậm hơn." Nhiều hơn không phải bao giờ cũng tốt hơn, một số việc được làm tốt nhất khi chỉ có một cá nhân. Một minh họa tuyệt vời và đơn giản cho tầm quan trọng của tài năng trong thể thao là môn nhảy cao. Muốn giành chiến thắng, vận động viên có thể phải nhảy qua bảy feet , chứ không phải bảy người có thể nhảy một foot. Tuy vậy, chúng ta vẫn thường tin có thể đạt được thành tích cao hơn khi đưa thêm người để thực hiện một nhiệm vụ. Đó không phải là giải pháp luôn đúng. Thực tế, cũng giống môn nhảy cao có nhiều nhiệm vụ yêu cầu tài năng xuất chúng của một người chứ không phải khả năng bình thường của nhiều người.

ĐẶT TÀI NĂNG TRONG TẦM NGẮM

Như đã nói, tôi không đánh giá thấp tầm quan trọng của tài năng. Tài năng là món quà Thượng đế ban tặng và đáng được tôn vinh. Khi chúng ta quan sát những người có tài, chúng ta nên:

1. Thán phục tài năng của họ

Đọc các cuốn sách về thuật lãnh đạo của Jack Welch, tôi kinh ngạc bởi trí tuệ sâu sắc hòa quyện với những kinh nghiệm thực tế của ông. Không có gì đáng ngạc nhiên khi ông có thể xoay chuyển Tập đoàn GE và đưa nó lên vị trí thống trị trong các doanh nghiệp Mỹ. Jack Welch là một nhà lãnh đạo bẩm sinh.

Tôi thường tới các buổi hòa nhạc của Sarah Brightman mỗi khi có cơ hội. Giọng hát của cô rất đặc biệt. Tôi luôn say sưa lắng nghe cô hát và kinh ngạc trước tài năng của nữ danh ca này. Sarah Brightman là một ca sĩ bẩm sinh.

Bóng đá chuyên nghiệp ở Atlanta đạt tới một đẳng cấp mới khi Michael Vick tới thị trấn. Khả

năng dẫn bóng của anh có thể khiến đám đông phấn khích. Anh đã nâng tầm đội bóng và làm nức lòng các cổ động viên của Falcon bằng tài năng phi thường của mình. Michael Vick là một cầu thủ bẩm sinh.

Tài năng có thể khiến con người làm được những điều phi thường, và chúng ta nên thừa nhận tài năng cũng như thán phục thành tích của họ.

2. Thừa nhận những đóng góp xã hội của họ

Khi quan sát những người tài năng, chúng ta nên lưu ý tầm ảnh hưởng của họ. Nước Mỹ sẽ đi tới đâu nếu không được tạo dựng bởi bàn tay các nhà lãnh đạo tài năng? Tôi đã đọc cuốn sách *Booknotes Life Stories: Notable Biographers on the People Who Shaped America* (Những cuộc đời nổi tiếng trên chương trình Booknotes: Tiểu sử các nhân vật làm nên nước Mỹ) của Brian Lamb, CEO sáng lập C-SPAN và là người dẫn chương trình truyền hình Booknotes trên C SPAN. Cuốn sách đã nhắc tôi nhớ tới tài năng của những người có công sáng lập nước Mỹ:

• THOMAS JEFFERSON, vị tổng thống thứ ba của Hoa Kỳ và là người soạn thảo chính bản Tuyên ngôn Độc lập của nước Mỹ. Ông là một nhân vật của thời kỳ Phục hưng: phát minh chiếc máy cày hiện đại đầu tiên, là Chủ tịch Hội Triết học Mỹ, là người cử Lewis và Clark tham gia chuyến thám hiểm khoa học đầu tiên của nước Mỹ, quy hoạch lại thành phố Washington và hiến tặng một thư viện cá nhân gồm 6.500 đầu sách, tạo nền móng cho Thư viện Quốc hội Hoa Kỳ.

• THOMAS PAINE lập kỷ lục với cuốn sách best-seller đầu tiên của nước Mỹ, cuốn Common Sense (Lương tri). Cuốn sách bán được nửa triệu bản trong khi dân số Mỹ vào thời điểm đó chỉ có ba triệu người.

• JAMES MADISON, vị tổng thống thứ tư của Hoa Kỳ, là người có công chính trong việc xây dựng Hiến pháp Hoa Kỳ, một văn bản có tầm ảnh hưởng trên toàn thế giới.

• HENRY CLAY, nhà hùng biện, chính khách, đồng thời là một luật sư, cố vấn dày dạn kinh nghiệm của Tổng thống Abraham Lincoln – người ngăn chặn thành công phong trào ly khai của một số tiểu bang miền Nam nước Mỹ năm 1850. Nhiều nhà sử học tin rằng sự trì hoãn kéo dài cả thập kỷ đã cho quân Liên minh đủ thời gian xây dựng cơ sở công nghiệp và nhờ đó nước Mỹ được bảo toàn.

Tiến trình lịch sử thế giới đã thay đổi nhờ những nhân vật tài năng, những người đã hoàn thiện các khả năng của mình tới mức cao nhất.

3. Tách biệt những gì họ có khả năng làm với việc họ là ai

Fred Smith, nguyên Chủ tịch Hội Đồng minh Fred Smith, từng nói: "Tài năng thiên bẩm của một người thường lớn hơn con người đó." Theo ông, tài năng của một số người lớn hơn các phẩm chất cá nhân quan trọng khác như tính cách và sự dấn thân. Kết quả là họ thường không xứng với tầm tài năng thật sự của mình. Cám dỗ khiến họ thả trôi tài năng, hoặc họ muốn người khác nhận ra các khả năng của mình nhưng chính họ lại bỏ qua các khiếm khuyết của bản thân.

Tại sao những người đáng lẽ có thể vươn lên vị trí hàng đầu không làm được điều đó? Họ hội tụ đầy đủ tài năng cần thiết nhưng vẫn không thành công. Triết gia Ralph Waldo Emerson nhìn nhận vấn đề này như sau: "Tài năng vị tài năng chỉ là thứ đồ trang sức lòe loẹt và là một cuộc trình diễn. Tài năng hoạt động với niềm vui thích trong công cuộc đi tìm chân lý sẽ nâng tầm người sở hữu lên một nguồn sức mạnh mới…"

Vậy tài năng có bao giờ là đủ không? Có, nhưng chỉ vào thời điểm khởi đầu. Tiểu thuyết gia Charles Wilson nói: "Bất kể kích thước của cái chai thế nào, kem vẫn luôn nổi lên trên." Tài năng luôn nổi bật. Nó khiến bạn được chú ý. Lúc đầu, tài năng tách bạn khỏi đám đông. Nó giúp bạn khởi đầu trước những người khác. Nhưng lợi thế đó chỉ kéo dài trong một thời gian ngắn. Nhạc sĩ Irving Berlin hiểu rõ sự thật này: "Điều khó nhất để có thành công là bạn phải tiếp tục thành công. Tài năng chỉ là điểm khởi đầu trong mọi việc. Bạn phải tiếp tục làm tài năng đó hoạt động."

Rất nhiều người tài năng khởi đầu với lợi thế hơn hẳn những người khác nhưng chính họ lại đánh mất chúng do ngủ quên trên tài năng, không nâng tầm tài năng lên. Họ cho rằng chỉ cần tài năng cũng đã đủ nổi bật. Họ không nhận ra sự thật là nếu họ chỉ vỗ cánh, những người khác sẽ nhanh chóng bay vượt qua họ. Tài năng phổ biến hơn là họ nghĩ. Stephen King, tác giả một cuốn sách đã bán được trên 10 triệu bản, khẳng định: "Tài năng rẻ hơn muối ăn. Điều phân biệt một người tài năng với người thành công là sự khổ công." Rõ ràng, để thành công chúng ta cần nhiều hơn một tài năng đơn thuần.

BẠN CẦN ĐIỀU GÌ?

Vậy thành công đòi hỏi điều gì? Những điều đó rồi sẽ đưa chúng ta tới đâu? Thành công có dành cho tất cả mọi người không? Tài năng phù hợp với nơi nào? Tôi tin vào những điều dưới đây:

4. Ai cũng có tài năng

Mọi người có giá trị như nhau, nhưng không có tài năng giống nhau. Một số người dường như được ban cho quá nhiều tài năng. Phần lớn chúng ta có ít khả năng hơn những người như thế. Nhưng hãy chú ý: tất cả chúng ta đều có thể làm tốt một điều gì đó.

Trong cuốn *Now, Discover Your Strengths* (Đã đến lúc khám phá sức mạnh của bạn), Marcus Buckingham và Donald O.Clifton nói rằng mọi người đều có khả năng làm một điều gì đó tốt hơn 10 nghìn người khác. Họ chứng minh luận điểm của mình bằng những nghiên cứu vững chắc. Họ gọi đó là vùng thế mạnh và khuyến khích mọi người tìm kiếm cũng như phát huy tối đa vùng này. Điều này không phụ thuộc việc bạn biết khả năng của mình đến đâu, bạn cảm nhận về bản thân như thế nào, trước đây bạn đã thành công hay chưa. Chỉ cần bạn có tài năng và có khả năng phát triển tài năng đó.

5. Hãy phát triển tài năng bạn có, không phải tài năng bạn muốn

Giữa người chỉ dựa vào tài năng và người nhận ra tài năng để phát triển nó, ai sẽ thành công hơn? Câu trả lời rất rõ ràng. Vậy tại sao hầu hết mọi người dành phần lớn thời gian tập trung củng cố các điểm yếu của họ?

Trong các buổi nói chuyện của mình, tôi luôn truyền đạt tới mọi người kinh nghiệm là hãy ngừng ngay việc họ làm với các điểm yếu và bắt đầu với các điểm mạnh (của khả năng, chứ không phải thái độ hay tính cách). Theo quan sát của tôi, khả năng của con người trong một lĩnh vực chỉ có thể tăng thêm 2 điểm trong thang điểm từ 1-10. Ví dụ, nếu tài năng thiên bẩm trong một lĩnh vực của bạn ở mức 4, với sự khổ công bạn có thể nâng lên mức 6. Nói cách khác, bạn có thể đi từ mức trung bình yếu lên trung bình khá. Nhưng bạn ở vị trí mức 7, vậy bạn có tiềm năng vươn lên mức 9, thậm chí mức 10, nếu đó là lĩnh vực mạnh nhất của bạn và bạn thật sự nỗ lực. Điều đó giúp bạn tiến từ vị trí 1/10.000 lên 1/100.000 – nhưng chỉ khi bạn làm những điều cần thiết khác để phát huy tối đa tài năng của mình.

6. Bất kỳ ai cũng có thể đưa ra lựa chọn tăng giá trị tài năng

Điều gì là cần thiết để biến tài năng thành kết quả? Nó chính là những lựa chọn của bạn. Những lựa chọn then chốt – ngoài tài năng thiên bẩm – sẽ phân biệt bạn với những người chỉ có tài năng đơn thuần. William Jennings Bryan, diễn giả, luật sư kiêm chính trị gia, nói: "Số phận không phải là vấn đề cơ hội, đó là vấn đề chọn lựa; cũng không phải là điều để chờ đợi, mà là điều cần đạt được."

Theo tôi, có mười ba lựa chọn then chốt để có thể phát huy tối đa tài năng của bất kỳ ai:

1. Niềm tin nâng cánh tài năng;

2. Đam mê tiếp năng lượng cho tài năng;

3. Đi đầu kích hoạt tài năng;

4. Tập trung định hướng tài năng;

5. Sự chuẩn bị định vị tài năng;

6. Luyện tập mài giũa tài năng;

7. Kiên trì nuôi dưỡng tài năng;

8. Lòng can đảm thử thách tài năng;

9. Tinh thần học hỏi mở rộng tài năng;

10. Tính cách bảo vệ tài năng;

11. Các mối quan hệ ảnh hưởng đến tài năng;

12. Trách nhiệm tăng cường tài năng;

13. Tinh thần đồng đội gia tăng tài năng.

Hãy đưa ra những lựa chọn này và bạn có thể trở thành người tài năng. Nếu bạn có tài năng,

bạn sẽ đứng ở một vị trí riêng. Nếu bạn có tài năng, bạn sẽ nổi bật.

BẠN CÓ THỂ LÀM!

Tôi tin những ý tưởng trong cuốn sách này có thể giúp bạn. Cảm hứng để viết *Tài năng và mồ hôi nước mắt* xuất phát từ một chuyện xảy ra với tôi năm 2004. Huấn luyện viên Jim Tressel yêu cầu tôi nói chuyện với đội bóng Buckeye thuộc bang Ohio vào dịp cuối tuần, khi họ chuẩn bị thi đấu với đội Michigan. Với tôi, đó không chỉ là việc nhận lời nói chuyện, đó là cơ hội biến một giấc mơ trở thành hiện thực! Tôi lớn lên ở Ohio và luôn là cổ động viên trung thành của Buckeye.

Jim Tressel đã đọc cuốn sách *Today Matters* (Ý nghĩa của ngày hôm nay) của tôi. Vì các cầu thủ của ông rất trẻ, ông muốn tôi dạy cho họ cách giữ tập trung trong mùa bóng 2004. Họ đã nghiên cứu cuốn sách suốt cả năm. Tressel muốn tôi nói chuyện với đội bóng trước khi bắt đầu trận đấu cuối cùng và cũng là trận quan trọng nhất mùa giải. Đó là một trải nghiệm không thể nào quên. Tôi nói chuyện với các cầu thủ vào tối thứ sáu và cùng họ tới sân vận động vào ngày thứ bảy. Trong phòng thay đồ của các cầu thủ, tôi nhìn thấy một chiếc đồng hồ đếm ngược tới thời điểm diễn ra trận đấu với đội Michigan, trên đó có dòng chữ: "Những vấn đề của ngày hôm nay".

Liệu điều đó giúp mọi việc tốt hơn chút nào không? Có! Huấn luyện viên Tressel quay sang tôi khi chúng tôi vẫn đang trong phòng thay đồ và nói: "John, anh và tôi sẽ dẫn đội bóng ra sân."

Chúng tôi chạy vào sân trước 100 nghìn cổ động viên đang reo hò. Tôi sẽ không bao giờ quên khoảnh khắc đó. Liệu điều này có làm mọi việc tốt hơn chút nào không? Có! Tôi đã đứng ở đường biên với đội bóng trong suốt trận đấu. Và mọi việc còn tuyệt vời hơn thế: đội bóng đã chiến thắng!

Điều này liên quan gì tới cuốn sách *Tài năng và mồ hôi nước mắt?* Trước buổi nói chuyện với đội bóng, Tressel đã gửi cho tôi một vài thông tin cần thiết để chuẩn bị. Một trong số đó là cuốn sách *The Winner's Manuel* (Cẩm nang của người chiến thắng), trong đó có một bài viết với nhan đề: "Những việc không cần đến tài năng". Bài viết nhấn mạnh các tính cách như đúng giờ, nỗ lực, kiên nhẫn và vị tha đều quan trọng đối với môn bóng đá của bang Ohio. Và không một yếu tố nào trong số đó đòi hỏi phải có tài năng. Theo Tressel, ông và các nhân viên của

mình đang cố gắng giúp các cầu thủ có tài nhận ra rằng chỉ tài năng thôi là không đủ.

Tôi rất tâm đắc với bài viết đó và nghĩ rằng một cuốn sách về đề tài này sẽ giúp ích cho rất nhiều người. Bạn thấy đấy, những người xao nhãng việc đưa ra các lựa chọn đúng đắn để giải phóng và phát huy tối đa tài năng của mình thường làm việc với kết quả không tương xứng. Tài năng giúp họ nổi bật, nhưng lựa chọn sai lầm khiến họ phải dừng chân tại chỗ. Bạn bè, gia đình, huấn luyện viên và ông chủ đều nhận ra tiềm năng của họ nhưng vẫn phải băn khoăn vì sao họ thường không đạt được thành tích mà mọi người trông đợi. Tài năng cho họ cơ hội, nhưng lựa chọn sai lầm khiến họ tự đóng sập cửa lại. Tài năng là thiên bẩm nhưng bạn phải nỗ lực mới thành công.

Ngược lại, có những người tài năng có thể phát huy gần như tối đa khả năng của mình. Họ thường làm tốt hơn mức mong đợi. Mọi người thấy được tài năng cũng như thán phục những bước đột phá của họ. Tài năng cho họ cơ hội và các lựa chọn đúng đắn giúp họ mở toang cánh cửa đến với những thành công thậm chí còn to lớn hơn.

Cuộc sống chính là vấn đề chọn lựa và mỗi lựa chọn bạn đưa ra hình thành nên con người bạn. Bạn sẽ làm nghề gì? Bạn sẽ kết hôn với ai? Bạn sẽ sống ở đâu?

Bạn học đến trình độ nào? Bạn sẽ làm gì với ngày hôm nay? Và một trong những lựa chọn quan trọng nhất bạn phải quyết định là: Bạn sẽ trở thành người như thế nào? Tài năng là thiên bẩm. Cuộc sống giống như trò chơi với quân bài được chia sẵn. Vấn đề không đơn giản là giữ và tung ra một quân bài tốt, điều quan trọng quyết định chính là các lựa chọn của bạn.

TÀI NĂNG + LỰA CHỌN ĐÚNG = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

Người tài năng là người tối ưu hóa được tài năng của mình, phát huy tối đa tiềm năng và thỏa mãn số phận của mình.

Tôi đã đọc một cuốn sách của Tiến sỹ Seuss, có nhan đề là *Oh, the Places You'll Go* (Những nơi bạn sẽ tới!). Trong đó, tôi tìm thấy một chân lý tuyệt vời:

Bạn có não trong đầu

Bạn có chân trong giày

Bạn có thể tự mình bước đi

Theo bất cứ hướng nào bạn chọn.

Tôi thật sự tâm huyết với chân lý này. Tôi mong *Tài năng thôi chưa đủ* sẽ giúp bạn tự bước đi đúng hướng và đưa ra những lựa chọn đúng đắn, tiếp sức để trở thành người tài năng, xây dựng nền móng cho các khả năng của mình và sống một cuộc đời trọn vẹn nhất.

1. NIỀM TIN NÂNG CÁNH TÀI NĂNG

Trở ngại đầu tiên và lớn nhất ngăn cản hầu hết mọi người đến với thành công chính là việc họ thiếu niềm tin vào bản thân. Một khi mọi người tìm ra vùng thế mạnh của mình (lĩnh vực họ cảm thấy mình có khả năng nhất), điều thường hạn chế họ không phải là do thiếu tài năng. Đó chính là sự thiếu niềm tin vào bản thân – một hạn chế do họ tự đặt ra cho mình. Đối với tài năng, việc thiếu niềm tin giống như trần nhà vậy. Tuy nhiên, khi con người tin vào bản thân, họ giải phóng sức mạnh trong họ cũng như các nguồn lực xung quanh và gần như ngay lập tức chúng sẽ đưa họ tới một cấp độ cao hơn. Tiềm năng của bạn giống như một bức tranh mà bạn có thể trở thành. Niềm tin sẽ giúp bạn xác định và hướng tới bức tranh ấy.

KHÔNG CHỈ LÀ TÀI NĂNG LỚN

Có một câu chuyện đã trở thành huyền thoại trong làng thể thao Mỹ. Người ta gọi đó là sự đảm bảo. Vào thời kỳ đó, câu chuyện này chỉ giống như một lời tuyên bố thái quá. Đó là việc một cầu thủ môn bóng bầu dục có thành tích thi đấu xuất sắc tỏ ra can trường khi đội của anh ta thua cuộc trước một trận đấu lớn. Vào ngày 9 tháng 1 năm 1969, chỉ ba ngày trước trận chung kết giải Super Bowl lần thứ ba, Joe Namath, tiền vệ đội Jets, đã khẳng định với tám từ đơn giản: “Jets thắng trận ngày Chủ nhật. Tôi đảm bảo.”

Giờ đây lời tuyên bố khoác lác đó có thể không đáng chú ý. Kể từ thời Muhammad Ali, những tuyên bố chắc nịch của các vận động viên đã trở nên phổ biến. Nhưng trước đó, người ta chưa được nghe thấy những lời nói kiểu như thế từ bất kỳ ai trong Liên đoàn Bóng bầu dục Hoa Kỳ. Với tuổi đời tám năm, liên đoàn này bị coi là kém cỏi và trong hai giải vô địch thế giới trước, các đội bóng Mỹ đều thất bại nặng nề. Hầu hết các chuyên gia đều cho rằng sẽ phải mất nhiều năm nữa để một đội bóng thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Hoa Kỳ có thể thi đấu ngang hàng với bất kỳ đội bóng nào thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia. Đội Colts thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia được dự đoán là sẽ thắng trong trận chung kết lần thứ ba này với sự cách biệt 18 hoặc 19 điểm.

Sự đảm bảo của Namath có vẻ thái quá, nhưng nó có ý nghĩa hơn một lời khoác lác rỗng tuếch. Đó cũng không phải là điều trái với tính cách của anh. Dù Namath thường nhanh chóng nhận lỗi trong các buổi phỏng vấn khi đội Jets thua trận nhưng anh luôn thể hiện một niềm tin hết sức mạnh mẽ. Anh tin vào bản thân, tin vào đội bóng của mình, tin vào khả năng họ có thể giành chiến thắng. Đức tính ấy có thể thấy rõ trong suốt thời thơ ấu của anh.

NHỮNG DẤU HIỆU THỜI THƠ ẤU

Joe Namath sở hữu tài năng điền kinh bẩm sinh. Cậu xuất thân từ một gia đình có truyền thống thể thao. Những huấn luyện viên đầu tiên của cậu chính là các thành viên trong gia đình. John, cha cậu, dành rất nhiều thời gian chỉ cho cậu cách ném, đánh và chặn bóng cũng như cách xử lý trong các tình huống khác nhau. Các anh trai cũng góp công dạy cậu. Anh Bobby bắt đầu dạy cậu về vị trí tiền vệ khi Joe mới sáu tuổi. Còn anh Frank rèn luyện cho Joe tính kỷ luật và sẵn sàng thụi cậu nếu cậu không thi đấu tốt trong các buổi tập luyện gia đình.

Đến tuổi trưởng thành, trông Joe vẫn nhỏ bé và nhẹ cân so với tuổi của mình. Đôi khi cậu bị mọi người đánh giá thấp vì điều đó. Khi Joe học tiểu học, một lần, có một đám nhóc bất trị ở vùng lân cận thách thức cậu bạn Linwood Alford của Joe tham gia trận bóng rổ hai chọi hai. Linwood và Joe nhận lời. Linwood nhớ lại: “Tất cả chúng nó cười như thể nói: Thằng nhóc gầy nhẳng này là đứa nào vậy? Chúng mày làm sao có thể thắng được với thằng nhóc như thế chứ?” Trông Joe giống như một đứa bé dễ bị đánh bại, nhưng không phải vậy. Alford nhận xét: “Nếu bị đánh ngã, cậu ấy đứng dậy ngay. Joe là một cậu bé mạnh mẽ.” Joe và Linwood đã nhanh chóng đánh bại hai đứa trẻ kia và khiến chúng phải kiêng nể.

Joe dường như không biết sợ hãi là gì. Cậu và Lindwood thường tới khung đường ray tàu hỏa gần nhà và treo mình lơ lửng trên đó khi tàu lao ầm ầm phía dưới. Nhưng ban đầu, tính liều lĩnh đó vẫn chưa được thể hiện trong lĩnh vực thể thao. Điểm mấu chốt giải phóng niềm tin để chắp cánh cho tài năng của cậu là năm cậu tám tuổi. Đó là lần đầu tiên Joe mặc bộ đồng phục đội Liên đoàn Bóng chày Thiếu nhi vùng Elks trở về nhà. Trong cuốn tiểu sử của Namath, có ghi lại một cuộc trò chuyện giữa cậu bé Joe và cha mình là John:

"Cái đó thật tuyệt đấy con trai ạ! Rất vừa với con!"

Joey là cậu bé nhỏ nhất trong đội. Cậu cũng là cậu bé nhỏ tuổi nhất, có thể là ít hơn những đứa trẻ khác khoảng gần một tuổi. "Bố biết đấy, các bạn khác quá giỏi", cậu nói, "Chúng cũng lớn hơn con... Con không có lấy một cơ hội."

"Vậy thì con hãy cởi bộ đồng phục đó ra ngay bây giờ," cha cậu nói, "Hãy đem trả lại người quản lý và nói với ông ấy con không thể tham gia đội vì những cậu bé khác giỏi hơn con."

Joey nhìn cha với đôi mắt buồn bã, mơ màng: "Ôi, không, cha! Con không thể làm thế!"

"Nếu con không thể tham gia đội, vậy giữ lại bộ đồng phục này có ích gì?"

"Nhưng, cha," cậu nói, "các bạn ấy quá giỏi!"

"Con cũng chơi hay, Joe ạ! Con có thể chặn những cú bóng sát đất. Con có thể đánh trúng bóng. Con biết phải chạy tới vị trí nào."

Ông John đặt cậu bé trước một sự lựa chọn: trả lại đồng phục hoặc luyện tập với đội bóng. Nếu sau quá trình luyện tập, cậu bé không cảm thấy mình giỏi hơn những đứa trẻ khác, cậu có thể từ bỏ.

Joey nói cậu sẽ thử.

Và điều đó đã diễn ra, cậu trở thành cầu thủ xuất sắc nhất của đội Elks.

John Namath đã không nhầm khi cố gắng truyền niềm tin cho cậu con trai. Người cha đã tổng kết sự nghiệp của Joe tại Liên đoàn Bóng chày Thiếu nhi bằng một câu chuyện về một trận đấu

đặc biệt thể hiện đầy đủ khả năng của con trai mình. John nhớ lại hôm đó ông đến muộn và phải hỏi một người có mặt từ đầu trận đấu về tỷ số. Chưa có cú đánh trượt nào, tỷ số là 3-3 và tất cả các góc đều có người. “Nhưng đừng lo,” người đàn ông nói, “họ vừa đưa cậu nhóc Namath vào sân.” Joe nhanh chóng làm đối phương đánh trượt ba lần, bao gồm cả lần loại khỏi sân đấu cầu thủ giỏi nhất của đối phương, cầu thủ đó hơn Joe hai tuổi. Sau đó, khi đến lượt mình đánh bóng, Joe đã đánh trúng cú bóng quyết định chiến thắng của đội.

MỌI VIỆC ĐÂU SẼ VÀO ĐẤY

Sự tự tin trong thi đấu đã trở thành chuẩn mực của Namath. Khi chơi bóng rổ ở trường trung học, anh thi đấu rất nhanh nhẹn, không chỉ có khả năng ném rổ còn có thể úp rổ. Khi tham gia đội tuyển bóng đá, anh đã dẫn dắt đội Beaver Falls giành chức vô địch Liên đoàn Thể thao các trường trung học miền Tây Pennsylvania. Một lần, Joe bị sưng mắt cá chân và không thể tham gia trận đấu tới, cầu thủ tiền vệ đầy tự tin và cũng là người chuyên chuyền bóng bổng cho các đồng đội đã an ủi vị huấn luyện viên lúc này đang rất lo lắng: “Đừng lo lắng, huấn luyện viên, trong trận này chúng ta không cần những đường chuyền bổng đâu.”

Namath được tuyển mộ từ trường phổ thông và nhiều người đã coi anh là tiền vệ học sinh xuất sắc nhất nước Mỹ. Sau đó anh chơi cho Trường Đại học Alabama. Tại đây anh đã trở thành một ngôi sao và dẫn dắt đội Crimson Tide giành chức vô địch quốc gia.

Khi tham gia giải chuyên nghiệp, một lần nữa Namath lại được coi là tiền vệ xuất sắc nhất. Có tin cho rằng đội New York Giants thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia rất muốn có anh nhưng đội New York Jets thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Hoa Kỳ lại có được anh trước. Năm 1965, Namath ký một bản hợp đồng dài hạn nhất trong lịch sử các môn thể thao chuyên nghiệp của nước Mỹ tính đến thời điểm đó.

Trong ba năm, Namath đã nếm trải nhiều thử thách, bỏ lỡ nhiều kỷ lục, trải qua nhiều ca phẫu thuật đầu gối và dẫn dắt đội bóng trong các mùa giải thất bát. Nhưng anh không bao giờ đánh mất niềm tin vào bản thân. Anh biết anh có thể thi đấu và dẫn dắt đội bóng của mình giành chiến thắng. Vào mùa giải năm 1968, mùa giải thứ tư của anh, cuối cùng anh đã dẫn dắt đội bóng bước lên bục vinh quang trong trận tranh chức vô địch Liên đoàn Bóng bầu dục Hoa Kỳ. Anh không quan tâm đến việc tất cả mọi người cho rằng Jets không có một cơ hội chiến thắng

nào trước đội vô địch giải Liên đoàn Quốc gia. Anh tin vào bản thân và khả năng giành chiến thắng của mình. Anh cũng tin tưởng vào sức mạnh của toàn đội bóng. Hầu như không ai biết Namath đã dành hàng tiếng đồng hồ để xem các cuộn băng ghi các trận đấu của đội Colts, việc mà anh vẫn thường làm với mọi đối thủ. "Con quỷ một mắt này không bao giờ nói dối", Namath thường nói như vậy về chiếc máy chiếu anh đặt trong căn hộ của mình. Anh chỉ cho các đồng đội những phát hiện của mình. Họ có thể thắng trận đó. Và chính xác đấy là những gì họ đã làm. Jets đánh bại Colts với tỷ số 16 7. Đó được coi là bất ngờ lớn nhất trong lịch sử giải Super Bowl.

Điều gì có thể xảy đến với Joe Namath nếu hồi đó cha anh không thách thức anh tin vào bản thân cũng như khả năng của mình khi anh mới tám tuổi? Có thể anh đã có kết cục giống các anh trai của mình, những vận động viên tài năng phải rời bỏ trường phổ thông hoặc trường đại học để làm việc tại nhà máy hoặc cửa hàng cơ khí địa phương. Hoặc có thể cuối cùng anh sẽ trở thành một người chơi bi da ăn tiền. Thật khó nói trước được điều gì! Nhưng có một điều chắc chắn: anh sẽ không thể được ghi danh vào Bảo tàng Danh vọng ở Canton, bang Ohio. Để tới đích, ngoài tài năng còn cần có niềm tin.

NIỀM TIN ĐÁNG TIỀN MUA

Tôi không biết tài năng của bạn là gì nhưng tôi chắc chắn một điều: Tài năng sẽ không được phát huy tối đa nếu bạn không có niềm tin. Chỉ tài năng thôi không bao giờ là đủ. Nếu bạn muốn hoàn thiện bản thân, bạn cần tin vào điều đó. Bạn cần:

7. Tin vào tiềm năng của mình

Tiềm năng của bạn chính là bức tranh mà bạn có thể trở thành. Nhà phát minh Thomas Edison nhận xét: "Nếu chúng ta làm tất cả những gì có thể, chúng ta sẽ thật sự ngạc nhiên về bản thân."

Chúng ta thường chỉ nhìn sự việc như nó vốn có chứ không phải như nó có thể có. Khi Joe Namath còn nhỏ, mọi người chỉ thấy một đứa bé gầy gò, nhỏ thó. Khi cậu học cấp ba, họ thấy một cậu bé lạc lõng giữa bạn bè và là một học sinh không chịu làm bài tập về nhà. Khi cậu chơi bóng ở giải chuyên nghiệp, họ chỉ thấy một gã có cặp đầu gối tồi tệ. Nhưng cậu tự thấy mình là một nhà vô địch. Nếu bạn có thể tự nhìn nhận tiềm năng thật sự trong con người mình, bạn sẽ thay đổi tới mức không nhận ra chính mình.

Con gái tôi, Elizabeth, đã tặng tôi một tấm ảnh tuyệt đẹp của nó khi cô bé còn học phổ thông. Lúc bấy giờ đó là mốt. Người ta thường đến phòng chụp và được hóa trang giống một ngôi sao điện ảnh. Khi nhìn tấm ảnh lần đầu tiên, tôi đã nghĩ: *Đó không phải là con bé hàng ngày, nhưng đó là Elizabeth. Đúng là con bé.* Điều đó cũng tương tự như khi bạn nhìn nhận và tin vào tiềm năng của mình. Nếu bạn nhìn nhận bản thân theo hướng tích cực, bạn sẽ trông tuyệt hơn những gì bạn từng tưởng tượng. Tôi chỉ ước mình có thể chỉ cho bạn thấy hình ảnh của bạn với tiềm năng trọn vẹn.

Nhà chính khách Ấn Độ Mohandas Gandhi từng nói: “Sự khác biệt giữa những gì chúng ta làm và những gì chúng ta có thể làm sẽ đủ để giải quyết hầu hết các vấn đề của thế giới.” Gần hơn nữa, nó cũng sẽ đủ để giải quyết phần lớn các vấn đề *cá nhân* của chúng ta. Nếu chúng ta muốn làm những gì có thể, trước tiên chúng ta phải tin vào tiềm năng của mình.

Nhiều người đã dừng lại quá xa so với tiềm năng thật sự của mình. John Powell, tác giả cuốn sách *The Secret of Staying in Love* (Bí quyết để sống trong tình yêu), ước tính rằng người bình thường chỉ đạt 10% tiềm năng, chỉ chiêm ngưỡng được 10% vẻ đẹp xung quanh mình, nghe được 10% nhạc và thơ, ngửi được 10% các mùi và nếm được 10% các hương vị ngọt ngào. Phần lớn mọi người thường không nhìn thấy hoặc không nắm bắt được các tiềm năng đó.

Huấn luyện viên điều hành Joel Garfinkle nhắc lại một câu chuyện của nhà văn Mark Twain, kể về một người đàn ông vừa qua đời và được gặp Thánh Peter tại cửa thiên đường. Nhanh chóng nhận ra Thánh Peter, vị thánh trí tuệ và uyên bác, người đàn ông liền hỏi: “Thưa Thánh Peter, con quan tâm tới lịch sử quân đội nhiều năm rồi. Xin hãy cho con biết ai là vị đại tướng vĩ đại nhất mọi thời đại!”

Thánh Peter nhanh chóng trả lời: “Ồ, đây là một câu hỏi đơn giản. Đó chính là người đàn ông ở ngay đằng kia.”

“Hẳn là ngài nhầm rồi ạ!” người đàn ông, lúc này trở nên rất bối rối, “Khi còn sống con biết người đàn ông đó và ông ta chỉ là một người lao động bình thường.”

“Đúng đấy anh bạn ạ,” Thánh Peter trấn an, “ông ta đã có thể trở thành vị đại tướng vĩ đại nhất mọi thời đại nếu ông ta là đại tướng.”

Charles Schulz, họa sĩ tranh hoạt hình, đã đưa ra sự so sánh: “Cuộc đời là chiếc xe với mười thang tốc độ. Phần lớn chúng ta đều có những thang tốc độ không bao giờ dùng tới.” Chúng ta để dành những thang đó để làm gì? Nếu đi hết cuộc đời mà không đổ chút mồ hôi nào, cuộc đời thật không còn ý nghĩa. Vậy vấn đề là gì? Hầu như đó luôn là những giới hạn do chúng ta tự tạo ra. Chúng có tác động mạnh như những giới hạn thật sự. Cuộc sống vốn đã nhiều khó khăn. Chúng ta lại làm nó trở nên khó khăn hơn khi chúng ta áp đặt cho mình *thêm* những giới hạn khác nữa. Charles Schwab, nhà tư bản công nghiệp, nhận thấy: “Khi một người đặt giới hạn cho những gì mình sẽ làm tức là đã đặt giới hạn cho những gì mình có thể làm.”

Trong cuốn sách *If It Ain’t Broke... Break it!* (Nếu nó không vỡ... Hãy đập vỡ nó!), Robert J. Kriegel và Louis Patler viết:

Chúng tôi không có manh mối cho thấy giới hạn của con người là gì. Tất cả các bài kiểm tra, các đồng hồ bấm giờ và các vạch đích trên thế giới không thể đo được tiềm năng của con người. Khi một ai đó định theo đuổi giấc mơ của mình, họ có thể vượt rất xa những gì dường như là giới hạn của họ. Tiềm năng tồn tại trong chúng ta là vô hạn và phần nhiều chưa được chạm đến... Khi bạn nghĩ tới giới hạn, đó cũng chính là lúc bạn tạo ra chúng.

Chúng ta thường nhấn mạnh quá nhiều các thử thách và trở ngại về thể chất, dành quá ít sự quan tâm tới các vấn đề tâm lý và cảm xúc. Sharon Wood, người phụ nữ Bắc Mỹ đầu tiên leo lên đỉnh Everest, đã rút ra nhiều bài học sau khi leo lên đỉnh núi thành công. Cô nói: “Tôi phát hiện ra rằng sức mạnh thể lực không phải là vấn đề mà đó là sức mạnh tâm lý. Đó là cuộc chinh phục nằm trong tâm trí tôi để vượt qua những rào cản, những giới hạn tôi tự đặt ra và hướng đến điều tốt đẹp − chính là tiềm năng − nhưng có tới 90% tiềm năng đó chúng ta ít khi dùng đến.”

Năm 2001, tôi được mời tới Mobile, bang Alabama để nói chuyện với 600 huấn luyện viên và hướng đạo sinh thuộc Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia tại trận tranh cúp Senior Bowl (Cúp dành cho sinh viên năm cuối). Họ được mời tham gia vì người ta tin họ có tiềm năng chơi cho Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia. Vào buổi sáng, tôi dạy họ những điều trong cuốn sách *The 17 Indisputable Laws of Teamwork* (17 quy tắc bất biến của làm việc nhóm) vừa mới xuất bản. Vào buổi chiều, tôi tham dự một buổi tập thể lực của các cầu thủ. Họ được kiểm tra về tốc độ chạy, thời gian phản ứng, khả năng nhảy, v.v...

Trong khi tôi đang quan sát, một trong những huấn luyện viên có mặt ngày hôm đó, ông Dick Vermeil, đã nói với tôi: "Ông biết đấy, chúng tôi có thể đo được rất nhiều kỹ năng của họ nhưng không thể đo lòng nhiệt huyết của họ. Chỉ có các cầu thủ mới xác định được."

Tiềm năng của bạn thật sự tùy thuộc vào bạn. Người khác nghĩ gì không quan trọng. Những gì bạn từng nghĩ về mình trước đây lại càng không quan trọng. Quan trọng là những gì nằm trong con người bạn và liệu bạn có định khám phá nó hay không.

Có câu chuyện kể về một cậu bé sống ở nông trại vùng Colorado. Cậu thích đi bộ đường dài và leo núi đá. Một hôm, khi đang leo núi, cậu phát hiện thấy một tổ đại bàng và trong đó có một quả trứng. Cậu mang quả trứng về nhà và để cho một con gà mái ấp quả trứng đó cùng với những quả trứng gà khác.

Vì nở ra giữa một bầy gà, chú đại bàng nghĩ mình là gà. Chú học các hành vi của gà từ "mẹ" và bới mồi trong sân cùng với "những người anh em" của mình. Chú không biết gì hơn thế. Đôi khi cảm thấy có những kích động lạ lùng trong người nhưng chú không biết phải làm gì với những cảm giác đó, vì thế chú lờ đi hoặc kìm nén lại. Rốt cục, nếu là gà thì chú nên cư xử như một con gà.

Rồi một ngày nọ, có một con đại bàng bay qua nông trại đúng lúc chú đại bàng sống trong khu trại gà ngước lên và trông thấy. Vào khoảnh khắc đó, chú nhận ra mình muốn được như chú đại bàng kia. Chú muốn bay cao. Chú muốn vươn tới những đỉnh núi xa mà chú thường trông thấy từ sân khu trại gà. Chú thử sải đôi cánh của mình, đôi cánh giờ đây đã rộng và mạnh mẽ hơn đôi cánh của những "người anh em". Đột nhiên chú hiểu rằng mình giống chú đại bàng trên bầu trời kia. Dù trước đó chưa từng bay nhưng chú có bản năng và khả năng để làm điều đó. Chú sải đôi cánh của mình một lần nữa và bay lên, lúc đầu còn chấp chới nhưng dần dần mạnh mẽ và vững chãi hơn. Khi bay vút lên, chú biết rằng cuối cùng mình đã tìm thấy cái tôi thật sự.

Phillips Brooks, tác giả bài hát O *Little Town of Bethlehem* (Ôi, thành phố Bethlehem bé nhỏ!), nhận xét: "Khi bạn phát hiện mình mới chỉ sống nửa cuộc đời, nửa còn lại sẽ ám ảnh bạn cho đến khi bạn mở đường tới nó." Tôi muốn nói thêm điều này: Nếu không đạt đến mức tiềm năng của bạn thì đó thật sự là một bi kịch. Để đạt được điều đó, trước hết bạn phải tin vào tiềm năng của mình và quyết định sống một cuộc sống trên mức trung bình.

8. Tin vào bản thân

Có một điều để tin đó là bạn đang sở hữu một tiềm năng đáng kể. Một điều nữa để có đủ niềm tin vào bản thân đó là bạn cần nghĩ bạn có thể phát huy tối đa tiềm năng đó. Khi tin vào bản thân, một số người trở nên hoài nghi tất cả! Đó không chỉ là một sự hổ thẹn, nó còn ngăn cản quá trình phấn đấu của họ. William James, nhà tâm lý học và triết học, nhấn mạnh: "Chỉ có duy nhất một nguyên nhân dẫn tới việc loài người thất bại, đó là sự thiếu lòng tin vào cái tôi thật sự của mình."

Những người tin vào bản thân nhận được các công việc tốt hơn và làm tốt hơn những người không có niềm tin đó. Giáo sư Martin Seligman thuộc Bộ môn Tâm lý học, Trường Đại học Pennsylvania, đã làm một số nghiên cứu tại một công ty bảo hiểm nhân thọ lớn và thấy rằng những nhân viên bán bảo hiểm có hy vọng thành công bán được lượng bảo hiểm nhiều hơn 37% so với những người không có hy vọng như vậy. Tác động của niềm tin ở mỗi cá nhân bắt đầu từ rất sớm. Một số nhà nghiên cứu khẳng định rằng thành tích học tập trong nhà trường có mối quan hệ chặt chẽ với sự tự tin hơn là với chỉ số thông minh.

Kerry Randall, luật sư và là chuyên gia thị trường, nhận thấy: "Những người thành công tin vào bản thân, đặc biệt khi những người khác không làm như vậy." Điều này thể hiện rõ ràng trong lĩnh vực thể thao. Các huấn luyện viên từng nói với tôi rằng sự tự tin của các cầu thủ đặc biệt quan trọng trong các trận đấu bóng căng thẳng. Trong suốt những phút cuối của trận đấu, một số cầu thủ muốn giữ bóng. Những người khác lại muốn tránh. Những người có xu hướng tự tin, giống như Namath, sẽ giữ bóng cho tới giây cuối cùng trong một trận bóng rổ, mặc dù khi đó đội của cậu đang thua một điểm. Khi người ghi bàn hàng đầu của đội liên tục hét lên: "Chuyển bóng sang đây!", Namith vẫn bình tĩnh và ném chính xác quả bóng vào rổ, giành chiến thắng cho đội mình vào phút cuối cùng.

Những người tự tin luôn có phương châm sống:

"Nếu bạn nghĩ mình bị đánh bại, đúng vậy!

Nếu bạn nghĩ mình không dám, đúng thế!

Nếu bạn muốn thắng, nhưng nghĩ mình không thể

Gần như chắc chắn bạn sẽ thua...

Không hẳn, cuộc chiến trong đời

Thuộc về những người mạnh hoặc nhanh hơn

Nhưng sớm hay muộn, người thắng cuộc

Là người nghĩ mình có thể chiến thắng."

Đây cũng là phương châm của Arnold Palmer, một vận động viên golf nổi tiếng.

Với niềm tin vào bản thân, bạn có thể phát huy tối đa tiềm năng của mình.

9. Tin vào nhiệm vụ của mình

Bạn cần điều gì nữa để nâng cánh tài năng? Đó là niềm tin vào những gì bạn đang làm. Niềm tin sẽ giúp bạn ngay cả khi có quá nhiều bất lợi ngăn cản bạn đạt được những gì mình mong muốn. William James khẳng định: "Điều duy nhất đảm bảo kết quả thành công của một công việc không đảm bảo độ chắc chắn chính là niềm tin ngay từ lúc đầu." Vậy niềm tin này có ích như thế nào?

Niềm tin vào nhiệm vụ sẽ tiếp sức mạnh cho bạn. Có niềm tin vào những gì bạn đang làm sẽ tiếp cho bạn sức mạnh để đạt được nó. Kiến trúc sư Frank Lloyd Wright nhận thấy: "Sự việc luôn diễn ra khi bạn thật sự tin vào nó; và niềm tin vào một điều gì đó sẽ khiến nó xảy ra." Người tự tin thường có thể đánh giá một nhiệm vụ trước khi đảm nhận nó và biết liệu họ có thể làm được việc đó hay không. Trong trường hợp đó, niềm tin có sức mạnh to lớn.

Niềm tin vào nhiệm vụ sẽ khuyến khích bạn. Một người phụ nữ với ý chí chiến thắng sẽ luôn phải nghe những lời tiêu cực. Một người đàn ông đang thực hiện nhiệm vụ sẽ luôn phải nghe những lời phê bình. Vậy điều gì đã cho phép những người như thế tiến bước trong một môi trường tiêu cực? Đó chính là niềm tin vào nhiệm vụ.

Nhà viết kịch Neil Simon từng khuyên: "Đừng nghe những người nói: 'Nó không được làm theo cách đó.' Có thể điều đó đúng, nhưng có thể bạn vẫn sẽ làm theo cách đó. Đừng nghe

những người nói: 'Bạn đang nhận một cơ hội quá lớn.' Michelangelo đã vẽ được các bức họa trên Nhà nguyện Sistine dù nó có bị thời gian mài mòn." Simon hẳn đã biết điều đó. Ông đã được nhận 17 giải Tony , 5 giải Drama Desk và 2 giải Pulitzer .

Hiển nhiên là ông tin vào những gì mình làm.

Niềm tin vào nhiệm vụ mở rộng khả năng của bạn. Bạn càng tin tưởng vào tiềm năng, bản thân và nhiệm vụ của mình, bạn càng có khả năng thành công. Nếu bạn giữ vững niềm tin, một ngày nào đó bạn sẽ thấy mình làm được những việc mà trước đây bạn cho là không thể.

Nam diễn viên Christopher Reeve là một minh chứng tiêu biểu cho những người có được tầm nhìn đó. Anh đã từng nói với các khán giả của mình rằng:

Nước Mỹ có một truyền thống có thể khiến nhiều nước phải ghen tị: chúng ta thường đạt được những điều không thể. Đó là một phần tính cách dân tộc. Nó giúp chúng ta thực hiện cuộc hành trình từ hết bờ biển này sang bờ biển khác. Nó biến chúng ta thành nền kinh tế lớn nhất trên thế giới. Nó đưa chúng ta lên mặt trăng. Căn phòng của tôi có treo bức tranh về một con tàu vũ trụ được phóng vào không gian, trên bức tranh có chữ ký tặng của tất cả các phi hành gia làm việc ở NASA. Phía trên bức tranh đề: "Chúng tôi thấy không có gì là không thể". Câu nói này cũng nên là khẩu hiệu của chúng ta… Đó là điều mà cả đất nước phải cùng nhau thực hiện. Rất nhiều giấc mơ của chúng ta lúc đầu dường như là không tưởng, rồi dường như là không thể, và khi chúng ta tập trung ý chí, những giấc mơ ấy nhanh chóng biến thành điều chắc chắn sẽ xảy ra. Nếu chúng ta có thể chinh phục thế giới bên ngoài thì chúng ta cũng có thể chinh phục thế giới bên trong. Ranh giới của bộ não, hệ thần kinh trung ương và tất cả các giới hạn của cơ thể đã tàn phá bao nhiêu cuộc đời và cướp đi… quá nhiều tiềm năng.

Bạn có tin vào sứ mệnh của mình? Bạn có tự tin rằng mình có thể hoàn thành những nhiệm vụ lớn lao? Bạn có hy vọng sẽ đạt được các mục đích của mình? Đây là các yếu tố cần thiết để nâng cánh tài năng của bạn từ mức tiềm năng tới mức đạt thành quả.

Tôi cần nói thêm một điều nữa về nhiệm vụ. Nó phải bao gồm nhân tố con người. Một cuộc đời sống vì người khác mới là cuộc đời đáng sống. Khi bạn hoàn thành nhiệm vụ của mình, liệu những người xung quanh sẽ nói:

“Kết quả là cuộc sống của tôi tốt đẹp hơn”, hay

“Kết quả là cuộc đời tôi tồi tệ hơn”?

Nếu bạn nghĩ câu trả lời không phải là câu thứ nhất thì nhiệm vụ đó có thể không đáng làm.

Một trong những món đồ quý giá nhất của tôi là một chiếc chặn giấy bằng pha lê đơn giản. Nó không có hình vẽ gì đặc biệt. Nó cũng không có giá trị đặc biệt về tiền bạc. Nhưng nó rất có ý nghĩa với tôi bởi những gì được khắc bên trong và bởi người đã tặng nó cho tôi. Trong đó khắc:

John

Người cố vấn tinh thần,

Người thầy thông thái, Người bạn

“Cảm ơn vì đã tin tưởng tôi!”

Yêu mến

Dan

Đó là món quà của Dan Reiland, người đã làm việc với tôi trong hai mươi năm với tư cách một nhân viên, phó chỉ huy và sau đó là phó chủ tịch cấp cao tại một trong những công ty của tôi. Dan là người tôi đặc biệt tin tưởng. Anh giống như người em trai của tôi. Nhiệm vụ chúng tôi cùng theo đuổi khiến cả hai chúng tôi đều trở nên tốt hơn. Đó là kiểu người bạn muốn hợp tác và cũng là kiểu kết quả mong muốn của bạn.

TÀI NĂNG + NIỀM TIN = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Vậy làm thế nào để bạn trở thành người tài năng? Hãy gõ vào một chuỗi tự nhiên các hành động bắt đầu là niềm tin và kết thúc là hành động tích cực:

Niềm tin xác định sự mong đợi

Nếu bạn muốn phát huy tối đa tài năng của mình, việc đầu tiên không phải là tập trung vào nó, bạn cần bắt đầu bằng việc "đóng cương" sức mạnh tinh thần của mình. Niềm tin của bạn kiểm soát mọi thứ bạn làm. Thành tựu không chỉ là vấn đề làm việc chăm chỉ hơn hay khôn ngoan hơn. Đó còn là vấn đề tin tưởng một cách tích cực. Người ta gọi đó là hội chứng "đủ chắc chắn". Nếu bạn nghĩ mình sẽ thất bại, đủ chắc chắn rằng bạn sẽ thua. Nếu bạn hy vọng sẽ thành công, đủ chắc chắn rằng bạn sẽ thắng. Bề ngoài của bạn sẽ thể hiện niềm tin trong bạn.

Các đột phá mang tính cá nhân bắt đầu với một sự thay đổi trong niềm tin. Tại sao? Vì niềm tin quyết định sự mong đợi và sự mong đợi quyết định hành động. Niềm tin là một thói quen của tinh thần trong đó sự tự tin trở thành niềm tin mà chúng ta bấu víu. Về lâu dài, niềm tin không chỉ là ý tưởng mà con người sở hữu. Nó là ý tưởng chiếm hữu con người. Benjamin Franklin nói: "Hạnh phúc thay những ai không mong đợi điều gì vì họ sẽ không bao giờ thấy thất vọng." Nếu bạn muốn đạt được điều gì đó trong đời, bạn sẽ phải sẵn sàng cho cảm giác thất vọng. Bạn cần hy vọng mình thành công. Điều đó có nghĩa rằng bạn sẽ luôn luôn như vậy? Không! Bạn sẽ thất bại. Bạn sẽ mắc lỗi. Nhưng nếu bạn hy vọng mình chiến thắng, bạn sẽ phát huy tối đa tài năng của mình và tiếp tục cố gắng. Và rồi giống như Joe Namath, cuối cùng bạn sẽ thành công.

Luật sư Kerry Randall đã nói: "Trái với ý kiến thông thường, cuộc đời không tốt hơn nhờ cơ hội, nó tốt hơn nhờ sự thay đổi. Và sự thay đổi này luôn diễn ra bên trong; đó là sự thay đổi trong suy nghĩ để làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn." Muốn cải thiện cần có sự thay đổi, nhưng sự thay đổi đòi hỏi sự tự tin. Vì lý do đó, đối với bản thân, bạn cần ưu tiên sự tự tin. Bạn cần ưu tiên đầu danh sách sự tin tưởng vào tiềm năng, vào bản thân, nhiệm vụ của mình và cả nhân loại. Tổng thống Franklin Delano Roosevelt khẳng định: "Giới hạn duy nhất cho nhận thức của ngày mai là những nghi ngờ của chúng ta ngày hôm nay." Đừng để những nghi ngờ kết liễu những mong ước của bạn.

Harvey McKay, tác giả của nhiều cuốn sách nổi tiếng, đã kể câu chuyện về một vị giáo sư đứng trước một lớp học gồm ba mươi sinh viên năm cuối ngành Sinh học phân tử. Trước khi phát bài kiểm tra cuối cùng, ông nói: "Tôi đã có vinh dự được là người hướng dẫn các em học kỳ này và tôi biết các em đã học hành chăm chỉ như thế nào để chuẩn bị cho bài thi hôm nay. Tôi cũng biết mùa thu tới hầu hết các em chuẩn bị vào trường y hoặc học cao học. Tôi cũng biết rõ các em phải chịu áp lực lớn như thế nào để có thể đạt kết quả trung bình khá, và bởi vì tôi tin các em biết tài liệu này nên tôi sẵn sàng cho tất cả những ai lựa chọn không tham gia bài

kiểm tra cuối này điểm B."

Rất dễ nhận thấy những tiếng thở phào nhẹ nhõm. Một số sinh viên nhảy ra khỏi bàn của mình, cảm ơn vị giáo sư vì đó chính là chiếc phao cứu sinh đối với họ.

"Còn ai nữa không?" ông hỏi, "Đây là cơ hội cuối cùng."

Một sinh viên nữa quyết định đi ra.

Sau đó, vị giáo sư phát bài kiểm tra, trong đó có hai câu: "Chúc mừng, em được nhận điểm A cho môn này. Hãy tiếp tục tin vào bản thân." Đó là phần thưởng công bằng dành cho những sinh viên chăm chỉ và tự tin vào bản thân.

Sự mong đợi quyết định hành động

Theo đức cha Fred Smith, một trong những cố vấn tinh thần của tôi và là tác giả cuốn sách *Leading with Integrity* (Dẫn đầu tuyệt đối), một nhà ngôn ngữ học và các dịch giả cuốn sách *Kinh thánh Wycliffe* đã nói với ông rằng trong hai mươi ngôn ngữ cổ nhất thế giới, từ tương đương với từ niềm tin có nghĩa gần với từ làm. Chỉ khi trở nên "tinh vi" hơn, con người mới bắt đầu phân biệt nghĩa của từ này với từ kia. Chi tiết đó rất đáng chú ý vì hầu hết mọi người đều tách biệt niềm tin khỏi hành động. Vậy làm thế nào để hợp nhất hai khái niệm này? Hãy thể hiện thông qua niềm mong đợi của chúng ta.

Chúng ta không thể sống không nhất quán với những mong đợi về bản thân. Điều đó không xảy ra. Tôi từng nghe một câu chuyện về người đáng lẽ là tiên phong trong ngành hàng không, anh ta đã chế tạo ra máy bay một năm trước khi anh em nhà Wright thực hiện chuyến bay lịch sử của mình tại Kitty Hawk. Chiếc máy bay nằm im lìm trong nhà kho của nhà phát minh này vì anh ta không dám cho nó bay. Có thể vì anh ta cho rằng trước đó chưa có ai làm điều này. Có thể vì anh ta nghĩ mình sẽ thất bại – tôi không rõ. Người ta nói rằng sau khi nghe tin về Orville và Wilbur Wright, anh ta mới cho chiếc máy bay của mình hoạt động. Trước đó anh ta không đủ tự tin vào bản thân để chấp nhận mạo hiểm.

Trên thế giới này có hai kiểu người: những người muốn làm mọi thứ và những người không muốn mắc lỗi. Anh em nhà Wright thuộc kiểu thứ nhất. Nhà phát minh đáng lẽ là người tiên

phong cho ngành hàng không thuộc kiểu người thứ hai. Nếu bạn là kiểu người thứ nhất, bạn đã sẵn sàng tin vào bản thân và chấp nhận thử thách. Nhưng làm nếu bạn thuộc kiểu người thứ hai? Một tin tốt là: bạn có thể phát triển.

Một câu chuyện trong cuốn sách có nhan đề *Tough Times Never Last, but Tough People Do!* (Khó khăn không bao giờ kết thúc, nhưng người mạnh mẽ có thể làm được điều đó!) của Robert Schuller kể về Edmund Hillary, người đầu tiên trèo lên đỉnh núi Everest cùng với Tenzing Norgay, một người Tây Tạng. Trước khi chinh phục thành công đỉnh Everest, Hillary là thành viên của một đoàn leo núi khác, đoàn này không những không trèo lên tới đỉnh mà còn để mất một thành viên. Tại một buổi tiếp đón dành cho các thành viên trong đoàn tại London, Hillary đứng phát biểu trước các khán giả. Đằng sau bục phát biểu là bức tranh đỉnh núi Everest rất lớn. Hillary quay mặt về phía bức tranh và hét lớn: "Everest, ngươi đã đánh bại chúng ta. Nhưng ta sẽ quay lại. Và ta sẽ chiến thắng ngươi. *Bởi vì ngươi không thể lớn hơn nữa nhưng ta thì có thể."*

Tôi không biết những thử thách bạn phải đối mặt. Chúng có thể lớn hơn qua từng ngày, hoặc chúng có thể đã to lớn đến mức tối đa, như đỉnh núi Everest. Nhưng tôi biết chắc điều này: cách duy nhất bạn có thể vươn lên đối mặt với thử thách một cách hiệu quả là hãy mong chờ nó. Bạn không thể vượt qua thử thách bằng cách làm nó nhỏ đi mà bằng cách làm mình to lớn hơn!

Hành động quyết định kết quả

Kết quả có từ hành động. Trong lĩnh vực vật lý, điều đó có vẻ là hiển nhiên. Định luật thứ ba về chuyển động của Isaac Newton phát biểu: với mọi hành động đều có một phản lực tương đương. Tuy nhiên, trong cuộc sống, nhiều người không đưa ra sự liên kết. Họ chỉ đơn giản hy vọng vào kết quả tốt đẹp. Hy vọng không phải là một chiến lược. Nếu bạn muốn có kết quả tốt, bạn cần phải hành động hiệu quả. Để có những mong đợi tích cực, trước hết bạn phải tin tưởng. Tất cả đều quay lại điểm xuất phát đó. Paul Harvey, nhân vật nổi tiếng thuộc giới truyền thông Mỹ, nói: "Nếu bạn không sống, bạn không tin nó." Tất cả đều bắt đầu bằng niềm tin.

Một hoạt động phổ biến dành cho khách du lịch ở Thụy Sỹ là leo núi – không phải kiểu leo núi mà những vận động viên chuyên nghiệp đẳng cấp quốc tế tham gia. Chính xác hơn, nó được gọi

là đi bộ ở địa hình cao. Các nhóm du khách khởi hành từ "trại cơ sở" vào sáng sớm với dự định leo tới đỉnh núi vào khoảng giữa chiều.

Tôi đã nói chuyện với một hướng dẫn viên về kinh nghiệm của anh khi làm việc với những nhóm như thế này và được anh chia sẻ một điều thú vị. Anh nói rằng trong hầu hết các cuộc hành trình, nhóm du khách sẽ dừng chân tại một ngôi nhà khi được nửa chặng đường, họ ăn trưa, lấy lại sức và chuẩn bị cho chặng leo cuối. Thường xuyên có những thành viên trong nhóm lựa chọn sự ấm áp, thoải mái của căn nhà và họ quyết định không leo nữa. Khi các thành viên khác rời đi, những người ở lại rất vui vẻ và nói chuyện rôm rả như thể ở đây đang diễn ra một bữa tiệc thú vị. Nhưng khi bóng chiều đổ xuống, nhiều người ngước nhìn ra cửa sổ hướng về phía ngọn núi và căn phòng trở nên yên lặng. Họ cứ im lặng như vậy cho đến khi những người leo núi khác trở lại. Vì sao vậy? Họ nhận ra họ vừa mất đi một cơ hội đặc biệt. Họ sẽ không bao giờ có cơ hội trèo lên ngọn núi đó nữa. Họ đã bỏ lỡ nó.

Điều này cũng giống như khi con người không phát huy hết tài năng của mình, khi họ không tin vào bản thân và tiềm năng của mình, khi họ không hành động dựa trên niềm tin và cố gắng tận dụng tối đa mọi cơ hội.

Đừng để điều đó xảy ra với bạn! Hãy sống cuộc đời bạn muốn sống. Hãy cố nhìn nhận bản thân như khả năng mình có thể vươn tới và hãy làm mọi thứ bằng chính sức mạnh của mình để tin rằng bạn có thể. Đó là bước quan trọng đầu tiên để trở thành một người tài năng.

TÀI NĂNG + NIỀM TIN

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

Ở cuối mỗi chương của cuốn sách sẽ có các bài tập tương tự dưới đây giúp bạn vận dụng những thông điệp trong từng chương. Học một ý kiến không đủ để giúp một người trưởng thành; bạn phải áp dụng các quan điểm vào thực tiễn để phát huy tối đa tài năng của mình và trở thành một người tài năng. Các bạn nên tạo một cuốn nhật ký trưởng thành và sử dụng nó khi bạn trả lời các câu hỏi, đồng thời ghi lại những quan sát khi bạn thực hiện nhiệm vụ. Nó sẽ giúp bạn tập trung và theo dõi được sự tiến bộ của mình.

1. Viết một bản miêu tả ngắn về bản thân trong thời điểm hiện tại.

2. Năm tài năng hàng đầu của bạn là gì? Nếu trước đây bạn chưa bao giờ khám phá các tài năng đó, bạn có thể phải làm một số việc để trả lời câu hỏi này. Nếu cần, hãy mua một cuốn sách như Now, Discover Your Strengths (Đã đến lúc khám phá các thế mạnh của bạn) của Marcus Buckingham và Donald O.Clifton, làm trắc nghiệm Công cụ tìm kiếm thế mạnh hoặc các bài tập trong mục Ô của bạn có màu gì? của Richard Nelson Bolles. Thêm vào đó, hãy nghĩ về các thành tích ý nghĩa nhất và bạn cảm thấy thỏa mãn nhất. Hãy tham khảo đồng nghiệp, gia đình và bạn bè thân thiết để nhận những thông tin liên quan đến tài năng của bạn. Khi bạn đã hoàn thành nghiên cứu của mình, hãy liệt kê các thế mạnh đó.

3. Liệt kê ba hoạt động bạn thích nhất.

4. Hãy nghĩ các cơ hội nào có thể tự đến với bạn. Những cơ hội đó có thể xuất phát từ nơi bạn sống, nơi bạn làm việc, người bạn quen biết, hoặc những gì đang xảy ra trong ngành hoặc lĩnh vực bạn quan tâm. Liệt kê càng nhiều cơ hội càng tốt.

5. Dành một chút thời gian cân nhắc xem kiểu bức tranh nào hiện ra dựa trên các tài năng, sở thích và cơ hội này. Làm thế nào để chúng có thể kết hợp đúng lúc và đúng chỗ trong một con người, một người ít có trở ngại hoặc hạn chế? Hãy có những mơ ước lớn lao – không ý tưởng nào là điên rồ. Động não xem nếu người đó ở trong tình huống như vậy thì họ có thể làm gì và trở thành người như thế nào. Nhiệm vụ của người đó là gì? Hãy dùng một cụm từ hoặc bản miêu tả ngắn viết lại những điều đó.

6. Bản miêu tả bạn vừa hoàn tất chính là những gì bạn có thể đạt được. Đó là bức tranh tiềm năng của bạn. Bạn nhận thấy điều gì khi so với bản miêu tả bạn viết trong bài tập đầu tiên? Hãy tin vào tiềm năng, tin vào bản thân, tin vào nhiệm vụ của mình và cả nhân loại. Làm thế nào để bạn có thể thắp sáng ngọn lửa của niềm tin và nâng mức mong đợi để trở thành một người tài năng? Hãy tự đặt cho mình một kế hoạch hành động để thực hiện nó. Hãy liệt kê những người có thể giúp đỡ bạn nếu cần.

2. ĐAM MÊ TIẾP NĂNG LƯỢNG CHO TÀI NĂNG

Điều gì dẫn con người vươn tới đỉnh cao? Điều gì khiến họ chấp nhận rủi ro, dấn bước và làm bất kỳ việc gì cần để đạt được mục tiêu? Không phải là tài năng. Đó là niềm đam mê. Niềm đam mê quan trọng hơn một bản kế hoạch. Đam mê tạo ra lửa. Đam mê cung cấp nhiên liệu. Tôi chưa từng gặp một người có đam mê mà lại thiếu sinh lực. Miễn là có đam mê, sẽ không là vấn đề nếu họ thất bại, và cũng không quan trọng họ thất bại bao nhiêu lần. Không thành vấn đề nếu những người khác chống lại họ hoặc nói rằng họ không thể thành công. Họ vẫn tiếp tục đi tới và tận dụng tối đa tài năng của mình. Họ là những người có tài năng và không dừng lại cho đến khi họ thành công.

TÌM HƯỚNG ĐI

Ở Miami, Arizona, những cậu bé như Rueben Martinez thường phải làm các công việc gì? Miami là một thị trấn nhỏ chuyên khai thác than với hai nghìn dân, nằm ở phía đông nam tiểu bang Arizona. Thị trấn này chỉ thay đổi chút ít kể từ khi được thành lập vào năm 1907. Trong khoảng thời gian hai thập kỷ 1940 1950, khi Rueben đang độ tuổi trưởng thành, phần lớn mọi công việc trong thị trấn đều từ ngành khai thác than. Cha mẹ của Rueben là những người nhập cư Mehico và làm việc tại hầm mỏ.

Rueben là một cậu bé có trí tò mò, ham mê đọc sách, cha mẹ cậu không phải là người yêu sách còn thị trấn lại quá nhỏ đến nỗi không có lấy một thư viện công cộng.

Rueben nhớ lại: “Mẹ tôi luôn muốn tôi đặt sách xuống và dọn dẹp sân. Vì thế tôi thường trốn trong nhà vệ sinh cách xa nhà và đọc sách vì ở đó không ai có thể làm phiền tôi.”

Rueben ham đọc đến nỗi cậu trở nên hết sức chăm chỉ. Rueben nói: “Mỗi buổi sáng tôi thường thức dậy vào đúng 6h45 vì đó là lúc cậu bé giao báo đến nhà hàng xóm. Tôi đi ra bằng cửa

sau và lén đọc tờ báo của nhà hàng xóm. Sau khi đọc hết tờ báo, tôi gập lại và cố gắng đặt nó ngay ngắn như cũ.”

Cuối cùng Rueben cũng bị phát hiện. Nhưng người hàng xóm không ngại chuyện đó mà còn khuyến khích cậu tiếp tục đọc. Rueben cũng được hai giáo viên của mình giúp đỡ. Họ liên tục khuyến khích niềm say mê đọc của cậu và cho cậu mượn rất nhiều sách.

HƯỚNG ĐI MỚI

Mười bảy tuổi, Rueben chuyển tới Los Angeles để tìm kiếm cơ hội lớn hơn. Khoảnh khắc cậu nhìn thấy Thái Bình Dương là lúc cậu biết mình sẽ không bao giờ quay trở về sống ở Arizona nữa. Cậu nhận làm bất kỳ việc gì có thể. Cậu bán hàng ở quầy tạp hóa, lái cần cẩu, làm công nhân nhà máy, thậm chí cả ở Nhà máy Thép Bethlehem tại Maywood. Một hôm, cậu nhìn thấy tờ quảng cáo của một trường dạy nghề cắt tóc và say mê với ý nghĩ sẽ theo học trường dạy nghề đó. Rueben nói: “Tôi đã thấy những chiếc áo bờ-lu họ mặc, rất trắng. Nó trái ngược hẳn với bụi bẩn của thế giới hầm mỏ. Tôi muốn được sạch sẽ.”

Vào thập niên 1970, Rueben Martinez mở hiệu cắt tóc và trở thành ông chủ. Anh bắt đầu tạo dựng một cuộc sống tốt đẹp hơn cho bản thân. Nhưng anh không bao giờ đánh mất niềm đam mê đọc sách, thậm chí anh còn muốn truyền sự đam mê đó cho mọi người, đặc biệt là những người trẻ tuổi trong cộng đồng người Tây Ban Nha và Latinh. Theo một cuộc điều tra của Tổ chức Tài trợ nghệ thuật Quốc gia, mức đọc của người dân gốc Tây Ban Nha chỉ bằng một nửa so với người da trắng không phải gốc Tây Ban Nha. Rueben muốn thay đổi điều đó.

Anh bắt đầu bằng cách cho những người chờ cắt tóc mượn sách trong bộ sưu tập hai trăm cuốn sách của mình. Bộ sưu tập của anh rất phong phú, từ các tác phẩm kinh điển bằng tiếng Tây Ban Nha như Trăm năm cô đơn của Gabriel Garcia Marque và Đôn Kihôtê của Cervantes tới các sách của các tác giả Mỹ như Hemingway hoặc Silverstein được dịch sang tiếng Tây Ban Nha, tới cả cuốn tự truyện có chữ ký của diễn viên Anthony Quinn. Nhưng những khách hàng thân thiết của anh thường hay quên trả lại sách, điều này khiến Rueben nản lòng và không thể cho những khách hàng khác mượn nữa. Giải pháp của anh là gì? Anh bắt đầu bán sách. Năm 1993, lần đầu tiên Rueben đưa sách ra bán. Anh bắt đầu với hai đầu sách. Chẳng bao lâu doanh số bán sách tăng nhanh và anh bắt đầu đưa thêm nhiều danh mục nữa. Anh trở thành

người khuyến khích việc đọc viết. Anh nói chuyện với các bậc cha mẹ về việc đọc của con cái họ. Anh nói với các bạn trẻ về niềm đam mê đọc sách. Anh liên hệ với các tác giả nổi tiếng như Isabel Allende và mời họ tới cửa hiệu của mình. Rueben nhớ lại phản ứng của Allende: "Khi tới hiệu sách trong tiệm hớt tóc của tôi, bà nói: "Nó là thế này đây ư?" Tôi trả lời: "Đúng thế!" Vì tôi chỉ có hai giá sách. Tôi có nghệ thuật. Tôi có một chiếc ghế cắt tóc… "Và bà nói: 'Tôi thấy thích nó'." Chúng tôi đã có khoảng thời gian nói chuyện rất cởi mở. Chúng tôi cũng có một trong những lượng độc giả lớn nhất từng tới thăm một tác giả ở thành phố Santa Ana. Chúng tôi đã đón khá nhiều người… khoảng ba nghìn người."

Vài năm sau, hiệu cắt tóc bán sách trở thành một cửa hàng sách với biểu tượng là chiếc ghế cắt tóc. Rueben đặt tên cửa hàng là Liberia Martinez Books and Art Gallery (Triển lãm Nghệ thuật và Sách của Liberia Martinez). Rueben tâm sự: "Chúng tôi khởi đầu chỉ với hai đầu sách, và sau đó là mười rồi hai mươi lăm. Dần dần, chúng tôi đã bán trên hai triệu cuốn. Đó là những gì sẽ xảy ra nếu bạn dám mơ ước." Cửa hiệu hiện chứa mười bảy nghìn cuốn sách và đã trở thành một trong những bộ sưu tập sách bằng tiếng Tây Ban Nha lớn nhất nước Mỹ. Rueben mở cửa hàng thứ hai vào năm 2001 và cửa hàng thứ ba chuyên dành cho trẻ em. Anh nói với các bậc cha mẹ: "Hỡi những ông bố bà mẹ, các vị muốn con mình đứng ở đầu hàng hay cuối hàng? Quý vị phải ủng hộ, giúp đỡ và đọc cho con cái nghe… nếu quý vị làm như vậy, con cái quý vị sẽ đứng ở đầu hàng… và là một người đặc biệt trong thế giới này. Việc đọc làm được điều đó."

ĐÀ TIẾN

Tài năng của Rueben Martinez trong lĩnh vực đọc sách đã phát triển vì anh cho phép niềm đam mê của mình bùng nổ. Anh bắt đầu bằng việc dẫn một chương trình truyền hình cáp hàng tuần trên mạng lưới truyền hình nổi tiếng Univision. Anh là người sáng lập Hội chợ Sách Latinh cùng nam diễn viên Edward James Olmos. Anh bắt đầu nói chuyện tại các trường học và các nhóm cộng đồng khác nhằm khuyến khích việc đọc. Anh khuyên các khán giả của mình nên dành hai mươi phút mỗi ngày cho việc đọc, như vậy họ có thể đọc tới một triệu từ mỗi năm. Một trong những câu nói yêu thích của anh là: "Sách có thể mang một người đi khắp thế giới – một chiếc thẻ thư viện sẽ đưa bạn đi xa hơn một tấm bằng lái xe."

Martinez nói: "Tôi bắt đầu đọc khi còn rất trẻ và hiện tại tôi vẫn tiếp tục đọc. Mỗi ngày tôi đọc rất nhiều. Tôi mong chờ được đọc. Tôi say mê văn học."

Mọi người bắt đầu nhận ra tài năng của Martinez. Năm 2004, anh giành được học bổng của Quỹ McArthur – thường được gọi là "Học bổng dành cho thiên tài" – vì "đã kết nối vai trò của thị trường và trung tâm sinh hoạt cộng đồng để tạo cảm hứng cho việc cảm nhận văn học và bảo tồn di sản nền văn học Latinh". Anh trở thành Nhân vật Bảo trợ Tiểu thương của năm 2004 do Cơ quan Điều hành Tiểu Thương mại Hoa Kỳ bầu chọn. Anh được phong tặng danh hiệu Giáo sư danh dự bộ môn Văn học của trường Đại học Whittier năm 2005 và được vinh danh là một trong hai mươi sáu doanh nhân tuyệt vời nhất của Inc.com. Carlos Azula thuộc nhà xuất bản Random House đánh giá: "Rueben không chỉ bán sách mà còn bán thú vui đọc sách nữa."

Martinez vẫn không dừng lại. Ở độ tuổi trên 60, ông không có ý định thỏa mãn trên vinh quang. Ông được tiếp thêm năng lượng nhờ những gì mình làm.

Khi Martinez bước sang tuổi 64, ông chia sẻ: "Tôi kiếm được nhiều tiền nhờ việc cắt tóc hơn là việc bán sách. Nhưng niềm vui của cuộc đời tôi là những gì tôi đang làm." Martinez muốn tạo ra một chuỗi các cửa hàng sách trên cả nước và hy vọng đạt được con số 25 cửa hàng trước năm 2012.

Ông nói: "Nếu trước đây tôi tiếp tục làm việc trong nhà máy, giờ tôi đã được nghỉ hưu một cách thoải mái. Nhưng tôi đã lựa chọn việc tự mình đi lên bằng nghề cắt tóc. Giờ đây với các hiệu sách, tôi sẽ làm việc cho đến cuối cuộc đời. Các con tôi nghĩ có lẽ tôi mất trí." Không, ông không hề điên rồ. Ông chỉ tràn đầy niềm đam mê mà thôi!

NIỀM ĐAM MÊ CÓ THỂ TIẾP SỨC CHO BẠN

Niềm đam mê có thể tiếp sức cho mọi khía cạnh của cuộc sống mỗi người – kể cả tài năng. Bạn có biết người nào tràn đầy niềm đam mê mà lại thiếu sinh lực để làm những điều có ý nghĩa với họ không? Tôi nghi ngờ điều đó. Một người có đam mê nhưng tài năng hạn chế sẽ làm tốt hơn một người thụ động dù sở hữu nhiều tài năng. Tại sao? Vì những người có đam mê hành động với lòng nhiệt tình không biên giới và họ chỉ biết tiến lên. Tài năng cộng với niềm đam mê mang lại sinh lực dồi dào.

Hai tác giả Robert J. Kriegel và Louis Patler trích dẫn một nghiên cứu trên 1.500 người trong hơn hai mươi năm cho thấy niềm đam mê có thể tạo ra sự khác biệt trong sự nghiệp của một người lớn đến mức nào.

Vào thời điểm bắt đầu của cuộc nghiên cứu, nhóm được chia thành Nhóm A, chiếm 83% mẫu nghiên cứu, gồm những người lựa chọn nghề nghiệp do triển vọng kiếm tiền để làm những gì họ muốn sau này; còn Nhóm B, chiếm 17% còn lại gồm những người lựa chọn nghề nghiệp vì lý do ngược lại, họ đang theo đuổi những gì hiện tại họ muốn làm và lo lắng về vấn đề tiền bạc sau này.

Số liệu sau đây cho thấy một vài khám phá khiến chúng ta phải giật mình:

• Sau hai mươi năm, 101 trong số 1.500 người này đã trở thành triệu phú.

• Trong số các triệu phú, có 100/101 nằm người trong Nhóm B, nhóm lựa chọn theo đuổi những gì họ yêu thích.

Có một câu ngạn ngữ: "Hãy tìm một điều gì đó bạn thích đến mức bạn có thể vui vẻ thực hiện nó mà không đòi hỏi gì cả, và nếu bạn học cách để có thể làm tốt nó, một ngày nào đó có người sẽ vui vẻ trả công cho bạn." Khi điều đó đúng, câu khẩu hiệu sau đây cũng rất xác đáng: "Không gì vui bằng công việc."

SỨC MẠNH CỦA NIỀM ĐAM MÊ

Để tiếp sinh lực cho tài năng của bạn, không gì có thể thay thế niềm đam mê. Hãy xem niềm đam mê có thể mang lại điều gì cho bạn:

10. Đam mê là bước đầu tiên để tiến tới thành công

Yêu thích những gì bạn làm là chìa khóa mở ra cánh cửa đến với thành công. Khi bạn không thích những gì bạn đang làm, nó sẽ thể hiện rất rõ ràng bất kể bạn cố gắng như thế nào để che giấu điều đó. Bạn có thể rơi vào trường hợp giống cậu bé Eddie. Bà cậu là người yêu thích nhạc kịch và bà có vé xem theo mùa. Vào ngày sinh nhật lần thứ tám của Eddie, bà đưa cậu đi xem một vở nhạc kịch của Wagner bằng tiếng Đức và coi đó là món quà sinh nhật dành cho cậu. Ngày hôm sau, theo gợi ý của mẹ, cậu bé viết một bức thư cảm ơn bà: "Bà yêu quý, cháu cảm ơn bà vì món quà sinh nhật. Đó là những gì cháu luôn muốn, nhưng không phải là muốn lắm. Yêu bà, cháu Eddie."

Thật khó thành công khi bạn không mong muốn làm điều đó. Đó là lý do vì sao niềm đam mê

lại quan trọng đến vậy. Có một câu chuyện thú vị về nhà triết học Socrates và một chàng trai trẻ đầy cao ngạo. Một hôm, chàng trai trẻ tới gặp nhà triết học với nụ cười tự mãn và nói: "Thưa Socrates vĩ đại, con tìm ngài để xin tri thức."

Nhìn chàng trai trẻ nông cạn và rỗng tuếch, Socrates dẫn anh ta xuống biển, tới vùng nước sâu ngang thắt lưng, ông nói: "Hãy nói lại cho ta biết cậu muốn gì!"

"Tri thức," chàng trai mỉm cười trả lời.

Socrates chộp lấy vai của chàng trai và nhấn đầu anh ta xuống nước, giữ anh ta như thế trong ba mươi giây. "Bây giờ cậu muốn gì?"

"Trí tuệ, thưa Socrates vĩ đại," chàng trai trẻ lắp bắp.

Nhà triết học lại nhấn cậu xuống nước. Khi buông chàng trai ra, ông lại hỏi: "Cậu muốn gì nào?"

"Tri thức, trí tuệ và…", cậu chỉ kịp thốt ra như vậy trước khi bị nhấn xuống nước lần nữa, lần này thậm chí còn lâu hơn.

"Cậu muốn gì nào?", ông hỏi lại khi để chàng trai ngoi lên mặt nước. Chàng trai ho sặc sụa và thở gấp.

Anh ta hét lên: "Không khí! Tôi cần không khí!"

Quay về bờ, ông nói: "Khi cậu muốn tri thức như lúc cậu chỉ muốn có không khí thì cậu sẽ nhận được tri thức."

Cách duy nhất bạn có thể đạt được một điều gì đó có ý nghĩa là khi bạn thật sự muốn nó. Niềm đam mê đem lại điều đó.

11. Niềm đam mê làm tăng ý chí

Với tư cách là giáo viên về lĩnh vực tạo động lực cho con người, một trong những vai trò của tôi là cố gắng giúp người học đạt đến mức tiềm năng của mình. Trong nhiều năm, tôi đã cố truyền cảm hứng đam mê cho người nghe bằng một cách làm sai lầm. Tôi thường nói với mọi

người điều gì làm tôi say mê, điều gì thúc đẩy tôi muốn đạt được thành tích và hành động với khả năng tốt nhất. Nhưng tôi chỉ thấy những kết quả không như tôi mong đợi – mọi người không phản hồi gì cả. Tôi không thể khơi dậy đam mê của người khác chỉ bằng cách chia sẻ đam mê của mình.

Tôi quyết định chuyển trọng tâm. Thay vì chia sẻ đam mê, tôi bắt đầu giúp mọi người khám phá niềm đam mê của họ. Để làm điều đó, tôi đặt ra những câu hỏi sau:

Bạn hát về điều gì?

Bạn khóc vì cái gì?

Bạn mơ ước thứ gì?

Hai câu hỏi đầu đề cập tới những điều chạm vào nơi sâu nhất trong tâm hồn bạn ở hiện tại. Câu thứ ba trả lời điều gì sẽ mang đến cho bạn sự hài lòng trong tương lai. Câu trả lời cho những câu hỏi này thường giúp mọi người khám phá niềm đam mê thật sự của họ. Ai cũng có thể có niềm đam mê, nhưng không phải tất cả đều dành thời gian để khám phá nó. Và đó là một điều đáng xấu hổ. Đam mê là nhiên liệu của ý chí. Đam mê biến những cái bạn phải làm thành những điều bạn muốn làm. Những gì chúng ta đạt được trong đời ít được dựa trên những gì chúng ta muốn làm và chúng ta muốn làm điều đó nhiều đến mức nào. Bí mật của ý chí chính là *sức mạnh ham muốn* . Những người khao khát đạt được một điều gì đó một cách mạnh mẽ thường tìm thấy ý chí để đạt được nó.

Bạn không thể giúp người khác trở thành người chiến thắng trừ phi họ muốn giành chiến thắng. Nhà vô địch trở thành nhà vô địch từ bên trong nội tâm chứ không phải chỉ có vẻ bề ngoài.

12. Niềm đam mê tiếp năng lượng

Khi bạn có niềm đam mê, bạn sẽ được tiếp năng lượng. Bạn không phải tạo ra sự kiên trì vì niềm đam mê hiện hữu tự nhiên trong bạn. Nó giúp bạn tận hưởng cuộc hành trình lúc nào cũng như khi bạn đã tới đích. Không có niềm đam mê, con đường dẫn tới thành công sẽ trở nên quá dài và khó khăn.

Margaret − vợ tôi, luôn gọi tôi là “Chú thỏ năng lượng” sau khi cô ấy xem chương trình quảng

cáo về chú thỏ chạy bằng pin liên tục di chuyển. Tôi nghĩ vợ tôi làm thế là có ý tốt. Đúng là tôi có nhiều năng lượng. Với tôi, luôn có những điều để hy vọng, luôn có những người để tìm gặp và luôn có những mục tiêu cần phải đạt được. Lý do chính của tất cả những điều đó là niềm đam mê! Chúng ta thường đánh giá một người giàu hay nghèo năng lượng dựa trên việc họ làm nhiều hay ít, nhưng tôi đã đi đến kết luận là sẽ thích hợp hơn nếu đánh giá họ có nhiều hay ít đam mê.

Trong cuộc giao lưu tại một hội nghị, một người đã hỏi tôi: "Bí quyết của niềm đam mê mà ông có là gì?" Phải mất một lúc tôi mới có thể diễn đạt được câu trả lời:

1. Tôi giỏi những gì tôi làm (thế mạnh).

2. Những gì tôi làm tạo ra sự khác biệt (kết quả).

3. Khi tôi làm những việc buộc phải làm, tôi thấy sung sức nhất (mục đích).

Tôi tin tất cả những người có niềm đam mê đều cảm thấy như thế. Charles Lindbergh, một người tiên phong trong lĩnh vực hàng không, nhận xét: "Liều adrenalin mạnh nhất là thực hiện những gì bạn nóng lòng muốn làm. Bạn cảm thấy mình có thể bay mà không cần

máy bay."

Một số người nói rằng họ cảm thấy như mình bùng cháy. Sự thật là họ có thể chưa bao giờ bùng cháy ngay từ đầu. Nhà văn kiêm biên tập viên Norman Cousins nói: "Cái chết không phải là mất mát lớn nhất trong đời. Mất mát lớn nhất là những gì chết đi trong mỗi người khi chúng ta đang sống." Không có niềm đam mê, một phần trong chúng ta sẽ chết. Nếu không cẩn thận, chúng ta sẽ có kết cục giống một người có bia mộ được khắc như sau: "Chết khi 30. Chôn cất khi 60." Đừng cho phép điều đó xảy ra với bạn. Hãy giống như Rueben Martinez, người vẫn luôn mạnh mẽ vượt qua tuổi sáu mươi. Mọi người vẫn nói về ông như thể ông đang sống bằng nửa số tuổi của mình vậy. Điều gì đem đến cho ông năng lượng đó? Chính là niềm đam mê!

13. Đam mê là nền tảng của sự xuất sắc

Niềm đam mê có thể biến một người từ mức trung bình lên mức xuất sắc. Tôi có thể khẳng định với bạn điều đó từ kinh nghiệm thực tế. Khi còn học trung học, tôi không phải là một học sinh

ưu tú. Ưu tiên của tôi: thứ nhất là bóng rổ, thứ hai là bạn bè và thứ ba mới là học tập. Tại sao? Vì chơi bóng rổ và dành thời gian cho bạn bè là những điều tôi say mê. Tôi học, nhưng chỉ để làm hài lòng cha mẹ. Với tôi, trường học có rất ít sự lôi cuốn.

Mọi thứ thay đổi khi tôi học đại học. Lần đầu tiên tôi học những môn có ý nghĩa với mình. Các môn học rất thú vị và sẽ được áp dụng cho nghề nghiệp tương lai của tôi. Điểm số của tôi được nâng cao nhờ niềm đam mê. Khi học phổ thông, thỉnh thoảng tôi vẫn nằm trong "danh sách" của thầy hiệu trưởng (và đây không phải là điều tốt đẹp gì), nhưng ở đại học, tôi liên tục có tên trong danh sách của thầy trưởng khoa. Đam mê đã dấy lên trong tôi niềm mong ước đạt đến sự xuất sắc.

Martin Luther King Jr., một nhà lãnh đạo luôn đấu tranh vì quyền công dân, khẳng định: "Nếu một người chưa khám phá được điều mà mình có thể chết vì nó thì người đó không đáng sống." Khi bạn tìm thấy mục đích tức là bạn tìm thấy đam mê. Và khi bạn tìm thấy đam mê, nó sẽ tiếp năng lượng cho tài năng của bạn để bạn trở nên xuất sắc.

14. Đam mê là chìa khóa của thành công

Đối với hầu hết mọi người, mỗi khi có một điều gì đó kích thích tâm hồn họ thì những điều bất khả thi biến mất. Có lẽ đó là lý do vì sao nhà triết học, nhà thơ Ralph Waldo Emerson, đã viết: "Mọi bước tiến vĩ đại và uy nghi trong lịch sử thế giới đều là thắng lợi của lòng nhiệt thành."

Khi được hỏi điều gì khiến bạn thành công, khoảng hai trăm vị giám đốc điều hành đều khẳng định phẩm chất số một là sự nhiệt tình, chứ không phải tài năng. 80% trong số họ thừa nhận cần có ngọn lửa nhiệt huyết mới mong đạt được thành công.

Những người tài năng nhất không hẳn là người luôn chiến thắng. Nếu không, làm sao có thể giải thích thành công của đội hockey Olympic Hoa Kỳ năm 1980, một sự kiện đã được dựng thành bộ phim *Miracle* (Điều kỳ diệu); hoặc sự nghiệp giúp ghi danh vào Bảo tàng Danh vọng của cầu thủ bóng rổ Larry Bird và cầu thủ bóng đá Joe Montana? Ronnie Lott, một đồng đội của Montana, đã nhận xét về anh: "Bạn không thể đo được sự nhiệt tâm của anh ấy bằng một cái thước đo hay một chiếc đồng hồ bấm giờ." Cần nhiều hơn tài năng để tạo nên thành công. Bạn cần niềm đam mê.

15. Đam mê có sức lan tỏa

Nhà văn kiêm chuyên gia quảng cáo Eleanor Doan nhận xét: "Bạn không thể nhóm lên ngọn lửa của lòng nhiệt huyết cho bất kỳ người nào cho đến khi nó đang bùng cháy trong chính trái tim bạn." Tôi tin điều đó đúng. Một trong những môn học yêu thích của tôi là Truyền thông. Tôi đã nghiên cứu và giảng dạy bộ môn này nhiều năm và tôi luôn thích quan sát các đối tượng khi đang giao tiếp. Tôi tin rằng con người được chỉ dẫn bởi lý trí nhưng họ được khơi nguồn bởi đam mê.

Một bản tóm tắt về các nhà lãnh đạo và doanh nhân có tầm ảnh hưởng sâu rộng trong lịch sử cũng cho thấy niềm đam mê của họ có "sức lan tỏa" với những người khác. Một trong những nhân vật mà tôi yêu thích nhất là Winston Churchill. Vào thập niên 1930, Churchill bắt đầu trở nên mờ nhạt trong nền chính trị Anh. Nhưng sự nổi lên của Hitler đã gia tăng niềm đam mê trong Churchill. Churchill là một trong những người tiên phong lên tiếng chống chủ nghĩa phát xít. Niềm đam mê của ông chính là bảo vệ tự do và dân chủ. Khi Hitler tuyên bố chiến tranh, mưu toan xâm chiếm châu Âu và thôn tính nước Anh, khát vọng đấu tranh chống lại kẻ thù của Churchill có sức lan truyền mạnh mẽ đến người dân Anh và lan sang cả nước Mỹ. Không có Churchill, số phận của thế giới tự do có thể đã khác đi.

TÀI NĂNG + ĐAM MÊ = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Nếu bạn không có mức năng lượng bạn mong muốn thì bạn cần phải kích thích niềm đam mê của mình. Sau đây là một vài lời khuyên dành cho bạn:

16. Đặt các ưu tiên của cuộc đời theo niềm đam mê

Những người có đam mê nhưng không có sự ưu tiên giống như đang ở trong một căn nhà gỗ nằm lẻ loi trong rừng sâu vào một đêm tuyết rơi lạnh lẽo và chỉ có một bó nến nhỏ thắp sáng căn phòng. Những cây nến đó không tạo đủ ánh sáng để họ nhìn và cũng không đủ sức nóng để họ cảm thấy ấm hơn. Cùng lắm chúng chỉ tô điểm cho căn phòng vui mắt hơn một chút. Mặt khác, những người có sự ưu tiên nhưng không có niềm đam mê giống như dự trữ củi cho lò sưởi trong căn nhà gỗ lạnh lẽo đó nhưng không bao giờ nhóm lửa. Niềm đam mê gắn liền với

việc đặt ưu tiên sẽ giống như việc nhóm lửa bằng số củi dự trữ và hưởng thụ ánh sáng, sức nóng mà nó tạo ra.

Vào đầu thập niên 1970, tôi nhận ra rằng tài năng của mình sẽ được phát triển tối đa và tiềm năng của bản thân sẽ được thừa nhận với điều kiện tôi phải hòa hợp niềm đam mê với các ưu tiên của mình. Lúc đó tôi đang lãng phí quá nhiều thời gian vào những việc tôi không có tài năng lẫn đam mê. Tôi phải thay đổi – phải hướng vào những điều khiến tôi có cảm xúc mạnh mẽ. Điều đó đã tạo ra một sự khác biệt lớn trong cuộc đời tôi. Nó không xóa bỏ các vấn đề hay chướng ngại nhưng nó đem lại cho tôi sức mạnh để có thể đối mặt với các khó khăn đó, lòng tràn đầy năng lượng và nhiệt tình. Trong hơn ba mươi năm, tôi đã làm việc để duy trì các thứ tự ưu tiên và niềm đam mê. Và như tôi vẫn thường làm, tôi luôn ghi nhớ trong đầu câu nói của nhà báo Tim Redmond, nó chiếm một vị trí nổi bật và giúp tôi luôn đi đúng hướng: "Có nhiều thứ rất bắt mắt nhưng chỉ có một vài thứ khiến trái tim tôi rung động. Đó là điều tôi cân nhắc để theo đuổi."

Dựa vào niềm đam mê để thiết lập những ưu tiên của cuộc đời có thể là điều mạo hiểm. Đối với hầu hết mọi người, nó đòi hỏi phải sắp xếp lại nhiều thứ trong trong công việc cũng như cuộc sống riêng tư. Nhưng bạn không thể vừa là một người tài năng, đồng thời tiến hành công việc một cách an toàn. Richard Edler, chủ tịch một hãng quảng cáo, đã phát biểu:

Nói chung sống an toàn sẽ mang lại cảm giác hối tiếc về sau. Tất cả chúng ta đều được ban tặng tài năng và mơ ước. Đôi khi hai điều đó không ăn khớp nhau. Chúng ta thường xuyên thỏa hiệp với cả hai trước khi chúng ta tìm ra. Sau đó, dù có thể thành công đến mức nào, chúng ta đều nhìn lại và khát khao khoảng thời gian đáng lẽ chúng ta nên theo đuổi những ước mơ thật sự và những tài năng đích thực cho tất cả những gì xứng đáng. Đừng để bản thân bị áp lực khi phải nghĩ rằng ước mơ hay tài năng của bạn không an toàn. Chúng không bao giờ là an toàn cả. Chính chúng đem lại niềm vui và sự thỏa mãn cho cuộc đời bạn.

Nếu các ưu tiên không song hành với đam mê của bạn, hãy bắt đầu nghĩ đến việc thay đổi cuộc đời mình. Liệu thay đổi có mạo hiểm không? Có thể! Nhưng bạn thích sống với điều gì? Nỗi đau của sự mạo hiểm hay nỗi ám ảnh của sự nuối tiếc?

17. Củng cố niềm đam mê

Nếu bạn đã từng nhóm lửa, hẳn bạn biết điều này: xu hướng tự nhiên của lửa là tắt. Nếu bạn muốn giữ cho một ngọn lửa cháy, bạn cần tiếp củi cho nó và phải bảo vệ nó. Không phải tất cả mọi người xuất hiện trong cuộc đời bạn đều có thể giúp bạn thực hiện đam mê của mình. Thực tế có hai loại người: *người nhóm* lửa, những người sẽ rời bỏ con đường của họ để giúp bạn giữ ngọn lửa luôn bùng cháy, và *người dập* lửa, những người sẽ hắt nước lạnh vào ngọn lửa đam mê đang cháy trong bạn.

Làm thế nào bạn có thể phân biệt người nhóm lửa với người dập lửa? Hãy lắng nghe những gì họ nói. Những người dập lửa thường dùng các từ ngữ như thế này:

• "Nó không nằm trong ngân sách."

• "Cái đó không thực tế."

• "Chúng tôi đã thử cái đó rồi và nó không có tác dụng."

• "Chúng ta chưa từng làm thế bao giờ."

• "Đồng ý, nhưng…"

• "Sếp sẽ không ủng hộ."

• "Nếu nó không vỡ thì đừng sửa nó."

• "Đó không phải là cách chúng ta vẫn thường làm ở đây"

• "Nó sẽ chẳng bao giờ hoạt động cả."

• "Nhưng ai sẽ làm tất cả những công việc phát sinh?"

• "Anh/chị không đủ _________ [thông minh, tài năng, trẻ trung, kinh nghiệm…]

• "Anh/chị đang làm quá sức mình đấy."

• "Anh/chị nghĩ mình là ai chứ?"

Nếu bạn đã từng nghe một hoặc nhiều hơn những lời này từ những người quen biết, chắc hẳn

bạn đã muốn tạo một khoảng cách nào đó giữa mình và họ. Kẻ dập lửa thường tập trung vào những điều sai hơn là những điều đúng. Họ thấy mây đến cùng với mỗi tia chớp. Họ nghi ngờ. Họ chống lại sự thay đổi. Họ ngăn người khác đạt đến điểm tối đa của tiềm năng bằng cách dập tắt ngọn lửa đam mê. Hãy tránh xa họ. Thay vào đó, hãy dành nhiều thời gian hơn với những người không chỉ nhìn nhận con người hiện tại của bạn mà còn có thể nhìn nhận con người bạn trong tương lai, những người khích lệ ước mơ và kích thích đam mê của bạn. Tôi luôn cố gắng sắp xếp một hoặc hai bữa ăn trưa với những người nhóm lửa như vậy mỗi tháng. Họ thật sự thắp lửa cho tôi và tiếp năng lượng giúp tôi có thể làm những gì là tốt nhất cho mình.

18. Toàn tâm toàn ý theo đuổi niềm đam mê

Rudy Ruettiger, nguyên mẫu của bộ phim *Rudy,* nhận xét: “Nếu bạn thật sự tin vào ước mơ của mình, bạn sẽ đạt được nó. Nhưng bạn phải có niềm đam mê và cam kết trọn vẹn sẽ thực hiện ước mơ đó. Khi bạn có niềm đam mê và sự cam kết, bạn không cần một bản kế hoạch phức tạp. Kế hoạch của bạn là cuộc đời bạn và ước mơ của bạn.”

Bạn muốn đạt được điều gì trong cuộc đời? Bạn muốn tập trung năng lượng của mình như thế nào: vào sự sinh tồn, thành công hay ý nghĩa? Chúng ta sống trong một thời điểm và một không gian có nhiều cơ hội cho sự sinh tồn. Và cuộc sống cần có nhiều điều hơn là chỉ riêng sự thành công. Chúng ta cần phải có ước mơ lớn lao. Chúng ta phải lựa chọn tầm nhìn giống như nhà viết kịch George Bernard Shaw đã viết:

Tôi bị thuyết phục rằng cuộc đời tôi thuộc về tất cả cộng đồng; và miễn là tôi còn sống, đặc quyền của tôi là làm bất cứ điều gì có thể cho cộng đồng đó, vì càng làm việc chăm chỉ tôi càng sống được nhiều hơn. Cuộc sống thật thú vị vì ý nghĩa của chính nó. Cuộc đời với tôi không phải là một ngọn nến ngắn ngủi. Nó là cây đuốc rực rỡ tôi được nắm giữ trong một khoảnh khắc, và tôi muốn làm nó cháy rực rỡ hết mức có thể trước khi tôi trao nó lại cho các thế hệ tương lai.

Bernard Shaw có đam mê dành cho cuộc đời và cho công việc. Sức mạnh của niềm đam mê trong bạn đem lại cho bạn năng lượng vượt xa các giới hạn của tài năng. Cuối cùng, bạn sẽ được mọi người nhớ tới nhờ niềm đam mê của bạn. Niềm đam mê sẽ tiếp năng lượng cho tài

năng của bạn, tiếp sức mạnh để bạn tạo dấu ấn cho bản thân.

TÀI NĂNG + ĐAM MÊ

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Để biết rõ hơn bạn đam mê điều gì, hãy trả lời các câu hỏi sau:

Điều gì khiến bạn muốn hát?

Điều gì khiến bạn phải bật khóc?

Điều gì giúp bạn biết ước mơ?

2. Lập một danh sách những người cố gắng dập tắt ngọn lửa đam mê của bạn. Đơn giản là hãy lên kế hoạch tránh xa những người đó nếu có thể. Với những người bạn buộc phải tiếp xúc, hãy tạo ra một chiến lược để giảm thiểu những thiệt hại họ có thể gây ra cho bạn. Nếu bạn đã kết hôn và chồng/vợ bạn nằm trong danh sách này, hãy tìm một chuyên gia giúp bạn khắc phục các thiệt hại và xây dựng lại các cầu nối quan hệ.

3. Hãy nghĩ về những người nhóm lửa chính trong cuộc đời bạn, cả trong quá khứ lẫn hiện tại. Hãy ưu tiên tiếp xúc với một vài người nhóm lửa hiện tại trong những tuần sắp tới. Hãy viết một dòng nhắn tới một người nhóm lửa trong quá khứ để cảm ơn người đó vì đã khơi nguồn cảm hứng giúp bạn đạt thành công.

4. Bạn nên dành một khoảng thời gian nhất định để xác định các ưu tiên hàng đầu trong cuộc đời bạn. Hãy nghĩ đến mọi lĩnh vực như công việc, gia đình, giải trí, sức khỏe, v.v… và cố gắng viết ra các ưu tiên theo trật tự mức độ quan trọng.

5. Hãy so sánh những gì bạn vừa viết về các đam mê và tài năng từ Chương 1 và danh sách ưu tiên bạn vừa hoàn thành. Chúng hòa hợp với nhau thế nào? Bạn có thể thay đổi những gì để giúp chúng song hành? Bạn sẽ phải trả giá thế nào nếu bạn bỏ mặc không thay đổi?

6. Bạn có thể là một người nhóm lửa cho ai? Ở đâu và khi nào niềm đam mê của bạn có sức lan tỏa? Bạn có thể nhóm ngọn lửa đam mê làm tăng giá trị của một người như thế nào?

3. ĐI ĐẦU KÍCH HOẠT TÀI NĂNG

Sẽ là sáo mòn khi nói rằng mọi cuộc hành trình đều khởi đầu với bước đầu tiên, nhưng điều đó vẫn đúng. Những người có tài năng không đợi đến lúc mọi thứ hoàn hảo mới tiến về phía trước. Họ không đợi tới khi tất cả các vấn đề và trở ngại biến mất. Họ không đợi cho đến khi nỗi lo sợ lắng xuống. Họ đi đầu. Họ biết một bí quyết mà các nhà lãnh đạo giỏi đều hiểu: đà tiến là người bạn đồng hành. Ngay khi họ bước những bước đầu tiên và bắt đầu tiến về phía trước, mọi chuyện sẽ trở nên dễ dàng hơn một chút. Nếu đà tiến đủ mạnh, họ sẽ tự mình giải quyết được rất nhiều vấn đề và phát huy tài năng của bản thân hơn. Nhưng nó chỉ bắt đầu sau khi bạn đã đi được những bước đầu tiên.

THẢM HỌA

Ngày 17 tháng 01 năm 1997, vào lúc 4h30 sáng, một trận động đất 6,7 độ ríchte đã làm rung chuyển khu vực Los Angeles. Trận động đất được đánh giá là có mức độ vừa phải (so với trận động đất ở San Francisco năm 1906) nhưng nó vẫn gây ra những thiệt hại khôn lường. Hơn 22 nghìn người bị mất nhà cửa và 7 nghìn tòa nhà bị hư hỏng nặng, 9 bệnh viện phải đóng cửa, một số đường cao tốc bị phá hủy và 9 cây cầu bị sập.

Các chuyên gia gọi thảm họa này là trận động đất Northridge, nó có tâm ở phía dưới thung lũng San Fernando, gây thiệt hại tới 44 tỷ đô la. Một vài chuyên gia cho rằng những người dân sống trong khu vực này rất may mắn vì trận động đất xảy ra vào buổi sáng sớm của một ngày nghỉ - Ngày Martin Luther King . Nhưng đó vẫn là trận động đất gây thiệt hại về vật chất lớn nhất trong lịch sử nước Mỹ.

THÁO GỠ BẾ TẮC

Los Angeles luôn là nơi có tình trạng tắc nghẽn giao thông tồi tệ nhất trong tất cả các thành phố lớn của nước Mỹ. Tác động của trận động đất Northridge càng làm mọi thứ tồi tệ hơn. Một trong những khu vực gặp nhiều vấn đề nhất là khu Giao lộ 10, được gọi là Xa lộ Santa Monica, nằm ở trung tâm Los Angeles – xa lộ với lưu lượng xe sử dụng nhiều nhất trên thế giới. Mỗi ngày trên con đường này có khoảng 341 nghìn phương tiện đi lại. Ước tính nếu con đường này bị đóng băng, mỗi ngày California sẽ thiệt hại 1 triệu đô la do lương bổng bị mất, chi phí nhiên liệu gia tăng và hoạt động kinh doanh đình trệ.

Các bản đánh giá môi trường và các yêu cầu cấp phép ở California thông thường phải mất từ 18-24 tháng. Thêm vào đó, để xây dựng những dự án quy mô như vậy thường phải mất hơn 6 tháng. Chỉ riêng sự đình trệ của Xa lộ Santa Monica cũng có thể gây ra một tác động tiêu cực và tốn kém cho Los Angeles, ước tính hơn 900 triệu đô la.

Thống đốc Pete Wilson hiểu rằng ông cần hành động để giải quyết vấn đề này. Ông đề xuất một kế hoạch giải tỏa đường để việc tái xây dựng sau trận động đất được tiến hành nhanh chóng và thuận tiện. Wilson kể lại: “Tôi ban hành một văn bản yêu cầu bỏ qua tất cả các quy chế và quy định liên quan đến việc ký hợp đồng… Mục tiêu của tôi là mở lại Giao lộ 10 trong vòng 6 tháng. Mỗi hợp đồng bao gồm một ưu đãi. Nếu công việc chậm trễ, chúng tôi sẽ phạt và nếu nó được hoàn thành sớm, chúng tôi sẽ có thưởng.”

Công việc phá dỡ được bắt đầu chỉ sáu giờ đồng hồ sau trận động đất. Và vào thứ hai, ngày 31 tháng 01, chỉ hai tuần sau trận động đất, CalTrans − cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng xa lộ đã mời năm nhà thầu tới đấu thầu công trình tái xây dựng Xa lộ Santa Monica. Các kế hoạch sơ bộ được chuyển tới các nhà thầu ngay tối hôm đó. Các cuộc đấu thầu sẽ kết thúc lúc 10h sáng thứ sáu, ngày 04 tháng 02. Hợp đồng sẽ được trao ngay tối hôm đó và việc xây dựng sẽ bắt đầu vào thứ bảy, ngày 05 tháng 02. Có hai thông tin quan trọng: Thứ nhất, lượng thời gian tối đa cho phép xây dựng là 140 ngày; thứ hai, khoản tài chính dành cho việc hoàn thành dự án đúng hạn là rất cao. Nếu nhà thầu hoàn thành dự án chậm, mức phạt là 200 nghìn đô la một ngày. Tuy nhiên, nhà thầu sẽ nhận được 200 nghìn đô la cho mỗi ngày dự án được hoàn thành trước kế hoạch.

TIẾN VỀ PHÍA TRƯỚC

Công ty duy nhất trúng thầu là C. C. Myers, đây là công ty đã hoàn thành một vài dự án của CalTrans trước đây. Công ty nhận thầu dự án ở mức 14,7 triệu đô-la với cam kết sẽ hoàn thành trong vòng 140 ngày. Tuy nhiên, nhóm quản lý đã tự đặt ra mục tiêu hoàn thành trong 100 ngày. Nếu mọi việc thuận lợi, công ty có thể kiếm thêm 8 triệu đô la.

Nhưng tất nhiên, mọi thứ không phải bao giờ cũng suôn sẻ. C. C. Myers dự định cho công nhân làm 24 tiếng mỗi ngày, 7 ngày trong tuần, mỗi nhóm sẽ làm 12 tiếng một ca. Như vậy công nhân sẽ nhanh chóng mệt mỏi. Vậy đâu là giải pháp ? Những người quản lý tiến hành thuê thêm thợ. Một công việc quy mô thường cần 65 thợ mộc. Họ thuê 228 người. Thay vì 15 công nhân rèn sắt, họ mướn 134 người. Họ liên tục đề xuất các phương án đẩy nhanh tiến độ dự án, ví dụ như dùng loại bê tông nhanh khô nhưng đắt tiền thay vì loại nguyên liệu thông thường. Và khi công ty được thông báo là tàu cần ba tuần để chuyển những thanh sắt cần cho dự án, C. C. Myers cử ngay tàu của công ty nhận nguồn hàng từ Arkansas và Texas tới Los Angeles.

Sự tiên phong của C. C. Myers được trả công rất xứng đáng. Công ty không chỉ hoàn thành vượt mức thời hạn 140 ngày, thậm chí còn vượt mức kế hoạch 100 ngày do họ đề ra. Nhóm xây dựng hoàn thành công việc chỉ trong 66 ngày – sớm hơn 74 ngày so với kế hoạch. Và trong hợp đồng này, công ty C. C. Myers đã kiếm được tổng số tiền thưởng lên đến 14,5 triệu đô-la, gần bằng số tiền ký kết ban đầu.

Công ty C. C. Myers có trình độ, kinh nghiệm và một bảng thành tích dài đã được chứng minh. Nhưng lãnh đạo công ty không chỉ dựa vào những điều đó. Vì sao ? Họ biết rằng chỉ tài năng thôi không bao giờ là đủ. Họ biết họ cần tài năng. Để hoàn thành dự án Xa lộ Santa Monica, họ cần thể hiện sự đi đầu trong tiến trình thầu, trong việc lãnh đạo nguồn nhân lực và trong cả việc quản lý các chi tiết. Sự đi đầu đó mang lại cho họ thành công lớn. Và công ty tiếp tục thể hiện sự đi đầu của mình. Ngay sau trận động đất Northridge, C. C. Myers đã bắt đầu làm việc với các kỹ sư của trường Đại học Nam California về các sáng kiến nhằm gia cố các xa lộ hiện tại để chống lại các thiệt hại do động đất gây ra.

BẢN CHẤT CỦA SỰ ĐI ĐẦU

Nếu bạn muốn phát huy tối đa tiềm năng, bạn phải thể hiện sự đi đầu, giống như Thống đốc Pete Wilson và các nhà lãnh đạo C. C. Myers đã làm. Đây chính là lý do tại sao bạn phải đi

đầu :

19. Đi đầu là bước khởi đầu để tới bất kỳ nơi nào bạn muốn

Một du khách dừng lại nghỉ ngơi tại một thị trấn nhỏ trên vùng núi. Ông ta ngồi xuống một chiếc ghế đá bên cạnh một ông lão, ngay trước cửa hàng duy nhất trong thị trấn. “Xin chào ông bạn,” du khách nói, “ông có thể cho tôi biết thị trấn này có điểm gì nổi bật không ?”

“À,” ông lão trả lời sau một thoáng ngập ngừng, “anh có thể xuất phát từ đây và tới bất kỳ nơi nào trên thế giới mà anh muốn.”

Trong thực tế, điều đó đúng với hầu hết các địa điểm. Đích đến của cuộc đời bạn không được quyết định nhiều bởi *nơi* bạn xuất phát mà bằng việc bạn có xuất phát *hay không* . Nếu bạn muốn xuất phát và tiếp tục đi đầu, sẽ không thể dự đoán bạn có thể đi xa tới đâu.

Đó là trường hợp của Les Brown. Les và anh trai, Wes, được nhận nuôi khi cả hai mới sáu tuổi, và họ lớn lên ở thành phố Liberty, một khu vực nghèo của Miami, Florida. Khi còn nhỏ, Les bị coi là một đứa trẻ tiếp thu chậm và các giáo viên của cậu cho rằng cậu có rất ít cơ hội thành công. Nhưng có một giáo viên luôn khuyến khích Les. Người thầy đó đã nói với cậu : “Ý kiến của người khác về em không phải là cái biến em thành như vậy.” Les đã tốt nghiệp trung học và sau đó làm DJ cho đài phát thanh. Với rất nhiều nỗ lực, anh đã trở thành người quản lý chương trình. Anh tham gia các hoạt động cộng đồng rồi trở thành một nhà lãnh đạo, được bầu vào cơ quan lập pháp của bang trong ba nhiệm kỳ. Sau đó, anh chuyển hướng sang lĩnh vực diễn thuyết và nhận được vinh dự cao nhất của Hiệp hội Diễn thuyết Quốc gia, là một trong năm nhà diễn thuyết hàng đầu thế giới theo bình chọn của Toastmasters năm 1992. Anh viết sách, dẫn chương trình truyền hình do mình tổ chức sản xuất, sở hữu một doanh nghiệp và đạt mức thù lao 25 nghìn đô la cho mỗi lần diễn thuyết trước công chúng.

20. Đi đầu khép lại nỗi sợ hãi

Tác giả Katherine Paterson nói: “Sợ hãi là một chuyện. Để cho nỗi sợ hãi nắm lấy bạn và quay bạn như chong chóng lại là chuyện khác.” Tất cả chúng ta đều có những nỗi sợ hãi nhất định, quan trọng là chúng ta sẽ chế ngự nó hay để nó chế ngự chúng ta.

Năm 1995, Dan Reiland, một người bạn của tôi, và vợ anh, chị Patti, tham gia nhảy dù cùng với một nhóm bạn (trong đó có cả nhà văn Charlie Wetzel). Họ tham gia sự kiện với sự háo hức xen lẫn nỗi sợ hãi. Tại trung tâm nhảy dù ở Nam California, họ chỉ được hướng dẫn một vài phút để chuẩn bị cho các cú nhảy nối tiếp. Dan nói họ cảm thấy khá tốt về tất cả mọi thứ cho đến khi có một gã bước vào phòng và rao bán bảo hiểm nhân thọ.

Khi máy bay lên đến độ cao 3.300m, mỗi lúc họ càng trở nên căng thẳng. Sau đó, họ mở cửa trượt phía sau máy bay và lúc này nỗi sợ hãi trong họ lên tới mức đỉnh điểm. Họ chỉ ước chiếc quần mà họ đang mặc được làm bằng cao su. Cuối cùng họ cũng tiến ra cửa, mỗi người bám chặt lấy một chuyên gia nhảy dù rồi thả mình ra khỏi máy bay.

Chỉ trong vòng vài giây, họ lao nhanh về phía mặt đất với tốc độ 180 km/h. Và sau khi rơi tự do trong khoảng 1.800 m, họ kéo dây dù. Khi tán dù mở ra, họ bị một cú xóc mạnh, đồng thời tốc độ giảm từ 180 km/h xuống còn 38 km/h. Dan nói: “Nó làm cái quần trong của tớ nằm ở vị trí chưa từng thấy từ trước tới nay.”

Mỗi khi nghe Dan kể chuyện này, tôi đều cảm thấy buồn cười, nhưng tôi thật sự ngạc nhiên khi Dan và Patti nói rằng cho dù trước khi nhảy họ kinh hãi đến mức nào thì tất cả nỗi sợ hãi của họ sẽ biến mất ngay vào giây phút họ nhảy ra khỏi máy bay.

Mục sư Norman Vincent Peale khẳng định: “Hành động là cách khôi phục và tạo dựng sự tự tin vĩ đại nhất. Không hành động chính là kết quả và cũng là nguyên nhân của nỗi sợ hãi. Có thể hành động của bạn thành công; cũng có thể các hành động và điều chỉnh khác sẽ phải theo sau, nhưng bất kỳ hành động nào cũng tốt hơn là không hành động gì cả.” Nếu bạn muốn khép lại nỗi sợ hãi, hãy hành động.

21. Đi đầu mở cánh cửa đến với cơ hội

Benjamin Franklin, một trong những người sáng lập nước Mỹ, từng khuyên: “Để thành công, hãy nắm bắt cơ hội nhanh như khi đưa ra kết luận.” Những người đi đầu và làm việc chăm chỉ có thể thành công hoặc cũng có thể thất bại. Nhưng những người không đi đầu thì hầu như chắc chắn sẽ thất bại. Tôi sẵn sàng đánh cược rằng bạn có:

Một quyết định bạn sẽ phải đưa ra,

Một vấn đề bạn sẽ phải giải quyết,

Một khả năng bạn sẽ phải kiểm tra,

Một dự án bạn sẽ phải khởi động,

Một mục tiêu bạn sẽ phải đạt tới,

Một cơ hội bạn sẽ phải nắm lấy,

Một ước mơ bạn sẽ phải thực hiện.

Không ai có thể đợi cho đến khi mọi thứ trở nên hoàn hảo mới hành động và hy vọng sẽ thành công. Tốt hơn là có được 80% chắc chắn và tiếp tục hành động chứ đừng đợi cho đến khi bạn có được 100% chắc chắn vì khi đó, cơ hội đã vụt qua tầm tay.

22. Đi đầu giảm nhẹ các khó khăn trong cuộc sống

Nhà tâm lý học M. Scott Peck có một câu nói nổi tiếng: "Cuộc sống thật khó khăn." Đó không phải là vấn đề của hầu hết mọi người. Đó chính là cách họ phản ứng trước những khó khăn của cuộc sống. Có quá nhiều người ngồi đợi con tàu của mình tới. Khi họ tiếp cận cuộc sống theo cách đó, họ thường cảm thấy cuộc sống thật khó khăn. Những điều tự đến với chúng ta hiếm khi là những điều chúng ta mong muốn. Để có cơ hội đạt được những gì chúng ta muốn, chúng ta phải nỗ lực.

Nhà triết học William James nói: "Không có gì mệt mỏi bằng việc có một nhiệm vụ dang dở treo lơ lửng trước mắt." Chúng ta càng để cho mọi thứ trượt dài, mọi việc càng trở nên khó khăn. Công việc vất vả nhất thường là sự tích tụ của nhiều việc dễ dàng mà đáng lẽ phải được làm từ hôm qua, tuần trước hoặc tháng trước. Cách duy nhất để loại bỏ một nhiệm vụ khó khăn là hãy thực hiện nó. Điều đó cần sự đi đầu.

23. Đi đầu là điểm khác biệt giữa thành công và thất bại

Một người đàn ông làm thuê cho vợ chồng một bá tước ở châu Âu. Một hôm ông được gọi tới nói chuyện với người chủ của mình.

“James,” bá tước phu nhân nói, “anh đã ở với chúng tôi bao lâu rồi?”

“Khoảng ba mươi năm, thưa bà!” Anh trả lời.

“Theo tôi nhớ, anh được nhận vào làm để chăm sóc chó.”

“Vâng, thưa bà!” James trả lời.

“James, nhưng con chó đó đã chết cách đây hai mươi bảy năm rồi.”

“Vâng, thưa bà!” James nói, “Vậy bà muốn tôi làm gì bây giờ ạ?”

Giống như James, quá nhiều người chờ đợi ai đó nói cho họ biết phải làm gì tiếp theo. Hầu như mọi người đều có suy nghĩ, ý kiến và ý định tốt nhưng nhiều người lại không bao giờ biến chúng thành hành động. Để làm được cần sự đi đầu.

Hầu hết mọi người thừa nhận rằng đi đầu là có lợi nhưng họ vẫn chưa đánh giá đúng giá trị của nó. Câu chuyện sau đây về việc đăng ký bản quyền phát minh điện thoại có lẽ là minh họa điển hình nhất cho tính hiệu quả của sự đi đầu. Thập kỷ 1970 là thời kỳ của công nghệ điện tín. Có hai người đàn ông là Alexander Graham Bell và Elisha Gray đều rất say mê nghiên cứu và làm việc miệt mài nhằm cải tiến công nghệ này. Cả hai đều có ý tưởng truyền âm qua dây điện và cùng khám phá ra cách truyền giọng nói bằng đường điện. Điều thú vị là cả hai người cùng gửi ý tưởng tới văn phòng đăng ký sáng chế trong một ngày, ngày 14 tháng 02 năm 1876. Bell là người thứ năm trong hồ sơ xin đăng ký bản quyền ngày hôm đó. Còn Gray cử luật sư của mình đến nhưng người này đã đến chậm hơn Bell hơn một giờ đồng hồ. Sau đó ông ta còn mất vài phút để xin một tờ thông báo – loại giấy tờ khai báo ý định nộp đơn xin đăng ký bản quyền. Một vài phút đó khiến Gray mất cả gia tài. Tuyên bố sáng chế của Bell được công nhận tại tòa dù Gray phàn nàn rằng ông đã có ý tưởng đó trước.

Tài năng không có sự đi đầu không bao giờ đạt được hết tiềm năng. Nó cũng giống một con ngài không bao giờ thoát khỏi cái kén. Nó sẽ không bao giờ biến đổi, vĩnh viễn lê lết trên mặt đất dù nó có tiềm năng để bay.

NHỮNG NGƯỜI THIẾU SỰ ĐI ĐẦU

Khi nói tới sự đi đầu, có bốn kiểu người:

1. Những người làm điều đúng đắn mà không cần ai yêu cầu;

2. Những người làm điều đúng đắn khi được người khác yêu cầu;

3. Những người làm điều đúng đắn khi được nhắc nhở hơn một lần;

4. Những người không bao giờ làm điều đúng đắn dù thế nào đi chăng nữa.

Bất kỳ ai muốn thành một người tài năng cũng cần phải trở thành kiểu người thứ nhất. Tại sao không phải ai cũng làm như vậy? Tôi nghĩ có một vài lý do.

24. Những người thiếu sự đi đầu không nhìn thấy hậu quả của việc không hành động

Đức vua Solomon của quốc gia Israel cổ đại được coi là người sáng suốt nhất từ trước tới nay. Mỗi lần tôi đọc cuốn *Proverbs* (Tục ngữ), tương truyền là do vị vua này sáng tác, tôi đều học được một điều gì đó. Tôi rất thích đọc một bài diễn giải của ông có tên là *The Message* (Thông điệp):

"Hỡi kẻ lười nhác ngốc nghếch, hãy nhìn chú kiến.

Hãy quan sát thật tỉ mỉ; hãy để chú kiến dạy ngươi một vài điều.

Không ai cần bảo nó phải làm gì.

Mỗi mùa hè nó đều dự trữ thức ăn;

Mỗi vụ mùa nó đều tích trữ nguồn thực phẩm.

Vậy ngươi còn muốn lười nhác đến bao giờ nữa?

Bao giờ thì ngươi sẽ ra khỏi giường?

Chợp mắt lúc này, chợp mắt lúc kia, ngày này qua ngày khác,

Ngồi lại, coi nhẹ mọi thứ − ngươi có biết điều gì sẽ đến không?

Chỉ có điều này: Ngươi chỉ có thể mong chờ một cuộc sống nghèo túng,

Nghèo đói sẽ luôn ngự trị trong ngôi nhà của ngươi!"

Josiah Stamp, nhà kinh tế học người Anh, nhận xét: "Thật dễ dàng để chối bỏ trách nhiệm nhưng chúng ta không thể chối bỏ hậu quả của việc chúng ta chối bỏ trách nhiệm." Điều đó hoàn toàn đúng. Bất kể những gì chúng ta làm, hoặc không chú ý làm, cuối cùng vẫn theo đuổi chúng ta. Những người không bao giờ đi đầu thường có kết cục như nhân vật trong đoạn thơ sau của nhà soạn kịch người Anh James Albery:

"Anh ta ngủ dưới ánh trăng;

Anh ta tắm nắng dưới ánh mặt trời.

Anh ta thích cuộc sống toàn những dự định;

Và anh ta chết đi mà không làm được điều gì."

Đừng để điều đó xảy ra với bạn!

25. Những người thiếu sự đi đầu muốn người khác thúc đẩy họ

Có một câu chuyện nực cười về một người đàn ông tại một thị trấn nhỏ, người được coi là một ngư dân "vĩ đại". Mỗi sáng ông chèo một chiếc thuyền nhỏ tới hồ, và chỉ trong thời gian ngắn, ông đã trở về với chiếc thuyền chất đầy cá.

Một ngày nọ, có một người lạ tới gặp ông và hỏi liệu anh ta có thể đi cùng trong lần tới ông đi bắt cá không. Ông nói: "Chắc chắn rồi, anh có thể đi. Gặp tôi ở bến cảng lúc năm giờ sáng."

Sáng hôm sau hai người tiến vào một vịnh nhỏ, nằm cách xa bờ. Người khách lạ quan sát thấy ông không hề có bất kỳ một chiếc cần câu hay các thiết bị nào khác – chỉ có một hộp dụng cụ hoen rỉ và một tấm lưới.

Sau khi tắt động cơ, ông mở hộp dụng cụ và lôi ra một que thuốc nổ. Ông đánh một que diêm, đốt que thuốc nổ và ném nó xuống nước. Sau tiếng nổ đinh tai, ông quăng lưới và bắt đầu vớt cá.

Với cái nhìn nghiêm khắc, người lạ mặt thò tay vào túi áo và lôi ra chiếc huy hiệu trên đó có dòng chữ *Người quản lý khu vực cấm săn bắn.* “Ông đã bị bắt,” anh ta cất giọng đều đều.

Những lời của anh ta không làm người ngư dân bối rối. Ông thản nhiên với lấy hộp dụng cụ lần nữa, châm một que thuốc nổ khác và giữ nó trong tay trong khi dây thuốc nổ đang cháy gần hết. Sau đó ông dí nó vào tay người quản lý khu vực cấm săn bắn và nói: “Vậy, anh định chỉ ngồi đây hay anh sẽ bắt cá?”

Những người thành công không cần một dây thuốc nổ cháy dở để tạo động lực cho họ. Động lực của họ xuất phát từ bên trong con người họ. Nếu chúng ta chờ đợi người khác thúc đẩy mình, điều gì sẽ xảy ra nếu huấn luyện viên, ông chủ hoặc những người tạo cảm hứng khác không xuất hiện? Chúng ta cần một kế hoạch tốt hơn thế.

Tom Golisano, người sáng lập Công ty Paychex, đưa ra một ý kiến rất đáng suy xét: “Tôi tin bạn không thúc đẩy người khác. Điều bạn làm là thuê những người có động lực, và hãy đảm bảo rằng bạn không làm giảm động lực của họ.” Nếu bạn muốn tiến lên phía trước, bạn cần nhóm một ngọn lửa cho riêng mình.

26. Những người thiếu sự đi đầu tìm kiếm thời điểm hoàn hảo để hành động

Thời điểm rất quan trọng – điều đó không có gì đáng nghi ngờ. Quy tắc Thời gian trong cuốn sách *The 21 Irrefutable Laws of Leadership* (21 quy tắc bất biến về thuật lãnh đạo) phát biểu: “Lãnh đạo quan trọng như việc sẽ làm gì và đi đâu.” Thực tế tất cả các nỗ lực đáng làm trong cuộc đời luôn đòi hỏi sự mạo hiểm. Tôi rất thích một câu thành ngữ Trung Quốc: “Người nào quá mưu cầu hoàn hảo trước khi bước, cả cuộc đời sẽ chỉ bước trên một chân.” Với nhiều người, bi kịch không phải là cuộc đời kết thúc quá sớm mà là họ chờ đợi quá lâu trước khi bắt đầu một cuộc sống thật sự.

27. Những người thiếu sự đi đầu thích ngày mai hơn ngày hôm nay

Một trong những lý do khiến những người thiếu sự đi đầu gặp khó khăn khi khởi đầu là họ quá tập trung vào ngày mai thay vì ngày hôm nay. Nhạc công Jazz Jimmy Lyons nhận xét: “Ngày mai chỉ là ngày trong năm có ý nghĩa với một kẻ lười nhác.” Thái độ đó khiến chúng ta gặp khó khăn vì thời khắc duy nhất chúng ta có thể kiểm soát mọi việc chính là hiện tại.

Edgar Guest đã sáng tác một bài thơ khắc họa số phận những người mắc phải vấn đề này. Bài thơ có nhan đề rất phù hợp, *Tomorrow* (Ngày mai):

"Anh định trở thành người như anh mong muốn

Ngày-mai.

Không ai tốt hơn hoặc dũng cảm hơn anh

Ngày-mai.

Một người bạn gặp rắc rối và mệt mỏi, anh biết,

Người bạn sẽ vui mừng nếu có sự nâng đỡ và cũng rất cần điều đó;

Về phần anh, anh sẽ gọi và xem mình có thể làm gì

Ngày-mai.

Mỗi sáng anh tập hợp những bức thư sẽ viết

Ngày-mai.

Và nghĩ về những người bạn anh sẽ cùng vui vẻ

Ngày-mai.

Điều đó quá tệ, thật sự, vì anh quá bận ngày

hôm nay,

Và không có lấy một phút để dừng lại trên đường;

Anh phải dành nhiều thời gian hơn cho người khác

Ngày-mai.

Là người làm việc hiệu quả nhất, đáng lẽ anh có thể

Ngày-mai.

Thế giới hẳn đã biết đến anh, nếu anh từng thấy

Ngày-mai.

Nhưng thực tế là anh đã chết và mờ nhạt dần,

Và tất cả những gì anh để lại nơi đây khi đã từng sống qua

Là một núi những thứ anh định làm

Ngày-mai.“

Ý tưởng về ngày mai có thể rất cám dỗ, nhưng lời hứa nằm trong những ý tưởng đó thường là giả dối. Tôi từng nghe câu chuyện về một khách hàng tới một cửa hàng đồ gỗ ở Santa Fe, New Mexico và nhìn thấy một tấm biển cũ kỹ, bạc màu trên tường, trên đó viết: “Ngày mai chúng tôi sẽ cho không mọi thứ trong cửa hàng.” Trong một thoáng, người khách thấy rất hào hứng. Rồi sau đó người này nhận ra rằng tấm biển sẽ vẫn nói điều tương tự vào ngày mai – trì hoãn việc cho không thêm một ngày nữa, rồi một ngày nữa. *Ngày mai* đó sẽ không bao giờ đến.

Baltasar Gracian, linh mục và là nhà văn Tây Ban Nha, nói: “Người khôn ngoan sẽ làm ngay lập tức những gì kẻ ngốc để dành làm cuối cùng.” Bất kỳ điều gì đáng làm cũng đáng làm ngay lập tức. Hãy nhớ rằng với những người không bao giờ bắt đầu thì khó khăn của họ không bao giờ dừng lại.

TÀI NĂNG + SỰ ĐI ĐẦU = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Thực tế, tất cả chúng ta đều mắc căn bệnh chần chừ trong một lĩnh vực nào đó của cuộc sống. Nếu điều gì đó không dễ chịu, không thú vị hoặc phức tạp, chúng ta có xu hướng trì hoãn nó lại. Ngay cả một số điều chúng ta thích làm cũng có thể gây khó khăn cho chúng ta. Johann Wolfgang von Goethe nhận xét: “Đưa ý tưởng vào hành động là điều khó nhất trên thế giới.” Nhưng để phát huy tối đa tiềm năng và trở thành người có tài năng, chúng ta phải thể hiện sự đi

đầu. Sau đây là một vài gợi ý giúp bạn trong quá trình nỗ lực trở thành một người có tài năng:

28. Chấp nhận trách nhiệm về cuộc đời mình

Nhà triết học Hy Lạp Socrates nói: “Để di chuyển cả thế giới, bản thân chúng ta phải vận động trước.” Hãy chỉ cho tôi những người xao nhãng trách nhiệm thuộc về cuộc đời họ, và tôi sẽ chỉ cho bạn thấy đó cũng là những người thiếu sự đi đầu. Trách nhiệm và sự đi đầu là không thể tách rời.

Ai cũng phải trải qua thất bại. Tất cả chúng ta đều phải đối mặt với các chướng ngại. Đôi khi chúng ta đều cảm thấy dường như ván bài số phận sắp xếp để chống lại mình. Dù sao chúng ta cũng nên thể hiện sự đi đầu. Dick Butler khẳng định: “Cuộc đời không công bằng. Nó cũng sẽ không trở nên công bằng. Hãy ngừng than vãn và oán thán, hãy bước ra ngoài và làm cho điều đó xảy đến với bạn. Trong kinh doanh tôi chứng kiến quá nhiều người hy vọng ”chiếc răng” tài chính thần kỳ sẽ xuất hiện vào buổi tối, lấy đi chiếc răng rụng xấu xí dưới gối và thay thế mức lợi nhuận chỉ trong nháy mắt vào cuối năm tài khóa.” Một câu nói rất chính xác rằng, những tâm hồn vĩ đại có ý chí còn những tâm hồn yếu ớt chỉ có điều ước. Chúng ta không thể ao ước có sẵn con đường đi tới thành công. Chúng ta cần nhận lấy trách nhiệm và hành động.

29. Xem xét các lý do khiến bạn không đi đầu

Mạnh Tử đã đưa ra quan điểm: “Nếu việc không thành, hãy tìm nguyên nhân trong chính bản thân. Khi bản thân đúng đắn, cả thế giới sẽ đứng về phía ta.” Nếu bạn thiếu sự đi đầu, cách duy nhất bạn có thể thay đổi là trước hết hãy xác định vấn đề cụ thể. Hãy suy nghĩ những lý do đã đưa ra trong chương này. Bạn phủ nhận hậu quả của việc không đi đầu và nhận trách nhiệm về bản thân? Bạn đang chờ đợi người khác khích lệ bạn thay vì tự mình tạo động lực? Bạn đang chờ đợi cho mọi thứ trở nên hoàn hảo trước khi hành động? Bạn thấy thích thú với ngày mai thay vì tập trung vào những gì bạn có thể làm ngày hôm nay? Liệu có vấn đề nào đó đang ngăn bạn hành động không?

Điều quan trọng là bạn hãy tách biệt những lý do chính đáng với những lý do bào chữa. Lý do bào chữa là sự đổ lỗi cho một người hoặc một việc khách quan. Lời bào chữa giống như biển báo lối ra trên con đường hướng tới sự tiến bộ. Chúng đưa chúng ta ra khỏi đường đi. Hãy chú ý điều này: sẽ dễ dàng để chuyển từ thất bại sang thành công hơn là từ lời bào chữa sang thành

công. Hãy loại bỏ những lời bào chữa. Một khi bạn làm được điều đó, bạn có thể chuyển sự chú ý của mình sang các lý do chính đáng và tìm cách vượt qua chúng.

30. Tập trung vào lợi ích của việc hoàn thành một nhiệm vụ

Thật khó có thể thành công nếu bạn mãi trì hoãn mọi thứ. Trì hoãn là chất dinh dưỡng nuôi lớn khó khăn. Khi bạn mất quá nhiều thời gian để quyết định về một cơ hội tự đến, bạn sẽ bỏ lỡ việc nắm bắt nó. Trong chương trước, tôi đã đề cập tầm quan trọng của việc sắp xếp các ưu tiên dựa vào đam mê của bạn. Để có tầm ảnh hưởng và tạo ra tiến bộ trong lĩnh vực tài năng hoặc trách nhiệm, bạn không thể dành thời gian quý báu của mình vào những nhiệm vụ không quan trọng hoặc không cần thiết. Vì thế tôi sẽ đưa ra giả thiết rằng bạn trì hoãn một nhiệm vụ và đó là một nhiệm vụ cần thiết (Nếu không phải vậy, đừng trì hoãn, mà hãy từ bỏ nó). Để vượt qua giai đoạn khó khăn, hãy tập trung vào những gì bạn sẽ nhận được nếu hoàn thành việc đó. Liệu điều đó có đem lại lợi ích tài chính không? Nó có dọn đường cho một điều nào khác bạn muốn làm hay không? Nó có đánh dấu một mốc quan trọng trong việc phát triển hoặc hoàn thành một điều gì lớn hơn không? Ít nhất, nó có giúp bạn giải tỏa về mặt cảm xúc không? Nếu bạn tìm kiếm một lý do tích cực, bạn có thể tìm thấy.

Khi đó, hãy bắt đầu khởi động tiến về phía trước và hành động một cách quyết đoán. William Halsey, Đô đốc Hải quân Mỹ, nhận xét: “Tất cả các vấn đề đều trở nên nhỏ bé hơn nếu bạn không lẩn tránh nó, hãy đương đầu với nó. Rụt rè chạm vào cây kế, bạn sẽ bị nó châm đau; túm chắc lấy nó, những chiếc gai sẽ nát vụn.”

31. Hãy chia sẻ mục tiêu với người sẽ giúp đỡ bạn

Không ai đạt thành công một mình. Như Quy tắc Ý nghĩa trong cuốn *The 17 Indisputable of Teamwork* đã nói: “1 là con số quá nhỏ để đạt được điều lớn lao.” Lindbergh không thể bay một mình qua Đại Tây Dương mà không cần giúp đỡ, Einstein không phát triển Thuyết tương đối trong môi trường chân không và Columbus cũng không tìm ra châu Mỹ một mình. Tất cả họ đều được giúp đỡ.

Người bạn lớn trong đời của tôi là Margaret, vợ tôi. Margaret luôn là một phần trong tất cả các mục tiêu quan trọng tôi đạt được. Cô ấy luôn là người đầu tiên biết khi tôi xác định mục tiêu, đồng thời vừa là người đầu tiên cũng là người cuối cùng ủng hộ tôi trong suốt chặng

đường. Và tất nhiên có rất nhiều người khác đã giúp đỡ và khích lệ tôi, đặc biệt là cha mẹ và em trai Larry của tôi.

Một người luôn ủng hộ tôi trong những năm gần đây là John Hull, Chủ tịch kiêm Giám đốc điều hành của EQUIP. Khi tôi đặt mục tiêu cho EQUIP đào tạo một triệu nhà lãnh đạo trên toàn cầu, nhiệm vụ dường như rất gian truân. Dù cống hiến nhiều đến mức nào cho viễn cảnh đó, tôi vẫn có những lúc băn khoăn rằng liệu điều đó có thật sự khả thi hay không. John không chỉ động viên tôi mà còn đứng ra nhận mục tiêu đó và triển khai kế hoạch để hoàn thành nó. Khi bạn đọc cuốn sách này, chúng tôi đã vượt qua mục tiêu đào tạo một triệu nhà lãnh đạo và hiện đang tiến hành đào tạo thêm một triệu người nữa. Một trong những lý do khiến tôi yêu quý và ngưỡng mộ John chính là sự đi đầu của anh.

Không có cách nào xác định giá trị của sự giúp đỡ mà người khác dành cho bạn để bạn đạt được ước mơ. Hãy chia sẻ mục tiêu và ước mơ của bạn với những người quan tâm tới bạn và sẵn sàng khích lệ, giúp đỡ bạn trong nỗ lực đạt được ước mơ. Điều đó có nghĩa là phải chấp nhận mạo hiểm vì bạn sẽ có thể bị tổn thương khi chia sẻ các hy vọng và hoài bão của mình. Nhưng mạo hiểm đó rất đáng để bạn dấn thân.

32. Hãy chia nhỏ các nhiệm vụ lớn

Một khi bạn đã dỡ bỏ được một vài rào cản tồn tại trong bạn, những rào cản có thể chặn đứng việc đi đầu của bạn, đồng thời liệt kê sự giúp đỡ của những người khác, lúc này bạn đã sẵn sàng để trở nên thực tế. Trong nhiều trường hợp các nhiệm vụ lớn thường làm chúng ta cảm thấy bị ngợp, và đó chính là một vấn đề vì những người bị choáng ngợp ít khi đi đầu.

Sau đây là một số gợi ý giúp bạn chia nhỏ một mục tiêu lớn thành những phần dễ kiểm soát hơn.

Phân chia theo loại. Đa phần những mục tiêu lớn đều phức tạp và có thể được chia thành các bước dựa theo chức năng. Các mục tiêu nhỏ hơn thường đòi hỏi nỗ lực của những tài năng đặc biệt. Hãy bắt đầu bằng việc vạch ra nhóm kỹ năng nào cần cho việc hoàn thành các nhiệm vụ nhỏ hơn.

Ưu tiên theo mức độ quan trọng. Khi chúng ta không khởi xướng và ưu tiên những gì chúng ta

phải làm theo mức độ quan trọng, nhiệm vụ bắt đầu tự sắp xếp theo mức độ khẩn cấp. Khi đó, bạn mất mọi ranh giới tiên phong và thay vì kích thích tài năng của bạn, nó lấy đi của bạn các cơ hội sử dụng tài năng tốt nhất.

Sắp xếp theo thứ tự. Chia nhiệm vụ theo từng loại giúp bạn hiểu bạn cần như thế nào để hoàn thành nó. Ưu tiên theo mức độ quan trọng giúp bạn hiểu vì sao bạn cần thực hiện từng phần. Sắp xếp theo trật tự giúp bạn biết khi nào cần làm phần nào. Điều quan trọng ở đây là tạo ra một thời gian biểu, tự đề ra cho mình thời hạn và tuân thủ theo những điều đó. Lời nói dối lớn nhất chúng ta tự nói với bản thân khi cần hành động là: "Mình sẽ làm việc đó sau."

Phân công theo khả năng. Khi bạn chia một nhiệm vụ lớn thành các phần nhỏ hơn theo loại, bạn bắt đầu hiểu kiểu người nào bạn sẽ cần để tiến hành công việc. Trong giai đoạn này, bạn đã trả lời một cách rất cụ thể câu hỏi ai. Là một nhà lãnh đạo, tôi có thể nói cho bạn biết rằng bước quan trọng nhất trong việc đạt được một điều gì đó lớn lao là xác định ai sẽ nằm trong nhóm của mình. Phân công nhiệm vụ, trao cho họ quyền hạn và trách nhiệm, công việc sẽ được hoàn tất. Thất bại trong việc trao cho một người quyền sở hữu nhiệm vụ đó, hay nói cách khác là trao quyền sở hữu nhiệm vụ cho một người bình thường, bạn có thể sẽ gặp rắc rối.

Hoàn thành bằng cách làm việc nhóm. Ngay cả khi bạn chia nhỏ một nhiệm vụ, lập kế hoạch chiến lược và tuyển được những nhân viên tuyệt vời bạn, vẫn cần thêm một yếu tố nữa để thành công. Mọi người phải có khả năng làm việc nhóm. Làm việc nhóm là chất keo kết nối mọi người lại với nhau.

33. Phân bổ thời gian cụ thể cho những nhiệm vụ bạn có thể trì hoãn

Dawson Trotman, người thành lập Hãng Navigators, nhận xét: "Thời gian bị lãng phí nhiều nhất là thời gian khởi đầu." Bạn không thấy điều đó đúng sao? Phần khó khăn nhất của việc viết một bức thư là khi viết những dòng đầu tiên. Việc khó nhất khi phải gọi một cuộc điện thoại quan trọng là việc nhấc ống nghe lên và quay số. Bước khó nhất trong luyện đàn piano là ngồi xuống và chạm vào các phím đàn.

Chính sự khởi đầu đó thường ngăn cản mọi người. Vậy làm thế nào để bạn có thể vượt qua khó khăn đó? Hãy cố gắng sắp xếp thời gian cụ thể cho những điều bạn không thích làm. Ví dụ, nếu việc phải đối mặt với những người khó tính là một phần trong công việc của bạn, nhưng bạn có

xu hướng lẩn tránh làm điều đó, vậy thì hãy sắp xếp một thời gian cố định dành cho nó. Có thể thời gian tốt nhất sẽ nằm trong khoảng từ 2-3h hàng ngày. Hãy coi đó như một cuộc hẹn gặp, và khi đã qua 3h, hãy dừng lại cho đến ngày hôm sau.

34. Hãy nhớ, chuẩn bị bao gồm hành động

Các nhà lãnh đạo trẻ tuổi thường hỏi tôi nên bắt đầu như thế nào khi viết và tôi nói với họ về cuốn sách đầu tiên của mình, *Think on These Things* (Hãy suy ngẫm về những điều này). Đó là một cuốn sách nhỏ gồm nhiều chương, mỗi chương chỉ có ba trang nhưng tôi mất gần một năm để viết ra. Tôi nhớ đã nhiều đêm và hàng giờ liền nguệch ngoạc trên tập giấy chỉ với vài câu để thể hiện nỗ lực của mình.

"Tôi muốn bán được nhiều sách và có tầm ảnh hưởng đến nhiều người như ngài đã làm được," những chàng trai trẻ này luôn tuyên bố như vậy.

"Điều đó thật tuyệt!" tôi sẽ trả lời, "Các bạn đã viết được gì rồi?"

"À, chưa gì cả", đây là câu trả lời thường gặp.

"Thôi được!" tôi nói, "Các bạn đang định viết về cái gì?" Tôi hỏi câu này với hy vọng đem lại cho họ một sự khích lệ nào đó.

"À, tôi chưa thật sự bắt đầu viết, nhưng tôi có rất nhiều ý tưởng," họ nói và giải thích rằng họ hy vọng sẽ có nhiều thời gian hơn vào tháng tới hoặc năm tới, hoặc sau khi ra trường. Khi tôi nghe một câu trả lời như vậy, tôi biết rằng điều đó sẽ không bao giờ xảy ra. Nhà văn phải viết. Nhạc sĩ phải soạn nhạc. Nhà lãnh đạo phải chỉ huy. Bạn phải hành động để trở thành người mà bạn muốn. Tiểu thuyết gia Louis L'Amour, người đã viết hơn 100 cuốn sách và bán hơn 230 triệu bản, đưa ra lời khuyên: "Hãy bắt đầu viết, bất kể là về cái gì. Nước không chảy cho đến khi vòi nước được vặn ra."

Mong muốn là chưa đủ. Ý định tốt cũng chưa đủ. Tài năng thôi cũng chưa đủ. Thành công cần sự đi đầu. Michael E. Angier, người sáng lập SuccessNet, nói: "Ý tưởng là vô giá trị. Ý định không có sức mạnh. Kế hoạch không là gì cả... trừ phi theo sau chúng là hành động. Hãy thực hiện nó ngay bây giờ."

TÀI NĂNG + SỰ ĐI ĐẦU

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Dành một khoảng thời gian lập danh sách tất cả các lý do vì sao bạn không thể hiện rõ ràng khả năng đi đầu của mình. Hãy làm một cách triệt để và liệt kê mọi thứ bạn có thể nghĩ tới. Một khi danh sách được hoàn tất, hãy đọc qua và đánh dấu mỗi mục với chữ LBC (lời bào chữa) hoặc NN (nguyên nhân).

Bây giờ hãy tạo ra ba danh sách mới từ danh sách ban đầu. Danh sách đầu tiên sẽ được gọi là "Không một lời bào chữa nào nữa". Trên đó hãy viết lại mỗi lời bào chữa bằng một tuyên bố trách nhiệm. Ví dụ, nếu một trong những lời bào chữa của bạn là: "Tôi không có đủ tiền" thì hãy viết lại là: "Tôi sẽ không bao giờ đổ lỗi cho việc không có đủ tiền". Hãy dán danh sách này ở chỗ bạn có thể nhìn thấy hàng ngày.

Danh sách thứ hai bắt nguồn từ những lý do còn lại trong danh sách ban đầu và sẽ được gọi là "Thực tế cuộc sống". Bất cứ thứ gì bạn không thể kiểm soát và thay đổi – ví dụ như hành động của người khác, tuổi tác của bạn hay là nền kinh tế – sẽ nằm trong danh sách này. Đơn giản đây là những điều bạn phải chấp nhận.

Bất kỳ điều gì còn lại trong danh sách các lý do sẽ được đưa vào danh sách thứ ba với tên gọi "Trách nhiệm của tôi". Vì những điều này là trách nhiệm của bạn, bạn phải giải quyết chúng. Hãy đưa chúng vào danh sách những việc cần làm và bắt tay vào thực hiện.

2. Điều gì khiến bạn trì hoãn?

• Bạn phủ nhận các hậu quả của việc không đi đầu và chối bỏ trách nhiệm với bản thân?

• Bạn đang chờ đợi người khác tạo động lực cho mình thay vì tự hành động để khích lệ bản thân?

• Bạn đang chờ đợi cho mọi thứ trở nên hoàn hảo trước khi hành động?

• Bạn đang thích thú với ngày mai thay vì tập trung vào những điều bạn có thể làm hôm nay?

• Bạn đang cố làm mọi thứ một mình?

Xác định một hành động cụ thể mà bạn có thể làm để vượt qua sự trì hoãn, chỉ ra một thời gian cụ thể trong lịch trình của bạn để thực hiện nó và nếu cần thiết hãy lên danh sách những người sẽ giúp bạn vượt qua điều đó.

3. Hãy nghĩ về điều bạn đặc biệt muốn làm nhưng hiện đang lo sợ. Hãy làm như Dan Reiland khi anh ta nhảy ra khỏi máy bay, bước đi nào bạn có thể làm để đặt mình vào chế độ hoạt động, đưa sự tập trung của bạn thoát khỏi nỗi sợ hãi?

4. Hiện bạn đang sao nhãng điều gì khiến tài năng của bạn không thể phát huy? Đó có phải là một quyết định bạn nên đưa ra? Hay một vấn đề bạn nên giải quyết? Một khả năng bạn phải kiểm tra? Một kế hoạch bạn nên bắt đầu? Một mục tiêu bạn nên hoàn thành? Một cơ hội bạn nên nắm lấy? Một ước mơ bạn nên thỏa mãn? Hãy tìm ra đó là gì và quyết tâm giải quyết nó, áp dụng những bước được nêu ra trong chương này:

• Phân chia theo loại;

• Ưu tiên theo mức độ quan trọng;

• Sắp xếp theo thứ tự;

• Phân công theo khả năng;

• Hoàn thành bằng cách làm việc nhóm.

4. TẬP TRUNG ĐỊNH HƯỚNG TÀI NĂNG

Bạn thấy gì khi quan sát những đứa trẻ đang chơi đùa? Chúng chuyển rất nhanh từ món đồ chơi này sang món đồ chơi khác và từ hoạt động này sang hoạt động khác. Chúng dùng hết một lượng năng lượng lớn nhưng làm được rất ít. Đó là kết quả có thể thấy trước được. Chúng đang khám phá thế giới của chúng và học bằng cách thực hành.

Sự tập trung không sẵn có trong mỗi chúng ta, nhưng nó thiết yếu đối với bất kỳ ai muốn sử dụng tối đa tài năng của mình. Có tài năng mà không có sự tập trung giống như một con bạch tuộc chơi trượt băng vậy. Bạn có thể chắc chắn rằng sẽ có rất nhiều chuyển động nhưng lại không biết những chuyển động đó sẽ đi theo hướng nào. Tài năng có sự tập trung sẽ định hướng bạn và sẽ đưa bạn tiến xa.

Năm 2004, tôi tới Buenos Aires, Argentina để thực hiện một khóa đào tạo cho một nhóm khoảng bảy nghìn người. Bất cứ khi nào tới một địa điểm mới mẻ, tôi đều làm một vài nghiên cứu để khám phá điểm độc đáo của nơi đó. Tôi luôn muốn thăm những nơi đặc biệt hoặc tham gia những trải nghiệm mới ở bất kỳ nơi nào trên thế giới.

Tôi được biết Argentina có bãi săn bồ câu lớn nhất trên thế giới. Nó nằm cách Buenos Aires khoảng từ 115-150km về phía bắc, nơi đây có hàng triệu con chim bồ câu và ai đi săn cũng ưa thích tới đó thử nghiệm.

THAM GIA MỘT CUỘC ĐI SĂN

Mặc dù đã từng đi săn nhưng tôi không phải là một thợ săn thực thụ. Một số người đam mê thú săn bắn và họ thích tất cả các loại hình săn bắn. Tôi tham gia chủ yếu vì tôi thích một trải nghiệm mới lạ. Cho nên khi tới Argentina, tôi đã thuyết phục một thành viên trong nhóm, Ray Moats, đi cùng với tôi. Chúng tôi lên kế hoạch bay tới đó và cùng đi săn.

Khi hướng dẫn viên đến đón chúng tôi tại sân bay, anh ta liếc nhìn tôi và nói: “Ông không phải là một thợ săn đúng không?” Tôi thú nhận mình không phải là một tay săn chuyên nghiệp. Và anh ta giải thích: “Đó là những gì tôi nghĩ. Điều đầu tiên chúng ta phải làm là bỏ lại chiếc áo khoác đỏ ông đang mặc. Ngay cả lũ bồ câu cũng thấy điều đó. Chúng tôi sẽ kiếm cho ông một cái áo khác để ngụy trang.”

Người hướng dẫn viên chuẩn bị mọi thứ cho tôi và Ray. Cuối cùng chúng tôi đã tới đó, một thung lũng tuyệt đẹp. Hàng đàn bồ câu bay trên đầu chúng tôi dọc theo thung lũng. Sau một tiếng đồng hồ, có ít nhất năm mươi nghìn con bay qua đầu chúng tôi. Có những lúc bầu trời đen kịt toàn bồ câu.Vì thế trong hơn một giờ đồng hồ tôi liên tục bắn… bắn… và bắn. Đó là một trong số những tình huống tôi có thể tự nói với bản thân là *Làm sao mình có thể trượt được chứ?* Và bạn chỉ biết bắt đầu bắn khắp nơi.

Nhưng bạn có biết tôi đã hạ được bao nhiêu con trong một tiếng đó không? Không con nào cả! Tôi bị vây quanh bởi những vỏ đạn trống rỗng và tôi không có lấy một con chim bồ câu nào bù lại cả.

SỰ CAN THIỆP

Sau một giờ quan sát kỹ thuật cũng như chứng kiến cảnh tôi trắng tay, cuối cùng người hướng dẫn không thể chấp nhận điều đó lâu hơn được nữa. Với tốc độ đó, chúng tôi chuẩn bị phá vỡ kỷ lục người có số bồ câu bắn được ít nhất trong một lần đi săn. Vì thế anh ta cố gắng giúp tôi.

“Vấn đề của ông là, ông đang cố bắn tất cả chim bồ câu,” anh ta nói, “Ông đừng cố bắn tất cả. Ông thậm chí đừng lo về những con có thể thoát. Hãy tin tôi,” anh ta tiếp tục nói, “trong khoảng hai mươi lăm hoặc ba mươi giây nữa, một đàn bồ câu khác sẽ tới. Vì thế đừng lo về những con bồ câu; chúng sẽ qua đây cả ngày. Hãy ngừng lo lắng về những gì ông đã mất. Hãy tập trung vào việc hạ lấy *một con* .”

Trong khi hướng dẫn viên nói, Ray đứng đó, ngay bên cạnh tôi và lĩnh hội tất cả những điều đó. Vì sao? Vì anh ấy cũng không phải là một thợ săn và cũng bắn tệ như tôi vậy.

GẶP GỠ NHỮNG THỢ SĂN CHÍNH HIỆU

Hai tiếng sau, hướng dẫn viên quyết định đã đến lúc chúng tôi nghỉ ngơi và quay trở lại trại để ăn trưa. Ở đó chúng tôi gặp một vài anh chàng rất khá đến từ Arkansas, họ là những thợ săn chính hiệu. Bạn có thể thấy rõ điều đó từ vẻ bề ngoài của họ. Họ mặc đồ ngụy trang, cả quần áo lẫn những khẩu súng lục, đều đã cũ sờn. Và những chàng trai này đang nói chuyện rất nghiêm túc về kinh nghiệm săn bắn của mình.

Ray và tôi ngồi đối diện với những chàng trai Arkansas, một trong số họ nhìn chúng tôi và nói với Ray: “Này cậu, hãy nói cậu bắn được bao nhiêu trong sáng nay?”

“Ba!” Ray trả lời hơi ngượng.

“Ba à? Ồ! Cũng không nên cảm thấy tồi,” anh ta nói, “Ba trăm thì không tồi chút nào. Thật đấy, thế là khá tốt rồi. Chúng tôi thường bắn được bốn trăm năm mươi, nhưng ba trăm thì cũng không tồi, đặc biệt nếu đây là lần đầu tiên anh xuống đây.”

“Không, anh không hiểu,” Ray nói, “Chúng tôi bắn được ba. Không phải ba trăm. Anh biết chứ, ba!” Ray đếm các ngón tay: “Một. Hai. Ba.”

Trong một lát, các chàng trai từ Arkansas nhìn chằm chằm vào chúng tôi. “Này cậu, cậu,” cuối cùng một người nói, “cậu thậm chí không cần phải ngắm để hạ được ba con. Cậu chỉ cần bắn lên không trung và cậu sẽ kiếm được ba con. Chết tiệt, cậu không thể *chủ tâm* kiếm ba con. Cậu chỉ có thể *tình cờ* kiếm được ba con thôi.”

Sau bữa trưa, chúng tôi săn được khá hơn một chút, nhưng không nhiều lắm. Đúng là Ray và tôi không phải là những tay săn cừ, nên đó thật sự là một vấn đề. Trong lĩnh vực có ít tài năng, bạn không thể hy vọng nhiều thành công. Tuy nhiên, cuộc đi săn của chúng tôi là một ví dụ điển hình cho tình huống mà chúng tôi có quá nhiều cơ hội nhưng lại bỏ lỡ tất cả các cơ hội đó. Trong việc đi săn hay bất kỳ lĩnh vực nào khác, những điều chúng ta nên làm là tập trung vào số ít mà chúng ta có thể đánh trúng và quên đi những cơ hội chúng ta đã bỏ lỡ. Nếu bạn muốn thành công, bạn phải tập trung vào những gì mình có thể làm, không phải vào những điều bạn không thể.

SỨC MẠNH CỦA SỰ TẬP TRUNG

Tập trung có thể đem lại sức mạnh to lớn. Nếu không tập trung, bạn sẽ luôn cảm thấy kiệt sức và không thể đạt được những điều mong muốn. Bạn tập trung tức là tài năng và khả năng của bạn sẽ có định hướng và chủ định. Những phẩm chất đó đem lại thành công bằng cách tạo ra kết quả.

Sau đây là những thực tế về khả năng tập trung mà bạn cần biết:

35. Khả năng tập trung không tự nhiên có

Chúng ta sống trong một nền văn hóa với những lựa chọn và cơ hội hầu như vô tận, vì vậy mọi người thường thấy mình bị giằng co trong nhiều hướng khác nhau. Điều tồi tệ hơn là mọi người dành quá nhiều thời gian và năng lượng cho những việc họ không thật sự quan tâm. Don Marquis, tác giả cuốn sách *Archy and Mehitabel* (Archy và Mehitabel), cho rằng: "Thế giới của chúng ta là một thế giới trong đó mọi người không biết mình muốn gì và sẵn sàng đi qua địa ngục để có được điều đó."

Giải pháp cho tình huống khó khăn đó là sự tập trung. Nhà thơ William Matthews viết: "Một tài năng được trau dồi, đào sâu và mở rộng đáng giá gấp trăm lần một tài năng nông cạn. Quy tắc thành công đầu tiên, khi chúng ta bị quá nhiều thứ thu hút, là sự tập trung – để hướng tất cả nguồn năng lượng tới một điểm và đi thẳng tới điểm đó, không nhìn sang phải cũng như sang trái."

Tôi cố gắng duy trì sự tập trung của mình trong giây lát bằng cách chú ý tới lời khuyên của Jim Elliott, một nhà truyền giáo tử vì đạo: "Dù bạn ở đâu, hãy toàn tâm toàn ý ở đó." Là một nhà lãnh đạo, tôi luôn tự hỏi: "Tôi có đang giúp người khác tiến bộ không?" Tôi thận trọng với việc sử dụng thời gian như thế nào, với ai và liệu nó có đem lại kết quả hay không. Và trợ lý của tôi, Linda Eggers, cũng giữ cho tôi luôn đi đúng đường bằng cách theo dõi lịch làm việc của tôi. Cô là một kho báu vì đã giúp tôi duy trì các ưu tiên của mình. Nếu tôi cảm thấy hiện tại mình không tiến về phía trước và mỗi ngày không giúp đỡ được những người khác thì đó là lúc tôi đang đi sai đường. Linda giúp tôi giám sát điều đó.

36. Tập trung làm tăng năng lượng của bạn

Nếu bạn mong muốn đạt được một điều gì đó, trước tiên bạn cần phải xác định mục tiêu. Điều đó đúng ngay cả khi nói tới sự phát triển cá nhân. Nếu bạn thiếu tập trung, bạn sẽ ở khắp nơi. Bạn cố gắng mọi thứ cũng giống như không cố gắng gì cả, điều này sẽ khiến cuộc sống mất dần ý nghĩa. Nó sẽ hút hết năng lượng và các cơ hội mới của bạn. Và dù bạn có bất kỳ động lực nào để phấn đấu thì bạn cũng sẽ bị kiệt quệ.

Trái lại, tập trung mang lại cho bạn năng lượng. Đô đốc Richard E. Byrd, một nhà thám hiểm, khẳng định: "Chỉ một số người có thể khai thác cạn kiệt các nguồn lực ngự trị trong họ. Có

những chiếc giếng sâu chứa đầy năng lượng không bao giờ được dùng tới." Một trong những lý do khiến những chiếc giếng đó không bao giờ được chạm đến là sự thiếu tập trung. Những điều tuyệt vời sẽ xảy ra khi chúng ta thu hẹp sự tập trung của mình và đề ra mục tiêu. Trí tuệ không đạt tới thành công cho đến khi nó có mục tiêu rõ ràng.

Sau khi các nhà du hành vũ trụ Mỹ đặt chân thành công lên mặt trăng, Albert Siepert, Phó chỉ huy Trung tâm Vũ trụ Kennedy, cho rằng NASA thành công là bởi họ có sự tập trung. Trong suốt một thập kỷ, tổ chức này đã dành gần như toàn bộ thời gian và năng lượng của mình vào mục tiêu lên mặt trăng. Siepert nhận xét: "Lý do NASA thành công là vì NASA có một mục tiêu rõ ràng và thể hiện rõ mục tiêu của mình. Bằng cách làm này, chúng ta đã có được nguồn nhân lực tốt nhất cho mục tiêu của mình cũng như sự hỗ trợ của chính phủ cho mỗi giai đoạn nhằm đạt được mục tiêu."

37. Tập trung nâng cao bản thân

David Star Jordan, học giả và là nhà giáo dục, nói: "Thế giới đứng sang bên lề để cho bất kỳ ai vượt qua, và đó là người biết mình đang đi đâu." Trong cuộc sống, chỉ cần biết mình muốn gì và nỗ lực theo đuổi điều đó sẽ khiến bạn trở nên khác biệt với những người khác.

Nhà văn Mỹ Henry David Thoreau đã có lần đặt ra câu hỏi: "Bạn từng nghe nói một người nỗ lực cả đời cho duy nhất một mục tiêu và không có cách nào đạt được nó chưa? Nếu một người không ngừng khao khát thì sẽ có chuyện người đó không thể khá hơn không?" Sự tập trung luôn có tác động. Chỉ bằng cách cố gắng phát triển bản thân, bạn sẽ được nâng cao – ngay cả nếu bạn không đạt được những gì mình muốn, thậm chí khi người khác không nhường đường cho bạn.

38. Tập trung mở rộng cuộc đời bạn

Vài năm trước đây, tôi viết cuốn sách có nhan đề là *Thinking for a Change* (Suy ngẫm cho một sự thay đổi) miêu tả các kỹ năng tư duy khác nhau có thể giúp một người thành công hơn. Một chương trong đó nói về tư duy tập trung, khả năng xóa bỏ các tác nhân gây nhiễu và các phiền nhiễu về tinh thần, giải thích cách tôi thường tập hợp một nhóm người giúp tôi kích thích suy nghĩ khi làm một dự án. Vì tập trung sự chú ý vào đối tượng có sẵn nên chúng tôi có thể mở rộng ý tưởng theo đúng cách.

Mike Kendrick khẳng định: "Những gì bạn tập trung sẽ được mở rộng." Có vẻ nghịch lý nhưng đó là sự thật. Bạn có nhận thấy rằng khi cân nhắc mua một loại xe cụ thể, bạn bắt đầu nhìn thấy chúng ở khắp mọi nơi không? Thu hẹp tầm nhìn sẽ giúp bạn mở rộng triển vọng. Mặt khác, nếu bạn thật sự cố gắng mở rộng tầm nhìn, thay vì thu nhỏ nó lại, điều đó chỉ khiến bạn mệt mỏi. Nếu bạn muốn mở rộng khả năng của mình, hãy tập trung.

39. Tập trung phải được duy trì theo chủ định

Khả năng duy trì của mỗi người không tự nhiên kéo dài. Cũng giống như ánh sáng tự nhiên luôn bị phân tán, sự chú ý của con người cũng vậy. Điều đó đòi hỏi sự cố gắng lớn nhưng sẽ đem lại kết quả ý nghĩa. Hank Aaron, một cầu thủ bóng chày được ghi danh tại Bảo tàng Danh vọng, nói: "Tôi nghĩ điều làm nên sự khác biệt giữa một siêu sao và một cầu thủ bình thường chính là sự tập trung." Aaron cho thấy anh có thể duy trì khả năng tập trung của mình, giữ kỷ lục về số lần đánh trúng bóng trong các giải đấu lớn.

Trong cuốn sách *Laughter, Joy, and Healing* (Tiếng cười, niềm vui và sự hàn gắn), Donald E. Demaray viết về một nhà báo trẻ luôn bị cha mình phê bình gay gắt vì anh không có vẻ tiến bộ trong sự nghiệp. Không nản lòng, chàng trai trẻ viết thư trả lời cha và giải thích rằng anh đang tập trung một kế hoạch để đạt tới thành công. Kế hoạch của chàng trai như sau:

• 30 tuổi, trở thành một phóng viên tài năng;

• 40 tuổi, trở thành một biên tập viên giỏi;

• 50 tuổi, trở thành nhà văn xuất sắc;

• 60 tuổi, trở thành tiểu thuyết gia lớn;

• 70 tuổi, trở thành một người ông tuyệt vời;

• 80 tuổi, trở thành người được những phụ nữ xinh đẹp ngưỡng mộ;

• 90 tuổi, anh sẽ là nỗi mất mát lớn lao của cả cộng đồng.

Demaray nói rằng cha ông đã cười rất nhiều khi đọc lá thư và thật sự hài lòng khi bắt đầu nhận

thấy sự nghiệp con trai mình đang tiến triển theo hướng đó.

Một vài năm trước, tôi rất tâm đắc với một câu nói đã giúp tôi thành công trong sự nghiệp: "Thành công là từng bước đạt được một mục tiêu đáng giá đã đề ra từ trước." Điều tôi học được từ câu nói này: thành công không phải là một sự kiện mà là một quá trình. Và bất kỳ khi nào bạn tham gia vào một tiến trình đòi hỏi thời gian, việc tập trung là vô cùng cần thiết. Chỉ những người có thể tập trung mới có hy vọng định hướng tài năng và đạt được thành công ở một mức độ nhất định.

TÀI NĂNG + TẬP TRUNG = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Nếu bạn mong muốn trở thành một người tài năng, bạn cần tập trung. Và sau đây là một số cách thức:

40. Hãy chủ định. Mọi hành động đều phải có ý nghĩa

Một gia đình vừa chuyển tới một khu dân cư mới. Một buổi sáng, họ ra khỏi nhà muộn và kết quả là cô con gái sáu tuổi bị lỡ xe buýt tới trường. Dù có thể bị muộn làm, người cha vẫn đồng ý đưa con gái tới trường nếu cô bé chỉ đường cho anh.

Hai cha con rời khu nhà và cô bé bắt đầu chỉ đường cho người cha rẽ hết lối này sang lối khác. Sau hai mươi phút lái xe vòng vèo, cuối cùng họ cũng đến trường và hóa ra nó chỉ cách nhà họ tám dãy nhà. Rất bực mình, người cha hỏi con gái vì sao lại chỉ đường vòng vèo như vậy trong khi trường học ở rất gần nhà. Cô bé trả lời: "Chúng ta đi đường của xe buýt và đó là con đường duy nhất con biết."

Nếu bạn muốn phát triển tối đa tài năng và trở thành một người tài năng, mọi hành động của bạn phải có ý nghĩa. Bạn phải xác định mình muốn đi đâu và tới đó bằng cách nào. Bạn không thể giống nhân vật Alice trong tác phẩm *Through the Looking Glass* (Thấu qua tấm kính) của Lewis Carroll. Khi gặp chú mèo Cheshire cô bé đã hỏi đường như thế này:

"Cậu có thể làm ơn nói cho mình biết mình nên đi đường nào từ đây được không?"

Chú mèo nhoẻn miệng cười, trả lời: “Điều đó còn phụ thuộc vào việc cô bé muốn tới đâu.”

Cô bé trả lời: “Mình không quan tâm lắm sẽ đi đâu.”

Và chú mèo lại đáp: “Vậy thì đi đường nào cũng đâu có quan trọng.”

Những người không quyết định được họ muốn làm gì hoặc muốn đi đâu không thể khơi dậy nguồn sức mạnh ý chí hay tài năng của họ. Kết quả là họ sẽ chỉ trôi nổi theo dòng nước.

Điều tra viên Bill Copeland khuyên: “Bạn sẽ dỡ bỏ được phần lớn chướng ngại vật trên đường tới thành công khi nhận thức được sự khác biệt giữa chuyển động và định hướng.” Đã bao giờ bạn tự hỏi mình thật sự muốn làm gì? Đã bao giờ bạn quyết tâm theo đuổi điều đó và chống lại tất cả rào cản, mặc cho các khó khăn và bất chấp mọi hoàn cảnh? Chủ định chính là tập trung làm những điều đúng đắn từng giây phút và nhất quán theo đuổi nó. Như Tổng thống John F.Kennedy khẳng định: “Nỗ lực và dũng khí là không đủ nếu không có mục đích và định hướng.”

41. Thách thức những lời bào chữa

Một tấm biển trên bàn làm việc của một nhân viên ở Lầu Năm Góc viết: “Bí mật công việc của tôi không cho phép tôi biết mình đang làm gì.” Đó là một câu đùa thông minh, nhưng nó sẽ nghiêm trọng nếu điều đó là thật. Người không biết mình đang làm gì sẽ nhanh chóng nản lòng.

Chúng ta luôn có lý do để bào chữa những việc mình không làm. Chúng ta không có đủ thời gian. Chúng ta không có đủ các nguồn lực. Chúng ta không có đủ sự giúp đỡ. Chúng ta có nhiều vấn đề. Chúng ta có thiếu sót. Chúng ta vướng bận quá nhiều thứ. Liệu có nên để những điều đó kéo chúng ta đi chệch hướng? Không!

42. Đừng bận tâm quá khứ

Nhà văn Will Rogers chia sẻ suy nghĩ: “Đừng để ngày hôm qua chiếm quá nhiều thời gian của ngày

hôm nay.” Tôi chưa từng thấy người nào bận tâm về quá khứ lại có được một tương lai tốt đẹp hơn. Quá nhiều người nuối tiếc quá khứ và mắc kẹt trong đó. Thay vì thế, họ nên học hỏi từ

quá khứ và hãy để quá khứ ra đi.

Alvin Dark, từng quản lý Hiệp hội Điền kinh thành phố Kansas, nói: “Không có cái gọi là thay một cầu thủ ra. Chỉ có thay một cầu thủ khác vào.” Điều đó trái ngược những gì bạn thường nghe trong các trận đấu bóng chày, nhưng đấy chính là điểm đáng nói. Khi bạn nói sắp sửa thay một cầu thủ ra, có thể bạn đang tập trung vào những lỗi cầu thủ đó mắc. Điều đó không giúp bạn giành chiến thắng. Ngược lại, khi bạn nói sắp thay một cầu thủ vào, bạn đang tập trung vào việc cầu thủ mới đó chuẩn bị làm gì để đánh bại đối thủ. Nó có thể tạo ra một sự khác biệt lớn trong thái độ của toàn đội – đặc biệt là với các cầu thủ hướng tới thành công.

Elbert Hubbard, chủ báo kiêm biên tập viên, đã viết:

Một trí nhớ tốt là một điều tuyệt vời nhưng khả năng quên cũng là một biểu hiện của sự vĩ đại. Người thành công biết cách quên. Quá khứ là điều không thể xóa bỏ. Họ đang chạy đua. Họ không cho phép mình ngoái lại. Mắt họ phải hướng về vạch đích. Những người rộng lượng cũng biết cách quên. Nếu ai đó làm gì sai với họ, họ xem xét căn nguyên và giữ bình tĩnh. Chỉ những người nhỏ nhen là hay trả đũa. Hãy là một người biết cách quên. Công việc đòi hỏi điều đó và thành công cũng cần đến nó.

Nếu muốn tận dụng tối đa tài năng và đạt được thành công, bạn cần thực hiện những việc bạn đang tập trung. Nỗ lực đạt thành công tương tự việc lái một chiếc xe ôtô. Thỉnh thoảng kiểm tra gương chiếu hậu thì tốt, nhưng đừng dành toàn bộ sự chú ý vào đó. Nếu không, cuối cùng bạn sẽ không thể tiến lên phía trước, dù chỉ một bước.

43. Tập trung vào hiện tại

Tương tự việc đừng nên bận tâm vào quá khứ, bạn cũng không nên toàn tâm để ý đến tương lai. Nếu lúc nào cũng nghĩ tới tương lai thì bạn không làm được gì tại thời điểm hiện tại. Bạn cần duy trì sự tập trung trong phạm vi có thể kiểm soát – đó là ngày hôm nay. Nếu bạn tập trung vào ngày hôm nay, bạn sẽ có một ngày mai tốt đẹp hơn.

Tôi đã cố gắng làm một số việc mỗi ngày. Mỗi ngày tôi đọc sách để phát triển đời sống cá nhân. Mỗi ngày tôi nghe người khác nói chuyện để mở rộng tầm hiểu biết. Mỗi ngày tôi dành thời gian suy nghĩ để áp dụng những gì đã học. Mỗi ngày tôi cố viết ra những điều vừa học để

ghi nhớ. Mỗi ngày tôi cũng cố gắng chia sẻ những bài học đó với mọi người (Những bài học của ngày hôm nay sẽ làm nên những cuốn sách của ngày mai). Mỗi ngày tôi đọc to bản danh sách mười hai điều từ cuốn sách do tôi viết, Today Matters (Ý nghĩa của ngày hôm nay), để tôi tập trung và có lối tư duy đúng đắn.

Bạn nên làm một điều gì đó tương tự. Bạn không thể thay đổi ngày hôm qua. Bạn không thể dựa vào ngày mai. Nhưng bạn có thể chọn lựa làm gì ngày hôm nay. Tập trung hiện tại sẽ đem đến cho bạn nhiều lợi ích.

44. Tập trung vào kết quả

Bất cứ khi nào tập trung vào những khó khăn của công việc trước mắt thay vì kết quả hay phần thưởng của nó, bạn sẽ dễ dàng nản chí. Chìm ngập trong khó khăn quá lâu, bạn sẽ cảm thấy yếu đuối thay vì hình thành cho mình ý thức kỷ luật, đồng thời sự tập trung của bạn sẽ bị phân tán thay vì phải tập trung hơn. Cuối cùng kết quả mà bạn đạt được sẽ ngày càng ít. Bằng cách tập trung vào kết quả, bạn sẽ có cảm giác tích cực và có động lực để làm việc.

Một lý do nữa khiến bạn không tập trung vào kết quả, đó là việc bạn luôn tiếp xúc với những người khó chịu. Bạn thường phải tiếp xúc với nhiều người và họ có thể tác động tới các nỗ lực của bạn trong quá trình phấn đấu đạt được ước mơ – một số sẽ tác động tiêu cực. Sau đây là năm loại người chúng ta có thể gặp:

• *Người làm mới* – họ tạo cảm hứng cho ước mơ cũng như tiếp năng lượng cho tài năng của bạn.

• *Người tinh lọc* – họ mài sắc ý tưởng cũng như chỉ rõ tầm nhìn của bạn.

• *Người phản ánh* – họ phản ánh chính xác khả năng của bạn, không thêm hay bớt.

• *Người hạ thấp* – họ cố làm giảm khả năng và nỗ lực của bạn đến mức họ cảm thấy thoải mái.

• *Người phủ nhận* – họ phủ nhận tài năng, ngăn cản các nỗ lực cũng như che lấp tầm nhìn của bạn.

Nếu tập trung vào kết quả, bạn sẽ kiên định với mục tiêu của mình. Việc người khác khen ngợi khó có thể làm bạn ngộ nhận, những tác động tiêu cực từ họ cũng sẽ được giảm thiểu.

45. Phát triển và tuân theo những ưu tiên

Người xưa có câu nói là nếu bạn đuổi theo hai con thỏ, cả hai sẽ chạy thoát. Không may là có nhiều người lại rơi vào trường hợp ấy. Họ không tập trung chú ý, do đó công việc không hiệu quả. Một lý do khả dĩ là nền văn hóa của chúng ta có quá nhiều lựa chọn, gần như là vô hạn. Chuyên gia quản lý Peter Drucker thừa nhận hiện tượng này. Ông nói: "Tập trung là điểm then chốt của các thành quả kinh tế. Ngày nay không có nguyên tắc hiệu quả nào bị vi phạm thường xuyên như nguyên tắc tập trung… Có vẻ như khẩu hiệu của chúng ta đã chuyển thành: Hãy làm mỗi thứ một ít."

Nếu muốn phát triển tài năng của mình, bạn cần tập trung. Nếu tập trung, bạn cần xác định các ưu tiên thật sự của mình là gì và tuân theo chúng. Đây là điều tôi áp dụng từ trước tới nay. Tôi thích các lựa chọn. Tôi muốn tự do theo đuổi cách hành động tốt nhất tại bất cứ thời điểm nào. Khi ở độ tuổi 20, tôi làm mọi việc khá tốt nhưng vẫn chưa thật sự tập trung đúng mức. Mãi đến tuổi 40 tôi mới bắt đầu có sự chọn lọc về việc dành thời gian và năng lượng của bản thân để làm việc. Hiện nay, khi sắp bước sang tuổi 60, tôi lọc tất cả những điều mình đã làm và chỉ hướng tới ưu tiên cao nhất: *Tôi có đang làm tăng giá trị cho người khác không?* Với tôi, tất cả mọi điều chỉ để hướng tới mục tiêu đó.

46. Tập trung vào thế mạnh, chứ không phải điểm yếu

Một cặp vợ chồng nọ mua một mảnh đất mới và họ dự định xây trang trại. Đó là mảnh đất tuyệt vời và họ háo hức được chuyển tới đó để bắt đầu mọi thứ. Vào một buổi tối, khi lên kế hoạch chuyển nhà, họ bắt đầu tranh cãi về việc sẽ làm gì trước tiên. Người vợ muốn xây nhà. Dù sao khi họ chuyển đến, mảnh đất mới sẽ là nhà của họ. Người chồng từng trưởng thành ở nông trại lại muốn xây chuồng gia súc để lấy chỗ cho các con vật nuôi của họ. Cuối cùng, sau khi họ bàn tới bàn lui, người chồng nói: "Hãy xem nào, chúng ta phải xây chuồng gia súc trước – vì từ đó chúng ta sẽ có cơ sở để xây nhà, ga-ra, hầm chứa thóc, xích đu cho bọn trẻ và mọi thứ khác!" Khi bạn tập trung vào các ưu tiên của mình và đặt ưu tiên cao nhất lên hàng đầu, mọi thứ khác sẽ trở về đúng vị trí của nó.

Anthony Campolo, Giáo sư danh dự môn Xã hội học thuộc Đại học Eastern, bang Pennsylvania, nói:

Điều bạn cam kết sẽ thay đổi bản thân bạn và biến bạn thành một con người hoàn toàn khác. Hãy để tôi nhắc lại điều đó. Không phải quá khứ mà là tương lai quy định bạn, vì những gì bạn cam kết sẽ quyết định bạn trở thành người như thế nào – hơn bất kỳ thứ gì khác từng xảy đến với bạn ngày hôm qua hay ngày hôm trước nữa. Vì thế, tôi chỉ hỏi bạn một số câu đơn giản: Các cam kết của bạn là gì? Bạn đang đi về đâu? Bạn định làm gì? Hãy chỉ cho tôi một ai đó không đưa ra được quyết định và tôi sẽ chỉ cho bạn thấy một người không có danh tính, tính cách và định hướng.

Tập trung vào điểm yếu thay vì thế mạnh cũng giống như bạn có một nắm tiền xu – một ít là vàng nguyên chất và số còn lại làm bằng đồng đã bị hoen rỉ – bạn đặt những đồng tiền vàng sang một bên và dành toàn bộ thời gian để làm sạch, đánh bóng những đồng tiền hoen rỉ với hy vọng làm nó trông có giá trị hơn. Cho dù bạn dành nhiều thời gian như thế nào, chúng cũng không bao giờ có giá trị bằng những đồng tiền vàng. Hãy biết sử dụng những tài sản quý giá nhất của mình, đừng lãng phí thời gian.

47. Trì hoãn phần thưởng cho đến khi công việc hoàn thành

Một trong những mẹo tôi thường áp dụng với bản thân trong nhiều năm nay là tự thưởng cho mình khi hoàn thành công việc nên làm. Cha tôi đã dạy tôi từ khi tôi còn bé rằng, hãy hoàn thành xong việc được giao rồi mới chơi. Tôi cho rằng mọi người thường quá mong muốn có phần thưởng trước khi đạt kết quả, và vì lý do đó họ không tập trung tới mức có thể.

Một bí quyết để sống tốt là mọi hành động đều phải ý nghĩa – hãy chủ định. Cách tập trung đó giúp mọi người sống mà không phải hối tiếc vì nó định hướng và sử dụng tối đa tài năng cũng như cơ hội của họ. Nếu bạn biết bản thân có tài năng, tràn đầy năng lượng và hoạt bát nhưng lại không thể thấy thành quả cụ thể thì việc thiếu tập trung có thể là vấn đề của bạn. Ngoài tài năng, bạn cần có sự tập trung để phát huy tối đa tiềm năng và trở thành hình mẫu như mong muốn.

TÀI NĂNG + TẬP TRUNG

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Trước đây, sự thiếu tập trung trong lĩnh vực nào đã tác động tới nguồn năng lượng của bạn? Nếu có, hãy xác định lý do cụ thể.

2. Lấy một ví dụ về một thời điểm mà khả năng tập trung tốt giúp bạn đạt được kết quả xuất sắc. Điều gì giúp bạn duy trì sự tập trung? Bạn có thể học được gì từ kinh nghiệm đó?

3. Bạn dành sự tập trung vào lĩnh vực nào? Bạn có dành phần lớn thời gian để nghĩ về những điều xảy ra trong quá khứ không? Bạn có đặt quá nhiều hy vọng vào tương lai, như hy vọng được tăng lương, thiết lập một mối quan hệ, đi nghỉ hoặc thú vui lúc nghỉ hưu không? Hoặc bạn đang tập trung vào cái này hay cái khác không? Hãy cố phân chia thời gian bạn suy nghĩ theo tỷ lệ phần trăm và viết xuống đây (phải đảm bảo tổng cộng là 100%):

_______________Quá khứ

_______________Hiện tại

_______________Tương lai

4. Tôi tin sẽ là tốt nếu dành 90% thời gian tập trung cho hiện tại. Nghĩ về quá khứ chiếm 5% sẽ hữu ích nếu bạn rút ra bài học từ những thành công và thất bại của mình. Nên dành 5% thời gian để nghĩ về tương lai nhằm đảm bảo những gì bạn đang làm được tiến hành đúng hướng. Nếu vượt qua ngưỡng ấy, dù chỉ một chút, nó cũng có thể làm giảm hiệu suất của bạn. Trong trường hợp đó bạn phải điều chỉnh lại để tập trung vào hiện tại.

5. Ở cuối Chương 1, tôi đã yêu cầu bạn xác định các thế mạnh của mình. Bạn có thường tập trung vào việc phát triển và hoàn thiện nó không? Hay bạn đang ghìm mình xuống để cải thiện các điểm yếu? Bạn có thể làm gì để nhấn mạnh hơn nữa các thế mạnh? Bạn có thể từ bỏ điều gì đang ảnh hưởng đến sự tập trung của bạn? Đâu là thế mạnh hay tài năng bạn nghĩ mình có nhưng chưa hề được động đến? Bạn có thể bắt đầu tiến hành những bước đi cụ thể nào để sử dụng chúng?

6. Vì hiện tại là thời điểm duy nhất bạn có thể kiểm soát, vậy bạn làm thế nào để các hoạt động của mình trở nên tập trung hơn? Bạn cần xác định mục tiêu là biến mọi hành động đều trở nên

có ý nghĩa và hướng đến những kết quả mà bạn mong muốn.

7. Hãy nghĩ về một thứ gì đó bạn muốn có. Nó có thể là bất cứ cái gì – cuốn sách, chiếc đĩa CD, bộ gậy chơi golf, một kỳ nghỉ hoặc thậm chí một chiếc xe ôtô mới. Thay vì chỉ mua nó, hãy coi đó là phần thưởng bạn tự cho phép mình có một khi bạn đạt được một thành quả mà mình mong muốn. Hãy đảm bảo rằng nỗ lực phải phù hợp với phần thưởng (Nếu bạn không chắc nó có phù hợp hay không, hãy hỏi bạn bè hoặc người bạn đời của mình).

5. SỰ CHUẨN BỊ ĐỊNH VỊ TÀI NĂNG

Điều gì xảy ra khi bạn không chuẩn bị? Những việc bạn không hy vọng lại xảy ra và thậm chí nhiều hơn những việc bạn hy vọng sẽ xảy ra. Lý do thật đơn giản: không chuẩn bị khiến bạn ở không đúng vị trí. Hãy hỏi các nhà đàm phán điều gì xảy ra tại bàn thương lượng khi họ không ở đúng vị trí. Hãy hỏi các vận động viên điều gì xảy ra khi họ không ở đúng chỗ. Họ thua cuộc. Sự chuẩn bị đặt chúng ta vào đúng chỗ và đó thường là ranh giới phân biệt thắng thua. Những người có tài năng là những người chuẩn bị tốt và họ sống theo phương châm "Đầu xuôi đuôi lọt".

THÁCH THỨC LỚN

Cuộc phiêu lưu vĩ đại nhất con người đối mặt trong thế kỷ XX là gì? Khám phá các địa cực? Chinh phục những đỉnh núi cao nhất thế giới? Phóng tàu vũ trụ vào không gian và con người đặt chân lên mặt trăng?

Còn thế kỷ XIX thì sao? Chắc chắn đó chính là cuộc khám phá châu Phi, châu Úc và châu Mỹ. Rất nhiều cuộc khám phá trên toàn cầu đã diễn ra từ năm 1492 đến năm 1800. Những hành trình khám phá lớn đã vẽ nên bản đồ thế giới, xác định vị trí của tất cả lục địa trên phạm vi

toàn cầu và có thể vẽ chính xác đường bờ biển của các châu lục. Nhưng những gì nằm bên trong các đường biên giới của một vài châu lục vẫn còn là điều bí ẩn.

Ngay khi nước Mỹ mới thành lập, các nhà lãnh đạo rất nóng lòng muốn biết chi tiết nội địa của châu Mỹ. Phần lớn lãnh thổ nằm giữa Đại Tây Dương và sông Mississippi đã được khám phá nhưng vào năm 1801, khi Thomas Jefferson trở thành Tổng thống Mỹ, hai phần ba trong số 5,3 triệu người dân sống trong vòng 75 km đường bờ biển, rất ít người từng tới phía tây dãy núi Appalachian. Vùng đất nằm phía tây sông Mississippi vẫn chưa được biết đến, vẫn chờ con người khám phá. Số phận của đất nước sẽ được xác định bởi người nắm giữ mảnh đất đó – Mỹ, Pháp, Anh, Tây Ban Nha hoặc những thổ dân sinh sống ở đó.

Không có nhà lãnh đạo Mỹ nào quan tâm đến khu vực Bắc Mỹ hơn Thomas Jefferson. Nhà sử học Stephen E. Ambrose khẳng định rằng Jefferson quan tâm đến vấn đề này bắt đầu từ thập niên 1750. Ambrose viết: “Trong suốt thập kỷ sau khi thống nhất vùng lãnh thổ, Mỹ có bốn bản kế hoạch khai phá miền Tây. Jefferson là tác giả của ba trong số đó.” Vào thập niên 1790, với tư cách là thành viên của Hội Triết học Hoa Kỳ, Jefferson đã nỗ lực tiến hành công cuộc khai phá miền Tây. Ông biết điều mấu chốt của thành công là lựa chọn người dẫn đầu. André Michaux, nhà khoa học đến từ Pháp, được lựa chọn và chỉ định tìm ra con đường ngắn nhất giữa Mỹ và Thái Bình Dương, được cho là nằm phía thượng nguồn sông Missouri, đồng thời tìm cách kết nối với sông Kentucky ở miền Tây. Năm 1793, Michaux đã tiến tới Kentucky trước thời điểm Jefferson triệu hồi phái đoàn này khi phát hiện nhà khoa học này là điệp viên của Chính phủ Pháp cài vào nhằm xúi giục người dân tấn công những vùng do người Tây Ban Nha sở hữu tại miền Tây.

ĐÚNG NGƯỜI ĐÚNG VIỆC

Cơ hội tốt nhất để tiến hành công cuộc khai phá miền Tây nước Mỹ đến với Jefferson khi ông trở thành Tổng thống Mỹ. Tuy nhiên, điểm mấu chốt vẫn là người dẫn đầu hành trình đó. Đó phải là một người thật sự tài năng. Và người mà Jefferson nghĩ tới chính là Meriwether Lewis.

Trước đó, vào năm 1792, khi Jefferson và Hội Triết học Hoa Kỳ đang chuẩn bị cuộc thám hiểm bất thành do Michaux dẫn đầu, một trong những người yêu cầu được lựa chọn để dẫn đầu đoàn là Lewis. Lewis cũng sinh ra ở Albemarle, bang Virginia, nhưng lúc đó anh ta mới mười

tám tuổi. Lewis từng sống ở biên giới Georgia ba, bốn năm và đã học được nhiều chiến thuật. Khi tám tuổi, Lewis đã nổi tiếng vì dám đi săn một mình lúc nửa đêm. Anh họ của Lewis, Peachy Gilmer, miêu tả cậu em họ "luôn luôn nổi bật vì sự kiên trì, bướng bỉnh theo đuổi ngay cả những điều lặt vặt của lứa tuổi đó; tinh thần thượng võ; mục đích vô cùng kiên định; tự chủ và lòng can đảm không hề nao núng". Lewis cũng có kinh nghiệm lãnh đạo. Bố mất sớm, Lewis phải đảm nhận một đồn điền rộng hai ngàn mẫu Anh khi còn là một thiếu niên. Nhưng tại thời điểm đó Lewis không có đủ tiền để dẫn đầu một cuộc thám hiểm. Cậu có tài nhưng vẫn còn quá trẻ.

Nhiều năm sau đó, Jefferson mới giải thích vì sao ông chọn Lewis thay vì một nhà khoa học uy tín. Theo ông, phải tìm được một người sở hữu "kiến thức hoàn hảo về thực vật, lịch sử tự nhiên, khoáng vật học và thiên văn học" và có "sự ổn định về thể chất và tính cách, sự đảm bảo, thích nghi với rừng núi, hiểu biết phong tục và tính cách người da đỏ, những điều cần thiết cho nhiệm vụ này. *Tất cả những phẩm chất này Đội trưởng Lewis đều có".*

Lewis trau dồi thêm những phẩm chất và kỹ năng chiến thuật trong suốt sáu năm quân ngũ. Từ một binh nhì, anh được thăng chức đại úy. Anh trải qua nhiều năm tháng ở chiến trường, đi về phía tây tới Ohio và Michigan. Khi giữ chức vụ trung đoàn trưởng, anh đã đi rất nhiều, tìm hiểu được nhiều điều về người dân da đỏ sống ở miền Tây nước Mỹ và củng cố kỹ năng lãnh đạo của mình.

Điều Lewis thiếu hụt là sự giáo dục chính thống. Những trách nhiệm khác ngăn cản việc học của anh. Tại sao điều đó lại quan trọng? Jefferson hình dung hành trình tới miền Tây không đơn giản là cuộc tìm kiếm một con đường tới Thái Bình Dương. Đó còn là một sứ mệnh khoa học và ngoại giao. Tổng thống muốn biết tiềm năng của vùng đất sẽ dành cho nông nghiệp và hỗ trợ những người định cư sau này. Ông muốn có thông tin đáng tin cậy về các loài động thực vật lạ và các vật hóa thạch trong vùng. Ông cũng hy vọng có nhiều mẫu được thu thập, đưa vào danh sách và mang về miền Đông.

Jefferson giao phó cho đoàn nhiệm vụ lập bản đồ chính xác các vùng đất mới. Ông muốn biết về địa lý và khí hậu. Ông muốn có các dữ kiện liên quan đến văn hóa và phong tục của người bản xứ. Ông cũng chỉ định đoàn thám hiểm phải thiết lập mối quan hệ thân thiện với họ và thuyết phục họ tin vào những lợi ích của việc làm ăn buôn bán với nước Mỹ. Chuyến hành trình

có ý nghĩa lớn hơn một cuộc thám hiểm tiên phong.

SỰ CHUẨN BỊ SỚM

Cách Tổng thống Jefferson phát triển tài năng thiên bẩm của Lewis chính là dựa vào tài năng lãnh đạo của anh. Khi chuẩn bị nhậm chức tổng thống, ông đã mời Lewis làm thư ký riêng cho mình và nói với Lewis rằng, vị trí này "sẽ giúp anh biết và được các nhân vật có ảnh hưởng trong các vấn đề quốc gia biết đến, từ đó anh sẽ có lợi thế được biết trí tuệ của họ". Trong thời gian ở Nhà Trắng, Lewis đã làm được điều đó và còn nhiều hơn thế. Chàng trai trẻ được đối đãi như một thành viên trong gia đình Tổng thống và thực tế anh là người duy nhất ở cùng Tổng thống (lúc này đã góa vợ) ngoài các nhân viên phục vụ.

Nhiệm vụ đầu tiên của Lewis là giúp Tổng thống Jefferson khi ông thu hẹp quy mô quân đội quốc gia. Anh thường xuyên thu thập thông tin cho Tổng thống, sao chép và soạn thảo tài liệu. Anh là người liên lạc giữa tổng thống với Quốc hội. Anh đóng vai trò là người phụ tá của Tổng thống. Họ dành hàng giờ làm việc cùng nhau. Lewis đọc nhiều sách ở thư viện của Jefferson và người đội trưởng trẻ tuổi này luôn dùng bữa cùng Tổng thống khi ông chiêu đãi các nhà tư tưởng, nhà khoa học và nhà lãnh đạo thời bấy giờ. Theo người viết tiểu sử của Lewis, ông Richard Dillon, các trải nghiệm của Lewis tại Nhà Trắng đóng vai trò như "một ngôi trường rèn luyện lý tưởng cho Lewis".

Mùa hè năm 1802, Tổng thống Jefferson tìm đọc bản sao của cuốn sách *Voyages from Montreal, on the River St. Lawrence, Through the Continent of North America, to the Frozen and Pacific* (Hành trình từ Montreal, trên sông St. Lawrence, xuyên qua lục địa Bắc Mỹ, tới Bắc Băng Dương và Thái Bình Dương), một bản tường trình về chuyến hành trình xuyên Canada của Alexander Mackenzie, người Scotland. Bản tường trình đã thôi thúc ông nhanh chóng tiến hành một cuộc khám phá do người Mỹ tiến hành. Nó khiến ông trở nên chủ định hơn trong việc chuẩn bị cho Lewis. Tổng thống đã giúp Lewis học địa lý, thực vật học, dùng kính lục phân quan sát bầu trời cùng nhiều thứ khác. Theo Ambrose: "Nói một cách ngắn gọn, từ khi cuốn sách của Mackenzie tới Monticello (tháng 8 năm 1802) đến tháng 12 năm 1802, Tổng thống Jefferson đã giới thiệu cho Lewis những kiến thức ở trình độ đại học về các môn khoa học nhân văn, địa lý Bắc Mỹ, thực vật học, khoáng vật học, thiên văn học và dân tộc học". Sự chuẩn bị cho chuyến đi đã chính thức bắt đầu.

TRỞ NÊN CHỦ ĐỊNH HƠN

Trong những tháng chuẩn bị, trước khi Lewis khởi hành, có hai sự chuẩn bị cơ bản. Thứ nhất, Lewis cần tập hợp và chuẩn bị quân nhu, thiết bị cho chuyến đi. Thứ hai, Lewis cần tự chuẩn bị cho bản thân. Ở thời đại viễn thông, Internet cùng các dịch vụ chuyển phát siêu nhanh và các cửa hàng tiện lợi ở mọi góc phố, chúng ta thật khó hình dung sự chuẩn bị vật chất thời đó phức tạp như thế nào. Ngày nay, nếu bạn đi nghỉ mà quên không mang theo một cuốn sách, bạn chỉ cần mua nó tại một hiệu sách nào đó. Nếu bị ốm bạn sẽ vào hiệu thuốc. Nếu quần áo bị thất lạc hoặc hư hỏng, bạn chỉ cần mua bộ mới. Nếu quên kính ở nhà, bạn có thể nhờ người gửi chuyển phát nhanh. Những việc đó có thể khiến bạn tốn nhiều tiền hơn mức dự trù nhưng trong hoàn cảnh bức thiết bạn luôn sẵn sàng thanh toán. Những vấn đề này đều có thể giải quyết.

Trước khi xuất hiện các phương tiện chạy bằng động cơ hoặc hình thức liên lạc nhanh, một sơ suất trong chuẩn bị có thể gây thiệt hại to lớn. Thêm vào đó, các chuẩn bị hậu cần của Lewis đều rất quy mô. Anh cần đảm bảo hàng tấn quân nhu, từ súng đạn, các công cụ kỹ thuật tới giấy mực, đồ quân dụng, thực phẩm và cả quà cáp dành cho những thổ dân da đỏ. Anh phải có một chiếc sà lan để đi ngược dòng Mississippi và Missouri (do anh tự thiết kế). Anh cũng phải lựa chọn các thành viên cho đoàn thám hiểm.

Những công việc đó rất dễ khiến nhiều người nản chí, và sự chuẩn bị của người dẫn đầu là quan trọng nhất. Nếu Lewis không sẵn sàng đảm đương nhiệm vụ thì toàn bộ cuộc thám hiểm – dù được chuẩn bị kỹ lưỡng đến mức nào – đều thất bại. Lewis dành hàng tháng trời để tiếp tục học các kỹ năng với những chuyên gia hàng đầu tại Mỹ và sẵn sàng cho nhiệm vụ. Đây là danh sách một số chuyên gia nổi bật nhất, đã giúp đỡ Lewis:

• Albert Gallatin, nhà sưu tập bản đồ – cung cấp kiến thức địa lý thuộc khu vực phía tây Bắc Mỹ.

• Andrew Ellicott, nhà thiên văn học và toán học – cung cấp kỹ năng quan sát thiên văn, sử dụng kính lục phân, đồng hồ bấm giờ và các dụng cụ khác.

• Robert Patterson – trợ giúp việc quan sát thiên văn và mua đồng hồ bấm giờ cho chuyến đi.

• Tiến sĩ, bác sĩ Benjamin Rush – phụ trách các vấn đề y tế, chọn mua thuốc và lập danh sách

câu hỏi dành cho người dân bản địa.

• Benjamin Smith Barton, Giáo sư Thực vật học – cung cấp kỹ năng bảo quản vật mẫu, kiến thức về các thuật ngữ thực vật học.

• Caspar Wistar, Giáo sư Giải phẫu học và chuyên gia về hóa thạch – có nhiệm vụ trợ giúp kỹ năng phát hiện và sưu tập hóa thạch.

Tất cả sự chuẩn bị đó đều có kết quả xứng đáng. Ambrose miêu tả kết quả:

Sau hai năm học hỏi Thomas Jefferson, tiếp đó là khóa học hiệu quả ở Philadelphia, Lewis đã trở thành một nhà thám hiểm như Jefferson hy vọng – một nhà thực vật học với giác quan nhạy bén và vốn từ chuyên ngành phong phú, một người lập bản đồ có thể sử dụng tốt các dụng cụ quan sát thiên văn. Tất cả các phẩm chất đó được kết hợp trong một người thợ rừng và một sĩ quan, người có thể dẫn đoàn thám hiểm tới Thái Bình Dương.

Những công đoạn cuối cùng trong quá trình chuẩn bị là lựa chọn một sĩ quan trợ lý và tổ chức một “quân đoàn thám hiểm”. Đó là một nhiệm vụ không dễ dàng. Vị sĩ quan mà Lewis lựa chọn chính là William Clark, người chỉ huy mà Lewis từng làm việc dưới quyền khi còn trong quân đội. Giữa họ đã xây dựng được một tình bạn gắn bó đặc biệt. Việc tập hợp hai mươi chín người cho chuyến đi tốn nhiều thời gian hơn, vì như Clark và Lewis khẳng định: “Lựa chọn sáng suốt các thành viên cho đoàn là điều quan trọng bậc nhất đối với thành công của kế hoạch lớn này.” Khi Lewis đi về hướng tây, từ Philadelphia tới St. Louis, anh tiếp tục tập hợp quân nhu, tìm kiếm các thành viên phù hợp và tính toán vấn đề tài chính. Chính trong giai đoạn này anh nhận được thông báo từ Tổng thống Jefferson, ông đã tiến hành mua tiểu bang Lousiana.

CUỐI CÙNG CŨNG TÌM ĐƯỢC LỐI RA

Ngày 22 tháng 05 năm 1804, từ Trại Mùa đông ngay phía bắc St. Louis, nơi Lewis và Clark hoàn tất những bước chuẩn bị cuối cùng, họ khởi hành ngược dòng Missouri. Tính từ tháng 04 năm 1801, thời điểm Lewis bắt đầu làm việc cho Tổng thống, chuyến thám hiểm được hy vọng sẽ hoàn tất trong vòng 18-24 tháng. Thực tế là chuyến đi kéo dài hơn ba năm. Các nhà thám hiểm tới Thái Bình Dương và quay trở lại St. Louis trong hai năm rưỡi, sau đó tới Washington trong bốn tháng tiếp theo.

Chuyến đi là một thành công đáng kinh ngạc. Đoàn thám hiểm đã đi xuyên lục địa. Họ đi qua những vùng đất ngày nay là Missouri, Kansas, Iowa, Nebraska, Nam Dakota, Bắc Dakota, Montana, Idaho, Washington và Oregon. Họ là những người đầu tiên, trừ dân bản địa, nhìn thấy và vượt qua dãy núi Rocky. James P. Ronda, Giáo sư bộ môn Lịch sử Miền Tây nước Mỹ, Đại học Tulsa, chỉ ra rằng họ đã củng cố tuyên bố chủ quyền của nước Mỹ tại miền Tây. Họ thiết lập mối quan hệ hòa hảo với nhiều nhóm thổ dân. Họ đặt ra lộ trình khám phá mang tính khoa học trên toàn nước Mỹ. Họ đã phát hiện 122 loài động vật hoặc loài phụ và 178 loài thực vật mới. Ronda nói: “Nhật ký, bản đồ, các mẫu động thực vật và ghi chép về đời sống của các nhóm thổ dân xứng đáng là một cuốn bách khoa toàn thư về miền Tây.” Nhà sử học Ambrose nhận xét: “Kể từ năm 1803 và với việc đoàn thám hiểm trở về năm 1806, mọi người dân nước Mỹ đều được hưởng lợi khi Tổng thống Jefferson mua Louisiana và khởi động chuyến thám hiểm của Lewis và Clark.”

Điều đáng buồn là trước chuyến thám hiểm, Lewis đã được chuẩn bị kỹ càng và ông đã làm việc đó rất tốt, thế nhưng sau khi trở về đối với ông mọi chuyện lại trái ngược. Jefferson cử Lewis làm Thống đốc bang Lousiana, một nhiệm vụ mà ông không hề được chuẩn bị, và thực tế ông đã thất bại. Dù Lewis đã cố gắng làm việc với những trang nhật ký đồ sộ của mình nhưng ông không bao giờ hoàn thiện khâu chuẩn bị để xuất bản chúng. Những người khác đã phải làm việc đó sau khi ông mất. Lewis bắt đầu uống rượu rất nhiều. Khi bị ốm, ông bắt đầu dùng thuốc pha thêm thuốc phiện hoặc moóc-phin. Ông tiếp tục cách điều trị này dù đã tuyên bố là sẽ chấm dứt. Ngày 11 tháng 10 năm 1809, trong giây phút tuyệt vọng, Lewis đã dùng súng tự sát và tắt thở vài giờ sau đó.

TẠI SAO NHIỀU NGƯỜI LƠ LÀ VIỆC CHUẨN BỊ?

Cuộc đời của Meriwether Lewis cho thấy một sự thật: những thành tích ngoạn mục đến từ sự chuẩn bị không có gì to tát. Người tài năng, rất giống chàng trai Lewis mười tám tuổi, muốn lao vào hành động, và sự chuẩn bị đã đặt tài năng của họ vào đúng vị trí để phát huy tác dụng. Tài năng kết hợp sự chuẩn bị thường dẫn đến thành công. Tài năng thiếu sự chuẩn bị thường dẫn đến thảm họa.

Giá trị của việc chuẩn bị là không thể phủ nhận. Vậy tại sao nhiều người lại lơ là giai đoạn này?

Không nhận thức được giá trị của việc chuẩn bị trước khi hành động

Các tác giả Don Beveridge Jr. và Jeffrey P. Davidson tin rằng thiếu chuẩn bị là nguyên nhân chính dẫn đến những thất bại trong kinh doanh: "Những người có trình độ giáo dục thấp, được đào tạo nghèo nàn và thiếu chuẩn bị thất bại vì họ không có kỹ năng hoặc sự tinh thông để làm việc. Nguồn tài chính thiếu thốn, nguyên nhân số một khiến các doanh nghiệp thất bại, cũng có thể là do thiếu sự chuẩn bị."

Phần giới thiệu của cuốn sách đã đề cập đến việc tài năng xuất hiện sớm trong cuộc đời hoặc ở giai đoạn khởi nghiệp sẽ khiến một người nổi bật – nhưng chỉ trong một thời gian ngắn. Tại sao? Tài năng có thể là thiên bẩm nhưng thành công thì bạn phải tự nỗ lực giành lấy. Người ta thường nói: "Tài năng của một người dành cho người đó một khoảng không gian." Nói cách khác, tài năng sẽ cho bạn một cơ hội. Nhưng hãy nhớ rằng cơ hội mà nó tạo ra chỉ là tạm thời.

Sự chuẩn bị là chìa khóa chính để mở ra bất kỳ cánh cửa thành công nào. Nó có thể đặt tài năng của bạn vào đúng vị trí để phát huy tối đa tiềm năng. Các quân nhân đặc biệt hiểu rõ điều này. Tướng Douglas MacArthur nói: "Sẵn sàng chiến đấu là chìa khóa của thành công và chiến thắng." Ông cũng thẳng thắn chỉ rõ: "Mồ hôi đổ càng nhiều trong hòa bình, máu đổ càng ít trong chiến tranh." Những hành động của Meriwether Lewis cho thấy ông có một thái độ tương tự. Mặc cho tất cả những hiểm nguy và thiếu thốn, thời tiết khắc nghiệt và những thổ dân thù địch, đoàn của Lewis chỉ để mất một thành viên, trung sĩ Charles Floyd, được chuẩn đoán là tử vong do thủng ruột thừa dẫn tới viêm màng bụng.

Không đánh giá đúng giá trị của kỷ luật

Kỷ luật tức là làm những gì bạn thật sự không muốn để có thể làm những gì bạn thực sự muốn. Điểm yếu nhất của Meriwether Lewis là vội vàng và dễ tự ái. Thực tế, một trong những mối lo ngại lớn nhất của Jefferson là Lewis có thể không thân thiện với thổ dân, dẫn tới phát động một cuộc chiến hoặc khiến bản thân ông và đoàn thám hiểm bị giết. Gần như Lewis đã để điều đó xảy ra một vài lần, như lần thăm dò hết sức căng thẳng với người Teton Sioux. Các nhà thám hiểm đã có lúc có thể bị xóa sổ và trở thành một dấu tích mờ nhạt trong lịch sử nước Mỹ nếu họ chỉ cần đi sai một bước. Điều gì đã cứu sống họ? Ambrose lý giải rằng trong con người Lewis, bản tính vội vàng được bù đắp bởi tinh thần tự kỷ luật tuyệt vời. Với những khẩu súng

đã lên đạn và hàng chục mũi tên hướng vào mục tiêu, Lewis chờ đợi tình hình. Cuối cùng, một vị thủ lĩnh của Sioux đã khiến sự tức giận của những thổ dân lắng xuống, sự xung đột cũng giảm dần. Lewis hiểu giá trị của kỷ luật.

Việc chuẩn bị dễ dẫn đến sự chán nản khi nó đòi hỏi nhiều thời gian hơn là việc sự kiện ấy sẽ xảy ra. Nhạc công có thể phải luyện tập nhiều tiếng đồng hồ để chuẩn bị cho một bản nhạc ba phút. Diễn viên kịch phải luyện tập hàng tuần để chuẩn bị cho một buổi biểu diễn kéo dài hai tiếng. Khi soạn một bài giảng về kỹ năng lãnh đạo với chưa đến một tiếng trình bày, tôi thường phải mất tám đến mười tiếng để viết ra. Kỷ luật là yếu tố cần thiết để duy trì việc chuẩn bị vốn đã kéo dài hàng tiếng đồng hồ cho một sự việc có thể diễn ra rất nhanh.

Alexander Hamilton, một trong những người sáng lập nước Mỹ và là bộ trưởng tài chính đầu tiên của Hoa Kỳ, nói: "Mọi người cho rằng tôi có lợi thế là một thiên tài, nhưng tất cả những tài năng tôi có nằm ở điều này: khi có một đối tượng trong tay, tôi nghiên cứu nó toàn diện." Hamilton là người có kỷ luật và làm việc với hiệu suất cao. Ông hiểu rằng bất kể hoàn cảnh, điều kiện hay tài năng thiên bẩm của bạn như thế nào, có một số thứ luôn nằm trong tầm kiểm soát của bạn – đó là khả năng làm việc chăm chỉ hơn và sáng suốt hơn bất kỳ ai khác.

CÁC NGUYÊN TẮC CHUẨN BỊ

Henry Ford, nhà sản xuất ô tô nổi tiếng, nhận xét: "Đối với tất cả mọi thứ, chuẩn bị sẵn sàng là bí quyết thành công." Ford là người hiểu rõ sức mạnh của sự chuẩn bị và những lợi ích mà nó mang lại.

48. Chuẩn bị cho phép bạn khám phá tài năng

Trong khi viết cuốn sách này, tôi có kế hoạch làm một cuộc hành trình tới châu Mỹ La tinh để dạy thuật lãnh đạo cũng như gặp gỡ các nhà lãnh đạo cấp quốc gia của các nước Guatemala, El Salvador, Honduras, Panama, Venezuela, Bolivia và Peru. Tôi sẽ đi trong hơn mười ngày, vì thế trước đó tôi dành trọn một ngày để chuẩn bị các tài liệu cần thiết cho việc viết cuốn sách này. Tôi xem lại dàn ý của các chương, dành chút thời gian suy nghĩ về vấn đề của một vài chương đầu, lấy các câu trích dẫn và các tài liệu khác từ túi hồ sơ để mang theo. Và tất nhiên, tôi cũng gói ghém một vài cuốn sổ ghi chép mới.

Tôi cũng đã viết phần giới thiệu cho cuốn sách. Chuyến đi này sẽ có sự tham gia của một nhóm các nhà lãnh đạo và nhà tư tưởng xuất sắc, và vì thế tôi muốn nhận được những nhận xét của họ về hướng tôi đang viết. Tôi sao chép phần giới thiệu đó, phát cho những người bạn đồng hành, và yêu cầu họ đưa ra phản hồi và ý kiến (Tôi là người tin tưởng mạnh mẽ vào cách làm việc dựa trên tinh thần đồng đội, nhất là khi nó liên quan đến tài năng. Vấn đề này sẽ thảo luận kỹ trong Chương 13). Vì chuyến bay kéo dài nhiều tiếng đồng hồ, tôi tranh thủ lấy các tài liệu ra và viết một chút.

Khi chuyến đi kết thúc và chúng tôi đang trên đường trở về, David McLendon, một trong những người bạn đồng hành của tôi, nói: "Tôi đã học được một bài học quý giá trong chuyến đi này. Anh đã chuẩn bị để tận dụng tối đa thời gian của mình vì anh biết mình muốn gì. Trong khi tất cả chúng tôi đọc sách báo và trò chuyện anh lại làm được nhiều việc. Anh đã lập ý cho hai chương. Thậm chí anh còn kéo chúng tôi tham gia vào việc viết sách của mình!"

Những gì anh ta nhận xét có thể là do tôi đã chuẩn bị trước. Tôi trả lời: "David, anh biết đấy, theo tôi mỗi phút chuẩn bị tiết kiệm được mười phút hành động." Vì tôi dành một ngày chuẩn bị, tôi có thể làm việc mười ngày trong suốt chuyến đi. Điều đó không khó chỉ cần lên kế hoạch. Trước một chuyến đi, tôi tự đặt ra cho bản thân những câu hỏi thật đơn giản:

• Cần phải làm công việc gì?

• Phải làm như thế nào?

• Khi nào phải làm?

• Phải làm ở đâu?

• Phải làm với tốc độ như thế nào?

• Cần làm gì để tiến hành công việc đó?

Trả lời những câu hỏi này tức là tôi đang chuẩn bị. Và khi đó, tài năng của tôi được đặt đúng vị trí để đạt hiệu quả cao nhất.

49. Chuẩn bị là một quá trình, không phải một sự kiện

Chúng ta sống trong một xã hội liên tục vận động và phát triển. Chúng ta nghĩ đến các sự kiện và giải pháp tức thời. Nhưng sự chuẩn bị không hoạt động theo cách đó. Tại sao? Vì nó phụ thuộc vào chính bạn. Bạn phải thực hiện mọi thứ theo định hướng tiến trình nhất định. Theo quy tắc tiến trình trong cuốn sách *The 21 Irrefutable Laws of Leadership* : "Tài lãnh đạo phát triển hàng ngày, không phải trong một ngày." Nó cũng tương tự việc phát huy tối đa tài năng của bạn.

John Wooden, huấn luyện viên huyền thoại của đội bóng rổ UCLA cho rằng, cách tốt nhất để cải thiện đội bóng của bạn là cải thiện bản thân bạn. Ông học được bài học đó từ cha mình, Joshua Wooden, người từng nói với cậu con trai John: "Đừng cố nổi bật hơn mọi người, nhưng đừng bao giờ ngừng cố gắng để trở nên tốt nhất có thể." Đó là lời khuyên hữu ích dù bạn đang chơi bóng rổ, nuôi dạy con cái hay kinh doanh.

Bắt đầu từ năm 1983, hàng tháng tôi tiến hành giảng dạy và ghi chép lại các bài học về thuật lãnh đạo. Hiện nay, sau hơn hai thập kỷ, tôi vẫn đang dạy những bài học đó, hơn ba trăm bài giảng về thuật lãnh đạo. Tại sao tôi có thể làm được việc đó? Tôi đã không ngừng bồi dưỡng trí tuệ và bổ sung nguồn tư liệu của mình. Hàng ngày, tôi đọc và lưu giữ các trích dẫn và câu chuyện, một ý tưởng mới được khởi động. Hàng tháng, tôi học hỏi từ các nguồn tư liệu đó. Mỗi năm tôi dùng một vài trong số các bài học đó để viết những cuốn sách mới. Sự chuẩn bị là nhân tố giúp hiệu suất làm việc của tôi tăng nhanh hơn bất kỳ điều gì khác. Tài năng của tôi được đặt đúng vị trí để phát huy tối đa. Đó là một quá trình liên tục. Nếu một lúc nào đó tôi ngừng công việc học hỏi và chuẩn bị hàng ngày thì hiệu suất làm việc của tôi cũng chấm dứt.

50. Phải có sự chuẩn bị trước khi cơ hội đến

Nếu bạn muốn tận dụng cơ hội để sử dụng tài năng thì bạn phải được chuẩn bị khi cơ hội tới. Một khi cơ hội đã đến, sẽ là quá muộn để bắt đầu chuẩn bị.

Nếu tìm hiểu cuộc đời của những người năng động, bạn sẽ thấy sự chuẩn bị cho cơ hội là điểm chung

giữa họ. Tổng thống Abraham Lincoln nói: "Tôi sẽ chuẩn bị và một ngày nào đó cơ hội của tôi sẽ tới." Thủ tướng Anh Benjamin Disraeli chia sẻ: "Bí quyết thành công trong cuộc sống là sẵn sàng cho thời điểm mà cơ hội đến". Oprah Winfrey khẳng định: "May mắn là khi sự chuẩn bị

gặp được cơ hội." Còn Tổng thống John F. Kennedy so sánh: "Thời điểm sửa mái nhà là khi trời đang nắng." Tất cả những nhân vật này đều có tài năng, họ tự chuẩn bị và sau đó tận dụng tối đa tài năng khi cơ hội đến. Nhiều người tin rằng rào cản lớn nhất để đến với cơ hội là nó chỉ có một, nhưng thực tế rào cản lớn nhất chính là họ chưa sẵn sàng khi một cơ hội tới.

51. Chuẩn bị cho ngày mai bắt đầu từ việc sử dụng đúng đắn ngày hôm nay

Tôi và một vài người bạn có cơ hội ăn tối với cựu Thị trưởng thành phố New York, ông Rudy Giuliani và vợ ông, bà Judith, tại Orlando sau khi chúng tôi tham gia một buổi nói chuyện. Ngài thị trưởng là một người rất nồng ấm, dễ gần và dễ nói chuyện. Trong suốt buổi nói chuyện, tôi hỏi ông về những trải nghiệm trong sự kiện ngày 11 tháng 9. Ông chia sẻ những suy nghĩ của mình và cho biết sự kiện đó đã tác động tới ông với tư cách một nhà lãnh đạo như thế nào. Theo ông, các nhà lãnh đạo cần phải sẵn sàng cho bất kỳ tình huống nào. Họ phải nghiên cứu, học hỏi các kỹ năng và lên kế hoạch đối phó. Giuliani nói: "Thành công của bạn sẽ được xác định bởi khả năng chuẩn bị của bạn." Ông tiếp tục giải thích rằng khi một sự kiện như sự kiện ngày 11 tháng 9 xảy ra – và không có kế hoạch nào sẵn sàng cho nó – các nhà lãnh đạo phải hành động và dựa vào bất kỳ sự chuẩn bị nào đã có từ trước. Đó là các bài huấn luyện về tình huống khẩn cấp.

Sự chuẩn bị không bắt đầu với những gì bạn làm. Nó bắt đầu với những gì bạn tin. Nếu bạn tin rằng thành công của ngày mai tùy thuộc vào những hành động ngày hôm nay thì bạn sẽ đối xử khác với ngày hôm nay. Những gì bạn nhận được ngày mai tùy thuộc những gì bạn tin ngày hôm nay. Nếu hôm nay bạn đang chuẩn bị, bạn sẽ không phải sửa chữa sai lầm vào ngày mai.

52. Chuẩn bị đòi hỏi phải có tầm nhìn

Khi còn là một đứa trẻ, tình yêu đầu tiên của tôi là môn bóng rổ. Từ lúc mười tuổi cho đến khi tốt nghiệp phổ thông, mỗi lúc rảnh rỗi tôi lại tập ném bóng. Điều thú vị là các cầu thủ có thể thay đổi tốc độ trận đấu rất nhanh. Điều đó không chỉ đúng với các vị trí cầu thủ phát bóng mà còn với các cầu thủ ngồi trên ghế dự bị. Đó là lý do vì sao "người thứ sáu" rất quan trọng. Tom Heinsohn, cựu huấn luyện viên đội Boston Celtics, đánh giá: "Cầu thủ thứ sáu phải là một cầu thủ ổn định tới mức có thể ngay lập tức đẩy nhanh tốc độ trận đấu hoặc làm nó chậm lại. Anh ta phải có ảnh hưởng ngay lập tức khi bước vào sân. Anh ta phải có khả năng độc đáo là

có thể tham gia trận bóng ngay khi vẫn đang ngồi trên ghế dự bị.” Điều gì khiến cầu thủ thứ sáu có thể làm được điều đó? Đó là tầm nhìn. Anh ta phải có khả năng của một huấn luyện viên khi theo dõi trận đấu từ ghế dự bị và năng lực của một cầu thủ ngay khi anh ta bước vào sân. Nếu anh ta có những điều đó nghĩa là anh ta đã được chuẩn bị để tác động tới trận đấu.

Howard Coonley, một nhà quản lý được Viện Tiêu chuẩn quốc gia Hoa Kỳ lấy tên đặt cho một giải thưởng của viện nhằm tôn vinh các cống hiến của ông đối với nền kinh tế đất nước, nói: “Sự quản lý sẽ được đánh giá bởi khả năng dự liệu các vấn đề hơn là việc đối mặt với các khó khăn khi chúng xảy đến.” Tầm nhìn không chỉ giúp chúng ta chuẩn bị mà nó còn thúc đẩy chúng ta chuẩn bị. Tôi rất thích câu nói của Abraham Lincoln: “Nếu tôi có tám tiếng đồng hồ để chặt một cái cây, tôi sẽ dành sáu tiếng mài sắc chiếc rìu của mình.” Khi còn trẻ, Lincoln rất giỏi dùng rìu bổ củi vì thế ông hiểu giá trị của một chiếc rìu sắc. Tầm nhìn giúp ông biết mình phải chuẩn bị – bất cứ khi nào – chuẩn bị sẵn sàng đốn gỗ, tự học luật để trở thành luật sư hay lãnh đạo đất nước.

53. Chuẩn bị tốt dẫn tới hành động

Sự chuẩn bị có giá trị gì nếu nó không bao giờ dẫn tới hành động? Rất ít. Như William Danforth, nguyên hiệu trưởng danh dự của Đại học Washington, St. Louis, nhận xét: “Không bản kế hoạch nào xứng đáng được in ra giấy trừ phi bạn khởi động nó.”

Khi chuẩn bị, nhiều người dễ rơi vào tình trạng làm quá kỹ dẫn đến mắc kẹt trong đó, đôi khi nó khiến họ không thể hành động. Kathleen Eisenhardt, giáo sư bộ môn Khoa học quản lý và Cơ khí thuộc Đại học Standford, đã nghiên cứu quá trình đưa ra quyết định tại 12 công ty công nghệ. Bà phát hiện ra rằng, những người quyết định nhanh mất hai đến bốn tháng để đưa ra các quyết định quan trọng, đạt hiệu quả hơn các đồng sự khác, những người muốn có được tất cả các số liệu về tình huống của mình và muốn tạo ra sự nhất trí. Nhóm đưa ra quyết định chậm cần tới 18 tháng để lên kế hoạch và quyết định, tới thời điểm họ thật sự tìm ra giải pháp thì những quyết định đó không còn phù hợp.

Chuẩn bị không có nghĩa là phải nắm bắt được mọi tình huống thực tế hay biết tất cả các câu trả lời. Nó cũng không nhất thiết phải đạt được sự nhất trí (Cựu Thủ tướng Anh Margaret Thatcher nhận xét rằng “nhất trí là sự phủ nhận vai trò lãnh đạo”). Nó có nghĩa là đặt mình vào

vị trí tốt hơn để thành công.

TÀI NĂNG + SỰ CHUẨN BỊ = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Thể thao là lĩnh vực giúp bạn có thể nhận thấy giá trị của việc chuẩn bị. Trong bất cứ môn thể thao nào, các vận động viên giỏi luôn đề cao điều đó. Nhà vô địch quần vợt Arthur Ashe giải thích: “Một mấu chốt dẫn tới thành công là sự tự tin. Và một bí quyết quan trọng dẫn tới sự tự tin là sự chuẩn bị.” Tiền vệ Joe Namath nói đơn giản: “Những gì tôi làm là tự chuẩn bị cho đến khi tôi biết mình có thể làm những gì phải làm.”

Rick Bizer, bạn chơi golf với tôi, từng nói rằng, theo huấn luyện viên của anh, việc duy nhất làm giảm áp lực là chuẩn bị. Nếu bạn muốn thấy rõ điều đó, hãy quan sát giai đoạn trước khi đánh bóng của bất kỳ người chơi golf chuyên nghiệp nào. Tôi đặc biệt đánh giá cao các bước chuẩn bị của tay golf chuyên nghiệp Tom Kite. Nó bao gồm ba bước chính: đánh giá, nhắm đích và thái độ. Thực tế, tôi coi đó như một định hướng, không chỉ khi chơi golf, mà trong nhiều tình huống khác. Tôi tin bạn cũng có thể làm như vậy.

54. Đánh giá – Tôi có đang đánh giá đúng không?

Sự chuẩn bị tốt luôn bắt đầu bằng việc đánh giá. Nếu bạn không đánh giá chính xác nơi cần đến và đến đó bằng cách nào thì bạn có thể gặp rắc rối. Trong chơi golf, các cầu thủ giỏi thường tự đặt ra những câu hỏi sau để hỗ trợ quá trình đánh giá:

• *Mình cần đi đâu?* Tiến trình bắt đầu bằng việc xác định đúng mục tiêu. Mục tiêu đó phải phù hợp với tài năng. Bạn có muốn giống một thí sinh đã trả lời trong cuộc thi Hoa hậu Mỹ: “Mục tiêu của tôi là đem lại hòa bình cho toàn thế giới, và có được căn hộ riêng.”

• Mục tiêu của mình xa tới đâu? Tiếp đến, bạn cần đánh giá khoảng cách tiến tới mục tiêu. Tôi thích nói với các bạn chơi golf của mình rằng, tôi có một trận đấu ngắn tuyệt vời nhưng không may chỉ bị chệch lỗ golf! Điều này có thể là hiển nhiên nhưng bạn phải biết khoảng cách tới mục tiêu để có một cú đánh trúng đích.

• *Cần những điều kiện gì?* Những người chơi golf giỏi luôn tính đến sức gió. Một trong

những câu chuyện đáng nhớ của tôi liên quan tới môn thể thao này là cơ hội được chơi tại St. Andrews ở Scotland. Và tôi đã thật sự chơi tốt – 79 điểm. Tôi đã đạt được điều đó như thế nào? Một ngày không có gió! Người phục vụ sân golf nói với tôi: "Trận đấu sẽ hoàn toàn khác nếu có gió."

• *Cần gì để có thể đạt được điều đó?* Bước cuối cùng trong tiến trình đánh giá là biết phải sử dụng loại gậy nào. Gary Player nói rằng việc chọn gậy chơi tồi là lỗi số một của những người chơi nghiệp dư. Họ thường đánh bóng không tới. Quan trọng là bạn phải biết các kỹ năng cũng như hạn chế của mình khi đưa ra đánh giá.

Liên hệ những câu hỏi này với các tình huống không liên quan đến môn thể thao golf như thế nào? Chính xác thì bạn cần biết mình sẽ *làm gì* , sẽ tốn thời gian và sức lực như thế nào để tới đó, *những trở ngại* bạn có thể phải đối mặt là gì và *các giới hạn cá nhân* của bạn thế nào. Nếu nắm rõ những điều này, bạn có thể yên tâm tự chuẩn bị để đạt được các mục tiêu của cá nhân.

55. Nhắm đích – Tôi đã nhắm đúng hướng chưa?

Một người chơi golf giỏi có thể tiến hành quá trình đánh giá không hề mắc sơ sót nhưng vẫn đánh trượt mục tiêu. Tại sao? Họ nhắm đích tồi. Nhà tâm lý học James Dobson nói: "Trèo lên nấc thang thành công để làm gì nếu chỉ để phát hiện chiếc thang đó đang được dựng nhầm nhà?"

Khi mới bắt đầu chơi golf, tôi đã cố gắng tự luyện tập. Tôi cầm cây gậy golf như khi nắm cây gậy bóng chày và ngắm khoảng cách cũng tương tự môn bóng chày, rồi từ bất kỳ khoảng cách nào tôi cũng đều đánh bóng tít vào tận rừng. Để cải thiện, tôi phải thay đổi cách chơi. Tôi học lại môn thể thao này và điều đó có nghĩa là phải có sự trợ giúp.

Nếu muốn đạt tới cấp độ kế tiếp trong trò chơi – về mặt cá nhân, tính chuyên nghiệp, các mối quan hệ hay mục đích giải trí – bạn cần tìm một người giỏi hơn để giúp bạn trong quá trình chuẩn bị. Hãy thẳng thắn và thành thật với người đó, họ sẽ đánh giá cách bạn "nhắm đích" và giúp bạn vào sân.

56. Thái độ – Tôi có đang hình dung đúng không?

Sau khi đánh giá và ngắm đích, bước cuối cùng cần làm là xác định thái độ. Môn golf thật sự là một trò chơi trí tuệ. Bạn không chỉ rèn luyện cơ thể, bạn cũng đang rèn luyện trí tuệ. Bạn phải tin vào bản thân và những gì đang làm. Bạn phải hình dung bản thân thực hiện những việc đó bằng con mắt tỉnh táo. Nếu bạn không thể tưởng tượng ra nó, bạn sẽ khó đạt được điều đó.

Chuẩn bị là một trong những lựa chọn rõ ràng nhất mà bạn cần để phát huy tối đa tài năng và trở thành một người tài năng. Đôi khi quá trình chuẩn bị kéo dài và chậm chạp. Nó có thể đòi hỏi sự giáo dục chính thống. Nó có thể cần người trợ lực với tinh thần sáng suốt. Nó có thể gây nhiều áp lực cho bạn. Hoặc nó có thể đòi hỏi điều chỉnh một kỹ năng bạn đã tinh thông. Dù nó đòi hỏi bất cứ điều gì, hãy nhớ rằng bạn phải thật sự sẵn sàng khi cơ hội tới. Chúng ta không có cơ hội thứ hai để nắm lấy những điều chỉ đến một lần trong đời.

TÀI NĂNG + SỰ CHUẨN BỊ

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Bạn sử dụng quy trình như thế nào để đánh giá việc bạn sẽ đi đâu và làm gì?

2. Tìm một người trợ giúp bạn kiểm tra “đích ngắm” hiện tại của mình. Bạn có thể hỏi người đó một số câu hỏi để họ giúp bạn khởi động:

• Tôi có đang nhắm đúng “mục tiêu” không?

• Tôi có đang nhìn thấy các vấn đề tiềm năng không?

• Tôi có đang hướng tới vị trí tốt nhất cho phép tôi tiến lên bước tiếp theo không?

• Anh/chị nhìn thấy tôi có thế mạnh nào?

• Sự suy giảm của tôi như thế nào?

• Khả năng phát triển thì sao?

• Nhu cầu cấp thiết nhất của tôi là gì?

3. Nhà đào tạo kiêm tư vấn Dru Scott Becker nói rằng một trong những cách tốt nhất mọi người

có thể chuẩn bị là tận dụng nguyên tắc "Số 15". Bạn muốn cải thiện khu vườn, học một ngôn ngữ mới hoặc bắt đầu một công việc kinh doanh, hãy dành 15 phút mỗi ngày làm việc đó. Theo Becker, khoảng thời gian 15 phút tập trung giúp bạn duy trì sự chú ý liên tục trong suốt trò chơi, và nó áp dụng rất hiệu quả đối với các mục tiêu. Nhưng ngay cả nếu bạn không vượt quá khoảng thời gian 15 phút, hãy thực hành nguyên tắc này sáu ngày trong một tuần, kéo dài một năm và bạn sẽ dành được 78 giờ cho mục tiêu của mình.

Ở đâu và khi nào bạn có thể thực hành 15 phút mỗi ngày? Hãy xác định một mục tiêu và phác thảo một kế hoạch nhằm đạt mục tiêu đó – 15 phút mỗi lần.

6. LUYỆN TẬP MÀI GIŨA TÀI NĂNG

Một thực tế là bạn thường chơi ở mức bạn luyện tập. Thường xuyên luyện tập tốt dẫn tới thường xuyên chơi tốt. Luyện tập mài giũa tài năng. Những người thành công hiểu rõ điều này. Họ đánh giá cao cũng như rất kỷ luật trong luyện tập. Có thể tổng kết yếu tố giúp các cá nhân thành công trong bốn từ đơn giản: "thêm một chút nữa". Người thành công phải trả giá cho những gì họ đáng được hưởng và làm tất cả những gì họ được trông đợi.

TÌM KIẾM THÀNH CÔNG

Tại thành phố London, nước Anh, có một chàng trai trẻ luôn cố gắng tìm lối đi cho cuộc đời mình.

Năm 1827, chỉ mới 15 tuổi, cậu bé Charles đã sở hữu trí thông minh, tham vọng, và cậu hy vọng có đủ tài năng để biến giấc mơ thành công của mình thành hiện thực.

Cậu bé lớn lên trong một gia đình thuộc tầng lớp hạ lưu và họ luôn phải đối mặt với vấn đề tài

chính. Cha mẹ cậu có xu hướng tiêu nhiều hơn so với mức cha cậu kiếm được. Với tám đứa con, họ phải nuôi rất nhiều miệng ăn. Kết cục là họ liên tục vay mượn tiền, khất nợ và chuyển hết nơi này đến nơi khác. Năm 1824, khi người cha phải vào tù vì nợ nần, cậu bé Charles khi đó mới 12 tuổi bị đưa đến một nhà máy làm công việc dán nhãn chai. Cậu ghét việc đó.

Charles đã được đi học vài năm trước thời gian cậu vào làm ở nhà máy, và khi tình hình tài chính của gia đình đỡ gay go, cậu quay lại trường học. Charles là một học sinh giỏi nhưng khi cậu 13 tuổi và gia đình lại phải đối mặt với những giai đoạn khó khăn hơn, cậu biết những ngày tới trường đã chấm hết. Cậu buộc phải đi làm và lần này làm thư ký cho văn phòng luật. Lúc đầu cậu vui mừng vì được làm những công việc khác xa kinh nghiệm trước đây. Trong nhà máy, cậu làm việc cùng những thằng bé nghèo, mù chữ, chuyên làm những công việc bẩn thỉu và tẻ ngắt. Nhưng công việc tại văn phòng luật sư không đủ lâu để khiến nó trở nên tẻ nhạt với cậu. Sau một năm rưỡi học việc ở đó, cậu đổi hãng luật nhưng cũng không tốt hơn là mấy. Sau một vài tháng, cậu bỏ việc.

Lúc này Charles vẫn sống cùng cha mẹ, nhưng không giống họ, cậu đã dành dụm được ít tiền khi còn làm việc, vì vậy cậu quyết định dành thời gian hình dung loại công việc mình muốn làm. Cậu dành hàng tiếng đồng hồ trong phòng đọc tại Bảo tàng Anh. Có một công việc lôi cuốn Charles, đó là nghề nhà báo. Nó không chỉ khơi gợi tình yêu văn học trong cậu mà còn không đòi hỏi bằng cấp chính thức và thời gian học việc. Chú cậu là một phóng viên, cha cậu thỉnh thoảng cũng viết vài mẩu tin. Làm sao để cậu có thể đạt mục tiêu của mình? Đó là làm việc chăm chỉ và kiên trì luyện tập. Cùng với lợi ích từ những cuốn sách tại viện bảo tàng và một vài chỉ bảo của người chú, John Henry Barrow, Charles bắt đầu tự học cách hệ thống tốc ký của Thomas Gurney – một người viết tốc ký. Cậu rất cần mẫn và không phải mất nhiều thời gian. Sau khi đã "thuần hóa được bí mật của tốc ký", cậu trở thành người cộng tác viết tốc ký tại tòa án khi 18 tuổi.

TỪ MƠ HỒ TỚI XUẤT SẮC

Lựa chọn của Charles khiến gia đình rất ngạc nhiên và họ không tin anh sẽ thành công. Cha anh nói: "Không ai trong chúng tôi đoán được điều đó và khi chúng tôi nghe nói nó đã trở thành một phóng viên, cậu em rể Barrow và những người thân khác đều chờ đợi thất bại của nó." Nhưng Charles không thất bại. Charles quá giỏi đến nỗi người chú đã nhanh chóng nhận anh

làm nhân viên cho tờ *Mirror of Parliament* (Hình ảnh trung thực của Quốc hội) và sau đó trao cho anh nhiệm vụ quản lý. Khi Charles gần 21 tuổi, anh được coi là "phóng viên nhanh nhẹn nhất, chính xác nhất và đáng tin cậy nhất thời đó tham gia lĩnh vực báo chí của London".

Charles cảm thấy tiến bộ trong nghề nghiệp và đang kiếm được tiền, nhưng anh mong muốn nhiều hơn thế. Anh mong muốn mức thu nhập lớn hơn và tinh thần được thỏa mãn hơn. Anh quyết định viết một thể loại khác, với những tác phẩm mang tính sáng tạo hơn. Không chỉ là một phóng viên, anh muốn trở thành một nhà văn. Anh bắt đầu bằng việc viết "bản phác thảo" về con người và các địa danh, dựa trên những kinh nghiệm của một phóng viên khi đi xuyên nước Anh và những quan sát khi đi bộ dài hàng ngày trong thành phố London. Khi bản thảo đầu tiên hoàn tất, *A Dinner at Poplar Walk* (Một bữa tối tại phố đi bộ Poplar), Charles hy vọng bài viết sẽ được xuất bản và anh đã quẳng nó vào "một hòm thư tối tăm, trong một văn phòng tối tăm, tại một ngõ cụt tối tăm của phố Fleet… với nỗi sợ hãi và run rẩy". Anh đã rất phấn khích khi tháng 12 năm 1833, tác phẩm của anh được xuất bản trên tờ *Monthly Magazine* (Nguyệt san). Charles không được trả công cho những nỗ lực, tên anh cũng không được ghi dưới tác phẩm. Nhưng điều đó không quan trọng. Anh đang phát triển tài năng bằng việc luyện tập tay nghề. Anh đang trên đường trở thành một tác giả chuyên nghiệp.

RÈN LUYỆN TAY NGHỀ

Tranh thủ những giây phút rảnh rỗi, Charles viết nhiều bản thảo hơn. Cùng với sự ra đời của các tác phẩm mới, anh lại mài giũa thêm tài năng của mình. Trong một năm rưỡi, anh viết không công, chỉ nhận được sự thừa nhận từ các biên tập viên và độc giả khi các tác phẩm của anh được xuất bản. Các tác phẩm đã giành được nhiều sự chú ý đến nỗi tạp chí *Evening Chronicle* (Bản tin chiều), nơi Charles đang làm việc, đề nghị anh viết bản thảo đều đặn cho tạp chí. Anh đồng ý làm không công nhưng gợi ý tạp chí sẽ vui lòng trả thêm một chút tiền ngoài tiền lương định kỳ. Chủ bút đã tăng lương cho anh từ năm lên bảy ghinê một tuần.

Khoảng sáu bản thảo đầu tiên của anh xuất bản mà không được đề tên. Sau đó anh dùng bút danh là Boz. Ba năm sau đó, anh xuất bản 60 bản thảo trên các tạp chí khác nhau. Năm 1836 anh đã rất ngạc nhiên và vui sướng khi một biên tập viên trẻ tuổi tới tìm mình. Người này muốn sưu tập các bài viết của Charles thành bộ cùng mười bức tranh minh họa của một họa sĩ nổi tiếng. Tuyển tập có tên là *Sketches by Boz* (Các bản phác thảo của Boz). Tuyển tập đã rất

thành công và đã được in tới bốn lần trong năm xuất bản đầu tiên. Nó cũng giúp Charles có được sự kính trọng và được thừa nhận, tạo thuận lợi để anh thực hiện một công việc nữa: sưu tầm truyện để đưa vào mục truyện nhiều kỳ hàng tháng có minh họa. Những năm Charles viết bản thảo để rèn luyện tay nghề sắp được đền đáp xứng đáng. Anh muốn gọi tác phẩm mới này là *The Pickwick Paper* (Di cảo của câu lạc bộ Pickwick), và anh quyết định sử dụng tên thật của mình: Charles Dickens.

TỪ XUẤT SẮC TỚI DANH TIẾNG

Ngày nay, khi nói tới Charles Dickens, hầu hết mọi người nghĩ tới các tiểu thuyết cổ điển được học trong các giờ Văn học Anh. Nhưng vào thời Charles Dickens, các tác phẩm đó phổ biến như các bộ phim hoặc chương trình truyền hình ăn khách ngày nay. Dickens là một tác giả được toàn thế giới yêu thích.

Jane Smiley, tiểu thuyết gia giành giải Pulitzer và là nhà viết tiểu sử của Dickens, cho rằng Dickens là "nhân vật thật sự nổi tiếng đầu tiên của bộ môn nghệ thuật quần chúng – là người đã trở nên giàu có và nổi tiếng rộng khắp nhờ chính các tác phẩm của mình, gần gũi với mọi người như bất kỳ một ngôi sao điện ảnh nào ngày nay" và là "người đầu tiên trở thành một 'thương hiệu'".

Dickens cũng được nhiều người đánh giá là tác giả tài năng nhất trong lịch sử nước Anh – sau Shakespeare. Nhưng trước khi ông có danh tiếng đó, nhiều người không nhận ra tài năng của ông. Fred Kaplan, một người viết tiểu sử Dickens, viết: "Khi ông rời bỏ vị trí thư ký văn phòng luật sư để cố gắng trở thành một phóng viên, gia đình nghĩ ông nhắm mục tiêu quá cao. Hai năm sau, khi ông chuyển từ phóng viên luật pháp sang phóng viên quốc hội, họ lại nghĩ tới thất bại. Cũng thật dễ hiểu vì họ không được chuẩn bị cho sự bùng nổ tài năng của Dickens, chỉ trong ba năm đã trở thành một nhà văn được yêu thích trên toàn thế giới. Dickens đã phát huy tài năng đó như thế nào? Ông rèn luyện tay nghề bằng cách viết các bản thảo. Kaplan nói: "Những bản thảo đó là nơi thử nghiệm cho một tác giả nghiệp dư, người mà tài năng có thể khiến anh ta tiến bộ nhanh."

Ý tưởng viết tiểu thuyết đầu tiên cho mục truyện dài kỳ của Dickens rất hay. Ông tiếp tục sáng tác theo phong cách đó. Phần lớn các sáng tác của ông được xuất bản trong các mục truyện dài

kỳ hàng tháng. Người ta mua và đọc mỗi kỳ giống như ngày nay chúng ta xem phim truyền hình nhiều tập. Những người bỏ lỡ một phần của tiểu thuyết có thể mua bản đóng bìa hoàn chỉnh – giống như giờ đây chúng ta có thể xem một bộ phim nhiều tập hoàn chỉnh trên đĩa DVD.

Di cảo của câu lạc bộ Pickwick là tiểu thuyết đầu tiên Dickens viết theo phong cách này. Tháng 04 năm 1836, số báo đầu tiên bán được gần 500 bản. Tuy nhiên, Dickens liên tục phát triển cốt truyện và các nhân vật, và đến số thứ tư, doanh số đã lên tới 4.000 bản. Con số này không lớn nhưng tại thời điểm đó lại rất đặc biệt. Tiểu thuyết là một loại hình nghệ thuật có tuổi đời mới chỉ 100 năm, hầu hết các tiểu thuyết chỉ bán ở mức trung bình từ 300 400 bản. Và với mỗi phần, doanh số của Dickens tiếp tục tăng. Khi một vài số cuối cùng xuất bản, mỗi phần bán được với con số vô cùng ấn tượng là 40 nghìn bản. Tính tới thời điểm đó, tiểu thuyết đầu tiên của Dickens thành công hơn bất kỳ một cuốn tiểu thuyết nào khác trong lịch sử. Ở tuổi 25, ông đã trở thành một tác giả thành công tới mức không ai sánh được cho đến tận thế kỷ sau. Trong vòng 20 năm sau đó, hơn 1,6 triệu bản Di cảo của câu lạc bộ Pickwick đã được bán dưới nhiều hình.

Jane Smiley tin rằng ba tác phẩm lớn đầu tiên của Dickens – *Các phác thảo của Boz, Di cảo của câu lạc bộ Pickwick* và *Oliver Twist* – là những ví dụ điển hình về việc ông đã rèn luyện tay nghề để phát huy tài năng. Smiley viết:

Mọi tiểu thuyết gia đều cố gắng để mở rộng phạm vi diễn đạt của mình… Ở lứa tuổi 20, Dickens cũng không khác các tác giả trẻ tuổi khác. Cho dù là một thiên tài nhưng ông cũng có những tham vọng nghệ thuật chưa được chuẩn bị để đạt được chúng, và ông đã sử dụng ba cuốn sách đầu tiên này để vạch ra con đường thỏa mãn các tham vọng đó.

Trong suốt sự nghiệp kéo dài 35 năm, Dickens đã viết hơn 12 cuốn tiểu thuyết (một số được coi là kiệt tác văn chương), một vài cuốn về chủ đề du lịch và rất nhiều câu chuyện Giáng sinh. Trong những năm tháng đó, ông cũng biên tập các nguyệt san khác nhau và đi rất nhiều nơi để đọc cho công chúng nghe các tác phẩm của mình. Có thể coi ông là tác giả được yêu mến nhất trong lịch sử nước Anh. Nhưng dù tài năng đến đâu, ông cũng không xuất phát ở vị trí đỉnh cao. Ngay cả một thiên tài cũng cần rèn luyện để phát huy tối đa tài năng.

SỨC MẠNH CỦA SỰ RÈN LUYỆN

Có rất nhiều huyền thoại về những người có tài năng thiên bẩm đặc biệt. Nhưng sự thật là không người nào có thể phát huy tối đa tiềm năng trừ phi họ sẵn sàng rèn luyện để đạt được thành công. Tôi từng có chuyến đi cùng Tom Mullins, một cựu huấn luyện viên, người viết cuốn sách *The Leadership Game* (Trò chơi lãnh đạo), một cuốn sách về các nguyên tắc lãnh đạo thành công mà ông thu thập từ cuộc phỏng vấn tám huấn luyện viên của các đội bóng từng vô địch giải bóng đá sinh viên toàn quốc. Khi tôi nêu ý kiến việc rèn luyện, Tom rất phấn khích. Tom nói về bất kỳ điều gì liên quan đến việc lãnh đạo, giống như thể ông đang quay trở lại phòng thay đồ và nói chuyện với đội bóng của mình vào thời gian nghỉ giữa hiệp, khi họ đang bị thua. Ông nói: "Để tôi nói cho anh nghe, John, tất cả các huấn luyện viên đưa đội bóng giành chức vô địch quốc gia đều nói với tôi chìa khóa để đi từ tốt đến vĩ đại bắt nguồn từ hai khía cạnh: sự chuẩn bị của đội bóng và việc luyện tập của các cầu thủ. Họ vẫn đang tiếp tục nâng cao sự chuẩn bị và tăng cường luyện tập."

Sự chuẩn bị đặt tài năng vào đúng chỗ và việc luyện tập sẽ mài giũa nó.

57. Luyện tập để phát triển

Chúng ta trưởng thành và phát triển thế nào? Thông qua luyện tập. Con người sàng lọc các kỹ năng đã có và học hỏi các kỹ năng mới thông qua luyện tập. Đó là khi chúng ta bị hối thúc phải tiến lên bởi mâu thuẫn giữa vị trí hiện tại và mục tiêu chúng ta muốn đạt.

Bill Bradley, cựu cầu thủ bóng rổ nhà nghề Mỹ đồng thời là một thượng nghị sỹ, nói rằng anh từng tham dự một trại hè bóng rổ khi mười lăm tuổi. Tại đó, Ed Macauley, cựu ngôi sao bóng rổ nhà nghề sinh viên "Easy" đã nói với anh: "Chỉ cần nhớ rằng, nếu trong trận đấu em không chơi hết sức mình, sẽ có một ai đó ngoài kia có cùng khả năng với em, họ sẽ chơi hết sức mình. Và một ngày nào đó, các em sẽ thi đấu với nhau, dĩ nhiên người kia sẽ có lợi thế hơn em."

Nếu bạn muốn cải thiện và phát triển bản thân thì bạn phải luyện tập. Luyện tập cho phép bạn phá vỡ các kỷ lục của chính mình và bỏ xa những gì bạn đã làm được ngày hôm qua. Luyện tập đúng cách sẽ khiến bạn trở nên tiến bộ mỗi ngày. Nếu không luyện tập, bạn sẽ làm mai một tài năng.

58. Luyện tập để khám phá

Trong cuốn truyện tranh *Peanuts* (Hạt đậu) của Charles Schulz, nhân vật Charlie Brown than khóc với người bạn Linus như sau: "Với tớ cuộc sống thật khó khăn. Kể từ khi được sinh ra, lúc nào tớ cũng thấy bối rối. Tớ nghĩ toàn bộ vấn đề là do chúng ta bị ném vào đời quá nhanh. Chúng ta chưa thật sự được chuẩn bị để sẵn sàng."

"Thế cậu muốn gì", Linus đáp, "một cơ hội để khởi động trước đã chắc?"

Chúng ta không thể có cơ hội khởi động trước khi bước vào thời thơ ấu, nhưng một khi cuộc sống đã bắt đầu chúng ta *có thể* khởi động bằng việc luyện tập nhiều hoạt động mình theo đuổi. Và thường trong những lúc "khởi động" này chúng ta rút ra được nhiều bài học quý giá cho bản thân. Nếu bạn cam kết với bản thân sẽ luyện tập, đây là một vài điều bạn có thể học hỏi:

Luyện tập vừa thể hiện vừa tạo dựng các cam kết.

Bài kiểm tra thật sự của cam kết là hành động. Nếu bạn cam kết trở thành một vũ công tuyệt vời nhưng không bao giờ luyện tập thì đó không phải là cam kết. Đó không phải là các bước nhảy, chỉ là một lời nói. Nhưng khi bạn tuân thủ và luyện tập, bạn thể hiện cam kết của mình. Và mỗi lần bạn làm theo cam kết, cam kết của bạn trở nên mạnh mẽ hơn.

Thành tích có thể luôn được cải thiện

Tư vấn viên Harvey Mackay nói: "Một nhà lãnh đạo giỏi hiểu rằng bất kỳ điều gì được làm theo một cách nào đó trong một khoảng thời gian cho trước đều sai lầm. Và mọi thành tích riêng lẻ đều có thể được cải thiện." Đó là nhiệm vụ của bạn.

Quá trình "mài giũa" sẽ tốt hơn nếu môi trường phù hợp

Bạn không thể khám phá các khả năng và cải thiện các kỹ năng của mình trong một môi trường không được phép mắc lỗi. Cải thiện luôn đòi hỏi phải trải qua những thất bại nhất định. Bạn phải luyện tập ở một môi trường cho phép thử nghiệm và chấp nhận khám phá.

Phải sẵn sàng khởi đầu với những điều nhỏ nhặt

Dale Carnegie, chuyên gia lĩnh vực đắc nhân tâm, khuyên: "Đừng sợ phải cống hiến hết mình

cho những điều tưởng chừng nhỏ nhặt. Mỗi lần bạn chinh phục được một điều gì, nó sẽ khiến bạn mạnh mẽ hơn nhiều. Nếu bạn làm tốt những việc nhỏ, bản thân những việc lớn sẽ có xu hướng ổn thỏa." Lần đầu tiên luyện tập, những gì bạn đạt được có thể nhỏ bé. Nhưng rồi chúng sẽ lớn dần. Daniel F. Chambliss, huấn luyện viên bơi lội, nói rằng các vận động viên xuất sắc luôn chú ý đến các chi tiết nhỏ và liên tục luyện tập với các chi tiết đó. Ông nhận xét: "Bơi lội cũng chỉ là bơi lội, dù trong luyện tập hay khi thi đấu thì cũng vậy cả. Nếu bơi cẩu thả 364 ngày trong một năm thì vào ngày diễn ra một trận thi đấu lớn, bạn không thể đạt được điều gì xuất sắc, dù bạn có phấn khích thế nào."

Những khác biệt rất nhỏ, được thường xuyên luyện tập, sẽ tạo ra kết quả

Khi luyện tập, có thể có những điều khiến bạn bất ngờ. Đầu tiên bạn đạt được thành tích nhỏ, sau đó chúng bắt đầu tăng lên. Nhưng đến một thời điểm, nếu bạn kiên trì, sẽ lại thấy những gì đạt được chỉ là nhỏ bé. Tuy nhiên, trong những thời cơ đặc biệt, chúng lại tạo ra sự khác biệt to lớn. Chẳng hạn trong các kỳ Olympic, sự chênh lệch giữa vận động viên giành huy chương vàng với những người không đạt được huy chương nào thường chỉ là phần trăm của một giây.

Để đạt đến cấp độ cao hơn, đòi hỏi sự trả giá

Trong quá trình luyện tập, bạn thường rút ra một bài học để đạt được một mục tiêu hoặc đi tới cấp độ cao hơn, bạn phải có sự trả giá. Khi đã sẵn sàng luyện tập, bạn nên tuân thủ nguyên tắc như khi đi taxi. Tôi học được điều này khi ra nước ngoài. Trước khi bạn lên taxi, hãy tìm hiểu chuyến đi sẽ tốn bao nhiêu tiền. Nếu không, rốt cuộc bạn có thể phải thanh toán gấp nhiều lần so với giá thực. Khi luyện tập, hãy tâm niệm câu nói của nhà viết kịch bản phim Sidney Howard: "Một nửa của việc biết mình muốn gì là biết mình phải từ bỏ những gì trước khi đạt được nó."

59. Luyện tập đòi hỏi kỷ luật

Một lý do khiến nhiều người coi luyện tập là việc cực nhọc vì nó đòi hỏi kỷ luật. Đặc biệt, các hoạt động đòi hỏi luyện tập thể lực cao độ yêu cầu tinh thần kỷ luật cao. Bill McCartney, cựu huấn luyện viên trưởng đội Colorado Buffaloes từng giành chức vô địch quốc gia, thường nói với tôi: "Sự chuẩn bị về tinh thần so với sự chuẩn bị về thể chất có tỷ lệ 4-1."

Phát triển tính kỷ luật luôn bắt đầu cùng sự đấu tranh. Để trở thành một người có kỷ luật không dễ chút nào. Nó không liên quan đến tài năng hay khả năng. Nó không chỉ là vấn đề điều kiện mà còn là sự chọn lựa. Tuy vậy, khi lựa chọn đã được đưa ra và việc luyện tập đã trở thành một thói quen thì có hai điều sẽ trở nên rõ ràng. Thứ nhất là sự khác biệt giữa người luyện tập và người không luyện tập. Lance Armstrong, vận động viên đua xe đạp, nhấn mạnh "thành công đến từ việc khổ luyện và kiên trì hơn những người khác". Đó là kinh nghiệm được rút ra từ thành tích kỷ lục của Amstrong: bảy lần vô địch giải đua xe đạp vòng quanh nước Pháp. Điều thứ hai nảy sinh là tinh thần chiến thắng. Càng làm việc chăm chỉ, bạn sẽ càng khó có thể chấp nhận đầu hàng.

Nhà triết học Hy Lạp Aristotle nhận xét: "Xuất sắc là một nghệ thuật đạt được bởi sự rèn luyện và hình thành thói quen. Chúng ta không hành động đúng vì phẩm hạnh hay sự xuất sắc nhưng thực tế là chúng ta có những điều đó vì hành động đúng. Chúng ta là kết quả của những việc chúng ta làm lặp đi lặp lại. Sự xuất sắc, do đó, không phải một hành động, mà là một thói quen." Thói quen đó được phát triển trong quá trình luyện tập.

NĂM NGUYÊN TẮC TRỤ CỘT CỦA LUYỆN TẬP

Tôi đã nói chuyện với nhiều nhà lãnh đạo và huấn luyện viên về việc luyện tập khi nghiên cứu để viết chương này. Và mỗi người trong số họ đều có điểm khác nhau trong cách tiếp cận việc luyện tập sao cho hiệu quả. Warren Bottke là một huấn luyện viên chuyên nghiệp trong giải PGA (Hiệp hội golf nhà nghề). Ông đã giúp hàng nghìn người chơi golf chuyên nghiệp lẫn nghiệp dư cải thiện thành tích. Sau khi trao đổi, chúng tôi đã thống nhất năm yếu tố giúp luyện tập đạt hiệu quả cao.

Cột trụ 1: Một giáo viên hoặc huấn luyện viên xuất sắc

Tôi luôn tin rằng mọi việc phát triển hay suy giảm đều do sự lãnh đạo. Tôi đã truyền niềm tin này cho các doanh nhân, điều này cũng có thể áp dụng với các lĩnh vực khác của cuộc sống, bao gồm cả việc luyện tập. Chúng ta sẽ luyện tập hiệu quả và đạt thành tích cao dưới sự chỉ dẫn của một giáo viên tuyệt vời.

Giáo sư Howard Hendricks, Giám đốc Trung tâm đào tạo Lãnh đạo người Cơ đốc tại Dallas, nói: "Dạy là khiến người khác học." Các huấn luyện viên xuất sắc làm điều đó thế nào? Một

phần, họ khơi nguồn cảm hứng. Nhưng những giáo viên giỏi làm nhiều hơn thế. Họ đưa ra những hướng dẫn phù hợp nhất cho học sinh. Một giáo viên hay huấn luyện viên giỏi, giống như tất cả các nhà lãnh đạo giỏi, nắm được cả điểm mạnh và điểm yếu của mỗi người. Họ biết một người thuộc kiểu sáng tạo/trực giác theo lối tư duy của não phải hay là kiểu đầu óc phân tích sử dụng não trái. Họ biết một người học tốt thông qua hình ảnh, lời nói hay hành động. Và họ có thể nói khi nào ai đó cần khích lệ hay phê bình.

Khi Dickens bắt đầu sự nghiệp của mình, nhờ những chỉ dẫn của người chú, ông đã trở thành phóng viên. Nhờ luyện tập, ông trở thành phóng viên xuất sắc nhất nước Anh. Khi ông bắt đầu sáng tạo và gửi các tác phẩm văn học đến tòa báo, một vài biên tập viên đã có ý kiến phản hồi và, quan trọng hơn, họ khuyến khích ông tiếp tục sáng tác. Vì tài năng của Dickens quá vĩ đại nên ông đã nhanh chóng vượt xa khả năng của họ. Nhưng trong suốt cuộc đời mình, Dickens vẫn giữ quan hệ với các nhà văn khác, từ đó ông có thể nhận được lời khuyên và các ý kiến phản hồi, như Thomas Carlyle, Wilkie Collins, William Makepeace Thackeray, Edward Bulwer-Lytron và John Forster.

Cột trụ 2: Nỗ lực hết mình

Andrew Carnegie, nhà tư bản công nghiệp kiêm nhà từ thiện, tuyên bố: “Sẽ hoàn toàn vô ích nếu bạn cố giúp những người không tự nỗ lực. Bạn không thể đẩy ai đó lên một cái thang trừ phi bản thân anh ta muốn trèo lên.” Chúng ta không thể tiến bộ và phát huy tối đa tiềm năng của mình nếu không có những nỗ lực to lớn. Đó là lý do Duke Ellington, nhà soạn nhạc kiêm chỉ huy dàn nhạc, thường đưa ra một yêu cầu đơn giản nhưng cũng đầy thách thức đối với các nhạc công: “Tôi chỉ cần khả năng tốt nhất của các bạn.” Ellington làm việc cần mẫn và trông đợi điều tương tự từ những người khác, ông cho rằng chăm chỉ không giết chết ai cả (dù nó thật sự có vẻ khiến nhiều người sợ hãi).

Joe Theismann, người dẫn chương trình cho kênh thể thao ESPN, từng chơi ở vị trí tiền vệ cho đội Washington Redskins trong hai lần tranh cúp Super Bowl vào các năm 1983 và 1984. Đội của Joe thắng lần đầu và thua lần sau. Hiện giờ anh đang giữ đai chiến thắng cho đội vô địch cúp Super Bowl và cả đai “thất bại” của mình để nhắc anh nhớ tầm quan trọng của sự cố gắng. Vì sao? Trong suốt mùa giải vô địch năm 1983, Theismann vô cùng phấn khích được tham gia trận tranh cúp Super Bowl và đã cống hiến hết mình vì chiến thắng. Nhưng năm sau, mọi

chuyện đã không còn như vậy, Theismann giải thích: "Tôi luôn càu nhàu về thời tiết, giày thi đấu, thời gian luyện tập, nói chung là mọi thứ." Rõ ràng anh đã không cố gắng cống hiến hết khả năng. Theismann nói: "Sự khác biệt của hai chiếc đai đó nằm ở việc cống hiến bản thân và không chấp nhận điều gì khác ngoài những điều tốt nhất."

Cột trụ 3: Một mục tiêu rõ ràng

Warren Bottke, một tay golf chơi ở giải PGA, nói rằng, khi làm việc với một khách hàng mới, điều đầu tiên anh làm là thiết lập mục đích luyện tập. Điều đó có nghĩa là xác định một mục tiêu cụ thể cho mỗi bài tập. Tuy vậy, mục đích tổng thể của việc luyện tập luôn là sự tiến bộ để đạt thành tích xuất sắc.

Jon Johnston, Giáo sư Xã hội học của Đại học Pepperdine, phân biệt giữa xuất sắc và thành công đơn thuần như sau:

Thành công dựa vào giá trị của việc chúng ta so sánh với người khác. Xuất sắc thể hiện giá trị của chúng ta bằng cách so sánh bản thân với tiềm năng vốn có. Thành công đem lại phần thưởng cho một số ít người nhưng lại là mơ ước của số đông. Sự xuất sắc vốn có dành cho tất cả các sinh vật sống nhưng lại được chấp nhận bởi rất ít người. Thành công tập trung sự chú ý vào vẻ bên ngoài. Sự xuất sắc chiếu rọi điểm sáng của nó vào tinh thần cũng như nuôi dưỡng các nguyên tắc và sự nhất quán.

Khi luyện tập, hãy biến sự xuất sắc trở thành mục tiêu và cống hiến hết mình để đạt được điều đó. Bill Hybels, người sáng lập nhà thờ Willow Creek, nói: "Phần lớn mọi người đều cảm thấy hài lòng về bản thân khi họ thể hiện khả năng thật sự tốt nhất của mình." Nếu xuất sắc là mục tiêu của bạn và bạn đạt được điều đó thì bạn sẽ hài lòng, dù bản thân không bao giờ đạt được thành công.

Cột trụ 4: Tiềm năng lớn nhất

Bạn đã bao giờ để ý hai người trong cùng một đội, cùng một huấn luyện viên, cùng luyện tập với sự tập trung, nỗ lực và mục đích nhưng lại có kết quả rất khác nhau chưa? Thực tế là ngang hàng về luyện tập không có nghĩa là ngang hàng về sự tiến bộ. Năm lên chín tuổi tôi đã học được chân lý này. Lúc đó tôi đã theo học piano được một vài năm. Khi chơi đàn, tôi tự nhủ:

"Mình khá giỏi việc này". Nhưng rồi vào một ngày, tôi chơi trong một buổi biểu diễn piano – một bài kiểm tra thực tế. Cô bé Elaine, mới học piano trong vòng sáu tháng, chơi một bản nhạc khó hơn bản nhạc của tôi. Làm cách nào cô bé có thể giỏi hơn tôi trong một thời gian ngắn như vậy? Câu trả lời thật đơn giản: tiềm năng của cô bé lớn hơn tôi rất nhiều. Không cần biết tôi đặt bao nhiêu nỗ lực và sự tập trung để luyện đàn, sự thật là tôi không bao giờ tiến xa như Elaine. Âm nhạc không phải một trong các khả năng giỏi nhất của tôi. Tôi thích chơi đàn nhưng tôi sẽ không đạt được sự xuất sắc với nó.

Một vài năm trước, sau khi tôi nói chuyện về thuật lãnh đạo cho Chick-fil-A (nhãn hiệu của một hệ thống cửa hàng ăn nhanh có trụ sở tại Atlanta và Georgia, Mỹ), ai đó đã hỏi làm thế nào để phát triển các nhà lãnh đạo tương lai. Tôi tin rằng khi tôi nhanh chóng trả lời: "Hãy tìm các nhà lãnh đạo tiềm năng", mọi người đã nghĩ lúc đó tôi không nghiêm túc. Nhưng quan điểm của tôi là sẽ dễ dàng hơn nhiều khi đào tạo một người có nhiều tiềm năng nhất trong lĩnh vực đó.

Khi Charles Dickens bắt đầu nghĩ đến việc viết tiểu thuyết, ông đã là phóng viên xuất sắc nhất ở Anh. Ông có thể duy trì ở vị trí đỉnh cao của nghề này. Nhưng tự thâm tâm Dickens hẳn biết rằng dù đã giỏi nhưng ông chưa ở trong lĩnh vực mà ông thật sự xuất sắc nhất. Vì thế, Dickens mạo hiểm chuyển sự tập trung để tìm kiếm tiềm năng lớn nhất trong ông.

Bạn nên làm điều tương tự. Và một khi bạn hiểu tiềm năng lớn nhất của mình thuộc lĩnh vực nào, hãy bắt đầu luyện tập nó. Nếu không, bạn sẽ không phát huy được khả năng và kết cục sẽ mất một phần tiềm năng thiên bẩm. Bạn có thể thấy tiềm năng hoạt động hoàn toàn ngược với việc mở một tài khoản tiết kiệm. Khi bạn gửi tiền vào tài khoản tiết kiệm, thời gian trôi đi, tiền của bạn sinh sôi nảy nở. Bạn không động đến nó càng lâu, nó càng tăng. Nhưng với tiềm năng, bạn không động đến nó càng lâu, nó càng giảm. Nếu bạn không khám phá tài năng của mình, nó sẽ bị lãng phí.

Chúng ta có thể phát huy tối đa khả năng bản thân bằng cách đưa ra các tiêu chuẩn cao cho tiềm năng lớn nhất. Dianne Snedaker, người đồng sáng lập Wingspring, khuyên:

Nếu bạn quan tâm đến thành công, thật dễ dàng đề ra tiêu chuẩn dựa trên thành tích của người khác và sau đó để họ đánh giá bạn bằng các tiêu chuẩn đó. Nhưng tiêu chuẩn bạn đề ra cho riêng mình lúc nào cũng quan trọng hơn. Các tiêu chuẩn đó nên cao hơn tiêu chuẩn mà bất cứ

người nào khác có thể đặt ra cho bạn, vì chính bạn phải tự đánh giá cũng như cảm thấy hài lòng về bản thân. Và cách tốt nhất là để tiềm năng cao nhất của bạn dẫn đường. Vì thế, hãy đề ra các tiêu chuẩn cao cho mình và luôn giữ chúng ở mức cao, ngay cả khi không có ai giám sát bạn...

Cột trụ 5: Các nguồn lực cần thiết

Ngay cả nếu bạn đã làm nhiều việc, bao gồm tìm được một huấn luyện viên giỏi hay một người hỗ trợ về mặt tinh thần tốt, tập trung vào lĩnh vực bạn có nhiều tiềm năng nhất, cống hiến hết mình và xác định mục đích cụ thể, bạn vẫn có thể thất bại nếu không có các nguồn lực cần thiết. Trong suốt Chiến tranh thế giới thứ II, tướng George Patton là một trong những vị chỉ huy tài năng và thành công nhất trong lực lượng quân Đồng minh. Ông rất giàu sáng kiến, luôn tập trung và can trường. Ông là một nhà chiến lược giỏi. Ông cũng có những chiếc xe tăng và lực lượng quân đội có thể quyết chiến chống lại quân Phát xít. Nhưng có một thứ ông thường thiếu: xăng. Không có nhiên liệu, xe tăng của ông trở thành vô dụng.

Các nguồn lực chính là công cụ bạn cần để đạt được mục đích. Mọi nỗ lực của loài người đều cần đến một loại nguồn lực nào đó. Để luyện tập hiệu quả, bạn cần được trang bị phù hợp.

TÀI NĂNG + LUYỆN TẬP = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Có một bí quyết giúp bạn luyện tập hiệu quả và mài giũa tài năng của mình, và tôi tin nó sẽ đưa những người thành công lên vị trí đỉnh cao. Dickens đã thể hiện điều đó. Joe Namath, Rueben Martinez, Meriwether Lewis và cả những người tài năng mà tôi đã kể trong cuốn sách này cũng làm vậy. Nó được tổng kết thành một cụm từ “thêm một chút nữa”. Sau đây là những gì tôi tin là cần thiết trong quá trình luyện tập để trở thành người tài năng:

60. Thêm một chút nỗ lực

Nhà sử học Charles Kendall Adams, từng là Chủ tịch trường Đại học Cornell và sau này là Đại học Wisconsin, nhận xét: “Không ai đạt được thành công xuất chúng khi chỉ làm những gì mình được yêu cầu, chính sự xuất sắc của việc vượt qua và vượt xa những gì được yêu cầu quyết định sự vĩ đại.” Tất cả các thành tựu đều bắt đầu với mong muốn cố gắng, và sau đó chỉ

còn là một số thành tựu. Sự khác biệt giữa người bình thường và người xuất chúng là *thêm một chút*.

Thêm một chút nỗ lực luôn cho người ta một mốc giới. Art Williams, người sáng lập Công ty Dịch vụ Tài chính Primerica, từng nói với tôi: "Anh đánh bại 50% số người ở Mỹ bằng cách làm việc chăm chỉ; anh đánh bại 40% tiếp theo khi anh là một người trung thực, chính trực và đại diện cho một điều gì đó; và 10% còn lại là một cuộc hỗn chiến trong cơ chế thị trường tự do." Nếu bạn muốn chiến thắng trong trận chiến đó, hãy nỗ lực thêm một chút nữa.

61. Thêm một chút thời gian

Những người thành công rèn luyện vất vả hơn và lâu hơn những người không thành công. Theo Peter Lowe, chuyên gia về thành công, người đã thu thập các bí quyết thành công từ hàng trăm người dẫn đầu trong các nghề nghiệp khác nhau: "Điểm chung nhất tôi nhận thấy trong tất cả những người thành công là họ khuất phục được sự cám dỗ của ý định từ bỏ."

Dành thêm một chút thời gian không đơn thuần chỉ là kiên trì. Nó đòi hỏi sự kiên nhẫn. Trong cuốn sách *The 21 Irrefutable Laws of Leadership* , tôi đã đưa ra

Quy tắc Tiến trình: "Kỹ năng lãnh đạo phát triển hàng ngày, không phải trong một ngày." Điều đó có thể áp dụng với bất cứ tài năng nào chúng ta cố gắng nuôi dưỡng và cải thiện.

Thật sáng suốt nếu bạn duy trì một tầm nhìn lâu dài hơn cho quá trình cải thiện. Một tầm nhìn như vậy thật sự hữu ích. Khi được hỏi có coi tác phẩm của mình là hoàn hảo không, Gutzon Borglum, nhà điêu khắc đã tạo ra các tượng đài kỷ niệm các tổng thống Mỹ tại đồi Rushmore, trả lời: "Không phải hôm nay. Mũi của Tổng thống Washington dài quá một inch (2,54 cm). Nhưng như thế lại tốt hơn. Nó sẽ mòn đi và trở nên chính xác trong 10 nghìn năm nữa." Vấn đề bây giờ là sự kiên nhẫn!

62. Thêm một chút giúp đỡ

Bất kỳ ai muốn thành công đều cần sự giúp đỡ của những người xung quanh. Alex Haley, tác giả cuốn sách *Roots* (Nguồn gốc), từng ghi nhớ lời nhắc nhở đó trong văn phòng: "Nếu bạn nhìn thấy một con rùa trên một cái cọc hàng rào thì hãy nghĩ ngay là nó đã được giúp đỡ để có

thể ở đó."

Tôi biết rằng trong quá trình theo đuổi nghề nghiệp của mình, tôi luôn cần sự giúp đỡ. Và thật may mắn là những người khác sẵn lòng giúp tôi. Vào thập

niên 1970, thời kỳ mới bắt đầu sự nghiệp, tôi liên hệ với mười nhà lãnh đạo hàng đầu trong lĩnh vực mình tôi và đề nghị họ trả lời các câu hỏi trong vòng ba mươi phút, với số tiền thù lao là 100 đô la. Nhiều người chấp nhận đề nghị này, và (may mắn cho chiếc ví mỏng của tôi lúc đó) phần lớn đều từ chối nhận số tiền 100 đô la. Hiện tại tôi vẫn tiếp tục gặp gỡ các nhà lãnh đạo xuất sắc mà tôi khao khát được học hỏi.

Khi tôi nghĩ về cách mọi người đã giúp mình trong cuộc sống, tôi thấy mình thật khiêm nhường và trong lòng vô cùng biết ơn họ. Một số cho tôi lời khuyên. Những người khác trao cho tôi cơ hội. Và một số ít người, như Margaret, vợ tôi, thể hiện tình yêu vô điều kiện đối với tôi. Tôi biết mình là một người rất may mắn.

63. Thêm một chút thay đổi

Một bức thư được gửi trả lại bưu điện. Trên bì thư có dòng chữ viết tay như sau: "Ông ấy đã chết". Do sơ suất, bức thư vô tình được gửi lại đúng địa chỉ đó một lần nữa. Bức thư được trả lại bưu điện và lần này thêm một dòng chữ viết tay nữa: "Ông ấy vẫn chết!"

Hãy đối mặt với nó. Hầu hết mọi người chống lại sự thay đổi. Họ mong muốn cải thiện nhưng chống lại việc thay đổi thói quen hàng ngày của mình. Đó là một vấn đề, như Max Depree, chuyên gia về thuật lãnh đạo nói: "Chúng ta không thể trở thành hình mẫu mà chúng ta muốn khi không chịu thay đổi." Để mài giũa tài năng, bạn cần làm nhiều hơn là chỉ có *thái độ cởi mở* với sự thay đổi. Bạn cần phải *theo đuổi* sự thay đổi – và bạn cần làm việc đó nhiều hơn một chút so với những người thành công khác. Sau đây là những điều bạn cần lưu ý để có thể thay đổi và trở nên tốt hơn:

• Không thay đổi chỉ đủ để *thoát khỏi* các vấn đề của bạn – phải thay đổi đủ để *giải quyết* chúng.

• Không thay đổi *hoàn cảnh* để cải thiện cuộc sống – hãy thay đổi *bản thân* để cải thiện

hoàn cảnh.

• Đừng làm *những điều đã cũ* và hy vọng có kết quả khác – hãy giành lấy những kết quả mới bằng cách làm một điều gì đó *khác đi*.

• Đừng đợi thấy *ánh sáng* mới thay đổi – hãy bắt đầu thay đổi ngay khi bạn *cảm nhận* được sức nóng của nó.

• Đừng nhìn nhận sự thay đổi như một điều gì *gây tổn thương* mà bạn bắt buộc phải làm – hãy nhìn nhận nó như một điều gì đó *có ích* và có thể làm.

• Đừng tránh né việc phải trả giá *tức thời* cho sự thay đổi – nếu bạn làm thế, cái giá *cuối cùng* bạn phải trả sẽ là không bao giờ cải thiện được.

Nhà thơ kiêm nhà triết học Johann von Schiller viết: "Người toàn tâm toàn ý với mọi việc trong đời sẽ luôn luôn sống." Bạn chỉ có thể làm hết sức mình nếu bạn không ngừng cố gắng nắm bắt những sự thay đổi tích cực.

Khi bạn đã luyện tập chăm chỉ để mài giũa tài năng và bắt đầu nhận thấy kết quả, đừng nghĩ rằng đã có thể ngừng rèn luyện. Bạn không bao giờ đạt được mức tiềm năng của mình – bạn chỉ có thể tiếp tục cố gắng đạt tới nó. Và điều đó nghĩa là bạn phải luyện tập không ngừng.

William Johnson, bạn của Charles Swindoll, người sở hữu hệ thống khách sạn Ritz-Carlton, rất hài lòng khi giành được giải thưởng Chất lượng quốc gia mang tên Malcolm Baldridge. Khi Swindoll chúc mừng Johnson, ông cho rằng các thành tích đó là do những người khác mang lại. Ông cũng nói rằng chúng khiến ông và các thành viên khác trong công ty phải làm việc cật lực hơn để xứng đáng với giải thưởng. Johnson phát biểu như sau: "Chất lượng là một cuộc đua không có vạch đích." Nếu bạn không nỗ lực cho sự xuất sắc thì chẳng mấy chốc bạn chỉ dừng lại ở mức chấp nhận được. Mỗi bước đi của bạn sẽ trở nên bình thường và không ai trả công cho điều đó cả! Nếu bạn muốn đạt tới tiềm năng và khẳng định bản thân là một người có tài năng, bạn phải tiếp tục luyện tập ngay cả khi bạn đã xuất sắc.

TÀI NĂNG + LUYỆN TẬP

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Nếu muốn luyện tập tốt, bạn cần đảm bảo tuân thủ năm nguyên tắc trụ cột hàng ngày. Hãy nghĩ về những điều sau:

• *Một giáo viên hoặc huấn luyện viên xuất sắc.* Đã bao giờ bạn tìm được một ai đó có thể giúp bạn học về lĩnh vực của mình, mài giũa các kỹ năng hay luyện tập hiệu quả chưa? Nếu bạn đã có một huấn luyện viên, đó có phải là người tốt nhất giúp bạn trong lĩnh vực này không? Bạn có cần tìm một chuyên gia giúp bạn cải thiện trong một lĩnh vực cụ thể nào đó không? Bạn không thể tự mình phát huy tối đa tiềm năng của bản thân.

• *Nỗ lực hết mình.* Bạn có đang luyện tập theo cách cho phép bạn nỗ lực hết mình không? Bạn có đang luyện tập đúng thời điểm không? Bạn có đang ở vị trí tốt nhất không? Bạn có tự khuyến khích để nỗ lực hết mình không? Hãy làm những gì cần thiết để tạo ra những cố gắng cao nhất.

• *Một mục tiêu rõ ràng.* Mỗi lần luyện tập, bạn có biết mình đang cố gắng đạt được điều gì không? Bạn có mục tiêu lớn hơn trong đầu cũng như một sự cải thiện cụ thể mà bạn đang cố gắng tạo ra không?

• *Tiềm năng lớn nhất.* Bạn có tập trung vào việc phát triển tài năng lớn nhất của mình không? Bạn có đang ở vùng thế mạnh của mình không? Tiến bộ lớn nhất và đóng góp nhiều nhất của bạn sẽ xuất hiện trong lĩnh vực mà bạn có tài năng nhiều nhất.

• *Các nguồn lực cần thiết.* Bạn có mọi thứ bạn cần để luyện tập hiệu quả không? Bạn có thể đầu tư gì để dễ dàng chuyển tiếp tới cấp độ cao hơn?

2. Bạn đang tiến đến giai đoạn nào của quá trình luyện tập? Bạn chỉ vừa bắt đầu và đang phải đối mặt với một bước ngoặt lớn trong khi luyện tập? Bạn đang tiến bộ nhanh? Bạn đạt được những thành tích cao nhất từ trước tới nay trong lĩnh vực luyện tập và hiện đang điều chỉnh những kết quả đó? Biết mình đang ở vị trí nào sẽ giúp bạn điều chỉnh thói quen luyện tập để đạt được kết quả tốt nhất.

3. Khi luyện tập bạn giữ kỷ luật như thế nào? Hãy tự theo dõi. Hãy sử dụng nhật ký luyện tập để lưu lại các buổi tập trong một tháng. Hãy ghi lại các thông tin như thời gian bắt đầu luyện tập, kéo dài trong bao lâu và luyện tập cái gì, luyện tập thế nào. Cuối giai đoạn, hãy tự đánh

giá sự tiến bộ của mình.

4. Elmer G. Letterman khẳng định: “Người bình thường, dù ở bất kỳ vị trí nào trong công việc, đều có thể nhanh chóng tăng gấp đôi hiệu suất công việc nếu biết bắt đầu làm tất cả những việc cần thiết và dừng tất cả những việc không nên làm.” Chúng ta có thể áp dụng lời khuyên thông thái này vào việc luyện tập hàng ngày như thế nào? Hiện tại điều gì đang làm bạn lãng phí thời gian? Bạn thường làm việc gì chỉ do thói quen và nó có thể được thay thế bằng một việc có ý nghĩa hơn để mài giũa tài năng của bạn không? Hãy “kiểm tra” bản thân và luôn sáng tạo trong quá trình luyện tập.

5. Những người có tài năng luôn nỗ lực làm thêm một chút. Đâu là vấn đề hiện bạn phải tập trung nhiều hơn: nỗ lực, thời gian, sự giúp đỡ hay thay đổi? Bạn sẽ làm gì để tạo động lực làm “thêm một chút” và biến bạn từ bình thường trở nên phi thường?

7. KIÊN TRÌ GIỮ VỮNG TÀI NĂNG

Kiên trì không phải là vấn đề thuộc về tài năng. Đó cũng không phải vấn đề thời gian. Đó là vấn đề hoàn thành. Tài năng mang lại hy vọng cho việc thành công nhưng sự kiên trì đảm bảo điều đó. Nhà soạn kịch Noel Coward nhận xét: “Hàng nghìn người có tài năng. Tôi cũng có thể chúc mừng bạn vì bạn là người có đầu óc. Nhưng một điều, và là điều duy nhất, ý nghĩa là: Bạn có sức mạnh để duy trì điều đó không?”

DÁM ƯỚC MƠ

Tháng 07 năm 2000, Vonetta Flowers đáp máy bay tới Sacramento, Carlifornia, sẵn sàng cho cuộc thi vòng loại để có mặt trong đội tuyển Mỹ tham gia Thế vận hội Mùa hè sẽ được tổ chức tại Sydney, Australia. Cô đã luyện tập cả đời mình để chuẩn bị cho điều đó.

Vonetta mơ ước được tham gia Thế vận hội từ khi còn là một cô bé. Cô thường tập chạy ở mọi nơi và khi lên chín tuổi, cô đã rất vui mừng khi giành được cơ hội gia nhập Alabama Striders, một câu lạc bộ điền kinh của thành phố Birmingham. Khi vị huấn luyện viên nhìn vào bảng thành tích của đường đua gần 150 m và thấy V. Jefferey có thành tích chạy nhanh nhất trong tất cả những đứa trẻ học tại trường tiểu học Jonesboro, ông cho rằng thành tích này thuộc về một cậu bé nào đó ở độ tuổi lớn hơn. Ông rất kinh ngạc khi biết đó là Vonetta – một cô bé mới học lớp ba! Vonetta nhanh chóng trở thành ngôi sao trong câu lạc bộ đó.

Là một vận động viên xuất sắc, Vonetta đã ghi dấu ấn của mình trong môn điền kinh, bóng chuyền và bóng rổ trong thời gian học phổ thông và là nhân vật chủ chốt của đội điền kinh suốt ba mùa giải. Khi vào đại học, cô tập trung cao độ vào môn điền kinh, tham gia thi đấu trên các đường đua 200m và 400m, nhảy xa, nhảy ba bước, bảy môn thi đấu và chạy tiếp sức. Cô đã bảy lần được bình chọn là Nhân vật của nước Mỹ.

Năm 26 tuổi, Vonetta vẫn tham gia thi đấu với tư cách một vận động viên ưu tú và đang trên đường tới Sydney tham gia đội điền kinh. Cô đã tham gia vòng loại năm 1996 khi 22 tuổi, thi đấu trong các nội dung chạy 100 m và nhảy xa nhưng không thành công. Với cô việc đó thật khó khăn. Nhưng cô đã luôn mơ ước được thi đấu tại Thế vận hội, từ khi cô mới chín tuổi, vì thế cô quyết định dành thêm bốn năm nữa luyện tập gian khổ, trì hoãn việc lập gia đình và cố thêm một lần nữa. Flowers viết: “Những năm sau khi học xong đại học, trong khi làm trợ lý huấn luyện viên điền kinh, tôi vẫn tiếp tục việc luyện tập của mình. Tôi dành không biết bao nhiêu tiếng đồng hồ cho môn cử tạ, ăn uống hợp lý và giữ cho tinh thần rắn rỏi. Tôi biết cuộc đời vận động viên của mình sắp chấm dứt và tôi đã hy vọng rằng vòng loại tham gia Thế vận hội 2000 là năm mà cuối cùng tôi cũng có được cảm giác của một vận động viên Thế vận hội.” Nhưng mặc cho tất cả hy vọng, nỗ lực và tài năng của mình, những cố gắng tuyệt vời nhất của Vonetta cho vòng loại Thế vận hội 2000 là chưa đủ. Cô không hoàn thành cuộc thi với bước nhảy đủ tốt để trở thành thành viên của đội điền kinh. Mười bảy năm luyện tập đã kết thúc trong thất bại. Giấc mơ Thế vận hội của cô đã chấm hết.

TỪ BỎ HAY TIẾP TỤC?

Tuy vậy, có một câu chuyện thú vị đã diễn ra khi cô ở Sacramento. Johnny, chồng cô, nhìn thấy một tờ bướm được dán ở một hành lang, trên đó viết:

Hãy tiếp tục giấc mơ

Thế vận hội của bạn bằng cách thử

với đội đua xe trượt tuyết

Ứng cử viên lý tưởng phải thực hiện

những yêu cầu sau:

30 m

60 m

100 m

Nhảy năm bước liên tiếp

Nhảy cao

Đẩy tạ

Hãy gọi cho Bonny, số điện thoại… hoặc tới

Đường đua của trường Davidson vào ngày… để kiểm tra thành tích

Johnny rất hào hứng về thông tin đó nhưng Venotta thì không. Cô không biết gì về đua xe trượt tuyết, cô cũng chưa từng sống ở đâu có tuyết, và hơn nữa, cô vẫn đang chán nản vì thất bại trong buổi đấu loại Thế vận hội Mùa hè.

Lúc đó Vonetta đang đứng giữa ngã ba đường. Tài năng của cô dường như không có giới hạn nhưng nó đã không giúp cô đạt được giấc mơ của mình. Và giờ đây là một cơ hội khác. Nhưng đó không phải là môn thể thao của cô. Thậm chí nó cũng không nằm trong Thế vận hội cô mơ ước – Thế vận hội Mùa hè. Và ngay cả nếu cô có thể qua được “buổi kiểm tra” thì điều đó có nghĩa là cô sẽ phải bắt đầu lại từ đầu với một môn thể thao trên một sân đấu xa lạ – sân băng. Việc đó đòi hỏi độ kiên trì còn hơn những gì cô đã thể hiện.

Một cách miễn cưỡng, Vonetta đã đồng ý tham gia thử. Cô phát hiện kinh nghiệm chạy các cự ly ngắn, nhảy ba bước và luyện tập môn cử tạ giúp cô chuẩn bị tốt để trở thành một nữ đua xe trượt tuyết (tức là người đẩy xe và phụ lái). Cô mất hai năm để học, luyện tập và thi đấu. Cuối cùng cô đã hoàn thành giấc mơ được tới Thế vận hội, không phải với tư cách một vận động viên điền kinh trong Thế vận hội Mùa hè mà là một vận động viên đua xe trượt tuyết trong Thế vận hội Mùa đông. Và năm 2002, sự kiên trì đã được đền đáp, nó còn hơn cả giấc mơ cháy bỏng của cô. Một bất ngờ đối với tất cả mọi người, Vonetta và người điều kiển xe, Jill Bakken, đã giành huy chương vàng! Cùng với sự kiện trên, Vonetta đã ghi tên mình vào sách kỷ lục là người Mỹ gốc Phi đầu tiên giành được huy chương vàng trong một kỳ Thế vận hội Mùa đông.

CÁC NGUYÊN TẮC KIÊN TRÌ

Bất kể tài năng lớn tới đâu, chúng ta cũng không thể thành công nếu thiếu sự kiên trì. Eddie Rickenbacker, một phi công xuất sắc trong Chiến tranh thế giới I, nói: “Tôi có thể cho bạn một công thức gồm sáu từ để thành công: Nghĩ thông suốt – làm quán triệt.” Nhưng trên thực tế, nhiều người nghĩ thông suốt và ít người làm quán triệt.

Nếu bạn muốn trở thành một người tài năng, bạn cần hiểu một vài điều về sự kiên trì:

64. Kiên trì có nghĩa là thành công vì bạn quyết tâm, chứ không phải vì bạn chắc chắn sẽ thành công

Vince Lombardi, huấn luyện viên trưởng đội tuyển Green Bay, nói: “Sự khác biệt giữa một người thành công với những người bình thường không phải là thiếu sức mạnh hay thiếu tri thức, mà là do thiếu quyết tâm.” Những người đạt được thành công vĩ đại nhất không ngồi đợi thành công tới. Họ tiếp tục tiến lên phía trước, tiếp tục kiên trì vì họ quyết tâm đạt được thành công.

Bạn có thể nhận thấy quyết tâm này ở những người thành đạt thuộc mọi tầng lớp xã hội và ở mọi lứa tuổi. Hannibal, vị tướng người Carthage, Tuynidi, chiến đấu chống lại quân La Mã trong cuộc chiến Punic II , đã khẳng định: “Chúng ta hoặc sẽ tìm được lối đi hoặc sẽ tạo ra một con đường mới.” Ông đã duy trì thái độ kiên trì đó khi dẫn đầu một chiến dịch bất ngờ giúp ông vượt qua được dãy Anpơ để đánh bại quân La Mã.

Những người tài năng và thành công đều có quyết tâm mạnh mẽ. Joseph Lanier, từng là Chủ

tịch và Giám đốc điều hành của Tập đoàn West Point-Pepperell, nói: “Chúng tôi quyết tâm giành chiến thắng. Chúng tôi sẽ chiến đấu cho đến khi địa ngục phủ băng và nếu cần thiết, chúng tôi sẽ chiến đấu trên mặt băng.” Quyết tâm thúc đẩy mọi người hành động, dù họ đang điều hành một tổ chức hay theo đuổi một lĩnh vực nghề nghiệp.

Nam diễn viên Tom Hanks từng tham gia nhiều bộ phim thuộc tất cả các thể loại: hài, kinh dị, hành động, hài lãng mạn, thần thoại phiêu lưu và trinh thám. Những bộ phim của anh đều được công chúng và giới phê bình khen ngợi. Anh được ví như Jimmy Stewart, một huyền thoại điện ảnh, thời hiện đại. Tính từ đầu năm 2006, những bộ phim mà anh thủ vai đạt mức doanh thu bán vé hơn 3 tỷ đô la. Anh cũng tham gia lĩnh vực viết kịch bản, đạo diễn và sản xuất phim. Bất cứ diễn viên nào cũng mong muốn có được một sự nghiệp như anh.

Có thể nhiều người cho rằng Tom Hanks quá tài năng đến nỗi thành công là điều tất yếu. Thực tế không phải như vậy. Khi mới bắt đầu sự nghiệp, anh không có được một công việc nào ổn định. Anh đóng phim quảng cáo nhưng không thành công. Anh liên tục thử vai cho các chương trình truyền hình và liên tục bị từ chối. Cuối cùng, vào năm 1980, anh cũng có được một vai diễn trong một bộ phim hài kịch tình huống có tên *Bosom Buddies*. Công việc kéo dài hai năm và Hanks chỉ được trả 5.000 đô la cho mỗi phần. Tuy nhiên, nó đem lại cho anh cơ hội được làm khách mời chính trên các chương trình truyền hình. Và chính điều đó đã dẫn tới bước đột phá lớn đầu tiên của anh nhận một vai chính trong bộ phim Splash.

Điều gì đã tạo nên sự khác biệt cho Tom Hanks? Đó chính là sự kiên trì. Anh không bao giờ nhụt chí trước những lời từ chối. Sau mười năm vào nghề, Hanks từng phát biểu: “Tôi đã đóng hơn 20 bộ phim và năm trong số đó rất tốt.” Giờ đây anh đã đóng gần 50 bộ phim và phần nhiều là các phim hạng nhất. Anh đã giành được hai giải thưởng của Viện hàn lâm. Hiện giờ, với mỗi bộ phim anh kiếm được 25 triệu đô-la. Thành công của anh không liên quan gì tới số phận, nó chỉ liên quan tới sự quyết tâm.

65. Kiên trì giúp nhận ra cuộc sống không phải là một đường đua dài mà đó là nhiều chặng đua liên tiếp

Đã bao giờ bạn nghe câu: “Cuộc đời là một cuộc đua ma-ra-tông”? Nó có ý nghĩa khuyến khích mọi người tiếp tục cố gắng khi công việc trở nên khó khăn và cần có thái độ kiên nhẫn

nhưng ngoan cường trong cuộc sống. Tuy vậy với tôi điều đó không hẳn là đúng. Cuộc đời không phải là một chặng đua dài. Nó thật sự là một chuỗi các chặng đua ngắn, chặng này nối tiếp chặng kia. Mỗi nhiệm vụ có những thách thức riêng. Để thành công, bạn chỉ cần tiếp tục cố gắng. Rush Limbaugh, người dẫn các chương trình đối thoại, nhận xét: "Trong môn bóng bầu dục cũng như trong cuộc sống, những bàn thắng hiếm khi diễn ra trong khoảng tấn công 70m. Thường đó là chiến thuật chủ động chiếm lĩnh bóng."

Nhà thám hiểm Christopher Columbus từng phải đối mặt với những khó khăn không lường trước được khi đi tàu về hướng tây để tìm đường tới châu Á. Ông cùng đoàn thủy thủ phải chống chọi với những cơn bão, chịu cảnh đói khát và thiếu thốn, thậm chí phải đấu tranh với tâm trạng vô cùng chán nản. Thủy thủ đoàn của ba chiếc tàu gần như sắp nổi loạn. Nhưng Colombus rất kiên trì. Ngày qua ngày, Colombus kiên trì viết bản tường trình chuyến đi: "Hôm nay chúng tôi lại tiếp tục đi". Và lòng kiên trì của ông đã được đền đáp. Ông không tìm ra con đường ngắn nhất để tới châu lục với những người Ấn Độ có nguồn gia vị giàu có; thay vào đó ông đã khám phá được châu Mỹ. Trong suốt cuộc hành trình, tâm điểm của ông luôn rõ ràng – mỗi ngày đều phải hoàn thành một đoạn đường. Giành thắng lợi trên mỗi chặng đua ngắn, đó chính là bí quyết thành công. Nhà tư vấn quản lý Laddie F. Hutar khẳng định: "Thành công bao gồm một chuỗi các thắng lợi nhỏ mỗi ngày."

66. Kiên trì cần thiết để giành lấy những phần thưởng của cuộc sống

Trong buổi họp về kinh doanh, giám đốc bán hàng của một tập đoàn đứng lên trước hai nghìn nhân viên bán hàng của hãng và hỏi: "Anh em nhà Wright đã bao giờ từ bỏ chưa?"

"Chưa!", đội ngũ nhân viên bán hàng hô to.

"Charles Lindbergh đã bao giờ từ bỏ chưa?", ông lại hỏi.

"Chưa!", họ lại hô to.

"Lance Armstrong đã bao giờ từ bỏ chưa?"

"Chưa!"

Và ông lại hô vang lần thứ tư: "Thorndike McKester đã bao giờ từ bỏ chưa?" Sự im lặng bối

rối kéo dài một lúc lâu.

Khi đó, một nhân viên bán hàng đứng dậy và hỏi: “Thorndike McKester là ai vậy? Chúng tôi chưa từng nghe đến anh ta.”

Người quản lý bán hàng đáp lại ngay: “Tất nhiên các bạn chưa bao giờ nghe thấy tên anh ta – vì anh ta đã bỏ cuộc!”

Bạn biết bao nhiêu người rất thành công đã từng bỏ cuộc? Bạn biết bao nhiêu người được hậu thưởng vì đã bỏ cuộc? Tôi không biết ai, và tôi cuộc là bạn cũng không. Walt Disney từng bị 301 ngân hàng từ chối đề nghị cho vay tiền trước khi ông nhận được một lời chấp thuận đầu tiên. Ông đã sử dụng khoản tiền vay đó để dựng nên Disneyland, công viên giải trí đầu tiên và nổi tiếng nhất trong lịch sử.

Nhà phát minh Thomas Edison khẳng định: “Nhiều người thất bại trong cuộc đời vì không nhận ra rằng họ đã gần tới thành công đến thế nào khi họ từ bỏ.” Đó là bước chạy nước rút của cuộc đua. Khi đó mọi người sẽ xác định được người chiến thắng và giành được phần thưởng. Nếu mỗi chặng đua bạn đều chạy tốt, ngoại trừ bước chạy nước rút, và dừng lại ngay trước vạch đích thì kết quả sẽ tương tự việc bạn chưa bao giờ xuất phát.

67. Kiên trì để nhận được kết quả từ trong chính những nghịch cảnh

Những thử thách và áp lực của cuộc sống – và cách chúng ta đối mặt với chúng – thường tác động mạnh mẽ đến chúng ta. Khi phải đối mặt với nghịch cảnh, có nhiều người từ bỏ trong khi những người khác lại vươn lên. Vậy những người thành công làm việc đó như thế nào? Họ kiên trì. Từ những thử thách, họ thấy được lợi ích đối với bản thân. Khi vượt qua được các rắc rối hay nghịch cảnh, bạn sẽ nhận được những kết quả tốt đẹp.

Tôi tình cờ đọc được một bài thơ của Howard Goodman với nhan đề rất ý nghĩa: *I Don’t Regret a Mile* (Tôi không tiếc một dặm đường). Bài thơ có một đoạn trích như sau:

Tôi đã mơ nhiều giấc mơ chưa bao giờ trở thành sự thật,

Những giấc mơ tan biến lúc bình minh

Nhưng đã có đủ những giấc mơ trở thành hiện thực

Để khiến tôi tiếp tục ước mơ

Tôi đã cầu biết bao lời cầu nguyện, câu trả lời dường như không đến bao giờ

Dù thật kiên nhẫn và chờ đợi rất lâu

Nhưng câu trả lời đã đến đủ cho những lời cầu nguyện

Để khiến tôi tiếp tục nguyện cầu

Tôi đã gieo và đánh rơi nhiều hạt giống trên đường

Và cũng đã bị lũ chim ăn mất

Nhưng những bó lúa vàng trong tay tôi đã đủ

Để khiến tôi tiếp tục gieo mầm

Tôi đã tin vào quá nhiều người bạn và đã bị bỏ rơi

Rồi mặc tôi thổn thức một mình

Nhưng tôi có đủ những người bạn chân thành, tri kỷ

Để khiến tôi tiếp tục giữ lòng tin

Tôi đã cạn chén nỗi đau và thất vọng

Và trải qua bao ngày không một bài ca

Nhưng tôi đã nhấp đủ mật ngọt từ những đóa hồng cuộc sống

Để khiến tôi khao khát sống nhiều hơn

Từ bỏ khi nghịch cảnh đe dọa có thể khiến một người cảm thấy cay đắng. Kiên trì vượt qua nghịch cảnh sẽ khiến một người tốt hơn.

68. Kiên trì "tác động kép" tới cuộc sống

Napoleon Hill nói: "Mỗi người thành đạt đều nhận thấy thành công lớn nằm ngay sau thời điểm họ bị thuyết phục rằng ý tưởng của họ sẽ không thực hiện được." Bạn vượt qua thời điểm đó như thế nào? Bạn vượt lên giới hạn của chính mình như thế nào? Bạn đạt được thành công lâu dài ra sao? Hãy làm những điều đúng đắn, ngày này qua ngày khác. Không có đường tắt nào dẫn tới thành công.

Mỗi ngày bạn làm những điều đúng đắn – làm việc chăm chỉ, tôn trọng người khác, học tập… tức là bạn đang đầu tư vào bản thân. Hàng ngày bạn cần kiên trì không mệt mỏi và nhờ vậy thành công của bạn sẽ gia tăng theo thời gian. Đồng ý với quan điểm này, Judy Wardell Halliday nói: "Những ước mơ trở thành hiện thực khi chúng ta duy trì sự cam kết với chúng."

69. Kiên trì nghĩa là hoàn thành nhiệm vụ, chứ không phải dừng lại vì mệt mỏi

Robert Strauss, nhà ngoại giao, từng được tổng thống trao tặng Huân chương Tự do, nhận xét: "Thành công cũng khá giống việc đấu vật với một con gorilla. Bạn không dừng lại khi bạn mệt – bạn chỉ dừng khi con gorilla đó đã mệt." Thực tế, sự kiên trì không thật sự xuất hiện cho đến khi bạn đã mệt. Khi bạn còn sảng khoái, hào hứng và tràn đầy năng lượng, bạn hăng hái tiếp cận nhiệm vụ, coi công việc chính là niềm vui. Chỉ khi trở nên mệt mỏi bạn mới cần đến sự kiên trì.

Với những người thành công, sự mệt mỏi hay nản lòng không phải là các dấu hiệu để từ bỏ. Họ coi đó như là dấu hiệu để phát huy các nguồn lực dự trữ và tiếp tục tiến bước. Montesquieu, nhà triết học theo trường phái Ánh sáng, tuyên bố: "Với hầu hết mọi việc, thành công tùy thuộc chúng ta biết cần mất bao lâu để thành công." Khi chúng ta chưa nhận thức được cái giá của thành công thì chúng ta tiếp cận các thử thách chỉ đơn thuần do ham thích; điều thật sự cần là sự cam kết trọn vẹn. Và điều đó làm nên toàn bộ sự khác biệt.

70. Kiên trì đòi hỏi nỗ lực hết mình

Frank Tyger nhận xét: "Mọi chiến thắng đều đòi hỏi rất nhiều cố gắng." Nhưng kiên trì có nghĩa hơn việc cố gắng. Nó cũng có nghĩa hơn sự chăm chỉ. Kiên trì là một sự đầu tư. Nó buộc bản thân phải đầu tư cảm xúc, trí tuệ, thể lực và tinh thần vào một ý tưởng hoặc nhiệm vụ cho

đến khi chúng được hoàn tất. Kiên trì đòi hỏi rất nhiều, và kết quả là: mọi thứ bạn cho đi là sự đầu tư vào chính bạn.

NĂM KẺ THÙ CỦA SỰ KIÊN TRÌ

Nhà bác học người Pháp Louis Pasteur chia sẻ: "Hãy để tôi nói cho bạn bí quyết dẫn tôi tới mục tiêu của mình. Sức mạnh duy nhất của tôi chính là sự bền bỉ." Kiên trì bắt đầu bằng thái độ đúng đắn – thái độ bền bỉ. Nhưng chỉ có mong muốn kiên trì thôi không đủ để mọi người tiếp tục khi họ mệt mỏi hay nản chí. Kiên trì là một đức tính có thể rèn luyện và phát triển. Và bước đầu tiên bạn cần làm là hãy loại bỏ năm kẻ thù lớn nhất của nó:

71. Lối sống từ bỏ

Một cậu bé được ông hứa sẽ thưởng một chiếc kem ốc quế nếu cậu ngoan ngoãn khi hai ông cháu đang trên đường đi. Càng đi lâu cậu bé càng cảm thấy khó thực hiện lời hứa. Cậu bé hỏi: "Còn phải mất bao lâu nữa hả ông?"

"Không quá lâu đâu", người ông trả lời, "chúng ta chỉ còn một điểm dừng chân nữa trước khi có được kem".

"Cháu không biết mình có làm được điều đó không ông ạ", cậu bé đáp.

Người ông nói: "Cháu có thể ngoan. Cháu chỉ không thể thực hiện điều đó đủ lâu thôi."

Khi còn nhỏ, chúng ta thường không đủ kiên trì theo hết một nhiệm vụ và mọi người cho chúng ta thời gian nghỉ giải lao. Đó là điều được mong đợi. Trẻ em có xu hướng nhảy từ hoạt động này sang hoạt động khác và chuyển từ ý nghĩ này sang ý nghĩ khác rất nhanh. Nhưng người lớn không thể làm thế, họ hy vọng thành công. Nhà khoa học L. G. Elliot khuyên: "Những người dễ dao động hiếm khi thành công. Họ ít khi giành được sự kính trọng thật sự của những người cùng nhóm. Những người thành công đều rất cẩn thận khi đi tới quyết định, đồng thời họ rất bền bỉ và quyết tâm trong hành động."

Nếu bạn mong muốn thành công và phát huy tối đa tài năng, bạn cần kiên định và bền chí. Thiếu sự kiên trì, tài năng không bao giờ đạt được kết quả viên mãn. Thiếu sự kiên trì, cơ hội cũng sẽ bị vuột mất. Giữa sự kiên trì và tiềm năng có mối quan hệ tương hỗ trực tiếp. Nếu bạn

có thói quen từ bỏ, bạn cần vượt qua nó để tiến tới thành công.

72. Mù quáng tin rằng cuộc sống thật dễ dàng

Debra K. Johnson đã kể một việc xảy ra với cô con gái bảy tuổi muốn học đàn vi-ô-lông. Khi hai mẹ con cùng đến một cửa hàng để thuê nhạc cụ, Debra bắt đầu giảng giải cho cô bé về chi phí của việc học và yêu cầu một cam kết nếu cô bé muốn có chiếc đàn vi-ô-lông. "Sẽ có những lúc con muốn từ bỏ", Debra nói, "nhưng mẹ muốn con không như vậy mà hãy tiếp tục cố gắng".

Cô con gái gật đầu và trả lời với giọng nói rất nghiêm túc: "Nó cũng giống như một cuộc hôn nhân, đúng không hả mẹ?"

Có được niềm mong đợi đúng đắn đặt vào bất kỳ điều gì đã là một nửa của cuộc chiến. Giáo sư John C. Norcross thuộc trường Đại học Scranton, đồng thời là nhà tâm lý học lâm sàng, đã nghiên cứu một số đối tượng và các mục tiêu của họ, ông nhận thấy rằng đặc điểm phân biệt người đạt hay không đạt được mục tiêu chính là những mong đợi. Cả hai kiểu người này đều trải qua cùng số lần thất bại trong tháng đầu tiên cố gắng đạt mục tiêu của mình. Nhóm người thành công không hy vọng sẽ thành công ngay lập tức, họ coi những thất bại của mình là lý do để cam kết lại, nhắc nhở họ tập trung lại vào các mục tiêu với quyết tâm cao hơn. Norcross nói: "Những người không thành công nói rằng phải làm lại là một bằng chứng rõ ràng chứng tỏ họ không thể làm việc đó."

73. Mù quáng tin rằng thành công là một điểm đến

Huấn luyện viên Pat Riley đã giúp đội bóng của ông giành được nhiều chức vô địch giải NBA (Hiệp hội Bóng rổ Quốc gia). Trong cuốn sách *The Winner Within* (Nội lực chiến thắng) của mình, ông viết: "Sự tự mãn là rào cản cuối cùng mà bất kỳ người chiến thắng hay đội bóng nào cũng phải vượt qua trước khi phát huy được tiềm năng to lớn của mình. Tự mãn là căn bệnh của thành công: nó ăn sâu bám rễ khi bạn cảm thấy thoả mãn về bản thân và những gì mình đã đạt được." Điều này thật nghịch lý, nhưng thành công trong quá khứ có thể chính là kẻ thù nguy hiểm nhất của thành công trong tương lai.

Tháng 02 năm 2006, tôi và một vài người bạn được mời đi xem giải Super Bowl trên một chiếc máy bay riêng. Tôi ngồi cạnh Lester Woener, chủ nhân chiếc máy bay, là một doanh nhân

rất thành công. Ông bắt đầu đầu tư vào bất động sản khi còn ở tuổi thiếu niên, góp phần xây dựng nên một trong những công ty kinh doanh cỏ nuôi ngựa tốt nhất trong nước khi ở độ tuổi đôi ba mươi, và giờ đây, khi hơn 40 tuổi ông là Chủ tịch của Woener Holdings với các hoạt động đầu tư trong nông nghiệp, bất động sản và bảo hiểm tài chính. Trong buổi nói chuyện, một trong những câu hỏi tôi đặt ra cho ông là làm thế nào ông duy trì được thành công sau khi đã đạt được nó.

Lester miêu tả thời điểm ông nhận ra mình đã "làm được nó", và ông bắt đầu suy nghĩ việc tiếp theo là gì. Lester giải thích: "Tôi bắt đầu thay đổi. Tôi đi từ việc nghĩ *tại sao không* với mọi cơ hội đã đến với tôi tới việc nghĩ *nhưng tại sao* khi một cơ hội xuất hiện. Và tôi đã mất đi sự thèm khát."

Khi Lester ngừng nắm lấy cơ hội, cơ hội bắt đầu trở nên cạn kiệt. Và ông va phải một trở ngại lớn.

"Làm thế nào ông phá bỏ được trở ngại đó?" tôi hỏi.

"Điều đầu tiên là thừa nhận rằng mình đang gặp một trở ngại lớn; điều thứ hai là phải đóng lại cánh cửa thành công của ngày hôm qua", ông trả lời. "Một khi tôi làm được điều đó, tôi có thể tiến bước để thay đổi, để lại bắt đầu theo đuổi các cơ hội khác".

Tôi nói với Lester rằng mọi người thường có xu hướng ăn mừng rồi xả hơi khi họ nhìn nhận thành công là một điểm đến.

"Ăn mừng và nghỉ ngơi thì tốt", Lester trả lời, "nhưng không được quá lâu. Chúng ta phải đóng cánh cửa thành công của ngày hôm qua".

Nếu bạn nghĩ bạn đã tới đích, vấn đề sẽ nảy sinh. Ngay khi bạn nghĩ không cần phải làm việc để tiến bộ nữa, bạn sẽ bắt đầu đánh mất nền tảng của mình.

74. Thiếu sức bật

Trong cuốn sách *Aging Well* của mình, George E. Vaillant, Giáo sư Tâm thần học thuộc Đại học Havard, đã xác định sức bật là một đặc tính có ý nghĩa của những người vượt qua nhiều chặng chuyển giao của cuộc đời, từ khi sinh ra cho đến khi già đi. Ông viết: "Sức bật phản ánh

các cá nhân giống như một cành cây có lõi xanh tươi mới. Khi bị uốn cong, cành cây bị biến dạng nhưng không gãy; thay vào đó nó bật trở lại và tiếp tục phát triển.”

Đó là sự liên hệ tuyệt vời với việc chúng ta phải làm nếu muốn kiên trì vượt qua chướng ngại và phát huy tối đa tài năng thiên bẩm. Chúng ta không được phép trở nên khô cạn, dễ vỡ và thiếu linh hoạt. Chúng ta phải nỗ lực để bật trở lại, bất kể chúng ta cảm thấy thế nào. Hãy ghi nhớ lời của cựu cầu thủ Jerry West, huấn luyện viên và là quản lý của một đội bóng chơi trong giải NBA: “Bạn không thể làm nhiều việc trong đời nếu bạn chỉ làm việc vào những ngày bạn cảm thấy thoải mái.”

75. Thiếu tầm nhìn

Mọi thứ thật sự được sáng tạo ở hai mặt. Đầu tiên nó được tạo ra về mặt tinh thần; sau đó nó được tạo ra về mặt vật chất. Sự sáng tạo tinh thần đến từ đâu? Câu trả lời là từ tầm nhìn.

Những người kiên trì luôn giữ vững tầm nhìn khi họ miệt mài làm việc. Họ nhìn thấy được những gì họ muốn làm và không ngừng làm việc để đạt được điều đó. Vài năm trước, tôi có đọc một bản tóm tắt về trận đấu giữa một người chơi golf nghiệp dư với Sam Snead, một thành viên của Hiệp hội Golf thế giới đã được lưu danh trong Bảo tàng Danh vọng, người nhận giải Thành tựu Suốt đời của Giải đấu PGA, từng ba lần làm đội trưởng của đội giành cúp Ryder Mỹ. Ở lỗ thứ nhất, Snead ghi được bảy điểm so với số điểm thắng quy định là ba, một tỉ số bất thường đối với một người chơi golf đẳng cấp như anh. Khi hai người rời khỏi sân golf, Snead không hề tỏ vẻ phiền lòng về ba lần mất điểm của mình. Khi người chơi nghiệp dư hỏi Snead về điều đó, anh đáp: “Đó là lý do vì sao chúng ta chơi mười tám lỗ.” Tầm nhìn của Snead đã giúp anh duy trì viễn cảnh, giữ được sức bật và sự kiên trì. Vào cuối vòng đấu, Snead kết thúc với bốn cú đánh lợi điểm.

TÀI NĂNG + KIÊN TRÌ = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Loại bỏ năm kẻ thù của sự kiên trì là bước mở đầu để trở thành một người tài năng và kiên trì. Suy nghĩ đúng đắn luôn đi trước hành động đúng đắn. Nếu bạn muốn duy trì tài năng của mình, hãy thực hiện những bước sau đây:

Mục đích: Hãy xác định cụ thể!

Rich De Voss, chủ câu lạc bộ Orlando Magic, đội bóng tham gia giải NBA, nhận xét: "Kiên trì là theo đuổi một mục đích mà không hề lay chuyển." Rất khó phát triển sự kiên trì nếu thiếu mục đích thôi thúc. Ngược lại, khi một người có cảm giác đam mê với một mục đích nào đó thì nội lực gia tăng, trở ngại trở thành yếu tố phụ và sự kiên trì sẽ chiến thắng.

Có thể bạn đã xem *America's Most Wanted* , chương trình truyền hình tái dựng các vụ án nhằm khuyến khích khán giả giúp nhà chức trách xác định và bắt giữ những kẻ phạm tội đang bị truy nã, thường liên quan đến bạo lực. Người dẫn chương trình là John Walsh. Nhiều người nghĩ anh là một diễn viên hoặc nhà báo – một chuyên gia truyền hình được thuê dẫn chương trình. Nhưng không phải vậy. Câu chuyện của anh khá đặc biệt.

Walsh sở hữu một công ty riêng và cùng với ba đối tác, anh đã xây dựng các khách sạn sang trọng. Vào một ngày tồi tệ, Adam, cậu con trai sáu tuổi của anh biến mất. Đứa trẻ đã bị bắt cóc, tuy nhiên vì không có bằng chứng tội phạm nên nhà chức trách rất chậm chạp trong việc giúp hai vợ chồng Walsh tìm đứa con trai duy nhất. Họ tìm kiếm trong 16 ngày. Và thật bi kịch khi tìm được đứa trẻ quá muộn. Cậu bé đã chết.

Cuộc sống của Walsh rơi vào vòng xoáy hỗn độn. Cân nặng của Anh bị sụt 15 kg. Nhà bị tịch thu để trừ nợ. Công việc kinh doanh cũng sụp đổ – anh không thể quay trở lại công việc. Anh đánh mất tất cả hy vọng. Rồi một ngày Ronald Wright, nhân viên điều tra của Hạt, nhìn Walsh và hỏi: "Anh đang nghĩ tới chuyện tự tử, phải vậy không?"

"Tôi phải sống vì cái gì đây?" Walsh trả lời. "Tôi chẳng có gì cả. Đứa con duy nhất của tôi đã bị giết. Thậm chí tôi không thể nói chuyện với vợ mình. Tôi không có việc làm, nhà bị niêm phong, cuộc đời tôi thế là hết."

"Không phải vậy", Wright đáp. "Anh có tài giao tiếp. Anh đã thực hiện được một chiến dịch lớn nhất trong lịch sử bang Florida để tìm kiếm đứa trẻ. Hãy đi ra ngoài và cố gắng thay đổi mọi thứ".

Walsh nói rằng đó là lời khuyên tốt nhất anh nhận được từ một người khác. Nó chỉ cho anh thấy mục đích. Và chính mục đích đó giúp anh làm được nhiều hơn, và anh không tự sát. Nó tiếp

năng lượng để anh phục vụ và giúp đỡ những người khác. Năm 1988, anh bắt đầu dẫn chương trình *America's Most Wanted* , chương trình mà hiện nay anh vẫn làm. Chương trình đã giúp các nhà chức trách bắt giữ hàng trăm tên tội phạm đào tẩu, trong đó có cả những kẻ bị FBI truy nã gắt gao nhất.

Nếu muốn phát huy tối đa tài năng, bạn cần xác định mục đích của mình. Đó là cách duy nhất giúp bạn kiên trì, như John Walsh đã làm, ngay cả khi đối mặt với những tình huống khó khăn nhất trong cuộc sống.

Những lời bào chữa: Hãy loại bỏ chúng!

Một trong những điểm nổi bật nhất phân biệt những người duy trì được thành công với những người chỉ thành công trong thời gian ngắn hoặc không bao giờ thành công chính là ý thức sâu sắc về trách nhiệm đối với hành động của bản thân. Dễ dàng thành công từ những thất bại hơn là từ những lời bào chữa.

Bruce Nash, tác giả của một loạt cuốn sách có nhan đề *Hall of Shame* (Những nhân vật đáng xấu hổ) viết về lĩnh vực thể thao, đã đề cập đến Rafael Septien cựu cầu thủ của đội Dallas Cowboys thuộc giải NFL, một người mang tiếng xấu vì chính những lời bào chữa của anh ta. Nash viết: "Tất cả chúng ta đều đáng trách khi dùng những lời bào chữa. Làm như vậy tức là chúng ta tự đặt mình vào hàng ngũ của những vị anh hùng vĩ đại trong thể thao. Hãy lấy Rafael Septien làm ví dụ. Rafael Septien không có đồng đội – khi nói tới việc bịa ra những lời bào chữa đáng xấu hổ cho những bàn thắng bị bỏ lỡ." Sau đây là một số lời bào chữa, có lẽ đầy mỉa mai, Septien từng đưa ra:

• "Tôi mải để ý đến các chỉ số của mình trên bảng tỉ số."

• "Cỏ quá dài." (Sân vận động Texas thậm chí không có cỏ; mặt sân là loại cỏ nhân tạo).

• "Loại đồng hồ 30 giây khiến tôi mất tập trung."

• "Chiếc mũ quá chật. Nó khiến tôi không thể nghĩ được gì."

Nếu bạn muốn phát huy tối đa tài năng cũng như duy trì tài năng đó, đừng cho phép bản thân đưa ra lời bào chữa. Thay vào đó, hãy nhận toàn bộ trách nhiệm về mình. Và hãy luôn ghi nhớ

câu nói của George Washington Carver: “99% thất bại xuất phát từ những người có thói quen bào chữa.”

Khả năng chịu đựng: Hãy phát triển thêm một chút!

Muhammad Ali, cựu vô địch thế giới môn quyền anh hạng nặng, được mệnh danh là “Người vĩ đại nhất”, khẳng định: “Nhà thi đấu không tạo nên một nhà vô địch. Nhà vô địch xuất phát từ một điều gì đó ẩn sâu bên trong con người họ - một khát khao, một giấc mơ, một tầm nhìn. Họ phải có sức chịu đựng vào phút cuối, họ phải nhanh hơn một chút, họ phải có kỹ năng và ý chí. Nhưng ý chí phải mạnh hơn kỹ năng.” Tất cả những người đạt thành công và duy trì được nó đều có khả năng chịu đựng. Đó chính là bí quyết dẫn tới kiên trì và kiên trì là chìa khóa để trở thành một người tài năng.

TÀI NĂNG + KIÊN TRÌ

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Xác định mục đích dẫn đến đam mê, đam mê nuôi dưỡng kiên trì. Mục đích của bạn là gì? Nếu bạn chưa xác định được điều đó, hãy thực hiện ngay lập tức.

2. Bạn có thường xuyên đưa ra những lời bào chữa khi không hoàn thành đúng kế hoạch? Nó chiếm 20%? Hay 60%? Hãy xác định tỷ lệ cụ thể. Đồng thời, bạn hãy tiến hành việc này: yêu cầu ba người (những người biết rõ và thấy được khuyết điểm của bạn) xác định mức độ bạn đưa ra những lời bào chữa.

Nếu con số họ đưa ra có mức trung bình hơn 10%, bạn cần tập trung giải quyết vấn đề này. Đầu tiên, hãy yêu cầu những người đó giúp bạn không bào chữa nữa. Thứ hai, tự rèn luyện bằng cách trả lời câu hỏi “Tôi có thể học được gì từ điều này?”, chứ không phải là “Tôi sai ở đâu?”

3. Bạn có thái độ như thế nào trước những thử thách của cuộc sống? Bạn có trông đợi các trở ngại và thất bại không? Bạn thường làm gì nếu không thành công ngay lập tức? Bạn có từ bỏ và chuyển sang một việc khác hay vẫn tiếp tục theo đuổi?

Khả năng chịu đựng xuất phát từ nhận thức cuộc sống luôn có những khó khăn và trở ngại, từ

việc phát triển thói quen vượt qua nghịch cảnh và không lùi bước trước bất kỳ trở ngại nào. Khi bạn lại muốn từ bỏ, hãy tự thúc đẩy mình để tiến thêm một bước. Sau đó, hãy đánh giá lại và xem liệu bạn có cần phải tiến thêm một bước nữa hay không.

4. Bạn áp dụng quan niệm cuộc sống là một chuỗi các chặng đua ngắn vào cuộc đời mình như thế nào? Nó sẽ giúp bạn thay đổi cách tiếp cận một nhiệm vụ, một trách nhiệm hay một cơ hội ra sao?

5. Để khai thác tiềm năng cũng như phát huy tối đa tài năng của bản thân và trở thành người tài năng, bạn phải đánh đổi bằng điều gì? Hãy dành thời gian suy nghĩ và lập ra hai danh sách: những thứ bạn muốn từ bỏ để bước tới cấp độ cao hơn và những thứ bạn không muốn thỏa hiệp.

8. LÒNG CAN ĐẢM THỬ THÁCH TÀI NĂNG

Chúng ta thường cho rằng lòng can đảm là một phẩm chất chỉ cần thiết trong những thời điểm vô cùng nguy hiểm hoặc căng thẳng, ví dụ khi có chiến tranh hoặc thảm họa. Nhưng nó có ý nghĩa nhiều hơn thế, và cũng phổ biến hơn chúng ta nghĩ. Can đảm là một phẩm chất cần có hàng ngày. Giáo sư C. S. Lewis, nhà văn kiêm nhà biện giải tôn giáo, viết: “Can đảm không đơn thuần là một trong các phẩm chất mà là tổng hợp của tất cả các phẩm chất tại thời điểm thử thách.” Bạn không thể làm gì nếu thiếu sự can đảm. Người thể hiện lòng can đảm chính là người sống mà không phải hối tiếc điều gì.

MỘT CÔNG DÂN ANH NGOAN CƯỜNG

Khi nghĩ đến những người có tài năng được nâng tầm và được thử thách nhờ lòng can đảm của họ, một hình ảnh ngay lập tức xuất hiện trong đầu tôi là Winston Churchill. Khi còn là một chàng trai trẻ, Churchill đã dự liệu những điều lớn lao cho mình. Ở tuổi 16, lúc đang học tại trường Harrow, một người bạn đã hỏi ông về tương lai bản thân, Churchill rất quả quyết trả lời: "Tớ có thể thấy những thay đổi lớn lao sẽ xảy đến với thế giới hòa bình hôm nay; những biến động, những cuộc chiến đấu và chiến tranh khủng khiếp mà con người không thể hình dung nổi; tớ nói cho cậu biết là London sẽ gặp nguy hiểm, London sẽ bị tấn công và tớ sẽ bảo vệ London một cách xuất sắc… Ở vị trí cao mà tớ nắm giữ, nhiệm vụ của tớ sẽ là bảo vệ Thủ đô và bảo vệ cả Vương quốc." Viễn cảnh của Churchill xác định rất rõ mục tiêu.

Sau khi châu Âu thất thủ, Churchill lãnh đạo nước Anh đơn thương độc mã chống lại quân phát xít trong hai năm. Ông thách thức Hitler và không ngừng đoàn kết nhân dân, những người đang phải chịu hàng loạt trận ném bom liên tiếp từ Đức quốc xã và đối mặt với nguy cơ bị xâm lược. Trước cuộc chiến, vào thập niên 1930, chiến lược của nước Anh là thỏa hiệp vô điều kiện với Hitler. Suốt thời gian sau đó, Churchill liên tục phản đối những hành động thỏa hiệp. Năm 1940, khi Thủ tướng Neville Chamberlain bị buộc từ chức, nước Anh tìm kiếm một vị lãnh đạo tài giỏi để thay thế ông. Người kế nhiệm Chamberlain dĩ nhiên có thể là ngoại trưởng, Bá tước Halifax. Nhưng Halifax nhận thức được rằng bản thân ông không hội tụ các phẩm chất cần thiết để lãnh đạo nước Anh vượt qua cuộc chiến và ông từ chối khả năng bổ nhiệm đó. Churchill, khi đó 66 tuổi, được yêu cầu nắm giữ vị trí còn bỏ trống.

Tại sao Churchill được chọn làm thủ tướng? Ông không giành được sự ủng hộ hoàn toàn. Tại sao có người tin rằng Churchill đủ can đảm để lãnh đạo đất nước vào thời điểm khó khăn? Câu trả lời đó chính là lòng can đảm của Churchill, nó đã được thời gian thử thách và điều đó đã chứng minh tài năng của ông.

ƯỚC MUỐN NỔI BẬT

Churchill chỉ là một học sinh trung bình. Cậu vụng về và thường gặp tai nạn. Cậu chỉ thật sự bắt đầu tỏa sáng khi chuẩn bị cho sự nghiệp quân ngũ. Cậu rất xuất sắc trong môn lịch sử, là một tay lái cừ và giành chức vô địch giải đấu kiếm của trường. Sau khi rời trường Harrow, Churchill hoàn thành khóa huấn luyện dành cho sĩ quan quân đội tại Sandhurst. Năm 1895, khi 20 tuổi, Churchill được triệu tập vào Hussars 4, một đơn vị kỵ binh, và hành quân tới Ấn Độ.

Mục tiêu lâu dài của Churchill là tham gia chính trị giống như cha mình. Nhưng bước khởi đầu, ông muốn tạo dựng tên tuổi trong quân đội. Churchill rất háo hức hành động nên trong thời gian chờ đợi lên tàu tới Ấn Độ, ông đã tham gia lực lượng quân đội Tây Ban Nha, chiến đấu tại Cuba với tư cách một quan sát viên nhằm thử thách dũng khí của mình. Sau này, Churchill viết: "Tôi nghĩ đó có thể là một cuộc diễn tập cá nhân, một chuyến thử thách riêng biệt để đảm bảo rằng thử thách này phù hợp với tính khí của tôi." Churchill chứng minh lòng can đảm của mình dưới làn đạn, thậm chí ông còn được đề cử nhận Huân chương Công lao.

Khi đóng quân tại thành phố Madras yên bình của đất nước Ấn Độ, Churchill nhanh chóng cảm thấy buồn chán, và một lần nữa, ông tìm cách hành động. Ông tham gia lực lượng dã chiến Malakand với tư cách phóng viên tại mặt trận Tây Bắc Ấn Độ, cách Madras hơn 3.200 dặm. Ông nhanh chóng được gia nhập ban tổng chỉ huy. Trong một bức thư ông viết cho gia đình, có đoạn: "Con định chơi trò chơi này và nếu thua thì rõ ràng con có thể không bao giờ chiến thắng được nữa. Con tham vọng có được danh tiếng về lòng can đảm hơn mọi thứ khác trên thế giới này."

NUÔI DƯỠNG LÒNG CAN ĐẢM

Churchill không phải đợi lâu để chứng tỏ bản thân. Ông được trải nghiệm chiến trận hai lần. Lần đầu tiên khi đơn vị của ông bị tấn công và Churchill ở dưới làn đạn trong mười ba tiếng đồng hồ. Trong cuộc chiến, Churchill luôn giữ vững tinh thần, thậm chí ông còn giúp một sĩ quan đưa một người lính bị thương tới khu vực an toàn. Sau này Churchill viết: "Bom đạn không hề gì… tôi không tin là Chúa tạo ra một người mạnh mẽ như tôi để nhận một kết thúc tầm thường như vậy." Ông miêu tả trải nghiệm thứ hai của mình là một cuộc chiến ác liệt nhất tại mặt trận Tây Bắc. Trong cuộc đụng độ kéo dài năm tiếng đồng hồ, toàn đơn vị của ông có 50 người bị thương và 17 người hy sinh, trong đó có cả người chỉ huy trung đoàn.

Khi mọi chuyện lắng xuống, Churchill lại tìm cách hành động. Ông gia nhập đoàn Kỵ binh 21 tại thành phố Cairo và tham gia cuộc tấn công kỵ binh vĩ đại cuối cùng trong lịch sử quân đội Anh. Đơn vị của ông tiến hành do thám ở gần khu Khartoum và phát hiện 150 tên địch có mang theo giáo. Quân Anh lập tức tấn công và phát hiện ra họ đã bị rơi vào bẫy. Kết cục, họ phải chiến đấu một trận giáp lá cà ác liệt. Trong vòng hai phút, 119 ngựa của quân Anh bị thương, 21 người hy sinh và 50 người khác bị thương. Churchill chiến đấu dũng cảm và đơn vị của ông

đã giành chiến thắng.

Năm 1899, Churchill đã sẵn sàng bắt đầu sự nghiệp chính trị của mình. Ông giải ngũ và tham gia tranh cử một ghế trong quốc hội, nhưng bị thất bại. Cùng năm đó, chiến tranh nổ ra tại Nam Phi và Churchill đã tới đó để đưa tin với tư cách phóng viên của tờ *Morning Post* (Bưu điện Buổi sáng). Hai tuần sau đó, khi ông đang đi cùng binh lính trên một con tàu bọc thép, những kẻ phiến loạn đã tấn công và làm trật bánh con tàu. Churchill bình tĩnh tập hợp đội quân gỡ các thanh nối toa tàu để đầu máy chở những người bị thương chạy thoát, rồi ông quay lại để giúp vị chỉ huy. Ông bị bắt giữ và bị dẫn tới một trại tạm giam ở Pretoria.

Nhưng Churchill không chấp nhận bị đánh bại. Sau một tháng bị giam cầm, ông đã tiến hành một cuộc vượt ngục liều lĩnh. Ông trèo qua tường trại giam và nhảy lên một chuyến tàu chở hàng. Quân phiến loạn Boer treo phần thưởng cho ai bắt được ông – dù còn sống hay đã chết – nhưng Churchill đã đến được Durban. Khi tới đó, ông thấy mình đã được mọi người suy tôn là vị anh hùng dân tộc, là nhân vật nổi tiếng quốc tế. Sau sáu tháng làm nhiệm vụ tại Light Horse, một kỵ binh đoàn không chính quy tại Nam Phi, ông quay về Anh và lại tranh cử vào quốc hội. Lần này Churchill đã thắng cử. Lúc đó ông mới 26 tuổi. Cháu nội của Churchill, Winston S. Churchill, viết:

Khi ai đó đánh giá số lần ông mạo hiểm cuộc đời mình, ngay cả sau khi ông giải ngũ và tham gia quốc hội năm 1900, ở tuổi 26; khi ông bước ra từ xác máy bay bị đâm vào những ngày đầu tiên của lịch sử ngành hàng không; lúc ông phục vụ trong các đường hầm tại Flanders (Bỉ), chỉ huy Tiểu đoàn số 6 Lính hỏa mai Hoàng gia Xcốtlen thuộc quân đội chính quy vào năm 1917; hay khi bị một chiếc taxi ở New York đâm vào năm 1930, người đó không thể không có ý nghĩ rằng sự sống sót của ông qua tất cả những nguy hiểm đó không phải một điều gì khác ngoài sự kỳ diệu.

Vì thế khi Winston Churchill được bầu chọn là thủ tướng năm 1940, nhiều người tin rằng nước Anh sắp đón nhận một điều mới mẻ. Sự can đảm, dẻo dai và tài năng của ông đã trải qua nhiều thử thách. Ông đã chuẩn bị để đương đầu với khoảng thời gian năm năm chiến tranh. Và ông đã thành công.

TẠI SAO TÀI NĂNG CẦN ĐI LIỀN VỚI LÒNG CAN ĐẢM?

Mọi người đánh giá rất cao việc Churchill đảm trách cương vị thủ tướng. Ông đã làm được nhiều việc hơn là bảo vệ London và đất nước, dù những trách nhiệm đó rõ ràng hết sức vĩ đại. Nếu tuổi trẻ của Churchill không sở hữu lòng can đảm để bước tiếp, dù chưa qua thử thách, thì ông sẽ không bao giờ khám phá được tiềm năng của mình cũng như không thể sẵn sàng hoạt động trên vũ đài thế giới.

Sydney Smith, giáo sĩ và là nhà văn người Anh, khẳng định: "Vô số tài năng bị đánh mất chỉ vì thiếu một chút can đảm." Để phát huy tài năng, chúng ta cần lòng can đảm. Từ *can đảm* trong tiếng Anh bắt nguồn từ *coeur* của tiếng Pháp, có nghĩa là *trái tim*. Và cần phải công nhận rằng, nếu chúng ta thể hiện lòng can đảm, trái tim của chúng ta sẽ không ngừng được thử thách. Sau đây là những gì tôi muốn nói:

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi chúng ta tìm kiếm một sự thật có thể gây tổn thương

Trước khi gia nhập quân đội, Winston Churchill khao khát được nổi tiếng bởi lòng dũng cảm nhưng ông không biết mình thật sự có nó hay không. Vì vậy Churchill đã tới Cuba. Mục tiêu của ông là thử thách lòng can đảm trong một môi trường tương đối gắt gao và ít nhiều an toàn hơn so với những gì ông nghĩ mình sẽ phải đối mặt tại Ấn Độ. Và ông gọi đó là "một cuộc diễn tập cá nhân". Ông hiểu rằng chính thử thách sẽ giúp con người khám phá bản thân. Nếu chúng ta sợ thử thách thì chúng ta sẽ không bao giờ nhận được cơ hội để phát huy tài năng.

Hầu hết chúng ta không phải đối mặt với những viên đạn bay vèo vèo trên chiến trường thật sự. Những thử thách mà chúng ta trải qua thường có tính chất riêng tư hơn và liên quan tới một "chiến trường" diễn ra bên trong con người, nó dễ gây tổn thương về mặt tinh thần hơn. Nhà báo Herbett Agar, người từng nhận giải thưởng Pulitzer, nói: "Sự thật giúp con người đạt đến tự do phần lớn đều là sự thật mà con người không muốn nghe."

Chúng ta cần đối mặt với sự thật thuộc về bản chất con người chúng ta, và đó thường là một quá trình khó khăn. Nó tương tự như:

• *Vấn đề.* Đó thường là điều chúng ta không muốn nghe.

• *Sự cám dỗ.* Chúng ta muốn lờ nó đi, hợp lý hóa, né tránh hoặc che giấu nó.

• *Quyết định.* Chúng ta phải đối mặt với sự thật và tạo ra những thay đổi cá nhân.

• *Thách thức.* Thay đổi không dễ dàng; quyết định thay đổi của chúng ta sẽ bị thử thách hàng ngày.

• *Phản hồi.* Những người khác sẽ thừa nhận điều đó một cách chậm chạp, họ chờ đợi xem hành vi của chúng ta có thay đổi không.

• *Tôn trọng.* Không dễ dàng để đạt được sự tôn trọng, và chúng ta chỉ đạt được nó khi hành vi đi đôi với lời nói.

Winston Churchill đánh giá: "Can đảm là yếu tố cần thiết để đứng lên và phát biểu; can đảm cũng là yếu tố cần thiết để ngồi xuống và lắng nghe." Người can đảm là người cần biết lắng nghe những sự thật không dễ chịu. Phải thừa nhận rằng đối với tôi điều này từng là một lĩnh vực đầy thách thức. Đưa ra tầm nhìn, thúc đẩy người khác hành động và dẫn đầu một nhiệm vụ dễ dàng hơn nhiều so với việc phải ngồi xuống và lắng nghe người khác nói ra sự thật, có thái độ khiêm nhường và đáp lại một cách đúng đắn, nhưng tôi vẫn đang tiếp tục rèn luyện khả năng này.

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi thay đổi là cần thiết nhưng chúng ta luôn cảm thấy thoải mái hơn nếu không hành động

Không hành động và không bao giờ từ bỏ những gì quen thuộc có thể đồng nghĩa với việc bạn cảm thấy thoải mái, nhưng sẵn lòng liên tục từ bỏ những gì quen thuộc có nghĩa là bạn thật sự can đảm. Nhà sử học Mỹ James Harvey Robinson khẳng định: "Sự vĩ đại phần lớn xuất phát từ lòng dũng cảm – can đảm thoát ra khỏi những ý nghĩ sáo mòn, các tiêu chuẩn cũ kĩ và những cách làm khuôn sáo."

Hoàn cảnh không tạo nên chúng ta, chính chúng ta quyết định hoàn cảnh của mình. Tình huống không quy định chúng ta, chúng ta có thể xác định lại tình huống cho mình bằng hành động. Dù ở bất kỳ thời điểm nào, chúng ta luôn phải sẵn lòng từ bỏ những gì chúng ta có để trở thành những gì chúng ta muốn. Điều đó có nghĩa là, nếu chúng ta can đảm rời bỏ khu vực thoải mái và kiên trì cố gắng, chúng ta có thể đạt tới những tầm cao vượt quá khả năng của mình. Chúng ta có thể đi xa hơn so với những người sở hữu nhiều tài năng. Nữ diễn viên người Ý Sophia

Loren nhận xét: “Đi tiên phong trong một lĩnh vực nghề nghiệp khó khăn đòi hỏi niềm tin mãnh liệt vào bản thân. Đó là lý do vì sao một số người với tài năng bình thường, nhưng động lực mạnh mẽ, tiến xa hơn những người có tài năng vượt trội.”

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi niềm tin sống của chúng ta bị thách thức sau khi được thể hiện

Bất cứ khi nào bạn sẵn lòng đứng lên, sẽ có một người khác sẵn sàng nhắm vào bạn và tấn công. Những người thể hiện niềm tin sống của họ và cố gắng sống theo niềm tin đó sẽ có những xung đột với những người có quan điểm trái ngược. Ralph Waldo Emerson viết: “Làm bất cứ điều gì cũng cần lòng can đảm. Dù bạn quyết định hành động thế nào, sẽ luôn có ai đó nói rằng bạn sai. Luôn có các khó khăn xuất hiện khiến bạn tin rằng những người chỉ trích bạn nói đúng. Lập ra một kế hoạch hành động và theo đuổi nó đến cùng đòi hỏi sự can đảm, tương tự như một người lính cần có lòng can đảm. Muốn hòa bình cần phải chiến thắng, nhưng để chiến thắng cần phải có những người can đảm.” Vậy chúng ta có nên duy trì cuộc sống ở mức thấp và giữ lấy hòa khí không? Tất nhiên là không! Trái ngược với can đảm không phải là hèn nhát, mà là sự thỏa hiệp. Nếu chỉ tin vào một điều gì đó thì sẽ là không đủ, chúng ta cần phải sống vì một điều gì đó. Howard Hendricks nói: “Niềm tin là điều bạn sẽ tranh luận vì nó. Còn niềm tin sống là điều bạn sẽ hy sinh vì nó.” Bạn không thể sống thật sự trừ phi bạn sẵn sàng hy sinh vì một điều gì đó trong cuộc sống.

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi quá trình học hỏi và phát triển để lộ điểm yếu của chúng ta

Quá trình học hỏi và phát triển luôn đòi hỏi hành động, và hành động cần lòng can đảm – đặc biệt trong những lĩnh vực chúng ta cảm thấy yếu kém. Đó là thời điểm nỗi sợ hãi hay xuất hiện nhất. Can đảm trong lĩnh vực thế mạnh là điều dễ dàng, còn trong lĩnh vực thế yếu thật khó khăn. Đó là lý do chúng ta cần lòng can đảm nhất. Tướng Omar Bradley nhận xét: “Can đảm là khả năng thể hiện tốt ngay cả khi cảm thấy sợ đến gần chết.”

Khi tôi cố gắng học hỏi và phát triển trong lĩnh vực mình yếu kém và có cảm giác sợ thất bại hoặc trông ngớ ngẩn, tôi tự khích lệ bản thân bằng những câu nói sau đây:

• “Can đảm là khi sợ hãi vẫn có thể duy trì lâu thêm một phút nữa” – George S. Patton;

• “Sự khác biệt giữa một vị anh hùng và một kẻ nhát gan chính là việc bước sang một bên” – Gene Hackman;

• “Can đảm là nỗi sợ hãi đã thốt ra lời cầu nguyện của mình” – Karl Barth;

• “Can đảm tức là làm những gì bạn sợ phải làm. Không thể có lòng can đảm nếu bạn không biết sợ” – Eddie Rickenbacker;

• “Can đảm là vẫn chấp nhận tham gia dù sợ tới gần chết” – John Wayne.

Chúng ta thường quan niệm sai lầm rằng việc học là thụ động, rằng chúng ta học hỏi bằng cách đọc một cuốn sách hay nghe một bài giảng. Để học hỏi, chúng ta phải hành động. Như huấn luyện viên Don Shula và chuyên gia quản lý Ken Blanchard nói: “Học hỏi được định nghĩa là một sự thay đổi trong hành vi. Bạn chưa học được điều gì cho đến khi bạn hành động và áp dụng nó.” Và đó là khi nỗi sợ hãi phát huy. Quá trình học hỏi có thể được tóm tắt trong năm bước sau:

1. Quan sát;

2. Hành động;

3. Đánh giá;

4. Tái điều chỉnh;

5. Quay lại bước 2.

Mỗi lần bạn chuẩn bị hành động, nỗi sợ hãi, ở một mức độ nào đó, sẽ xuất hiện. Đó là thời điểm bạn cần đến lòng can đảm.

David Ben-Gurion, vị thủ tướng đầu tiên của Israel, đánh giá: “Can đảm là một loại tri thức đặc biệt; tri thức về việc sợ điều gì nên sợ và không sợ điều gì không nên sợ. Từ tri thức này sẽ xuất hiện một nội lực, nó truyền cảm hứng về mặt tiềm thức và thúc đẩy chúng ta đối mặt với những việc khó khăn nhất. Những gì dường như không thể thường lại là có thể, đó là nhờ lòng can đảm.” Can đảm là động lực giải phóng quá trình học hỏi và phát triển.

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi chúng ta chọn cách xử sự cao thượng, ngay cả trong trường hợp bị những người khác đối xử tồi tệ

Năm 2004, tôi viết cuốn sách *Winning with People: Discover the People Principles That Work for You Every Time* (tạm dịch: Chiến thắng mọi lúc mọi nơi: Khám phá những nguyên tắc xử thế). Trong đó Nguyên tắc Cao thượng được phát biểu như sau: "Chúng ta vươn tới một cấp độ cao hơn khi chúng ta đối xử với người khác tốt hơn cách họ đối xử với chúng ta." Khi đề cập tới vấn đề này, chúng ta chỉ có ba con đường để đi:

• *Đường thấp* – chúng ta đối xử với người khác tệ hơn cách họ đối xử với chúng ta.

• *Đường trung bình* – chúng ta đối xử với người khác như cách họ đối xử với chúng ta.

• *Đường cao* – chúng ta đối xử với người khác tốt hơn cách họ đối xử với chúng ta.

Đường thấp phá hoại các mối quan hệ và khiến người khác xa lánh chúng ta. Đường trung bình có thể không đẩy mọi người xa cách chúng ta nhưng cũng không thu hút họ về phía chúng ta. Còn con đường cao thượng tạo lập các mối quan hệ tích cực với mọi người và thu hút họ đến với chúng ta ngay cả trong tình huống mâu thuẫn.

Để đi theo con đường cao thượng, cần phải có hai điều. Thứ nhất là lòng can đảm. Làm thế nào để có được điều đó? Bằng cách dựa vào điều thứ hai, như Giáo sĩ James B. Mooneyhan viết:

Có một thứ bệnh ung thư nghiêm trọng hoành hành tại tâm điểm xã hội chúng ta. Nó cản trở tính hiệu quả và thành công. Nó tước mất khả năng tìm kiếm danh tiếng mà chúng ta mong ước. Bi kịch lớn là ở chỗ không ai trong chúng ta tự động miễn nhiễm với nó. Mỗi chúng ta phải nỗ lực để vượt qua nó.

Khối u ác tính này chính là thiếu lòng vị tha. Khi một ai đó làm điều sai trái với chúng ta, chúng ta khắc ghi để nhắc nhở bản thân về việc làm đó hoặc chúng ta nghĩ tới việc "trả đũa" họ. Khi ai đó được thăng tiến lên vị trí mà chúng ta khao khát, sự ganh ghét đối với người đó bắt đầu hình thành. Khi người bạn đời mắc lỗi hoặc làm điều gì đó xúc phạm chúng ta, chúng ta đối xử lại tương tự cho "công bằng" hoặc ít nhất đảm bảo rằng họ không bao giờ được quên tổn thương họ đã gây ra cho mình.

Nếu cứ ghi nhớ những điều sai trái từng xảy đến với mình, chúng ta sẽ để lộ sự thiếu trưởng thành. Theodore Roosevelt từng nói: "Nguyên liệu quan trọng duy nhất trong công thức thành công là biết cách hòa hợp với mọi người." Những người không biết tha thứ là những người chưa học được chân lý này và thường không thành công.

Nếu bạn muốn cải thiện điều này, trước hết, hãy tập tha thứ… Thứ hai, hãy nghĩ tốt đẹp về những người đó vì khi bạn có thể nhìn thấy điểm tốt ở một người thì rất khó nảy sinh cảm giác thù địch. Cuối cùng, hãy bằng hành động để mọi người biết rằng bạn là người có thể quên và tha thứ. Điều này sẽ giúp bạn nhận được sự kính trọng của mọi người.

Hãy ghi nhớ điều này: Gây tổn thương cho người khác đẩy bạn xuống vị trí thấp hơn họ, trả thù chỉ làm bạn đứng đồng hạng với người đó, nhưng tha thứ nâng bạn lên vị trí cao hơn.

Chúng ta không thể phát huy tối đa tài năng trong sự tách biệt. Nó đòi hỏi sự tham gia của nhiều người. Khi chọn con đường cao hơn những người khác, bạn biến mình thành kiểu người được mọi người mong muốn làm việc cùng – và bạn đặt mình vào vị trí tốt nhất để có thể giúp đỡ nhiều người cùng một lúc.

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi việc "đứng ở vị trí nổi bật" khiến chúng ta trở thành một mục tiêu chú ý

Các nhà lãnh đạo và cải cách thường được ngưỡng mộ. Các tổ chức mang lại cho họ danh dự; các nhà sử học viết sách về họ; các nhà điêu khắc tái hiện hình ảnh của họ qua tượng đá. Tuy nhiên, trong khi có nhiều người tôn vinh các nhà lãnh đạo thì cũng có những người khác muốn hạ thấp họ. C. V. White miêu tả rất rõ sự căng thẳng này:

Để thực hiện một dự án quan trọng, người thành công không bao giờ chờ đợi những người khác. Anh ta tự mình nỗ lực. Việc đó đòi hỏi dũng khí và lòng can đảm, người thành công hội tụ cả hai điều đó. Bất cứ ai cũng có thể thất bại. Công chúng ngưỡng mộ người tự tin đón nhận cơ hội. Những cơ hội này là yếu tố quan trọng cuối cùng. Người muốn thành công phải lường trước những lời chỉ trích. Sẽ không hoàn thành được việc gì quan trọng nếu người đó nghi ngờ khả năng thực hiện. Thành công là đạt được điều mà mọi người nghĩ là không thể.

Nếu bạn là một nhà lãnh đạo hay một nhà tư tưởng cách tân, bạn sẽ phải đứng ở vị trí nổi bật

trước đám đông, và điều đó đôi khi khiến bạn trở thành một mục tiêu chú ý. Vì vậy, bạn cần lòng can đảm.

Trong nhiều năm tôi đã dẫn chương trình cho một sự kiện ở Atlanta có tên là Exchange. Đó là một chương trình có nội dung là những trải nghiệm lãnh đạo dành cho các nhà quản lý. Công việc của tôi là giảng một chút về thuật lãnh đạo, mời một số nhà lãnh đạo nổi tiếng tham dự chương trình và sắp xếp một trải nghiệm lãnh đạo độc đáo. Chúng tôi từng đưa một nhóm tới trung tâm King Center để học hỏi những điều từ cuộc sống và di sản của nhà lãnh đạo vĩ đại Martin Luther King Jr. Sau đó, chúng tôi đưa nhóm tới nhà thờ Ebenezer Baptist. Và để tạo sự ngạc nhiên, chúng tôi đã sắp xếp trước để vợ của King, bà Coretta Scott King, và con gái ông là Bernice tới đó để mọi người có cơ hội gặp mặt.

Một câu hỏi dành cho bà King là cuộc sống của bà với Martin Luther King Jr như thế nào trong suốt phong trào đấu tranh đòi quyền công dân. Bà đã nói về nỗi cô đơn của nhà lãnh đạo khi là một người tiên phong và đảm nhận một lĩnh vực mới. Chồng bà thường bị hiểu nhầm và việc đứng một mình ở vị trí cao đòi hỏi rất nhiều can đảm.

Có lẽ chúng ta không phải đối mặt với sự thù ghét và bạo lực mà Martin Luther King Jr đã trải qua, nhưng điều đó không có nghĩa là chúng ta không cần lòng can đảm để dẫn đầu. Các nhà lãnh đạo thường bị hiểu nhầm, động cơ của họ bị giải thích chệch hướng và hành động của họ bị phê phán. Điều đó cũng có thể là một thử thách – thử thách khiến chúng ta mạnh mẽ hơn, can đảm hơn để tài năng luôn được mài giũa.

Lòng can đảm sẽ được thử thách khi chúng ta đối mặt với các chướng ngại trong sự tiến bộ của bản thân

Ann Landers, nhà báo phụ trách một chuyên mục tư vấn, viết: “Nếu được yêu cầu đưa ra một lời khuyên quan trọng nhất cho tất cả mọi người, tôi sẽ nói rằng: Hãy trông đợi rắc rối như là một phần tất yếu của cuộc sống và khi nó tới, hãy ngẩng cao đầu, nhìn thẳng vào nó mà nói: “Ta sẽ mạnh hơn ngươi. Ngươi không thể đánh bại ta.”

Nghịch cảnh luôn song hành với tiến bộ. Bất cứ khi nào muốn tiến lên phía trước, những chướng ngại, khó khăn, rắc rối và tình huống gay go sẽ xuất hiện cản đường chúng ta. Chúng ta nên dự liệu nhiều hơn thế. Thậm chí, chúng ta nên chào đón những điều đó. Tiểu thuyết gia H.

G. Wells từng đặt ra câu hỏi: “Một người trên thế giới này có thể phát huy bản thân như thế nào nếu không có điều gì cản đường anh ta?” Tại sao Wells lại đưa ra ý kiến đó? Vì ông nhận ra rằng nghịch cảnh là bạn của con người. Mỗi trở ngại được vượt qua giúp chúng ta nhìn nhận rõ ràng những thế mạnh cũng như điểm yếu của bản thân. Mỗi trở ngại giúp chúng ta trưởng thành hơn. Khi thành công giữa bộn bề khó khăn, chúng ta sẽ mạnh mẽ hơn, khôn ngoan hơn và tự tin hơn. Những người vĩ đại nhất trong lịch sử là những người phải đối mặt nhiều thách thức khắc nghiệt nhất với lòng can đảm và khả năng nắm bắt cơ hội. Điều đó chắc chắn đúng với Winston Churchill.

Trong cuốn sách *American Scandal* (Tai tiếng Mỹ), Pat Williams đã viết về những năm tháng cuối đời của Churchill. Năm 1964, Dwight D. Eisenhower, cựu tổng thống Mỹ và là cựu đại tướng trong Chiến tranh thế giới thứ II, tới thăm Churchill. Eisenhower ngồi cạnh giường của vị lãnh đạo có ý chí kiên cường trong im lặng. Sau khoảng mười phút, Churchill từ từ giơ tay lên và cố gắng ra hiệu chữ “V”, biểu tượng chiến thắng, điều mà ông vẫn thường làm với công chúng nước Anh trong suốt thời kỳ chiến tranh. Eisenhower cố kìm nước mắt, kéo lùi chiếc ghế lại, đứng lên, chào tạm biệt và rời căn phòng. Eisenhower đã nói với người phụ tá của mình đứng ngoài hành lang: “Ta vừa tạm biệt Winston, nhưng anh không bao giờ phải nói lời giã từ lòng can đảm.”

TÀI NĂNG + CAN ĐẢM = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Người ta dễ bị cám dỗ khi biết về cuộc đời của một người như Churchill hay Eisenhower để rồi tin rằng một số người sinh ra đã sở hữu lòng can đảm và có thiên hướng trở nên vĩ đại, trong khi những người khác phải ngồi ngoài lề và chỉ biết ngưỡng mộ họ. Nhưng tôi không nghĩ như vậy. Tôi tin rằng bất kỳ ai cũng có thể phát triển lòng can đảm. Nếu bạn mong ước trở thành một người can đảm hơn, hãy thực hiện những điều sau:

76. Tìm kiếm lòng can đảm từ bên trong con người bạn

Trong thời kỳ Đại Khủng hoảng , Thomas Edison đã gửi tới công chúng một bức thông điệp, trong đó có đoạn: “Thông điệp của tôi gửi tới các bạn là: Hãy can đảm! Tôi đã sống lâu rồi. Tôi từng chứng kiến lịch sử lặp đi lặp lại. Tôi đã thấy nhiều cuộc khủng hoảng kinh tế. Và luôn

luôn là nước Mỹ sống sót và trở nên mạnh mẽ, thịnh vượng hơn. Hãy dũng cảm như cha ông mình. Hãy có niềm tin! Hãy tiến lên phía trước!" Edison biết rằng khi trải qua nỗi sợ hãi, chúng ta phải sẵn sàng tiến lên phía trước. Đó là một quyết định cá nhân. Can đảm bắt đầu từ bên trong trước khi nó được thể hiện ra bên ngoài. Trước tiên chúng ta phải chiến thắng chính bản thân.

Tôi rất yêu thích câu chuyện về bức thư ngắn nhất gửi tới biên tập viên tờ *Daily Mail* (Thư tín hàng ngày) của Anh. Khi biên tập viên mời bạn đọc gửi câu trả lời cho câu hỏi: "Vấn đề của thế giới là gì?", nhà văn G. K. Chesterton đã gửi bức thư sau:

"Thưa ngài!

Là tôi.

Trân trọng

G. K. Chesterton"

Can đảm, giống như tất cả các phẩm chất khác, xuất phát từ bên trong con người. Nó bắt đầu bằng quyết định chúng ta đưa ra và phát triển khi chúng ta theo đuổi đến cùng quyết định đó. Vì vậy, bước quan trọng để trở thành một người tài năng có lòng can đảm là quyết định trở nên can đảm.

77. Phát triển lòng can đảm bằng cách làm điều đúng đắn thay vì làm điều thích hợp

Florence Nightingale nhận xét: "Can đảm là phẩm chất nổi bật của tất cả những người chọn làm điều đúng đắn hơn là làm điều thích hợp. Đó là điểm chung của tất cả những người được yêu cầu hành động trong thời điểm xung đột, khủng hoảng và hỗn loạn." Để có được lòng can đảm, chúng ta thường phải trải qua cuộc đấu tranh nội tâm. Chúng ta luôn mong ước làm những gì phù hợp nhất. Vấn đề là những gì dễ dàng và phù hợp lại thường không đúng đắn. Vì vậy đó mới là một cuộc đấu tranh. Nhà trị liệu tâm lý Sheldon Kopp nói: "Tất cả những cuộc đấu tranh ý nghĩa đều diễn ra bên trong bản thân mỗi người."

Khi nỗ lực làm những gì bạn biết là đúng đắn, bạn phải hiểu mình và chắc chắn rằng hành động phải nhất quán với giá trị cốt lõi của bản thân. Có quan niệm cho rằng trong mỗi cá nhân tồn tại

sáu con người. Đó là:

Người bạn được cho là

Người bạn được trông đợi là

Người bạn đã từng là

Người bạn muốn là

Người bạn nghĩ bạn là

Người bạn thật sự là

Bạn phải nỗ lực để thật sự là con người thật của mình. Nếu bạn làm những điều đúng đắn, lòng can đảm của bạn sẽ được gia tăng.

78. Can đảm tiến những bước nhỏ để chuẩn bị cho những bước lớn

Hầu hết chúng ta đều muốn phát triển thật nhanh và sớm thu được kết quả. Thực tế quá trình phát triển thật sự diễn ra tương đối chậm, để thành công, chúng ta nên bắt đầu với những điều nhỏ nhặt hàng ngày. Francis de Sales khuyên: "Hãy kiên nhẫn với tất cả mọi thứ, nhưng chủ yếu nhất, hãy biết kiên nhẫn với chính bản thân. Đừng đánh mất can đảm khi xem xét các thiếu sót của chính mình và hãy bắt đầu sửa chữa ngay những khiếm khuyết đó – hãy bắt đầu công việc đó mỗi ngày."

Cuộc sống của mọi người thay đổi khi họ thay đổi điều họ làm hàng ngày. Đó là cách họ thay đổi từ "người muốn trở thành" thành "người thật sự là". Hàng ngày bạn thường làm những gì? Bạn có đủ can đảm đối diện mỗi ngày. Bạn có thể can đảm chấp nhận thất bại. Bạn có thể can đảm xin lỗi khi làm tổn thương ai đó hoặc khi mắc lỗi. Bạn có thể can đảm thử một điều mới mẻ. Mỗi lần bạn thể hiện lòng dũng cảm trong bất kỳ lĩnh vực nào cũng chính là đang đầu tư cho lòng can đảm. Dần dần, bạn sẽ bắt đầu *lối sống* can đảm. Và khi những rủi ro lớn xảy ra, chúng sẽ trở nên nhỏ bé hơn trước bạn vì lúc đó bạn đã trở nên to lớn hơn nhiều.

79. Ý thức được rằng vị trí lãnh đạo không cho bạn can đảm, ngược lại, can đảm có thể khiến

bạn trở thành nhà lãnh đạo

Trong những năm giảng dạy về thuật lãnh đạo, tôi nhận thấy nhiều người tin rằng chỉ khi được nhận một danh hiệu hoặc được trao một vị trí thì họ mới trở thành nhà lãnh đạo. Nhưng cuộc sống không tuân theo quy tắc đó. Cựu Thủ tướng Anh Margaret Thatcher nhận xét: "Là nhà lãnh đạo rất giống với việc là một người phụ nữ. Nếu bạn nói với người khác rằng mình chỉ là phụ nữ thì tức là không phải vậy." Vị trí không làm nên nhà lãnh đạo, nhà lãnh đạo làm nên vị trí.

Tương tự, mọi người không nên trông đợi việc đạt được vị trí lãnh đạo sẽ đem lại cho mình lòng can đảm. Tuy nhiên, bất kỳ khi nào họ không ngừng thể hiện sự can đảm, họ có thể trở thành nhà lãnh đạo vì những người khác sẽ kính trọng, tích cực noi gương và theo sau họ. Jim Mellado, Chủ tịch Hội Willow Creek, miêu tả lãnh đạo là "thể hiện lòng can đảm khiến mọi người làm điều đúng đắn".

80. Hành động can đảm để mở rộng tài năng

Cuộc đời bạn sẽ trải rộng hay co ngắn lại tỷ lệ với mức độ can đảm mà bạn thể hiện. Những người sẵn lòng đón nhận rủi ro, khám phá các giới hạn, đối mặt với khiếm khuyết và đôi khi trải qua thất bại sẽ đi xa hơn những người dè dặt theo sau con đường an toàn và dễ đoán biết kết quả. Orison Swett Marden, người sáng lập tạp chí *Success* (Thành công), nói về điều này như sau:

Khoảnh khắc bạn quyết định nắm lấy cuộc sống với tất cả nguồn nội lực để hoàn thiện bản thân, quyết định hy sinh những tham vọng thứ yếu cho một mục tiêu lớn, loại bỏ mọi thứ can thiệp vào mục tiêu này, quyết định đứng một mình, giữ vững mục đích, thì dù chuyện gì xảy ra bạn cũng đã khởi động các "lực lượng thần thánh" bên trong do tạo hóa ban tặng. Hãy sống với quyết tâm của bạn, làm những gì Đấng tối cao muốn bạn làm để hoàn tất kế hoạch của Người, và bạn sẽ không thể bị đánh bại. Không sức mạnh nào trên trái đất có thể ngăn trở bạn đến với thành công.

Nếu muốn trở thành một người tài năng, bạn phải phát huy tối đa tiềm năng của mình, muốn vậy, không còn cách nào khác là thể hiện lòng can đảm.

Khi khởi đầu với cương vị một nhà lãnh đạo, công việc của tôi không mấy hiệu quả. Tôi tin

mình có tài. Tôi từng có ảnh hưởng và từng ở vị trí lãnh đạo thời còn đi học. Tuy vậy, khi bước vào cuộc sống thực tế, tôi thấy mình ở xa mức bản thân trông đợi. Lúc này tài năng của tôi đang bị thử thách và tôi không đạt tới đích. Vấn đề là tôi muốn làm hài lòng tất cả mọi người – điều quan trọng nhất đối với tôi. Điều căn bản là tôi thiếu dũng khí đưa ra những quyết định đúng. Tôi đã chuyển hướng tình hình như thế nào? Bằng cách đưa ra những quyết định nhỏ mà khó, với mỗi quyết định, tôi có được nhiều lòng tin và can đảm hơn, và tôi bắt đầu thay đổi. Quá trình đó kéo dài bốn năm.

Vào cuối khoảng thời gian đó, tôi đã học được nhiều bài học giá trị, và tôi củng cố chúng bằng cách viết ra những điều sau:

Sự lãnh đạo can đảm có nghĩa là tôi đã phát triển được:

1. Niềm tin mạnh hơn nỗi sợ hãi;

2. Tầm nhìn rõ ràng hơn các mối nghi ngờ;

3. Sự nhạy cảm mạnh hơn ý kiến phổ biến;

4. Lòng tự trọng sâu sắc hơn ý thức tự bảo vệ;

5. Đánh giá đúng kỷ luật cao hơn mong muốn sống thoải mái;

6. Sự không hài lòng mạnh hơn hiện trạng;

7. Sự thăng bằng vững chắc hơn sự hoảng loạn;

8. Chấp nhận mạo hiểm mạnh hơn việc tìm kiếm sự an toàn;

9. Hành động đúng mạnh hơn sự hợp lý hóa;

10. Mong muốn chứng kiến phát huy tối đa tiềm năng mạnh hơn nhìn thấy mọi người thỏa hiệp;

Bạn không phải vĩ đại để trở thành một người can đảm. Bạn chỉ cần khao khát phát huy tối đa tiềm năng và sẵn lòng đánh đổi những gì có vẻ tốt trong khoảnh khắc nào đó để lấy mọi thứ tốt nhất cho tiềm năng của bạn. Đó là điều bạn có thể làm, dù tài năng thiên bẩm của bạn như thế

nào.

TÀI NĂNG + LÒNG CAN ĐẢM

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Mức độ thường xuyên thất bại của bạn như thế nào? Đây là một chỉ số thể hiện khuynh hướng chấp nhận rủi ro. Những người thành công hiểu rằng thất bại là một phần tự nhiên của quá trình tiến bộ. Trong một tuần, hãy ghi lại mọi thất bại trong cuốn nhật ký hoặc bản kế hoạch. Cuối mỗi tuần, hãy đánh giá khả năng sẵn sàng chấp nhận rủi ro của bạn.

2. Hãy nói chuyện với người bạn đời hoặc một người đáng tin cậy và đề nghị họ đánh giá xem bạn cần ưu tiên thay đổi và phát triển trong lĩnh vực nào. Cần cam kết với người đó rằng bạn sẽ giữ hoà khí, không tự vệ hoặc bào chữa trong một tuần. Trong thời gian đó, hãy thực hiện đúng cam kết và suy ngẫm về sự đánh giá của người đó. Hãy nhớ, cần lòng can đảm để tìm kiếm một sự thật có thể khiến bạn tổn thương.

3. Bạn đánh giá điều gì cao hơn, sự dễ chịu hay tiến bộ? Một trong những cách đánh giá độ trung thực của câu trả lời chính là kiểm tra các mục tiêu của bạn. Chúng liên quan tới sự thoải mái hay thành công? Nếu trong danh sách ưu tiên, bạn coi sự dễ chịu và thoải mái cao hơn, có thể bạn chưa dành đủ cơ hội để phát huy tối đa tài năng cũng như khám phá tiềm năng của mình.

4. Trong vòng hai tháng, hãy rèn luyện lòng can đảm bằng cách làm việc gì đó khó chịu hoặc đáng sợ mỗi tuần từ một đến hai lần. Hãy đưa chúng vào danh sách những việc cần làm. Đó có thể là những hành động nhỏ nhặt. Bạn không phải nhảy dù biểu diễn hay thực hiện các bước nhảy bungee mạo hiểm, dù bạn có thể làm những việc tương tự nếu bạn thích. Bạn thực hiện càng nhiều hành động đòi hỏi lòng can đảm, bạn càng trở nên dũng cảm hơn. Mục tiêu của bạn là phát triển lối sống can đảm.

5. Khi người khác đối xử tệ với bạn, bạn xử sự như thế nào? Bạn có đáp lại theo kiểu “ăn miếng trả miếng” không? Thật không dễ để chọn con đường cao thượng. Tuy nhiên, nếu có thể, bạn sẽ thấy rằng cuộc sống của mình ít chịu xung đột và căng thẳng hơn, bạn sẽ thu hút những người xung quanh về phía mình. Hãy bắt đầu bằng cách tha thứ cho người khác. Hãy lập một

danh sách những điều bạn cảm thấy ghét bỏ hoặc không thiện cảm đối với người khác. Hãy tự đánh giá bản thân qua danh sách đó. Nếu cần gặp bất kỳ ai trong danh sách để có thể tha thứ cho họ, hãy làm điều đó. Sau đó, hãy đưa ra một quan điểm đối xử với người khác tốt hơn cách họ đối xử với bạn, không chỉ vì quyền lợi của họ, mà còn vì lợi ích của chính bạn.

9. TINH THẦN HỌC HỎI MỞ RỘNG TÀI NĂNG

Nếu bạn là một người rất tài năng, bạn có thể có một khoảng thời gian khó khăn với tinh thần học hỏi. Tại sao? Vì người tài năng thường nghĩ họ biết tất cả. Chính điều đó lại gây khó khăn cho họ trong việc không ngừng mở rộng tài năng của mình. Tinh thần học hỏi không liên quan nhiều đến sự tinh thông và khả năng trí tuệ bằng *thái độ* . Đó là mong muốn được lắng nghe, học hỏi và áp dụng. Đó là khao khát được khám phá và phát triển. Đó là tinh thần sẵn sàng học hỏi, bỏ qua những điều đã học và sẵn sàng học lại. Tôi rất tâm đắc với cách John Wooden huấn luyện viên bóng rổ, người được lưu danh trong Bảo tàng Danh vọng, nói về điều này: “Chính những gì bạn học sau khi bạn đã biết hết rồi mới quan trọng.”

Trong thời gian giảng dạy và làm cố vấn cho các nhà lãnh đạo, tôi thường nhắc nhở rằng nếu họ ngừng học hỏi thì họ sẽ ngừng lãnh đạo. Nếu họ duy trì tinh thần học hỏi và không ngừng học tập thì họ có thể duy trì ảnh hưởng của nhà lãnh đạo. Dù tài năng của bạn là gì – tài lãnh đạo, sự lành nghề, tài kinh doanh hay một lĩnh vực nào khác – bạn sẽ mở rộng được nó nếu tiếp tục hy vọng và nỗ lực học hỏi. Các cá nhân có tài năng, nhờ thái độ không ngừng học hỏi đã trở thành những người tài năng.

TÀI NĂNG KHÔNG GIỚI HẠN

Ai là người tài năng nhất? Chúng ta thật sự không có cách nào để xác định điều đó. Thậm chí, bạn sẽ đưa ra các tiêu chuẩn như thế nào? Bạn đánh giá cao loại tài năng nào? Trí tuệ? Sự sáng tạo? Thành tích thể thao? Khả năng âm nhạc? Sự nhạy bén kinh doanh? Sự tinh thông nghệ thuật? Uy tín? Các kỹ năng về con người? Ảnh hưởng nghề nghiệp? Bạn có thể đưa ra lập luận vững chắc cho bất kỳ tiêu chuẩn nào. Nhưng sẽ thế nào nếu bạn dùng *tất cả* những đặc điểm này để đánh giá người tài năng nhất? Nếu bạn làm vậy thì Leonardo da Vinci chính là một ứng cử viên nặng ký.

Leonardo vẫn được gọi là *Homo Universalis*, một "người vĩ đại" với khả năng tinh thông đáng kinh ngạc về nhiều lĩnh vực khác nhau. Khái niệm *người Phục hưng* được dành cho Leonardo bởi chính ông là người khởi xướng phong trào Tái sinh và thể hiện rất nhiều tài năng. Ông nhận được sự ngưỡng mộ từ những người cùng thời, những nhà bảo trợ và cả những nghệ sĩ, nhà khoa học, nhà sử học nghiên cứu về cuộc đời ông. Giorgio Vasari, tác giả cuốn sách kinh điển *The Lives of the Artists* (Cuộc đời các nghệ sĩ), đánh giá về Leonardo như sau:

Những món quà tuyệt vời nhất thường được ban tặng cho con người thông qua các ảnh hưởng của vũ trụ như một quá trình tự nhiên, và đôi khi theo cách siêu nhiên, nó khiến một cá thể được nhận hậu hĩ sắc đẹp, sự duyên dáng và khả năng. Người đó tới bất cứ nơi nào và hành động bất cứ điều gì đều thần thánh đến mức bỏ lại đằng sau tất cả những người khác, và rõ ràng những điều đó được biết đến như tài năng thiên bẩm chứ không phải được tạo ra bởi kỹ xảo của con người. Mọi người thấy điều này ở Leonardo da Vinci, người thể hiện vẻ đẹp ngoại hình tuyệt vời (một lời khen chưa bao giờ là đủ), một sự duyên dáng tuyệt vời trong mỗi hành động, một khả năng quá phù hợp và rộng lớn đến nỗi với bất cứ nhiệm vụ khó khăn trong bất kỳ lĩnh vực nào, khi ông dồn tâm trí vào đó thì chúng đều được giải quyết triệt để và hết sức dễ dàng. Nguồn nội lực vĩ đại của ông được kết hợp cùng sự khéo léo, tinh thần và lòng can đảm luôn mang vẻ vương giả và hào hiệp. Và danh tiếng của ông lan truyền quá rộng đến nỗi ông không chỉ được kính trọng trong thời đại của mình mà danh tiếng đó còn được lưu truyền đến những thế hệ sau.

Nếu Leonardo chỉ làm điêu khắc, ông sẽ nổi tiếng với tư cách một nhà điêu khắc. Nếu ông chỉ vẽ tranh, ông sẽ được tôn sùng là một danh họa bậc thầy. Nếu ông chỉ nghiên cứu giải phẫu học, thủy lực học và quang học, ông sẽ được coi là nhà khoa học tiên phong trong những lĩnh vực đó. Nếu ông chỉ xây dựng các công sự, thiết kế các tòa nhà và chế tạo các loại vũ khí hạng

nặng – những việc mà ông dành phần lớn thời gian để làm – thì ông sẽ được đánh giá cao. Ông là một vận động viên giỏi, một nhạc công tài hoa và một ca sĩ tuyệt vời. Ông làm phụ tá cho nhà toán học người Ý Luca Pacioli trong quá trình sáng tác cuốn sách *Divina Proportione* (Sự đối xứng thần thánh). Dường như ông có thể làm được bất cứ điều gì.

KHAO KHÁT HỌC HỎI

Điều gì giúp Leonardo nổi bật? Đó có phải một trường hợp dễ hiểu, như Vasari nói, là tất cả tài năng hội tụ trong một cá nhân không? Tôi tin là không chỉ có thế. Tài năng của Leonardo là phi thường, nhưng tinh thần học hỏi của ông cũng phi thường không kém. Và bằng chứng cho điều đó có thể được tìm thấy trong các cuốn sổ ghi chép của ông. Chúng là những bản ghi chép hữu hình về một tinh thần không ngừng khám phá và học hỏi.

Nhiều nghệ sĩ sử dụng các cuốn sổ ghi chép để phác thảo và lưu giữ các ý tưởng của mình. Ví dụ, Picasso có tới 178 bản thảo và thường dùng chúng để khám phá các chủ đề và thực hiện các nghiên cứu bố cục trước khi sáng tạo một bức tranh. Nhưng các cuốn sổ ghi chép của Leonardo đi xa hơn so với các bản phác thảo của một họa sĩ. Chúng thể hiện một trí tuệ ham học hỏi và tư duy không ngừng.

Năm 1994, Bill Gates, người sáng lập Tập đoàn Microsoft, đã mua một trong những cuốn sổ ghi chép của Leonardo. Cuốn sổ ghi chép đó có tên là Codex Leicester, được Leonardo viết trong khoảng thời gian từ năm 1506 1510. Cuốn sổ ghi chép với 72 trang chứa đựng các bản phác thảo và ghi chú về nước, ánh sáng và một số chủ đề khác. Đôi khi các ghi chép của ông được thôi thúc bởi mong muốn khám phá nhiều hơn nữa về hội họa, ví dụ các quan sát ánh sáng được phản chiếu từ lớp sơn như thế nào. Tại những thời điểm khác, cũng như những nhà khoa học vĩ đại, ông thực hiện các quan sát sắc bén và đưa ra các giải thích khoa học. Ví dụ, khi quan sát trăng lưỡi liềm trên bầu trời đầy sao, Leonardo nhận thấy toàn bộ vòng tròn bên ngoài mặt trăng có thể trông thấy mờ mờ. Ông suy luận là ánh sáng mặt trời phản chiếu từ đại dương tạo ra hiệu ứng đó, và một trăm năm sau, điều này được xác nhận.

Gates nói: “Tôi bị mê hoặc bởi các tác phẩm của da Vinci từ khi lên mười tuổi. Leonardo là một trong những người đáng kinh ngạc nhất trên đời. Ông là một thiên tài thuộc nhiều lĩnh vực hơn bất cứ một nhà khoa học ở bất cứ thời đại nào, và ông là một nhà điêu khắc, một họa sĩ lạ

lùng. Các ghi chép trong những cuốn sổ của ông đi trước thời đại hàng trăm năm. Ông đã dự liệu về tàu ngầm, máy bay trực thăng và các phát minh hiện đại khác. Các ghi chép khoa học của ông thật sự gây kinh ngạc, không chỉ đơn giản là kho chứa các ý tưởng tuyệt diệu mà còn là bản sao của một trí tuệ vĩ đại đang hoạt động. Trong cuốn sách *Codex Leicester* , ông đặt ra những câu hỏi quan trọng, thử nghiệm các khái niệm, đối mặt với các thách thức và nỗ lực tìm câu trả lời."

Trong một cuốn sổ ghi chép của mình, Leonardo viết: "Sắt rỉ vì không được dùng đến; nước tù đọng mất đi sự tinh khiết và trong thời tiết giá lạnh sẽ bị đóng băng; không hành động cũng sẽ hủy hoại sức mạnh của trí tuệ." Không hành động là điều chán ghét nhất đối với Leonardo. Sự ham hiểu biết chèo lái toàn bộ cuộc đời ông. Sự ham học của Leonardo da Vinci chưa bao giờ dừng lại. Ông không ngừng học và viết ra các khám phá của mình trong các cuốn sổ ghi chép cho đến những giây phút cuối đời. Và đó chính là lý do chúng ta nhớ đến ông.

SỰ THẬT VỀ TINH THẦN HỌC HỎI

Để có được tinh thần học hỏi, chúng ta không cần phải có tài năng như Leonardo da Vinci. Chúng ta chỉ cần có thái độ đúng đắn về việc học tập. Hãy xem xét những sự thật sau đây về việc học hỏi:

81. Không có gì thú vị nếu bạn không hứng thú với nó

Trong cuốn sách *Quality Is Free* (Phẩm chất tự do), chuyên gia quản lý Philip B. Crosby viết:

Một lý thuyết về hành vi con người cho rằng về mặt tiềm thức, con người làm chậm sự phát triển trí tuệ của chính họ. Họ dựa vào những điều sáo mòn và thói quen. Một khi họ đạt tới độ tuổi mà bản thân cảm thấy thỏa mãn, họ ngừng học và trong những ngày tháng còn lại của cuộc đời, trí tuệ của họ hoạt động một cách trì trệ. Họ có thể thăng tiến, họ có thể vẫn có tham vọng và hào hứng, thậm chí họ vẫn làm việc suốt ngày đêm, tuy nhiên họ không học hỏi được thêm điều gì nữa.

Thật đáng hổ thẹn khi người ta cho phép mình bước vào lối mòn và không bao giờ thoát ra. Họ thường bỏ lỡ những điều tốt nhất trong cuộc sống. Trái lại, những người có tinh thần học hỏi

tích cực tham gia cuộc sống. Họ hứng thú với mọi thứ. Họ thích khám phá, thảo luận, áp dụng và phát triển. Có một mối quan hệ rõ ràng giữa niềm đam mê và tiềm năng.

Triết gia người Đức Goethe khuyên: "Đừng bao giờ để một ngày trôi qua mà không nhìn ngắm một tác phẩm nghệ thuật hoàn hảo, không nghe một nhạc phẩm vĩ đại hay không đọc một vài đoạn trong một cuốn sách tuyệt vời." Bạn càng tích cực tham gia vào đời sống, cuộc sống sẽ càng trở nên thú vị hơn. Bạn càng hào hứng với việc khám phá và học hỏi thì tiềm năng của bạn sẽ càng được phát huy.

82. Người thành công nhìn nhận việc học hỏi khác người không thành công

Từ kinh nghiệm hơn 30 năm giảng dạy và đào tạo, tôi nhận ra rằng người thành công có cách nghĩ khác người không thành công. Điều đó không có nghĩa là người không thành công không thể nghĩ theo cách người thành công nghĩ (Thực tế, tôi tin là bất cứ ai cũng có thể tự rèn luyện để có cách nghĩ tốt hơn. Đó là lý do tôi viết cuốn sách *Suy nghĩ để thay đổi* nhằm giúp mọi người học các kỹ năng suy nghĩ để có thể thành công hơn). Những cách suy nghĩ như vậy cũng có thể áp dụng cho việc học tập.

Những người có tinh thần học hỏi luôn cởi mở đón nhận những ý tưởng mới và sẵn lòng học hỏi từ bất kỳ ai. Nhà báo người Mỹ Sydney J. Harris viết: "Người chiến thắng biết mình còn phải học nhiều, ngay cả khi người đó đã được mọi người coi là chuyên gia. Kẻ thất bại muốn được người khác coi là chuyên gia, trước khi người đó học đủ để nhận ra rằng mình mới biết quá ít." Tất cả chỉ là vấn đề thái độ.

Năm 1992, tôi viết một cuốn sách có nhan đề *Developing the Leader Within You* (Phát triển con người lãnh đạo trong bạn). Vào thời gian đó, tôi nghĩ, *mình đã có được một số thành công về lãnh đạo. Mình sẽ viết cuốn sách này và nó sẽ là sự đóng góp của mình cho những người khác trong lĩnh vực quan trọng này.* Tôi đã gửi gắm mọi thứ mình biết về thuật lãnh đạo vào trong cuốn sách đó. Nhưng đây mới chỉ là sự khởi đầu. Việc này khiến tôi muốn tìm hiểu thêm về thuật lãnh đạo, và động lực học hỏi của tôi đạt tới một cấp độ khác. Tôi tìm nhiều cuốn sách và bài giảng, gặp gỡ nhiều người với nhiều kinh nghiệm hơn để học hỏi. Đến thời điểm hiện nay, tôi đã viết tổng cộng tám cuốn sách về thuật lãnh đạo. Tôi đã hoàn thành chủ đề đó chưa? Chưa! Vẫn còn nhiều điều để học, và để dạy. Thế giới về thuật lãnh đạo của tôi đang

mở rộng và tôi cũng vậy. Thế giới rộng lớn còn chúng ta hữu hạn. Có nhiều điều cho chúng ta học miễn là chúng ta vẫn có tinh thần học hỏi.

83. Học phải là mục tiêu suốt đời

Người ta nói rằng Cato, vị học giả người La Mã bắt đầu học tiếng Hy Lạp khi ông hơn 80 tuổi. Khi được hỏi vì sao ông lại bắt đầu một công việc khó khăn đến vậy vào độ tuổi đó, ông trả lời: “Đó là tuổi sớm nhất tôi còn lại.” Không giống Cato, có quá nhiều người coi việc học là một sự kiện thay vì nghĩ đó là một quá trình. Ai đó từng nói với tôi rằng chỉ có một phần ba những người trưởng thành đọc hết một cuốn sách sau khi tốt nghiệp. Tại sao lại như thế? Vì họ coi giáo dục là một giai đoạn của cuộc đời, không phải một đường đời!

Học là một hoạt động không bị hạn chế bởi tuổi tác. Không thành vấn đề nếu bạn đã bước qua tuổi 80, như Cato, hay bạn chưa bước vào tuổi thiếu niên. Tác giả Julio Melara chỉ mới 11 tuổi khi ông bắt đầu học các bài học lớn của cuộc đời mà ông đã mang theo đến lúc trưởng thành và dạy cho những người khác. Dưới đây là một số điều ông đã học, được rút ra từ cuốn sách It Only *Takes Everything You’ve Got: Lessons for a Life of Success* (Chỉ cần mọi thứ bạn đang có: Những bài học cho cuộc sống thành công):

Sau đây là danh sách tất cả những việc bạn không thể tìm thấy trong bản tóm tắt công việc của tôi, tuy vậy, đó là những bài học xuyên suốt cả một đời:

• Bắt đầu cắt cỏ kiếm tiền từ khi 11 tuổi

Bài học: Việc làm mọi thứ sạch sẽ và chuyên nghiệp là điều quan trọng.

• Làm nhân viên kho tại một cửa hàng thực phẩm ở địa phương

Bài học: Đảm bảo rằng nếu tôi định bán mặt hàng nào đó thì nó cần phải được dự trữ trong kho.

• Rửa bát đĩa tại một nhà hàng ở địa phương

Bài học: Luôn phải làm công việc không ai khác muốn làm. Tương tự, hầu hết mọi người bỏ thừa nhiều thức ăn trong đĩa của mình (Họ không hoàn thành những gì họ khởi xướng).

• Làm gác cổng tại một tòa nhà văn phòng

Bài học: Tầm quan trọng của sự sạch sẽ khi nó liên quan tới hình ảnh.

• Phụ bếp chuyên món rán tại một nhà hàng bít tết

Bài học: Tầm quan trọng của việc chuẩn bị và ảnh hưởng của cách trình bày đúng.

• Phụ xây (vận chuyển gỗ và vật liệu xây dựng từ chỗ này sang chỗ khác)

Bài học: Tôi không muốn làm công việc này suốt phần đời còn lại của mình.

• Tìm khách hàng đặt báo cho một tờ nhật báo

Bài học: Bài học về sự từ chối – phải gõ ít nhất 30 cánh cửa trước khi tìm được một người chịu đặt báo.

• Làm nhân viên giao hàng cho một nhà cung cấp thiết bị nước

Bài học: Cung cấp dự án hoặc dịch vụ đúng hạn cũng quan trọng như khi bán dự án hoặc dịch vụ đó vậy.

• Đầu bếp làm điểm tâm tại một nhà hàng phục vụ 24 giờ

Bài học: Cách làm 15 việc cùng một lúc.

• Rửa xe tại một cửa hàng bảo dưỡng xe

Bài học: Tầm quan trọng của các chi tiết (rửa so với bảo dưỡng). Bạn có thể trả 15 đô-la chỉ để rửa phần bên ngoài xe hoặc 150 đô-la để rửa toàn bộ xe, từ vẻ bề ngoài cho tới các chi tiết bên trong. Chi tiết đòi hỏi nhiều công sức nhưng lại có giá trị.

• Nhân viên bán giày tại một cửa hàng bán lẻ

Bài học: Bán cho khách hàng những thứ họ muốn. Tương tự, học cách khen người khác và thành thật.

• Nhân viên phụ dọn bàn ăn tại một quán ăn rẻ tiền ở địa phương

Bài học: Mọi người thích được phục vụ niềm nở và bàn ăn sạch sẽ.

Mỗi giai đoạn của cuộc đời đều đem lại cho chúng ta những bài học đáng giá. Chúng ta có thể nuôi dưỡng tinh thần học hỏi và tiếp tục học những bài học đó, hoặc chúng ta có thể để trí tuệ khép kín và ngừng phát triển.

84. Người tài năng có thể là kiểu người khó dạy nhất

Trong một bữa ăn trưa với Sam Chand, một người bạn của tôi, chúng tôi đã thảo luận về tài năng và tinh thần học hỏi. Sam nói rằng anh có tài năng âm nhạc: "Tôi có thể chơi bất kỳ loại nhạc cụ nào, đàn accordion, trống, ghi-ta, saxophone, đàn vi-ô-lông. Về cơ bản tôi có thể chơi mọi thứ. Nếu nghe một giai điệu nào đó một lần, tôi có thể chơi được ngay."

Có vẻ đó là một tài năng tuyệt vời. Nhưng Sam nói rằng khi quyết định tham gia các giờ học nhạc Jazz để nâng cao khả năng chơi saxophone, anh nhanh chóng nản chí. Vì Sam tiếp nhận âm nhạc quá dễ dàng, chỉ một lần nghe là có thể chơi lại nên anh không có được sự kiên nhẫn và lòng kiên trì để đi đến thành công. Cuối cùng, anh đã từ bỏ.

Một trong những nghịch lý của cuộc sống đó là những thứ lúc đầu *khiến* bạn thành công hiếm khi là những thứ *giữ* cho bạn thành công. Bạn phải duy trì trạng thái mở với các ý tưởng mới và sẵn lòng học hỏi các kỹ năng mới. J. Konrad Hole khuyên:

Nếu bạn không thể đào tạo được, có tài năng cũng chẳng giúp được gì.

Nếu bạn không thể linh hoạt, có mục tiêu cũng chẳng giúp được gì.

Nếu bạn không thể biết ơn, có dư dật cũng chẳng giúp được gì.

Nếu bạn không thể cho phép người khác thách thức bạn, có tương lai cũng chẳng giúp được gì.

Nếu bạn không thể bền bỉ, có kế hoạch cũng chẳng giúp được gì.

Nếu bạn không thể phát huy tối đa, có thành công cũng chẳng giúp được gì.

Điều này nghe có vẻ lạ, nhưng đừng để tài năng của bạn kìm giữ khả năng bản thân. Hãy nuôi dưỡng và phát huy tinh thần học hỏi.

85. Tính tự cao là vật cản đường nguy hiểm nhất của tinh thần học hỏi

Diễn giả Dave Anderson tin rằng nguyên nhân số một của thất bại trong quản lý là tính tự cao. Ông viết:

Có nhiều nguyên nhân khiến các nhà quản lý thất bại. Với một số người, tổ chức phát triển nhanh hơn họ. Một số khác không thay đổi theo xu thế… Một số có tính cách tiêu cực. Họ có vẻ thỏa mãn trong chốc lát nhưng cuối cùng, họ phát hiện ra họ không thể bước ra khỏi lối mòn của mình… Càng ngày họ càng lún sâu vào sai lầm vì họ không muốn thú nhận mình mắc lỗi hoặc hạ thấp những thành tích đã đạt được. Một số người có thành tích xuất sắc trong quá khứ nhưng lại sử dụng chúng như một bức tường rào bao quanh những gì họ có để không phải tiếp tục chấp nhận mạo hiểm và vươn tới những mức cao hơn. Tuy vậy, gốc rễ của thất bại trong quản lý lại tựu trung bởi một nguyên nhân chung: tính tự cao. Nói một cách đơn giản nhất, tính tự cao có sức tàn phá, nó thổi phồng cảm giác của bạn về giá trị bản thân và bóp méo viễn cảnh về hiện thực.

Trong khi ghen tị xuất phát từ cảm giác *thấp kém*, tính tự cao lại đến từ cảm giác *trội hơn*. Nó tạo ra sự ngạo mạn với thành công, một cảm giác thổi phồng giá trị bản thân và bóp méo viễn cảnh về hiện thực. Thái độ đó dẫn đến việc mài mòn khao khát được học hỏi và không sẵn lòng thay đổi. Nó khiến con người đánh mất tinh thần học hỏi.

Các vấn đề về tính tự cao

Tính tự cao là rào cản lớn nhất đối với thành công và khả năng phát huy tài năng, vì vậy chúng ta cần phải xem xét kỹ lưỡng vấn đề này. Sau đây là một vài tác động tiêu cực của tính tự cao tới tinh thần học hỏi:

Tính tự cao ngăn trở các ý tưởng mới

Tôi chưa từng gặp ai tự phụ, ngạo mạn hay đầy kiêu căng lại có được tinh thần học hỏi. Còn bạn thì sao? Sách Cách ngôn (trong Kinh Cựu ước) có câu: “Bạn có thấy ai khôn ngoan trong

mắt của anh ta không? Một kẻ ngốc còn có nhiều hy vọng hơn anh ta.” Tinh thần học hỏi, dưới hình thức cơ bản nhất, là sự sẵn lòng mở rộng trí tuệ của chúng ta với các ý tưởng mới. Tính tự cao ngăn trở điều đó.

Tính tự cao đóng cửa trí tuệ tới sự phản hồi

Stephen Covey nhận xét: “Cần sự khiêm nhường để tìm kiếm phản hồi. Cần sự khôn ngoan để hiểu, phân tích và hành động phù hợp dựa trên phản hồi đó.” Tôi từng là một người không phải lúc nào cũng biết lắng nghe. Tuy nhiên, cùng với thời gian, tôi đã học được rằng mình không thể làm bất cứ điều gì thật sự có giá trị khi đơn độc. Thành tích đòi hỏi sự làm việc nhóm, và không ai trong chúng ta có thể thông minh bằng tất cả mọi người cộng lại. Từ bài học đó, tôi liên tục yêu cầu các thành viên trong nhóm gửi cho mình các dữ liệu để hình thành ý tưởng. Điều này rất có giá trị, đặc biệt là trước khi một thành viên trong nhóm hành động, tuy vậy tôi cũng yêu cầu có thêm sự phản hồi trong suốt cả quá trình. Quá trình giao tiếp tương tự mô hình sau:

Quá trình này bắt đầu bằng một ý tưởng và ý tưởng đó được cải tiến thông qua sự tương tác nhóm. Như vậy, nhờ thông tin đầu vào và phản hồi đã nhận được, tôi sẽ phát triển các ý tưởng tiếp sau. Điều quan trọng là tôi sẵn lòng lắng nghe và đón nhận phản hồi để cải thiện mọi nhiệm vụ đang thực thi, thậm chí để hoàn thiện bản thân!

Tính tự cao ngăn cản chúng ta nhận lỗi

Vị đô đốc chỉ huy yêu cầu lực lượng hải quân đang diễn tập phải để máy radio ở chế độ yên lặng. Một người lính trẻ vô tình bật radio của mình và lời nói của anh ta bị truyền đi: “Này cậu, tôi có bị bẩn không?”

Khi viên đô đốc nghe thấy vậy, ông giật lấy chiếc micro và hét vào đó: “Ai vừa làm ồn trên radio, hãy nói tên ngay lập tức!”

Sau một hồi im lặng, một giọng nói trên radio cất lên: “Có thể tôi bị bẩn, nhưng tôi không phải là kẻ phá rối *đó* !”

Sợ hãi có thể ngăn cản một số người nhận lỗi, nhưng tính tự cao luôn là nguyên nhân chính.

Vấn đề là một trong những cách tốt nhất để chúng ta trưởng thành là nhận lỗi và rút ra bài học từ các lỗi lầm đó. Nhà văn William Bolitho nhận xét: "Điều quan trọng nhất trong đời là không lợi dụng những điều chúng ta đạt được. Bất cứ kẻ ngốc nào đều có thể làm thế. Điều thật sự quan trọng là thu được giá trị gì từ những mất mát của mình. Nó đòi hỏi sự thông minh; và đó cũng là điều tạo ra sự khác biệt giữa một người trí tuệ và một kẻ ngốc."

Tính tự cao ngăn cản những thay đổi cần thiết

Bất cứ khi nào chúng ta làm một việc và nghĩ mình làm tốt, chúng ta miễn cưỡng khi phải tạo ra những thay đổi trong công việc. Chúng ta gắn kết chặt chẽ với hiện trạng thay vì sự tiến bộ. Tại sao? Vì chúng ta có sự đầu tư cảm xúc vào đó. Ví dụ, trước đây, khi tiếp nhận vị trí quản lý từ người khác, tôi ít phải miễn cưỡng thay đổi vì lợi ích của tổ chức. Nếu ai đó không làm việc, không hoặc không thể phát triển và tiến bộ, tôi sẽ thay thế người đó. Tuy nhiên, nếu người mà tôi chọn không làm tốt như mong đợi, tôi sẽ đưa ra sự thay đổi cần thiết chậm hơn nhiều. Tính tự cao khiến tôi bảo vệ những điều đôi khi không nên bảo vệ. Nếu phải thay đổi người khác, chúng ta muốn làm điều đó ngay lập tức. Nhưng thay đổi bản thân chúng ta? Không nhanh đến vậy! Đó chính là vấn đề.

Vượt qua tính tự cao như thế nào

Nếu tính tự cao là chướng ngại đối với sự tiến bộ của bạn, hãy đề ra chiến lược để vượt qua nó. Điều đó có thể không dễ dàng. Benjamin Franklin, một trong những người sáng lập nước Mỹ, nhận xét: "Có lẽ không có cảm xúc tự nhiên nào lại khó kìm nén như tính tự cao. Thỏa sức hạ gục nó, dập tắt nó, hành hạ nó, nó vẫn tồn tại. Ngay cả nếu tôi có thể hình thành ý nghĩ mình đã hoàn toàn vượt qua được nó, có thể tôi vẫn sẽ tự hào về tính khiêm nhường của mình." Để bắt đầu quá trình đó, hãy nghe theo những gợi ý sau:

Thừa nhận tính tự cao

Bước đầu tiên và khó khăn nhất để vượt qua tính tự cao là thừa nhận đó là một vấn đề, bởi những người bị nó trói buộc thường không nhận thức được điều đó. Để đánh bại tính tự cao, chúng ta cần có thái độ khiêm nhường, điều ít người chấp nhận. Nhà văn kiêm nhà biện giải tôn giáo C. S. Lewis nhận xét: "Nếu bất cứ ai muốn học tính khiêm nhường, tôi có thể nói cho người đó bước đầu tiên. Bước đầu tiên chính là nhận thấy rằng người đó đang tự cao. Và đó

cũng là một bước tiến lớn. Ít nhất, không điều gì có thể được tiến hành trước điều đó. Nếu bạn nghĩ bạn không tự phụ thì thực tế bạn đang rất tự phụ.”

Để cố gắng duy trì tầm nhìn, tôi luôn mang theo bên mình bài thơ của Saxon White Kessinger. Và khi tôi bắt đầu nghĩ rằng mình thật sự quan trọng, tôi sẽ đọc nó. Bài thơ có tên là *Indispensable Man* (Người không thể thiếu).

“Đôi khi bạn thấy mình quan trọng

Đôi khi cái tôi trong bạn tràn đầy

Đôi khi bạn nghĩ rằng tất yếu

Mình là người có khả năng nhất trong phòng

Đôi khi bạn nghĩ sự ra đi của bạn

Sẽ để lại chỗ trống không thể lấp đầy

Hãy làm theo những chỉ dẫn đơn giản sau đây

bạn có thể trở nên khiêm nhường

Hãy lấy chiếc xô và đổ đầy nước

Nhúng tay bạn vào ngập đến cổ tay

Rút tay ra để thấy chỗ trống bạn để lại

Chính là lượng đo những gì bạn sẽ mất đi.

Bạn có thể té nước bao nhiêu tùy thích

Bạn có thể tha hồ khuấy nước

Nhưng hãy dừng lại để thấy không lúc nào

Xô nước có vẻ tĩnh lặng như trước kia.

Bài học của ví dụ lạ lùng này

Là hãy làm hết sức mình có thể,

Hãy tự hào về mình nhưng hãy nhớ

Không có ai không thay thế được bao giờ."

Con người có xu hướng tự nhiên là tin – hoặc hy vọng – rằng họ là người không thể thiếu, rằng thế giới sẽ ngừng lại và chú ý đến họ. Nhưng tôi phải nói với bạn với tư cách như những người từng chủ trì nhiều buổi tang lễ rằng, cuộc sống vẫn tiếp tục. Khi ai đó mất, gia đình và bạn bè thân thiết nhất của người đó than khóc. Nhưng đa phần những người tham dự lễ tang, sau khi trở về, lại lo lắng cho món salad khoai tây nhiều hơn là người đã khuất. Vì thế lời khuyên của Kessinger thật sự ý nghĩa: hãy làm hết khả năng nhưng phải nhớ không ai là không thể thiếu.

86. Không ngừng thể hiện lòng biết ơn

Một lần, khi tôi đang tán gẫu với Zig Ziglat, anh nói rằng theo anh phẩm chất được thể hiện ít nhất là lòng biết ơn. Tôi nghĩ điều đó đúng. Tôi cũng nghĩ rằng đó là sự thể hiện được người nhận trân trọng nhất. Tôi nghĩ gợi ý của Oprah Winfrey về việc nuôi dưỡng lòng biết ơn thật tuyệt vời. Cô nói:

Hãy viết nhật ký biết ơn. Mỗi tối, hãy liệt kê năm điều xảy ra trong ngày mà bạn thấy biết ơn. Nó sẽ bắt đầu thay đổi thái độ nhìn nhận mỗi ngày và cả cuộc sống của bạn. Nếu tập trung vào những gì mình đang có, bạn sẽ luôn thấy vũ trụ thật phong phú và bạn sẽ có nhiều thứ hơn. Nếu tập trung vào những gì mình không có, bạn sẽ không bao giờ có đủ.

Thực tế có những người tự cao tự đại một cách ích kỷ. Họ không biết ơn ai vì họ không bao giờ nghĩ đã nhận đủ mức xứng đáng. Không ngừng thể hiện lòng biết ơn giúp phá bỏ loại tính cách tiêu cực này.

87. Tự trào

Tôi rất tâm đắc với một câu ngạn ngữ Trung Quốc: “Trời phù hộ những người tự trào vì họ sẽ không bao giờ ngừng được tiêu khiển.” Những người tự cao hiếm khi tự trào. Tự trào thể hiện rằng tự cao không phải là vấn đề, và đó là một cách để phá vỡ tính tự cao tự đại.

Có một câu chuyện về Robert S. Gawthorp, vị thẩm phán bắt đầu sự nghiệp tại tòa án từ năm 1977, khi ông 44 tuổi. Ông luôn duy trì khiếu hài hước để không bao giờ tỏ ra quá nghiêm trọng. Gawthorp nhận xét: “Chỉ bởi vì mọi người đứng lên khi bạn bước vào tòa án, khoác một chiếc áo choàng đen để làm việc và ngồi trên một chiếc ghế cao… bạn phải tự nhắc mình rằng bạn chỉ là một luật sư được chọn làm việc với tư cách thẩm phán.” Để tự nhắc nhở mình điều đó, ông treo gần cửa ra vào phòng làm việc một chiếc khung nhỏ – một món quà của một người họ hàng – trên đó viết: “Đối với chúng tôi, anh sẽ luôn chỉ là anh chàng ngốc của ngày xưa.”

TÀI NĂNG + TINH THẦN HỌC HỎI = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Nếu muốn mở rộng tài năng, bạn phải có tinh thần học hỏi. Đó là con đường đi tới sự phát triển. John Naisbit, người theo thuyết vị lai, tin rằng “kỹ năng quan trọng nhất cần nắm vững là cách học”. Sau đây là những gợi ý giúp bạn theo đuổi tinh thần học tập và trở thành một người tài năng.

88. Học cách lắng nghe

Bước đầu tiên để nâng cao tinh thần học hỏi là học cách lắng nghe. Nhà văn kiêm triết gia người Mỹ Henry David Thoreau viết: “Cần hai người để nói ra sự thật – một người nói và một người nghe.” Là một người biết lắng nghe, chúng ta có thể hiểu người khác nhiều hơn, học những gì người khác đã học và thể hiện cho họ thấy bạn đánh giá họ cao như thế nào.

Mỗi ngày trôi qua, hãy nhớ rằng bạn không thể học nếu bạn luôn nói. Như một câu ngạn ngữ cổ đã nói: “Có lý do để bạn chỉ có một cái miệng nhưng lại có hai tai.” Lắng nghe người khác và giữ mình khiêm nhường, mỗi ngày bạn sẽ học được nhiều thứ và điều đó có thể giúp bạn mở rộng tài năng của mình.

89. Hiểu quá trình học

Đôi khi mọi thứ là hiển nhiên và không cần giải thích chi tiết. Ví dụ, hãy đọc những lời cảnh bảo khôi hài và các lời khuyên tập hợp trong quân đội:

• "Nhằm thẳng hướng quân thù" – Hướng dẫn in trên bệ phóng tên lửa Mỹ;

• "Khi chốt đã được kéo thì lựu đạn cũng không phải là bạn của chúng ta" – Quân đội Hoa Kỳ;

• "Nếu quân thù đang trong tầm đạn thì chúng ta cũng vậy" – *Infantry Journal* (Tạp chí Bộ binh);

• "Nói chung, không nên lao thẳng ra khu vực chúng ta vừa ném bom" – Sổ tay hướng dẫn của Không lực Hoa Kỳ;

• "Nếu cuộc tấn công của chúng ta đang tiến triển quá tốt, có thể chúng ta đang dấn thân vào một cuộc mai phục" – *Infantry Journal;*

• "Không bao giờ được nói với vị sĩ quan trung đội rằng cậu không có việc gì để làm" – Một tân binh;

• "Đừng khiêu khích; điều đó sẽ làm những người xung quanh bạn khó chịu" – Những người bạn thân;

• "Nếu bạn thấy một kĩ thuật viên về bom đang chạy, hãy cố bắt kịp người đó" – Phân đội Quân dụng Hoa Kỳ.

Khi mọi thứ không quá hiển nhiên thì việc hiểu tiến trình học để học hỏi và phát triển sẽ có ích. Dưới đây là tiến trình cụ thể đó:

Bước 1: Hành động;

Bước 2: Tìm lỗi của mình và đánh giá;

Bước 3: Tìm cách để làm việc đó tốt hơn;

Bước 4: Quay lại bước 1.

Hãy nhớ kẻ thù lớn nhất của việc học là sự hiểu biết hời hợt; và mục tiêu của toàn bộ việc học hỏi là hành động, không phải tri thức. Nếu những việc bạn đang làm không đóng góp gì cho bản thân hoặc những người khác, hãy đánh giá lại giá trị của việc đó và sẵn sàng để thay đổi.

90. Tìm kiếm và tạo ra các khoảnh khắc học hỏi

Tôi đã đọc cuốn sách *The Laws of Lifetime Growth* Các quy luật của sự phát triển suốt đời), trong đó Sullivan và Catherine Nomura trình bày một cách nhìn xuất sắc về vấn đề này. Quy luật thứ hai trong cuốn sách phát biểu: "Hãy luôn làm cho việc học hỏi của bạn lớn hơn kinh nghiệm bạn có." Các tác giả giải thích tiếp:

Không ngừng học hỏi là vấn đề thiết yếu đối với sự phát triển suốt đời. Bạn có thể có vô số kinh nghiệm mà vẫn không khôn ngoan hơn, với tất cả những điều bạn đã làm, đã thấy và đã nghe. Chỉ có kinh nghiệm không thể đảm bảo cho sự phát triển suốt đời. Nhưng nếu bạn thường xuyên biến các kinh nghiệm của mình thành các bài học mới, mỗi ngày trong cuộc đời bạn sẽ trở thành một nguồn phát triển. Người khôn ngoan nhất là người có thể biến những sự kiện hay tình huống, dù là nhỏ nhất, thành những bước đột phá trong suy nghĩ lẫn hành động. Hãy coi cuộc sống như một trường học và mỗi kinh nghiệm là một bài học, khi đó việc học hỏi của bạn sẽ luôn lớn hơn kinh nghiệm bạn có.

Đó thật sự là một lối sống đầy tinh thần học hỏi. Nếu bạn tìm kiếm cơ hội học hỏi trong mọi tình huống, bạn sẽ trở thành một người tài năng và phát huy tối đa tiềm năng của mình. Tuy vậy, bạn vẫn có thể bước thêm một bước nữa, vượt lên cả giới hạn đó và tích cực tìm kiếm, tạo ra các khoảnh khắc học hỏi. Bạn có thể đọc sách, thăm thú những nơi dễ khơi gợi nguồn cảm hứng, tham dự các sự kiện sẽ thúc đẩy bạn thay đổi, lắng nghe các bài học, dành thời gian cho những người giúp bạn mở rộng tầm hiểu biết và đưa bạn đến với những trải nghiệm mới mẻ.

Tôi từng có vinh dự được tiếp xúc với nhiều người xuất chúng, và phần thưởng tự nhiên cho tôi chính là cơ hội học hỏi. Trong nhiều mối quan hệ cá nhân của mình, tôi cũng bị thu hút về phía những người tôi có thể học hỏi. Đối với tôi, những người bạn thân nhất luôn thách thức tư duy cũng như thay đổi cách nghĩ của tôi. Họ đã nâng tôi lên bằng nhiều cách. Và ngẫm lại, tôi nhận ra đó là cách sống như triết gia kiêm nhà văn Tây Ban Nha Baltasar Gracian từng nói: "Hãy biến bạn của bạn thành thầy của bạn và kết hợp niềm vui trò chuyện với ích lợi học hỏi."

Bạn cũng có thể làm như vậy. Hãy nuôi dưỡng tình bạn với những người biết thách thức và làm tăng giá trị cho bạn, đồng thời, hãy cố làm điều tương tự cho họ. Nó sẽ làm thay đổi cuộc đời bạn.

91. Làm cho các khoảnh khắc học hỏi luôn ý nghĩa

Nhiều năm trước, tôi được xem bộ phim hoạt hình Peanuts của Charles Schulz, trong đó có cảnh Charlie Brown đang xây một lâu đài cát tráng lệ ở bãi biển. Khi đã xây xong, cậu đứng lùi lại để chiêm ngưỡng công trình của mình. Đúng thời điểm đó, tòa lâu đài cát bị một đợt thủy triều nhấn chìm xuống, công trình tuyệt đẹp của cậu bị san bằng. Trong đoạn cuối, cậu nói: "Hẳn ở đây phải có một bài học, nhưng tôi không biết đó là gì."

Thật không may, đó cũng là cách nhiều người cảm nhận sau mỗi kinh nghiệm ẩn chứa giá trị. Ngay cả những người có chiến lược tìm kiếm các khoảnh khắc học hỏi vẫn có thể bỏ lỡ toàn bộ ý nghĩa của trải nghiệm đó. Đó là điều tôi đã rút ra được trong 30 năm hoạt động với tư cách là diễn giả tại các hội nghị và hội thảo – các sự kiện được tổ chức giúp mọi người học hỏi. Nhưng tôi nhận thấy có nhiều người thực hành rất ít sau khi gập sổ ghi chép lại hay bước ra khỏi một sự kiện. Nó cũng tương tự việc một nhà thiết kế nữ trang tới gặp một thương nhân kinh doanh đá quý để mua những viên đá tốt rồi đặt chúng cẩn thận trong một cái hòm và để thời gian phủ bụi lên chúng. Thu thập các viên đá quý có giá trị gì nếu chúng không bao giờ được sử dụng?

Chúng ta có xu hướng tập trung vào các sự kiện học hỏi thay vì quá trình học hỏi. Vì vậy, tôi thường cố gắng giúp mọi người áp dụng những gì đã học. Trong sổ ghi chép của mình, tôi chỉ dẫn họ nên dùng một loại ký hiệu để đánh dấu những điều bất ngờ đến:

N chỉ ra điều đôi khi bạn cần nghĩ tới

T chỉ ra điều bạn cần thay đổi

Một biểu tượng mặt cười nghĩa là bạn đang làm việc đó rất tốt;

A chỉ ra điều bạn cần áp dụng;

C nghĩa là bạn cần chia sẻ thông tin đó với một người khác;

Sau cuộc hội nghị, tôi khuyên họ nên tạo các danh sách các việc cần làm dựa trên những gì họ đã đánh dấu, sau đó lập kế hoạch thực hiện quán triệt.

92. Bạn có thật sự có tinh thần học hỏi hay không?

Ai đó đã gửi cho tôi một bản danh sách những lời nhận xét trong các bản đánh giá có thật về thành tích của nhân viên. Những lời nhận xét này thể hiện sự thiếu tinh thần học hỏi ở mức độ hài hước nhất:

• Kể từ bản báo cáo cuối cùng của tôi, nhân viên này đã rơi xuống điểm thấp nhất và bắt đầu nhận thức được điều đó.

• Làm việc tốt khi được đặt dưới sự giám sát liên tục và khi bị dồn vào chân tường.

• Khi cô ta mở miệng, dường như chỉ để đổi chân.

• Anh ta có thể bị ngập trong một vũng nước ở bãi đỗ xe.

• Cô gái trẻ này có nhiều ảo tưởng về khái niệm “đủ”.

• Anh ta đặt cho mình các tiêu chuẩn thấp và liên tục thất bại trong suốt quá trình cố gắng để đạt được chúng.

• Nhân viên này nên đi xa và khởi hành càng sớm càng tốt.

• Anh ta không có u nhọt nhưng là kẻ mang mầm bệnh.

• Anh ta dính vào công việc quá nhiều.

• Anh ta mang lại rất nhiều niềm vui cho mọi người mỗi khi ra khỏi phòng.

• Nếu bạn thấy hai người đang nói chuyện và một người trông chán ngán thì anh ta chính là người còn lại.

• Nếu bạn đưa cho anh ta một xu vì những ý nghĩ của anh ta, bạn sẽ được nhận lại tiền thừa.

• Anh ta mất hai tiếng đồng hồ để xem xong chương trình *60 Minutes* (60 phút).

• Một số người uống nước từ đài phun tri thức, anh ta chỉ dùng nó để súc miệng.

Tôi muốn nhấn mạnh lại ý: tất cả những lời khuyên hữu ích trên thế giới này sẽ không giúp ích gì nếu bạn không có tinh thần học hỏi.

Để đánh giá bạn có *thật sự* cởi mở với những ý kiến và cách thức làm việc mới hay không, hãy trả lời các câu hỏi sau:

1. Mình có sẵn sàng tiếp thu ý kiến của người khác không?

2. Mình có lắng nghe nhiều hơn nói không?

3. Mình có tích cực thay đổi ý kiến dựa trên thông tin mới hay không?

4. Mình có sẵn sàng thú nhận khi sai không?

5. Mình có quan sát trước khi hành động?

6. Mình có đặt ra các câu hỏi không?

7. Mình có sẵn lòng đặt ra câu hỏi dù nó để lộ sự thiếu hiểu biết của mình không?

8. Mình có sẵn lòng làm việc theo cách trước đó mình chưa bao giờ làm không?

9. Mình có sẵn sàng đề nghị những chỉ dẫn không?

10. Mình có hành động tự vệ khi bị chỉ trích, hoặc mình có lắng nghe một cách cởi mở để có được sự thật không?

Nếu trả lời "Không" cho một hoặc nhiều hơn các câu hỏi này, bạn vẫn cần nuôi dưỡng tinh thần học hỏi.

Bạn cần có thái độ mềm mỏng và học đức tính khiêm nhường, đồng thời, hãy nhớ lời khuyên của John Wooden: "Mọi thứ chúng ta biết đều được học từ người khác!"

Trong một lần làm khách mời của Thống đốc bang North Carolina, Thomas Edison được chính trị gia này ca ngợi là thiên tài sáng tạo. Edison phản bác: "Tôi không phải là một nhà phát

minh vĩ đại.”

“Nhưng ông có trên một nghìn bằng phát minh,” vị thống đốc nói.

“Đúng, nhưng phát minh duy nhất tôi có thể tuyên bố hoàn toàn nguyên bản là phát minh đĩa hát,” Edison đáp.

“Tôi e là không hiểu ý ông lắm,” vị thống đốc nhận xét.

“À,” Edison giải thích, “Tôi nghĩ mình là một kẻ ăn chực vô cùng giỏi. Tôi hấp thụ ý tưởng từ mọi khóa học và áp dụng chúng vào thực tế. Sau đó, tôi cải tiến chúng cho đến khi chúng trở nên có giá trị. Các ý tưởng tôi sử dụng hầu như đều là của những người không tự phát triển được các ý tưởng đó.”

Quả là một ví dụ tuyệt vời về một người sử dụng tinh thần học hỏi để mở rộng tài năng của mình. Đó là những gì một người tài năng làm. Đó là những gì tất cả chúng ta nên nỗ lực.

TÀI NĂNG + TINH THẦN HỌC HỎI

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Bạn sẽ miêu tả thái độ của mình về tinh thần học hỏi như thế nào? Để có được cái nhìn thực tế, hãy liệt kê tất cả những việc trong vòng một năm qua bạn khởi xướng và quán triệt thực hiện với mục đích học hỏi (Nếu danh sách đó ngắn thì thái độ của bạn có thể không tích cực như bạn nghĩ).

2. Với thang đo từ 1-10 (mốc 10 cao nhất), bạn tự đánh giá tài năng của mình ở cấp độ nào? Trong lĩnh vực bạn giỏi nhất, tài năng đó thể hiện như thế nào? Nếu bạn tự đánh giá mình trên mức 7 trong một hoặc hai lĩnh vực, bạn có thể có xu hướng từ chối học hỏi do tính tự cao hoặc niềm tin rằng bạn đã biết “đủ”. Những thái độ như vậy có thể là vật cản chính đối với tinh thần học hỏi của bạn. Để dẹp bỏ chúng và thay đổi bản thân, hãy thể hiện lòng biết ơn và sự hài hước. Trong một tháng, hãy ghi nhật ký biết ơn như Oprah Winfrey miêu tả. Hoặc có thể, hãy tìm kiếm điều khôi hài với những lỗi bạn mắc trong hai tuần qua và chia sẻ với người khác một cách hài hước (Nếu họ có vẻ choáng váng hoặc không cười, có thể bạn đã coi vấn đề quá nghiêm trọng. Vì vậy, bạn cần làm điều đó thường xuyên cho đến khi nhận được những phản

hồi khác).

3. Vào tuần tiếp theo, hãy luyện tập cách lắng nghe chăm chú. Hãy đề nghị người khác cho lời khuyên và giữ những lời bạn thường khuyên người khác. Cuối mỗi ngày, hãy viết lại những điều bạn học được từ việc chú ý tới những người xung quanh.

4. Tìm kiếm, lập kế hoạch và sắp xếp các khoảnh khắc học hỏi cho năm tới. Hãy tham dự một hội nghị, tới thăm một địa điểm dễ tạo cảm hứng, đọc ít nhất sáu cuốn sách, nghe ít nhất sáu bài giảng, gặp gỡ ít nhất hai người quan trọng. Đừng quên lập một kế hoạch hành động để ứng dụng những gì bạn vừa học sau mỗi sự kiện kiểu này.

5. Hãy nghe theo lời khuyên của Ian Harvey, CEO của Công ty BTG (London, Anh), người yêu cầu các nhân viên dưới quyền của mình phải nói cho ông biết:

Hai điều ông nên chấm dứt

Hai điều ông nên tiếp tục

Hai điều ông nên bắt đầu

10. TÍNH CÁCH BẢO VỆ TÀI NĂNG

Nhiều người có tài năng và làm tài năng đó trở nên nổi bật, nhưng những người lơ là trong việc phát huy tính cách mạnh mẽ hiếm khi duy trì trạng thái đó được lâu. Thiếu tính cách mạnh mẽ, rốt cuộc tài năng sẽ không thể đứng vững. Tại sao? Vì người ta không thể vượt qua các giới hạn do tính cách đặt ra. Những người tài năng đôi khi bị cám dỗ chọn lối đi tắt. Tính cách giúp họ ngăn cản điều đó. Những người tài năng có thể cảm thấy mình cao quý và mong đợi có được đặc quyền. Tính cách giúp họ hiểu biết hơn. Những người tài năng được khen ngợi vì

thành công của họ. Tính cách xây nên giá trị bên trong bản thân họ. Những người tài năng có tiềm năng trở thành các cá nhân đặc biệt. Tính cách tạo nên sự khác biệt trong con người họ. Những người tài năng thường là món quà của cả thế giới. Tính cách bảo vệ quà tặng đó.

Khi nói tới tài năng, mọi thứ không phải lúc nào cũng như vẻ bề ngoài của nó. Đôi khi những gì có vẻ là thành công lớn lại không phải vậy. Và vào đúng thời điểm, sự thật sẽ được phơi bày. Đó chính là trường hợp của bác sĩ thú y, nhà khoa học Hwang Woo Suk.

VẺ BỀ NGOÀI MẠNH MẼ

Năm 2004, tạp chí *Time* xuất bản danh sách thường niên "Những nhân vật quan trọng" trong số phát hành đặc biệt. Trong đó có tên của Hwang Woo Suk. Bài báo ngắn có kèm bức hình của ông:

Là một bác sĩ thú y được đào tạo bài bản, Hwang bắt đầu nghiên cứu về nhân bản vô tính với mục đích ứng dụng: tạo ra một giống bò tốt hơn. Nhưng công việc của ông không dừng lại ở trong trang trại. Hwang và nhóm nghiên cứu của mình tại trường Đại học Quốc gia Seoul đã trở thành những người đầu tiên nhân bản phôi người để tạo ra các tế bào gốc với mục đích chữa các loại bệnh. Trong khi việc nghiên cứu đó đặt ra các vấn đề đạo đức gây xôn xao dư luận thì Hwang đã chứng minh được rằng nhân bản vô tính ở người không còn là khoa học viễn tưởng, nó đã trở thành thực tế.

Sự thừa nhận của tạp chí *Time* chỉ là vinh dự mới nhất trong số những vinh dự và rất nhiều lời tán dương mà Hwang nhận được. Câu chuyện về thành công của ông thật khó tin. Hwang lớn lên tại một thị trấn miền núi nghèo của Hàn Quốc. Là con trai một quả phụ, ông phải làm việc cho một trang trại để tự trang trải việc học. Sau khi nhận bằng cử nhân, có người khuyên ông nên làm bác sĩ y khoa. Nhưng ông có một tầm nhìn khác. Ông muốn tạo ra một giống bò trội hơn về gen. Ông đạt được bằng Tiến sĩ ngành Thú y, và sau hai năm hành nghề bác sĩ thú y, ông tham gia lĩnh vực nghiên cứu khoa học.

Tài năng của ông thật khó tin và động lực của ông cũng thật phi thường. Cả hai điều đó đã đưa ông đến với chức danh giáo sư của trường Đại học Quốc gia Seoul. Chính tại đây, lần đầu tiên ông thu hút được sự chú ý của giới khoa học. Năm 1999, ông tuyên bố mình đã thành công trong việc nhân bản vô tính một con bò sữa. Ông trở nên nổi tiếng trên toàn đất nước Hàn

Quốc. Nhưng ông còn tạo ấn tượng lớn hơn vào đầu năm 2004 khi tuyên bố thành công trong việc tạo ra tế bào phôi gốc ở người nhờ nhân bản vô tính. Đến thời điểm đó, hầu hết các chuyên gia trên thế giới đều tin rằng nhân bản vô tính bất kỳ loài động vật linh trưởng nào đều là không thể vì tính phức tạp của cấu trúc gen. Hwang tiếp tục tuyên bố của mình với một bài báo đăng trên một tạp chí khoa học danh tiếng.

Năm 2005, Hwang tuyên bố thêm các nghiên cứu đột phá và cho xuất bản các kết quả đó. Ông cũng tuyên bố nhân bản thành công một con chó – giống chó săn Afghan và đặt tên nó là Snuppy. Hwang trở thành nhân vật nổi tiếng trong giới khoa học quốc tế, là anh hùng dân tộc tại đất nước Hàn Quốc và được Tổng thống rất yêu mến. Ông được coi là một trong những chuyên gia hàng đầu thế giới về tế bào gốc. Hwang giữ chức Chủ tịch công ty POSCO danh tiếng (Công ty Sắt thép Pohang) khi là giáo sư của trường Đại học Quốc gia Seoul. Thêm vào đó, ông được bổ nhiệm vị trí lãnh đạo Trung tâm Tế bào gốc Thế giới, được Bộ Khoa học và Công nghệ Hàn Quốc trao danh hiệu Nhà Khoa học siêu việt. Để tôn vinh ông, người ta đã tạo ra một con tem bưu chính có hình ảnh một người đàn ông ngồi xe lăn có thể đứng dậy và đi lại nhờ kết quả nghiên cứu của ông. Ông còn nhận được số tiền tương đương hàng triệu đô-la để hỗ trợ tài chính cho công việc nghiên cứu. Tài năng và sự khổ công của ông đã được đền đáp, ông đã ở trên đỉnh cao sự nghiệp của mình và là một trong những nhà khoa học được kính trọng nhất thế giới.

NHỮNG NGHI VẤN

Nhưng cũng ngay trong năm đó, bóng đen đã bao trùm lên sự nghiệp của Hwang. Một nhà khoa học Mỹ cùng xuất bản các công trình nghiên cứu về tế bào gốc với Hwang đột ngột tuyên bố sẽ không cộng tác với Hwang nữa. Nhà khoa học này, đưa ra lý do là sự lo ngại về cách Hwang lấy trứng của những người hiến tặng trong suốt công trình. Ngay sau đó, một đồng nghiệp khác của Hwang, Roh Sung-il, thú nhận rằng mình đã lấy trứng của nghiên cứu viên cấp dưới và đã trả tiền cho một số người hiến tặng, cả hai điều này đều vi phạm các nguyên tắc đạo đức. Mối quan tâm lớn nhất là khả năng những người hiến tặng đã bị ép buộc. Hwang tuyên bố mình không biết các hành vi của Roh và sau đó ông cũng không xác định danh tính của các nghiên cứu viên hiến tặng trứng đó để bảo vệ quyền riêng tư cho họ.

Mặc cho các quan ngại về đạo đức này, ý kiến ủng hộ Hwang vẫn nhiều. Ở Hàn Quốc, những

người chỉ trích ông bị coi là không yêu nước. Đã có những buổi mít tinh lớn được tổ chức để ủng hộ nhà khoa học này. Và Tổng thống Hàn Quốc Roh Moo-hyun cũng luôn ủng hộ Hwang. Ông nói: "Không thể và cũng không ai mong muốn ngăn cản việc nghiên cứu chỉ bởi các mối quan ngại có thể dẫn đến hướng người ta cho là phi đạo đức," và "các chính trị gia có trách nhiệm quản lý các cuộc tranh luận đạo đức liên quan đến sinh học, không để cản bước nghiên cứu và tiến bộ xuất chúng này". Điều quan trọng nhất đối với người dân Hàn Quốc là đã có một đột phá khoa học.

Tuy nhiên, trong khi hầu hết người dân vui mừng thì một nhóm các nhà khoa học trẻ tuổi của Hàn Quốc ngày càng nghi ngờ các tuyên bố của Hwang. Và một chương trình truyền hình điều tra của Hàn Quốc, tương tự chương trình *60 Minutes* ở Mỹ, đã chỉ trích các phương pháp nghiên cứu của Hwang và nghi ngờ các công trình của ông. Đáp lại, Hwang đề nghị từ chức tất cả các vị trí chính thức của mình nhưng vẫn tự bảo vệ mình: "Tôi bị công việc và động lực về thành tích làm cho mù quáng." Thậm chí, đến tháng 12 năm 2005, Hwang vẫn khăng khăng là mình chỉ hành động để bảo vệ nhân dạng của những người hiến tặng trứng. Một tháng sau, sự thật được phơi bày.

SỰ THẬT

Mọi việc bắt đầu được hé lộ khi một tờ báo từng xuất bản một trong những bài báo của Hwang rút lại bài báo đó và Đại học Quốc gia Seoul thành lập một ủy ban điều tra các công trình của Hwang. Ngày 10 tháng 01 năm 2006, ủy ban này thông báo một kết luận gây sửng sốt: Hwang đã bịa đặt tất cả các nghiên cứu tế bào gốc của mình. Sau đó, các báo cáo khác lần lượt công bố Hwang đã ép một nữ nghiên cứu viên hiến trứng sau khi cô này vô tình làm đổ đĩa petri có chứa trứng của những người hiến tặng. Một nghi vấn được đặt ra là Hwang đã dùng 2,6 triệu đô-la trong tổng số gần 40 triệu đô-la tài trợ như thế nào. Ngày 12 tháng 05 năm 2006, Hwang bị truy tố về tội biển thủ công quỹ và vi phạm điều luật về đạo đức sinh học.

Hwang có thú nhận sự thật không? Có bằng chứng nào cho thấy nhà khoa học này thật sự có tài năng không? Hay tất cả các tuyên bố đều là dối trá? Không, sự thật ông đã có một bước đột phá – chú chó săn giống Afghan tên là Snuppy. Hwang và nhóm nghiên cứu của mình đã thật sự là những người đầu tiên trên thế giới nhân bản được một con chó. Nhưng những gì còn lại đều không phải là sự thật.

Điều gì đã xảy ra với Hwang Woo Suk? Có phải tài năng đã hạ gục ông? Không, Hwang có đủ tài năng. Điều đánh bại Hwang chính là tính cách. Vì yếu ớt nên nó không đủ sức bảo vệ tài năng của Hwang. Và giờ đây, tài năng của Hwang – dù lớn đến mức nào – cũng không có ý nghĩa gì. Sự nghiệp của Hwang đã chấm dứt.

CÁC YẾU TỐ CỦA TÍNH CÁCH

Con người giống như một tảng băng. Nó ẩn chứa nhiều hơn những gì được nhìn thấy bằng mắt. Chúng ta chỉ có thể nhìn thấy 15% tảng băng – đó chính là tài năng. Phần còn lại – tính cách của họ – bị ẩn đi bên dưới bề mặt. Đó là những gì họ suy nghĩ và không bao giờ chia sẻ với người khác. Đó là những gì họ làm khi không có ai quan sát. Đó là cách họ phản ứng với tình trạng giao thông tồi tệ và các vấn đề nhỏ nhặt hàng ngày. Đó là cách họ đối diện với thất bại và thành công. Tài năng của họ càng lớn thì nhu cầu có tính cách mạnh mẽ "ẩn dưới bề mặt" càng cao nhằm duy trì bản thân họ. Nếu "quá nặng phần trên" với tài năng của mình, họ có thể gặp rắc rối như trường hợp của Hwang.

Tim Elmore, người làm việc cùng tôi nhiều năm và là người sáng lập, Chủ tịch của tổ chức Growing Leaders (Các nhà lãnh đạo triển vọng), từng so sánh tính cách với tảng băng. Khi nói chuyện với các sinh viên đại học, ông thường kể một số chi tiết ít được biết đến về vụ đắm tàu Titanic huyền thoại:

Con tàu khổng lồ và được coi là không thể chìm này nhận được năm lời cảnh báo về tảng băng trôi vào đêm định mệnh ngày 14 tháng 04 năm 1912, ngay trước khi nó chìm xuống. Khi lời cảnh báo thứ sáu đến vào khoảng đầu giờ sáng ngày hôm sau: "Hãy coi chừng băng trôi!", người điều khiển tàu đã trả lời: "Im đi, tôi đang bận." Đó là những lời cuối cùng trước khi mọi chuyện diễn ra. Đúng 30 phút sau, con tàu vĩ đại – con tàu mà vị thuyền trưởng của nó đã nói rằng ngay cả Chúa trời cũng không thể đánh chìm – đang chìm dần… Họ đã đánh giá thấp sức mạnh của tảng băng và đánh giá quá cao sức mạnh của mình. Thật là một sự miêu tả chính xác dành cho rất nhiều người trong thời đại ngày nay.

Không ai có thể trông chờ thành công nếu bản thân không ẩn chứa tính cách mạnh mẽ để bảo vệ tài năng và kiên định trong những thời điểm khó khăn. Tính cách giúp chúng ta đứng vững dù bão tố có khắc nghiệt đến đâu. Hay nói, như David McLendon: "Tính cách chính là bệ đỡ sẽ

quyết định một người có thể chịu được bao nhiêu sức nặng. Nếu tính cách của bạn cỡ một que tăm, bạn chỉ có thể đỡ một con tem. Nếu tính cách của bạn cỡ một cái cột, bạn có thể chống đỡ cả mái nhà.”

Vậy chính xác thì những gì tạo nên tính cách? Hãy hỏi hàng chục người và bạn sẽ nhận được hàng chục câu trả lời khác nhau. Tôi tin có thể chốt lại ở bốn yếu tố sau: (1) kỷ luật tự giác, (2) các giá trị cốt lõi, (3) ý thức về bản thân và (4) sự chính trực. Hãy xem xét từng yếu tố.

93. Kỷ luật tự giác

Ở cấp độ cơ bản nhất, kỷ luật tự giác là khả năng làm những điều đúng ngay cả khi bạn không thích làm. Các nhà lãnh đạo xuất chúng và những người đạt thành tựu trong lịch sử đều hiểu điều này. Nhà triết học Hy Lạp Plato khẳng định: “Chiến thắng đầu tiên và tuyệt vời nhất là chinh phục được chính bản thân mình.”

Chiến thắng vĩ đại nhất là chiến thắng nội tại. Oswald Sanders, tác giả Spiritual Leadership (Lãnh đạo tinh thần), cuốn sách về thuật lãnh đạo đã khởi động chuyến hành trình làm lãnh đạo cho tôi, cho rằng tương lai đồng hành cùng những người có kỷ luật. Theo ông, nếu không có kỷ luật tự giác, những năng khiếu khác của nhà lãnh đạo – dù vĩ đại đến đâu – cũng không bao giờ phát huy được tối đa. Điều đó đúng không chỉ với các nhà lãnh đạo mà còn với bất kỳ ai muốn đạt tới mức tiềm năng của mình. Chỉ tài năng thôi không bao giờ đủ. Tài năng phải đi cùng tính cách. Cuộc chiến để có được tinh thần kỷ luật tự giác diễn ra bên trong mỗi người. Nhà leo núi xuất sắc Sir Edmun Hillary nhận xét: “Không phải chúng ta chinh phục các ngọn núi, chúng ta chinh phục chính mình.”

Một trong những thú vui của tôi là chơi golf. Tôi chỉ ao ước tài năng của mình tương tự niềm đam mê đó! Tôi từng có cơ hội chơi trong sân East Lake ở Atlanta, sân nhà của tay golf huyền thoại Bobby Jones, được coi là tay golf vĩ đại nhất mọi thời đại. Trụ sở câu lạc bộ treo đầy ảnh của anh cũng như trưng bày rất nhiều cúp vô địch anh giành được. Tuy nhiên, nhiều người không biết rằng chiến thắng có ý nghĩa nhất của Jones là chiến thắng vượt qua chính mình.

Jones bắt đầu chơi golf lúc năm tuổi và chiến thắng trong giải đấu đầu tiên lúc sáu tuổi. Gần 12 tuổi, Jones đã giành thắng lợi trong các giải đấu dành cho người lớn. Nhưng lúc đó Jones rất nóng tính. Anh có biệt danh là Kẻ ném gậy golf. Một người đàn ông đáng kính, mọi người

vẫn gọi là Ngài Bart, đã nghỉ chơi golf nhưng vẫn làm việc trong cửa hàng bán đồ cho những tay golf chuyên nghiệp, nhận ra tài năng của Jones và vấn đề trong tính cách của cậu. Sau khi Jones vào tới vòng ba của giải Vô địch Không chuyên Mỹ, ông khuyên: "Bobby, cháu đủ xuất sắc để thắng trong giải đấu đó nhưng cháu sẽ không bao giờ chiến thắng cho đến khi kiểm soát được tính nóng nảy của mình. Đánh trượt một quả – cháu sẽ buồn – và rồi cháu thua." Jones thật sự kiểm soát được tính khí của mình và giành chức vô địch giải Mỹ Mở rộng đầu tiên năm 21 tuổi. Ngài Bart thường nói: "Bobby chơi golf thành thạo ở độ tuổi 14, nhưng cậu ta làm chủ được chính mình khi bước vào tuổi 21."

Chuyên gia thần học kiêm diễn giả Henry Parry Liddon nhận xét: "Những gì chúng ta làm trong một vài trường hợp quan trọng có thể phụ thuộc vào các giá trị bản thân đã hình thành; và các giá trị đó là kết quả của những năm tháng kỷ luật tự giác trước đây." Bước đầu tiên để có được tính cách mạnh mẽ là chinh phục chính bản thân mình.

94. Các giá trị cốt lõi

Các giá trị cốt lõi là các nguyên tắc chúng ta tuân theo hàng ngày. Các nguyên tắc đó quyết định việc chúng ta tin điều gì và sống như thế nào. Cách tốt nhất là, chúng ta nên viết ra các giá trị cốt lõi của mình để làm chuẩn mực định hướng bản thân.

Một người mà tôi rất ngưỡng mộ là John Wooden, cựu huấn luyện viên đội bóng rổ của trường Đại học California, Los Angeles, người được ghi danh trong Bảo tàng Danh vọng. Mười hai tuổi, ông tốt nghiệp tiểu học và được người cha đưa cho một bản tín điều gồm bảy mục. Từ lúc đó, Wooden luôn mang bản sao của nó bên mình. Sau đây là nội dung bản tín điều:

1. Hãy trung thực với bản thân.

2. Hãy giúp đỡ người khác.

3. Hãy để mỗi ngày trở thành một tuyệt tác của con.

4. Hãy lĩnh hội tri thức từ những cuốn sách hay, đặc biệt từ Kinh thánh.

5. Hãy làm cho tình bạn trở thành một nghệ thuật tuyệt vời.

6. Hãy xây cho mình một chỗ trú ẩn tránh ngày mưa.

7. Hãy cầu nguyện để được chỉ dẫn và cảm tạ những điều may mắn dành cho con hàng ngày.

Tôi từng đọc bản tín điều đó và tôi đã hỏi Wooden ngay khi gặp được ông. Ông rút ra một bản sao từ túi mình ra cho tôi xem. Tất nhiên, ông đã ghi nhớ toàn bộ nội dung của nó nên không cần mang theo, tuy vậy đó là việc ông làm cả đời. Quan trọng nhất là ông vẫn luôn giữ nó trong tâm trí và nỗ lực sống theo những tín điều đó hàng ngày.

Triết gia người Thụy Sỹ Henri Frederic Amiel nói: "Người không có đời sống nội tâm là nô lệ của những gì diễn ra xung quanh." Các giá trị cốt lõi đem lại trật tự và cấu trúc cho đời sống nội tâm của một con người và khi đời sống nội tâm đó được sắp xếp có trật tự, người đó có thể vượt qua bất kỳ khó khăn nào trong cuộc sống.

95. Ý thức về bản thân

Khi nói tới tính cách, mỗi chúng ta phải trả lời một câu hỏi quan trọng: "Tôi là ai?" Câu trả lời đó thường đem lại động lực để thực hiện kỷ luật tự giác. Đó cũng là điều cơ bản để xác định các giá trị cốt lõi. Và nó cũng góp phần tạo dựng cho chúng ta cảm giác an toàn. Cảm giác an toàn – hoặc không có cảm giác đó – thường định hướng việc chúng ta làm.

Tiểu thuyết gia người Mỹ Nathaniel Hawthorne thừa nhận một sự thật: "Không ai, dù trong bất kỳ khoảng thời gian nào, có thể mang một bộ mặt của bản thân và một bộ mặt của người khác mà cuối cùng bộ mặt thật không bị lẫn lộn." Bạn xác định bản thân như thế nào? Giá trị của con người bạn xuất phát từ đâu? Khi liên quan tới tiền bạc và quyền lực, động lực của bạn là gì?

Nếu bạn là người luôn sẵn sàng gây chuyện, chắc chắn bạn sẽ không có giá trị bản thân, hoặc khi tự coi mình là nạn nhân, bạn sẽ có cách nhìn lệch lạc về bản thân và cuộc sống. Điều đó, ngược lại, sẽ ảnh hưởng tới tính cách của bạn. Dù bạn cố gắng thế nào, bạn cũng không thể luôn cư xử không nhất quán với cách bạn tự nhìn nhận bản thân. Do đó, ý thức sâu sắc và mạnh mẽ về bản thân rất quan trọng. Theo Ruth Barton, một tác giả, thì con người chắc chắn sẽ vấp phải thất bại nếu họ nhìn những gì họ muốn làm trước khi họ nghĩ ra mình nên trở thành kiểu người nào.

96. Sự chính trực

Yếu tố cuối cùng tạo nên một tính cách mạnh mẽ là sự chính trực – tức là giá trị, suy nghĩ, cảm nhận và hành động phải gắn kết theo một đường thẳng. Những người kiên định và chính trực có thể có sức thuyết phục đặc biệt đối với người khác. Trong cuốn sách *American Scandal* , Pat Williams kể về chuyến đi của Mahatma Gandhi tới nước Anh để nói chuyện trước Nghị viện. Chính quyền Anh lúc đó phản đối nền độc lập của Ấn Độ, và Gandhi, vì là một trong những nhà lãnh đạo dân quyền phát biểu mạnh mẽ nhất nên thường bị đe dọa, bắt giữ và bỏ tù. Gandhi diễn thuyết thuyết phục và say sưa trong gần hai tiếng đồng hồ, cả hội trường chật kín người vang dội tiếng vỗ tay.

Sau đó, một phóng viên đã hỏi Mahadev Desai, trợ lý của Gandhi, rằng tại sao nhà chính khách Ấn Độ này có thể trình bày một bài diễn thuyết như vậy mà không cần đến một mẩu giấy nào.

“Anh không hiểu Gandhi”, Desai trả lời, “Anh thấy đấy, những gì ông ấy nghĩ là những gì ông ấy cảm nhận. Những gì ông ấy cảm nhận là những gì ông ấy nói. Những gì ông ấy nói là những gì ông ấy làm. Những gì Gandhi cảm nhận, suy nghĩ, nói và hành động đều giống nhau cho nên ông không cần một mẩu giấy nào cả.”

Khi giá trị, suy nghĩ, cảm nhận và hành động gắn kết theo một đường thẳng trong một con người, bản thân họ trở nên tập trung và tính cách trở nên mạnh mẽ. Có thể minh họa điều này bằng sơ đồ sau:

Tuy nhiên, khi các yếu tố này không gắn kết theo một đường thẳng, rối loạn và mâu thuẫn bên trong, thì lúc đó nó có mô hình như sau:

Phát triển tài năng mà không phát triển tính cách dẫn đến một ngõ cụt. Nó sẽ không dẫn con người tới đích. Cuộc sống của những người có nhiều tài năng nhưng thiếu tính cách mạnh mẽ thường bị mất cân bằng.

Trong một công trình nghiên cứu chung của Tổ chức Korn/Ferry International và trường Đại học Quản lý California, Los Angeles, 1.300 nhà quản lý cấp cao được yêu cầu xác định đặc điểm cần thiết hàng đầu để tăng cường hiệu quả điều hành kinh doanh. Chính trực là yếu tố dẫn

đầu. Ở vị trí thứ hai là mối quan tâm về

kết quả, thứ ba là tinh thần trách nhiệm. Điều gì đúng trong phòng giám đốc thì cũng đúng trong phòng học, phòng khách, phòng bếp hay phòng thể dục. Nếu bạn muốn phát triển tài năng, bạn cần bảo vệ tài năng đó cùng với sự chính trực.

NHỮNG PHẢN ÁNH CỦA TÍNH CÁCH

Lựa chọn phát triển tính cách mạnh mẽ có thể không phải là lựa chọn quan trọng nhất để phát huy tối đa tài năng của bạn. Nhưng chắc chắn đó là điều quan trọng nhất để đảm bảo rằng bạn không chỉ sử dụng tối thiểu tài năng của mình. Thực tế bạn không thể đánh giá thấp tác động của nó. Doanh nhân Roger Babson, người sáng lập Đại học Babson và Đại học Quốc tế Webber, khẳng định: “Chuẩn tính cách quan trọng hơn nhiều chuẩn về vàng. Thành công của tất cả các hệ thống kinh tế vẫn sẽ phụ thuộc vào những nhà lãnh đạo sáng suốt và những con người ngay thẳng. Theo phân tích mới nhất, tương lai đất nước phụ thuộc vào tính cách dân tộc – đúng là vậy, dù với tư duy về tinh thần hay vật chất.”

Cần khẳng định rõ quan điểm này: tính cách tạo nền móng để xây dựng cấu trúc tài năng và cả cuộc đời bạn. Nếu có vết nứt trên nền móng đó, bạn không thể xây được gì nhiều. Đó là lý do vì sao trước hết bạn phải phát triển bên trong trước khi có thể đạt được thành quả bên ngoài. Nhưng một khi bạn đã xây dựng được tính cách mạnh mẽ, nó không chỉ cung cấp xuất phát điểm cho thành công của bạn và tối đa hóa tài năng của bạn. Nó còn ảnh hưởng đến những người khác và cho phép bạn cùng họ xây dựng.

97. Tính cách phản ánh sự nhất quán

Nhà nhân loại học văn hóa Margaret Mead phát biểu: “Những gì con người nói, con người làm và những gì họ nói họ làm hoàn toàn khác nhau.” Điều đó đúng với những người sống không tính cách, không chính trực. Những người này khiến mọi thứ rối loạn. Họ có thể nói mọi thứ họ thích, nhưng hành động của họ mới quyết định thông tin chúng ta nhận được. Nhà thơ kiêm triết gia Ralph Waldo Emerson đã nói: “Những gì con người làm nên vang như sấm bên tai, ta không thể nghe được những gì người nói.”

Thật đáng ngạc nhiên là có những người càng làm tăng tính không nhất quán này. Nhà thiết kế

Ralph Lauren nói: “Vấn đề nan giải về đặc tính của một người nằm ở vẻ ngoài, không phải ở bản thân người đó. Một người không nhất thiết là người đọc nhiều nếu xung quanh người đó có đầy sách. Một người không nhất thiết biết chơi piano nếu người đó có đàn piano. Nói một cách ngắn gọn, một người có thể trở thành bất cứ ai nếu muốn. Hoặc – chính xác hơn – một người có thể có vẻ là bất cứ ai nếu muốn.” Trong khi một người có thể tạo *ấn tượng* bằng vẻ ngoài của mình, cuối cùng bản chất vẫn luôn lộ ra. Ấn tượng giống như cái bóng – sẽ biến mất khi ánh sáng đủ mạnh chiếu vào. Tính cách là thứ tồn tại, và càng nhiều ánh sáng soi chiếu vào tính cách, bạn càng nhìn rõ nó đến từng chi tiết. Tính cách quy định bạn là ai, tương tự như việc bạn có vẻ là ai, như triết gia Hy Lạp Socrates đã nói, tính cách là bí quyết đầu tiên của sự vĩ đại.

98. Tính cách phản ánh lựa chọn

Tôi đã đề cập đến câu chuyện của Bobby Jones, người cần vượt qua tính khí nóng nảy của mình để thành công trong môn golf. Jones không chỉ làm được có vậy, anh đã thật sự trở thành một hình mẫu về tinh thần thể thao và tính cách. Chúng ta có thể nhận thấy cả hai điều này khi xem anh chơi golf. Trong suốt trận chung kết quyết định tại giải Mỹ Mở rộng, bóng của Jones dừng lại ngay trên đường lăn bóng với mặt sân gồ ghề. Khi chuẩn bị đánh cú tiếp theo, vô tình anh làm quả bóng đó di chuyển. Ngay lập tức, anh quay về phía các trọng tài và tuyên bố lỗi. Các vị trọng tài thảo luận với nhau. Họ không nhìn thấy quả bóng di chuyển. Cũng không ai trong khu sân golf thấy điều đó. Họ để Jones tự chọn chấp nhận bị phạt hoặc không, và anh quyết định là có.

Sau này, khi một vị trọng tài khen ngợi sự chính trực cao độ của Jones, anh trả lời: “Bạn có bao giờ khen một tên cướp ngân hàng vì đã không cướp ngân hàng không? Không, bạn không làm thế. Đây nên là cách tiến hành bất cứ trận golf nào.” Jones thua trận đấu hôm đó – cách biệt một lần đánh. Nhưng anh không mất đi sự chính trực của mình. Tính cách của anh có tầm ảnh hưởng đến nỗi người ta đã đổi tên giải Tinh thần thể thao của Hiệp hội Golf Hoa Kỳ thành giải Bob Jones.

Có một nghịch lý thú vị: Tính cách tạo cho chúng ta các lựa chọn, nhưng lựa chọn mà chúng ta đưa ra lại làm nên tính cách. Nhà diễn thuyết Margaret Jensen nhận xét: “Tính cách là tổng số của tất cả lựa chọn hàng ngày của chúng ta. Tính cách ngày hôm nay của chúng ta là kết quả

của những gì chúng ta lựa chọn ngày hôm qua. Tính cách ngày mai của chúng ta sẽ là kết quả của những gì chúng ta lựa chọn ngày hôm nay. Để thay đổi tính cách, hãy thay đổi các lựa chọn của bạn. Ngày qua ngày, những gì bạn nghĩ, bạn chọn và bạn làm sẽ là những gì bạn trở thành." Một khi bạn nắm được tính cách của một người, bạn có thể hiểu các lựa chọn của người đó, thậm chí có thể dự đoán được họ sẽ trở thành người như thế nào.

99. Tính cách truyền ảnh hưởng

Ngày nay có nhiều người cố gắng đòi hỏi được kính trọng. Họ tin chắc sẽ có được ảnh hưởng vì họ có vị trí, của cải hoặc danh tiếng. Tuy nhiên, lòng kính trọng và tầm ảnh hưởng chỉ có được theo thời gian, phải được xây đắp và duy trì bởi tính cách. Trước hết, ảnh hưởng được dựa trên tính cách. Tướng Mỹ, J. Lawton Collins, khẳng định: "Dù một người có xuất chúng đến đâu, người đó sẽ không bao giờ có được sự tin tưởng của những người dưới quyền hoặc đồng nghiệp nếu thiếu sự trung thực và lòng can đảm."

Tôi đã giảng dạy thuật lãnh đạo trong 30 năm và viết nhiều sách về đề tài này. Trong suốt thời gian đó, tôi đã cố giúp mọi người phát triển các kỹ năng có ích khi họ làm lãnh đạo. Tuy nhiên, tất cả các kỹ năng trên thế giới này sẽ không giúp được những người thành tâm. Các nhà lãnh đạo có kinh nghiệm rất hiểu điều này. Stephen Covey viết:

Nếu tôi cố gắng dùng các chiến lược và sách lược khiến người khác phải làm những gì mình muốn, làm việc tốt hơn, có động lực hơn, quý mến tôi và quý mến lẫn nhau trong khi tính cách của tôi tồi tệ, chẳng hạn như sống hai mặt hoặc giả dối, thì về lâu dài tôi không thể thành công. Cách sống hai mặt đó sẽ nảy sinh sự thiếu tin tưởng và mọi thứ tôi làm – thậm chí cả việc tạo mối quan hệ tốt – sẽ bị coi là giả tạo.

Dù tài hùng biện có giỏi tới đâu hay ngay cả ý định có tốt đến thế nào, nếu có ít hoặc không có được lòng tin thì không có cơ sở bền vững cho sự thành công.

Tính cách không thể thừa kế. Nó cũng không thể mua, không thể đo lường hay chạm vào được. Nó chỉ có thể được xây đắp một cách từ từ. Không có tính cách, một người không thể lãnh đạo những người khác.

100. Tính cách phản ánh sự tồn tại lâu dài

Nếu bạn muốn biết mất bao lâu để có thể lên tới đỉnh, hãy xem lịch. Nếu bạn muốn biết cần bao lâu để có thể xuống tới đáy, hãy thử loại đồng hồ bấm giờ. Tính cách quyết định chuyện gì sẽ xảy ra. Các giấc mơ tan vỡ, các khả năng biến mất, các tổ chức chao đảo và mọi người bị tổn thương khi một người không có tính cách mạnh mẽ để bảo vệ tài năng của mình. Tính cách tạo cơ hội cho sự tồn tại lâu dài trong bất cứ nghề nghiệp, mối quan hệ và mục tiêu giá trị nào.

Mục sư J. R. Miller viết: "Điều duy nhất lùi xa quan tài, tránh những người đang than khóc và không chịu bị chôn vùi là tính cách của con người. Đây là sự thật. Tính cách không bao giờ bị chôn vùi." Nếu bạn muốn duy trì tài năng lâu dài và ngủ ngon mỗi tối, hãy dựa vào nhân cách. Khi được hỏi về bí quyết sống lâu và hạnh phúc, huấn luyện viên John Wooden đã nói trong lần sinh nhật thứ 90 của mình: "Không có chiếc gối nào êm ái bằng một lương tâm trong sạch." Tính cách bảo vệ tài năng của bạn, và nó cũng giúp bạn không phải hối tiếc.

TÀI NĂNG + TÍNH CÁCH = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Đừng bao giờ quên rằng tài năng là một món quà – dù bạn có nó hay không – nhưng tính cách là một chọn lựa. Nếu muốn có tính cách, bạn phải phát triển nó. Sau đây là những cách để trở thành một người tài năng với tính cách mạnh mẽ:

101. Không từ bỏ hay đầu hàng trước nghịch cảnh

Cần có tính cách mạnh mẽ để vượt qua giông bão của cuộc đời; đồng thời, nghịch cảnh phát triển tính cách. Nhà hoạt động Helen Keller, một người không có khả năng nghe nhìn, nhận xét: "Tính cách không thể phát triển trong sự thoải mái và tĩnh lặng. Chỉ thông qua các trải nghiệm thử thách và chịu đựng, tâm hồn mới có thể trở nên mạnh mẽ, tầm nhìn trở nên sáng rõ, tham vọng được truyền cảm hứng và thành công nằm trong tầm tay."

Nếu chúng ta phải làm một việc gì đó chỉ khi có tâm trạng hoặc khi thuận lợi sẽ không phát triển được tài năng hoặc không thể thành công. Nền tảng cơ bản của tính cách là làm những việc bạn không muốn làm để đạt được mục đích. Đó chính là sự trả giá cao hơn mức bạn muốn cho một điều đáng giá. Đó là khi bạn đứng lên vì các nguyên tắc của mình nếu ai đó chuẩn bị cố đánh ngã bạn. Mỗi lần đối mặt với nghịch cảnh và vượt qua nó, đồng thời, các giá trị cốt lõi

của bản thân được khẳng định và sự chính trực được giữ nguyên vẹn, tính cách của bạn sẽ trở nên mạnh mẽ hơn.

Trong cuốn tiểu thuyết đầu tay *One Day in the Life of Ivan Denisovich* (Một ngày trong cuộc đời của Ivan Denisovich), nhà văn Nga Alexander Solzhenitsyn viết về Ivan Denisovich Shukhov, một tù nhân chính trị tại một trại lao động ở Xi-bia. Một phần của cuốn tiểu thuyết miêu tả cảnh Shukhov bị buộc phải xây một bức tường trong thời tiết âm 200C. Khi trời tối và lạnh hơn, tên đốc công ra lệnh cho anh kết thúc công việc nhanh chóng bằng cách đổ chỗ vữa còn thừa qua bức tường. "Nhưng Shukhop không chịu làm theo cách đó," Solzhenitsyn viết: "Tám năm trong trại không thể thay đổi bản chất của anh. Anh lo lắng về mọi thứ anh có thể dùng được, về mọi chi tiết nhỏ trong công việc anh có thể làm – không có điều gì buộc phải lãng phí mà không có lý do chính đáng cả."

Tên quản đốc hét vào mặt anh rồi vội vã bỏ đi. "Nhưng Shukhov – và nếu những tên bảo vệ có dùng chó để dọa anh thì cũng không làm được gì khác – chạy về phía sau và nhìn xung quanh," tác giả viết, "Không tồi! Rồi anh chạy ra và nhìn ngắm bức tường cho chuẩn, bên trái, bên phải. Mắt anh chính xác như người thợ mộc chuyên nghiệp. Thật thẳng và cân." Chỉ tới *lúc đó* Shukhov mới ngừng làm việc.

Nhà thơ kiêm triết gia Đức Johann Wolfgang von Goethe nhận xét: "Tài năng có thể được vun đắp trong sự tĩnh lặng, nhân cách chỉ có thể được bồi đắp trong dòng đời xô đẩy." Điều trớ trêu là nếu bạn chưa bao giờ được thử thách trong dòng đời xô đẩy thì dù tài năng bạn đã vun đắp trong thanh bình có là gì đi nữa cũng không thể tồn tại lâu dài. Nếu bạn muốn tiến xa hơn với tài năng, đừng để mình bị ép phải từ bỏ. Đừng từ bỏ khi đang ở trong một trận bão. Đừng thoái lui khi đang gặp xung đột. Hãy đợi cho đến khi vấn đề lùi lại phía sau, khi đó mới đánh giá có nên thay đổi cách hành động hay dừng lại. Hãy làm điều đó, và bạn có thể có thêm cơ hội phát triển tài năng của mình.

102. Làm điều đúng đắn

Không ai trong chúng ta tự nhiên có thể làm điều đúng đắn. Tổng thống đầu tiên của nước Mỹ, George Washington, nói: "Ít người có đủ phẩm chất để giữ cho mình là người trả giá cao nhất." Nhưng đó là những gì chúng ta phải làm để phát triển kiểu tính cách của mình.

Thật không dễ làm điều đúng đắn khi việc sai trái có lợi cho bản thân. Molière nhận xét: “Con người giống nhau ở lời hứa. Và chỉ trong hành động họ trở nên khác nhau. Sự khác nhau trong hành động thật đơn giản: Những người có nhân cách làm điều đúng đắn trong bất kỳ tình huống nào.” Thật không dễ làm điều đúng đắn khi bạn phải mất một cái gì đó. Cũng thật không dễ làm điều đúng đắn khi không ai hay biết việc bạn làm. Nhưng chính trong những khoảnh khắc đó, nhân cách của một người có điều kiện phát triển mạnh mẽ. Martin Luther King Jr, nhà lãnh đạo phong trào đòi dân quyền, khẳng định:

Sự hèn nhát đặt câu hỏi: Có an toàn không?

Sự nhất trí đặt câu hỏi : Có phổ biến không?

Nhân cách hỏi: Có đúng đắn không?

Bạn có sắp làm những gì đúng đắn không?

Tôi thường trả lời một số câu hỏi sau đây để kiểm soát xu hướng vô ý làm điều sai (điều chỉnh từ những câu hỏi do nhà đạo đức kinh doanh Laura Nash đưa ra):

1. Mình có đang giấu giếm điều gì không?

2. Mình có đang làm tổn thương ai không?

3. Người khác sẽ nhìn nhận vấn đề đó như thế nào?

4. Mình đã thảo luận trực tiếp vấn đề này chưa?

5. Mình sẽ bảo con cái phải làm gì?

Nếu bạn làm điều đúng đắn – và tiếp tục làm điều đó – ngay cả khi nó không giúp bạn tiến lên phía trước với tài năng của mình trong thời điểm trước mắt, thì về lâu dài nó vẫn sẽ bảo vệ cũng như có ích cho bạn. Tính cách xây dựng nên con người bạn. Hay như Dale Bronner, một thành viên trong ban giám đốc EQUIP— tổ chức phi lợi nhuận do tôi thành lập, nói: “Thật thà không phải là điều bạn làm, thật thà ở việc bạn là ai.”

103. Kiểm soát cuộc đời

Tôi đã quan sát và nhận thấy những người có tính cách yếu đuối có xu hướng đổ lỗi cho hoàn cảnh. Họ thường nói rằng việc nuôi dạy không tốt, các khó khăn tài chính, người khác đối xử không tốt hoặc các hoàn cảnh khác đã biến họ thành nạn nhân. Trong cuộc sống đúng là chúng ta phải đối mặt với nhiều thứ ngoài tầm kiểm soát. Nhưng hãy tin rằng: Trong khi hoàn cảnh vượt ngoài tầm kiểm soát của bạn, thì tính cách của bạn lại không. Tính cách của bạn luôn là lựa chọn của chính bạn.

Con người đổ lỗi rằng hoàn cảnh quyết định nhân cách, điều đó không khác gì việc họ đổ lỗi cho chiếc gương phản chiếu ngoại hình của mình. Phát triển tính cách là trách nhiệm cá nhân. Nó không thể do ai ban tặng. Bạn phải giành lấy nó. Hãy cam kết với bản thân để phát triển tính cách vì nó sẽ bảo vệ tài năng của bạn. Mỗi lần dựa vào tính cách để đưa ra một quyết định, bạn lại tiến thêm một bước để trở thành một người tài năng. Quá trình đó bắt đầu với việc quyết định đặt tính cách mạnh mẽ là mục tiêu của bạn, đồng thời chấm dứt mọi sự bào chữa. Nhà văn Pháp Francois La Rochefoucauld khẳng định: "Hầu hết tất cả lỗi lầm của chúng ta có thể tha thứ hơn là cách chúng ta nghĩ ra để che giấu những lỗi lầm đó." Quá trình đó tiếp diễn với quyết tâm kiểm soát quyết định mỗi ngày.

Bạn có tài năng thiên bẩm, hãy phát triển nó. Bạn có cơ hội trước mắt, hãy theo đuổi nó. Bạn có một tương lai tươi sáng, hãy mong chờ nó tới. Nhưng hơn tất cả, bạn có tiềm năng trở thành một người có tính cách mạnh mẽ, hãy theo đuổi điều đó đến cùng. Tính cách, hơn bất kỳ thứ gì khác, sẽ giúp bạn thành người tài năng. Nó sẽ bảo vệ những thứ mà bạn gắn bó trong cuộc đời này.

TÀI NĂNG + TÍNH CÁCH

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Bạn có bao giờ dành thời gian xác định và ghi lại các giá trị cốt lõi của mình không? Nếu chưa, bạn cần phải làm thế. Không gì có thể cụ thể hóa và vật chất hóa những khái niệm trừu tượng, khá mơ hồ hơn việc chuyển chúng thành dạng viết. Dành thời gian làm điều này có thể thay đổi cuộc đời bạn.

2. Hầu hết mọi người nghĩ về lòng chính trực giống như sự trung thực. Tuy nhiên, nếu bạn nghĩ chính trực là sự nhất quán – với các giá trị, suy nghĩ, cảm nhận và hành động được gắn kết theo

một đường thẳng – liệu bạn vẫn coi mình có được lòng chính trực cao độ không? Nếu hoàn thành bài tập vừa nêu tức là bạn đã viết ra các giá trị cốt lõi của mình. Những suy nghĩ của bạn phù hợp với các giá trị đó như thế nào? Hãy suy nghĩ về các vấn đề quan trọng với bạn như trí tuệ, đạo đức, chính trị hoặc tôn giáo. Cảm giác của bạn như thế nào? Các cảm giác đó có nhất quán với các giá trị và cách suy nghĩ của bạn không? Còn hành động? Nếu bạn cần giúp đỡ để đánh giá sự nhất quán của mình, hãy liệt kê sự trợ giúp của những người thân thiết và yêu cầu họ cân nhắc giúp bạn. Nếu bạn phát hiện những điều không nhất quán, hãy cố gắng xác định sai sót nằm ở đâu.

3. Với thang điểm từ 1-10 (thang 10 là hoàn hảo), bạn tự đánh giá ý thức kỷ luật tự giác của mình như thế nào? Bạn có chấp nhận mức điểm của mình không? Làm thế nào để tiến bộ trong lĩnh vực này? Hãy xác định các mục tiêu cụ thể. Hãy nhớ rằng phải phát triển lối sống kỷ luật tự giác. Bạn càng có kỷ luật trong một lĩnh vực, bạn càng trở nên có kỷ luật hơn trong các lĩnh vực khác. Mỗi thắng lợi đều khiến bạn mạnh mẽ hơn.

4. Ghi lại những lần bạn phải đối mặt với những nghịch cảnh lớn trong đời. Hãy cố nhớ ra ít nhất là mười lần. Sắp xếp theo trật tự thời gian. Tiếp sau mỗi nghịch cảnh, hãy ghi lại các phản ứng của bạn: tê liệt, trốn thoát, né tránh, chịu đựng, kiên trì hoặc chiến thắng. Bạn thấy tỷ lệ như thế nào? Nếu các phản ứng của bạn không có xu hướng mạnh mẽ hơn theo thời gian mà nghiêng theo chiều hướng kiên trì và chiến thắng thì có thể là bạn đang có vấn đề trong lĩnh vực này. Bạn sẽ học cách đối phó tốt hơn với nghịch cảnh như thế nào? Làm việc nhóm? Khỏe mạnh và cân đối hơn? Củng cố các mối quan hệ? Tư vấn cá nhân? Hãy khám phá các lựa chọn.

5. Hãy viết lại các sự việc, tình huống, lựa chọn và thói quen đã tạo nên tính cách hiện tại của bạn. Cố gắng liệt kê mọi thứ bạn có thể nghĩ tới. Bao nhiêu điều trong danh sách vượt ngoài tầm kiểm soát của bạn? Bao nhiêu điều là kết quả của các hành động bạn làm và các lựa chọn bạn quyết định? Nếu có nhiều điều bạn liệt kê là do hoàn cảnh và những điều khác vượt quá tầm kiểm soát của bạn, bạn cần kiểm soát cuộc đời mình nhiều hơn. Mỗi ngày hãy đưa ra một chọn lựa giúp tính cách của bạn mạnh mẽ hơn (Ghi nhớ: những kiểu lựa chọn này thường liên quan đến những việc bạn không thích làm).

11. CÁC MỐI QUAN HỆ ẢNH HƯỞNG ĐẾN TÀI NĂNG

Trong cuốn sách *My Personal Best* (Điều tốt nhất của tôi), John Wooden viết: "Bạn phải đưa ra lựa chọn trong mọi việc mình làm, vì thế, hãy ghi nhớ rằng cuối cùng, lựa chọn của bạn tạo nên con người bạn." Không đâu thể hiện rõ ràng bằng các mối quan hệ của bạn, không gì ảnh hưởng đến tài năng của bạn bằng các mối quan hệ quan trọng trong cuộc đời bạn. Hãy gắn bó với những người làm tăng giá trị của bạn và khuyến khích bạn, tài năng của bạn sẽ đi theo hướng tích cực. Hãy thử dành thời gian với những người không ngừng làm bạn kiệt quệ, kéo bạn đi sai hướng hoặc cố đánh ngã bạn, bạn sẽ thấy tài năng của mình gần như không thể cất cánh. Người ta có thể tìm ra tận gốc thành công và thất bại trong đời mình từ những mối quan hệ quan trọng nhất.

HUYỀN THOẠI ÂM NHẠC

Năm 2005, Margaret và tôi đi xem bộ phim Walk the Line (Dọc đường gió bụi). Tôi phải thú nhận rằng mình không biết nhiều về Johny Cash trước khi xem bộ phim đó, nhưng tôi bị cuốn hút bởi mối quan hệ giữa anh và June Carter. Và điều đó khiến tôi tìm đọc thông tin về họ.

Trong suốt sự nghiệp của mình, Johny Cash đã thu âm hơn 1.500 bài hát, có 14 bài đứng ở vị trí số một, nhận 11 giải Grammy và bán được 50 triệu album. Anh được lưu danh trong Bảo tàng Danh vọng về thể loại nhạc Rock&Roll, nhạc sĩ sáng tác và thể loại nhạc đồng quê. Anh là một ngôi sao vĩ đại. Năm 1959, anh kiếm được 250 nghìn đô-la nhờ việc chơi hòa nhạc. Năm 1961, anh biểu diễn tại 290 buổi hòa nhạc với gần một triệu khán giả tham dự. Anh có tầm ảnh hưởng đối với các nghệ sĩ khác như Elvis và Bob Dylan. Và anh cũng là nhân vật rất bê bối, được khắc họa rõ nét trong bộ phim đó.

NHÂN VẬT BÊ BỐI

Loại thuốc kích thích đầu tiên Cash dùng có tên là Benzedrine vào năm 1957 và anh bị nghiện ngay lập tức.

"Nó giúp tôi tăng nguồn sinh lực, làm trí tuệ tôi sắc bén, xua tan sự xấu hổ trong tôi, cải thiện việc quản lý thời gian của tôi, nó truyền sức mạnh cho tôi giống như dòng điện chạy qua dây tóc bóng đèn," Cash nhớ lại. Anh nghiện loại thuốc này suốt mười năm sau đó. "Mỗi viên thuốc tôi dùng là một cố gắng lấy lại cảm giác phấn chấn tự nhiên rất tuyệt vời từ lần đầu tiên tôi nếm trải. Không một viên nào, dù chỉ một trong số hàng nghìn viên đã từ từ kéo tôi xa khỏi gia đình, Chúa trời và bản thân tôi, có chút tác dụng. Nó không bao giờ đem lại cảm giác tuyệt vời như lần đầu tiên, dù tôi đã cố gắng đến mức nào." Và Cash đã cố làm như vậy.

Những bê bối của anh được phản ánh trong bộ phim *Walk the Line* và thực tế còn hơn thế. Đã có thời điểm Cash quyết định anh không thể chịu đựng nó thêm nữa. Trong cuốn tự truyện của mình, Cash giải thích những gì đã xảy ra:

Tôi chỉ biết tiếp tục và tiếp tục. Tôi uống hàng nắm thuốc kích thích, đúng thật là một nắm, và cả một nắm thuốc an thần nữa, không phải để ngủ mà chỉ để chế ngự cơn co giật do dùng thuốc kích thích. Tôi liên tục phải hủy các buổi diễn và thu âm, còn khi tôi có thể xuất hiện, tôi không thể hát vì dùng nhiều thuốc nên cổ họng quá khàn. Cân nặng của tôi giảm xuống còn khoảng 75 kg với chiều cao 1m84. Tôi hết vào lại ra các trại giam, bệnh viện và những chiếc xe ôtô cũ nát. Lúc đó trông tôi thật giống một xác chết di động. Đó chính xác là những gì tôi cảm nhận. Lúc ấy, tôi đang thải ra tất cả những thứ dơ dáy trong cuộc đời mình.

Mất hết hy vọng, Cash đến bang Tennesse, tới các hang sâu Nickajack. Ở đây, đôi khi vẫn có các nhà khảo sát hang động hay nhà thám hiểm bị lạc đường, không tìm được lối ra và chết. Cash dự định chịu chung số phận với họ. Anh dừng xe, đi vào hang, bò hàng tiếng đồng hồ cho đến khi đèn cạn hết pin. Sau đó anh nằm trong bóng tối và chờ đợi cái chết.

Cash nói trong bóng tối anh đã gặp Chúa trời, và anh nhận ra rằng cuộc sống không phải chỉ là của riêng bản thân anh để có thể vứt bỏ. Với niềm hy vọng mới, anh quyết định bò ra trong bóng tối. Kỳ diệu thay, anh tìm được lối ra. Và khi anh ngẩng đầu lên, mắt hấp háy dưới ánh sáng mặt trời, anh lặng người và bối rối khi thấy mẹ và June Carter đang ở đó đợi mình. Mẹ anh nói: "Mẹ biết có chuyện không ổn. Mẹ phải tới tìm con". Bà đã đi cả chặng đường dài từ

California đến đây.

HỒI PHỤC

Trong suốt mấy tháng sau đó, June Carter và mẹ cô đã chăm sóc, bảo vệ anh khỏi các ảnh hưởng xấu và giúp anh hồi phục sức khỏe. Trước đó, June đã cố giúp Cash, động viên anh từ bỏ chất kích thích. Giờ đây, Cash sẵn sàng nhận sự giúp đỡ của cô. Một vài tháng sau, họ làm đám cưới. Trong 35 năm sau, họ là một cặp không thể tách rời nhau. Và vào thập niên 1980, khi Cash nghiện thuốc giảm đau do vấn đề về dạ dày, cô lại giúp anh hồi phục. Cuộc chiến khó khăn đến nỗi sau đó, khi trải qua cuộc phẫu thuật có tim nhân tạo, anh đã từ chối dùng bất kỳ loại thuốc giảm đau nào.

Bộ phim *Walk the Line* khắc họa hình ảnh June Carter là người có ảnh hưởng tích cực đối với Johny Cash, nhưng dù việc khắc họa đó chân thực đến đâu cũng không thể diễn tả hết nhân cách đáng quý của cô. Có lẽ sự miêu tả chân thực nhất thuộc về Rosanne Cash, con gái của Cash với người vợ đầu. Tại lễ tang của June, Rosanne đã nói:

Trong mắt bà, trên thế giới có hai loại người: những người bà biết và yêu thương, những người bà không biết và vẫn yêu thương. Bà tìm kiếm những điều tốt đẹp nhất trong tất cả mọi người, đó là lối sống của bà. Nếu bạn chỉ ra rằng một người nào đó có thể không hoàn toàn xứng đáng với tình yêu của bà, thậm chí trong thực tế người đó có vẻ thô lỗ, bà sẽ nói: “Thôi nào, bạn yêu quý, chúng ta phải nâng đỡ người đó chứ!” Và bà mãi mãi nâng đỡ người khác. Tôi mất một thời gian dài để hiểu rằng những gì bà làm khi bà nâng bạn dậy là để bạn nhận ra các phần tốt nhất trong con người mình. Bà giống như nhà trinh thám về lĩnh vực tinh thần: bà nhìn vào những góc tối và sâu kín của bạn, nhìn thấy tiềm năng và triển vọng của bạn, nhìn thấy những năng khiếu mà bạn thậm chí không biết mình có, và bà “nâng chúng lên” để bạn nhìn thấy. Bà làm điều đó cho tất cả chúng tôi, hàng ngày, liên tục. Nhưng sứ mệnh và niềm đam mê lớn lao nhất của bà là nâng đỡ cha tôi. Nếu việc làm vợ của June được ví như một công ty thì bà sẽ là giám đốc điều hành của công ty đó. Đó là vai trò đáng quý nhất của bà. Bà bắt đầu mỗi ngày với câu nói: “Em có thể làm gì cho anh, John?” Tình yêu của bà tràn ngập mọi căn phòng cha tôi ở, thắp sáng mọi con đường cha đi, và sự tận tụy của bà đã tạo ra một nơi linh thiêng và phấn chấn cho họ sống trọn vẹn cuộc hôn nhân của mình. Cha tôi đã mất đi người bạn đồng hành thân thương nhất, một tri kỷ âm nhạc, người bạn tâm giao và tốt nhất của mình.

Điểm mấu chốt là June Carter đã khiến Johnny Cash trở thành một người tốt hơn. Anh đã phát huy tối đa tiềm năng của một nghệ sĩ, sâu xa hơn, đó là tiềm năng của một con người, nhờ ảnh hưởng của cô. Cash nhớ lại những ảnh hưởng của cô đối với mình một vài năm trước khi họ qua đời như sau:

Vào thập niên 1960, báo chí đưa tin rằng June đã cứu sống cuộc đời tôi, và thỉnh thoảng tôi vẫn nghe người ta nói rằng cô ấy là lý do khiến tôi sống cho đến ngày hôm nay. Điều đó có thể đúng, nhưng sau những gì tôi làm để cai nghiện và tồn tại, tôi nhận thức được một cách đầy đủ rằng người duy nhất có thể bảo vệ bạn chính là bản thân bạn. Những gì June làm cho tôi chính là những biển chỉ dẫn dọc đường đi, nâng đỡ tôi khi tôi yếu đuối, khuyến khích tôi khi tôi nản lòng, và yêu tôi khi tôi thấy cô đơn và khó tính. Cô ấy là người phụ nữ tuyệt vời nhất tôi từng biết."

TÁC ĐỘNG CỦA CÁC MỐI QUAN HỆ

Tôi nghĩ nhiều người sai lầm khi đánh giá thấp khả năng tác động của những người khác đối với cuộc đời họ. Cha mẹ tôi biết rõ điều này. Hôm nay, khi nhìn lại những năm tháng hình thành tính cách của mình, tôi thấy cha mẹ mình đã chủ định trong việc chúng tôi chọn và chơi với bạn như thế nào. Họ biến ngôi nhà của chúng tôi thành nơi gần gũi với hàng xóm. Chúng tôi có một bàn chơi pool , một chiếc bàn bóng bàn, một bộ đồ thí nghiệm hóa học dưới tầng hầm. Chúng tôi có sân chơi ném đĩa, sân chơi bóng rổ và sân bóng chày. Mọi người đều muốn đến nhà chúng tôi. Và đó chính là chiến lược. Cha mẹ tôi muốn biết về lũ trẻ mà chúng tôi chơi cùng. Đặc biệt là vào khoảng thời gian thập niên 1950-1960, mẹ tôi nghỉ làm, vì thế bà luôn có ở nhà và để mắt tới chúng tôi.

Hình ảnh mẹ luôn hiện hữu trong các trò chơi của chúng tôi, mang bữa trưa hoặc đồ uống lạnh cho chúng tôi, dán băng cứu thương khi chúng tôi bị sây sát, quan sát mỗi lời ăn tiếng nói của chúng tôi. Thỉnh thoảng mẹ hỏi em trai Larry, em gái Trish hoặc tôi về một người bạn nào đó. Vì là trẻ con nên chúng tôi không có ý niệm gì về tầm quan trọng của việc giao du với những đứa trẻ ngoan thay vì những đứa hư, nhưng cha mẹ chúng tôi biết. Họ đảm bảo rằng những ảnh hưởng đối với cuộc sống của chúng tôi là tích cực.

Khi tôi đã trưởng thành và dành vài giờ mỗi tuần tư vấn cho những người khác, tôi cũng áp

dụng các quan sát hàng ngày mà cha mẹ tôi từng làm. Hầu hết những nỗi đau buồn có thể truy nguyên từ các mối quan hệ với những người xấu, còn niềm vui của chúng ta nảy sinh từ các mối quan hệ với những người tốt.

CÁC MỐI QUAN HỆ DẪN ĐƯỜNG CHÚNG TA

Các mối quan hệ trong cuộc sống có thể nuôi dưỡng hoặc phá hủy chúng ta. Chúng hoặc sẽ nâng chúng ta lên hoặc hạ chúng ta xuống, chúng cộng thêm hoặc trừ đi, chúng cung cấp hoặc bòn rút sinh lực. Sau đây là những điều tôi muốn nói:

Một số mối quan hệ ”lấy đi“ của chúng ta

Có một số cách hiệu quả để nhận biết một mối quan hệ là tích cực hay tiêu cực. Thứ nhất, hãy chú ý xem người đó làm bạn thấy bản thân tốt hơn hay tệ hơn. Thứ hai, cách này liên quan tới mức năng lượng mà bạn dành cho mối quan hệ đó. Phải thừa nhận rằng một số mối quan hệ dường như có thể “hút cạn” cuộc sống của bạn. Trong cuốn sách *High Maintenance Relationships* (Các mối quan hệ đòi hỏi mức bảo trì cao), Les Parrott xác định các kiểu người có thể làm tổn thương và lấy đi năng lượng của chúng ta. Một vài kiểu trong số đó là:

Người chỉ trích không ngớt phàn nàn hoặc đưa ra lời khuyên vô ích;

Người bị đọa đầy vĩnh viễn là nạn nhân và đầy đọa mình bằng việc tự thương xót;

Người làm cụt hứng là những người bi quan và thường suy nghĩ tiêu cực;

Những kẻ thích áp đặt thiếu nhạy cảm một cách mù quáng với những người khác;

Người hay buôn chuyện truyền tin đồn và làm lộ bí mật;

Người thích kiểm soát không thể bỏ qua mọi thứ hay để yên mọi chuyện;

Kẻ đâm lén sống hai mặt;

Kẻ ghen ăn tức ở sôi lên vì ghen tức;

Kẻ nóng giận như ngọn núi lửa dồn hơi và lúc nào cũng sẵn sàng phun trào;

Những kẻ ăn bám lúc nào cũng cần gì đó nhưng không bao giờ đền đáp;

Người tham cạnh tranh lúc nào cũng giữ thái độ ăn miếng trả miếng.

Les cũng đưa ra một bản câu hỏi thẳng thắn có thể giúp bạn biết một người nào đó trong cuộc đời mình có phải là một kẻ tiêu cực lấy mất sinh lực của bạn không. Hãy trả lời có hoặc không với mỗi câu sau đây:

_________ Bạn có cảm thấy đặc biệt lo lắng khi một người nào đó gọi điện và để lại lời nhắn yêu cầu bạn gọi lại không?

_________ Gần đây bạn có phải giải quyết mối quan hệ nào khiến bạn cạn kiệt lòng nhiệt tình và sinh lực không?

_________ Bạn có thỉnh thoảng thấy sợ phải gặp hoặc nói chuyện với một người nào đó tại nơi làm việc hoặc trong một tình huống giao tiếp xã hội không?

_________ Bạn có mối quan hệ nào mà bạn cho nhiều hơn nhận không?

_________ Bạn có phê phán hành động của chính mình sau khi tiếp xúc với người này không?

_________ Bạn có tự phê bình bản thân nhiều hơn khi có mặt người này không?

_________ Sự sáng tạo của bạn có bị khóa chặt, hoặc sự minh mẫn trí óc có bị tắc nghẽn chút nào, do cảm giác không thoải mái đeo đẳng vì phải đối phó với một người khó tính không?

_________ Bạn có phải cố giữ bình tĩnh sau khi ở cùng với người này bằng cách ăn nhiều hơn, cắn móng tay, hay bắt đầu một thói quen không lành mạnh nào khác không?

_________ Bạn có hay tưởng tượng ra cuộc nói chuyện hoặc tranh luận với người này, trong đó bạn tự bảo vệ mình hoặc cố giải thích quan điểm của mình không?

_________ Bạn có hay dễ bị cảm lạnh, đau dạ dày hoặc căng cơ vì phải đối phó với người khó tính này không?

_________ Bạn có thấy phẫn nộ vì người này có vẻ đối xử với người khác tốt hơn với bạn

không?

________ Bạn có thấy mình băn khoăn vì sao người này chọn bạn để phê bình nhưng lại hiếm khi thừa nhận những việc bạn làm tốt không?

________ Bạn đã bao giờ nghĩ sẽ bỏ việc do phải tiếp xúc với người khó tính này chưa?

________ Bạn đã bao giờ chú ý thấy mình dễ cáu gắt hoặc thiếu kiên nhẫn với những người bạn quan tâm vì những khó chịu mà bạn tiếp xúc với người khó tính này để lại chưa?

________ Bạn có đang cảm thấy nản lòng vì người này vẫn tiếp tục hút cạn sinh lực của bạn, dù bạn đã nỗ lực cải thiện mối quan hệ với người đó không?

Theo Les, nếu trả lời "Có" với mười câu hỏi trở lên, chắc chắn bạn đang ở trong một mối quan hệ mà bạn phải rất cố gắng để giữ gìn.

Ý tôi là không chỉ có các mối quan hệ tiêu cực mới cần bạn phải tiếp sinh lực. Tất cả các mối quan hệ đều cần được tiếp *một chút* năng lượng. Bản thân các mối quan hệ không thể tự nuôi dưỡng và duy trì. Câu hỏi đặt ra là chúng cần bao nhiêu năng lượng? Và chúng có đem lại cho chúng ta điều gì không? Ví dụ, một số mối quan hệ tích cực đòi hỏi mức năng lượng khổng lồ trong cuộc đời tôi, bao gồm:

• *Gia đình –* mỗi gia đình đều có lúc thăng lúc trầm, nhưng vẫn ổn định; đó là những giá trị tạo nên một gia đình;

• *Nhóm bạn bè thân thiết –* những người này nhận mọi thứ tôi có, và họ cũng cho tất cả những thứ của họ; đó là toàn bộ ý nghĩa của tình bạn;

• *Nhóm của tôi –* sự lãnh đạo bắt đầu bằng thái độ phục vụ; tôi luôn cố gắng cho nhiều hơn nhận;

• *Những người kém may mắn hơn tôi* – mỗi năm tôi đều tới các nước đang phát triển để đào tạo các nhà lãnh đạo và bồi đắp thêm giá trị cho các cá nhân thông qua tổ chức EQUIP.

Nếu một mối quan hệ đôi khi đòi hỏi bạn phải dùng hết năng lượng, đó là điều bình thường.

Nếu một mối quan hệ lúc nào cũng tiêu cạn sinh lực của bạn, mối quan hệ đó có tác động tiêu cực đối với bạn. Bạn có thể nhận thấy ảnh hưởng của nó trong nhiều lĩnh vực cuộc sống của bạn. Nó làm giảm tài năng của bạn vì nó lấy đi sinh lực mà bạn có thể cung cấp cho các năng khiếu và kỹ năng giỏi nhất của mình. Nó làm bạn bị phân tán khỏi mục đích của mình. Và nó làm giảm các nỗ lực tốt nhất của bạn. Về lâu dài, một mối quan hệ tiêu cực không thể ảnh hưởng tới tài năng của bạn theo chiều hướng tích cực.

Một số mối quan hệ bổ sung cho chúng ta

Một số mối quan hệ rõ ràng làm chúng ta tốt hơn. Chúng tiếp sinh lực, truyền cảm hứng và công nhận giá trị của chúng ta. Chúng nâng chúng ta lên và đem lại cho chúng ta niềm vui thích. Chúng ta nên coi những người tham gia các mối quan hệ này là bạn bè và đánh giá cao họ. Hellen Keller nhận xét: "Những người bạn đã làm nên cuộc đời tôi. Bằng một nghìn cách khác nhau, họ đã biến các giới hạn của tôi thành những đặc quyền đẹp đẽ, giúp tôi bước đi thanh thản và hạnh phúc trong bóng đêm bao phủ bởi những thiệt thòi của tôi."

Trong cuốn sách *The Treasure of a Friend* (Kho báu bạn bè), tôi đặc biệt suy ngẫm về bản chất của tình bạn. Không ai ngoài một người bạn sẽ ở đó…

để tin giấc mơ của bạn,

để chia sẻ niềm vui,

để lau khô nước mắt,

để đem đến hy vọng,

để xoa dịu nỗi đau,

để lắng nghe,

để mỉm cười cùng bạn,

để chỉ cho bạn cách tốt hơn,

để nói cho bạn sự thật,

để khích lệ bạn,

còn ai khác có thể làm điều đó cho bạn?

Đó là tất cả ý nghĩa của bạn bè.

Trước đây, tôi từng ngồi lại và liệt kê những kiểu người mang đến giá trị và sinh lực trong đời mình. Tôi đã viết:

• *Gia đình – n* hững khoảnh khắc tuyệt vời bên gia đình là những khoảnh khắc tuyệt vời nhất của tôi;

• *Những người sáng tạo –* không giống những người khác, họ giải phóng sự sáng tạo trong tôi;

• *Những người thành đạt –* tôi rất thích nghe các câu chuyện về họ;

• *Những người khích lệ –* sự khích lệ đối với tâm hồn cũng giống như khí oxy cần cho sự sống;

• *Những người vui vẻ –* tiếng cười luôn giúp tinh thần tôi phấn chấn;

• *Những người suy nghĩ tích cực –* đối với tôi, được nói chuyện với họ quả thật là niềm thích thú;

• *Nhóm của tôi –* những người luôn bổ sung giá trị cho tôi;

• *Người ham học hỏi –* những người có hứng thú là những người thú vị.

Các mối quan hệ tích cực nâng chúng ta lên một cấp độ cao hơn. Nó khích lệ và phát huy những điều tốt nhất trong chúng ta. Nếu không có các mối quan hệ đó, chúng ta sẽ không thể trở nên tốt đến vậy. Chúng là một trong những món quà tuyệt vời nhất của cuộc sống!

Một số mối quan hệ trọng yếu trong cuộc sống

Trong cả cuộc đời, chúng ta tiếp xúc với hàng nghìn người ở các cấp độ quan hệ khác nhau. Phần lớn các mối quan hệ có tác động rất hạn chế, nhưng một số có ảnh hưởng to lớn tới mức

làm thay đổi định hướng cuộc đời. Chúng có ý nghĩa quyết định chúng ta là ai và chúng ta làm gì.

Nhìn chung, các mối quan hệ trải qua bốn giai đoạn:

1. Các mối quan hệ xã giao. Những mối quan hệ này không đòi hỏi cam kết từ hai phía. Ví dụ: nhân viên giúp bạn tại bưu điện, người quen tại nhà thờ hoặc phòng thể dục, nhân viên chạy bàn ở nhà hàng nơi bạn sống. Bạn nhận ra những người này và họ cũng nhận ra bạn. Bạn có thể biết tên họ, nhưng bạn không biết nhiều hơn những gì bạn có thể quan sát từ xa.

2. Các mối quan hệ có cấu trúc. Cấp độ quan hệ này có mối liên quan mật thiết hơn một chút so với các mối quan hệ xã giao. Các quan hệ có cấu trúc xảy ra xung quanh các cuộc gặp gỡ hàng ngày, thường tại một địa điểm và thời gian cụ thể, phát triển dựa trên một sở thích hay một hoạt động chung. Những người bạn biết trong trường học hoặc từ công việc, bố mẹ những đứa trẻ cùng tham gia hoạt động với con bạn và những người có chung sở thích với bạn thuộc nhóm này.

3. Các mối quan hệ đảm bảo. Khi mối quan hệ xã giao hoặc theo cấu trúc phát triển, lòng tin tăng lên, và những người liên quan bắt đầu muốn dành thời gian cho nhau thì mối quan hệ đó bắt đầu phát triển thành một mối quan hệ cá nhân thật sự. Đó là cấp độ để phát triển tình bạn.

4. Các mối quan hệ bền chặt. Khi những người trong mối quan hệ đảm bảo xây đắp tình bạn và phát triển niềm tin tuyệt đối cùng sự tin cậy hoàn toàn thì quan hệ đó có thể tiến tới cấp độ quan hệ bền chặt. Các mối quan hệ này lâu dài và đặc trưng bởi mong muốn cho đi và phục vụ lẫn nhau xuất phát từ hai phía. Bạn mong muốn vun đắp các mối quan hệ quan trọng nhất trong cuộc đời với người bạn đời, những người bạn tốt nhất và nhóm thân thiết của mình.

Khi cấp độ quan hệ tăng, ảnh hưởng giữa các cá nhân với nhau cũng tăng. Và mỗi lần người ta cố đưa mối quan hệ lên cấp độ cao hơn thì giai đoạn thử thách sẽ xuất hiện. Trong suốt thời gian đó, mối quan hệ có thể đi theo hướng này hay hướng khác, tích cực hay tiêu cực. Nếu cơ chế là thua-thua hoặc thắng-thua thì mối quan hệ là tiêu cực. Các mối quan hệ tích cực nói chung luôn là thắng-thắng.

Đôi khi, một mối quan hệ vượt qua mức bền chặt để đạt tới mức *ý nghĩa* — mối quan hệ then

chốt trong cuộc đời bạn. Tôi không nghĩ ai đó có thể cố tạo ra một trong những mối quan hệ kiểu này. Tôi gọi đó đơn giản là món quà của Thượng đế dành tặng cho tôi. Tôi không xứng đáng – nhưng tôi thật sự cần mối quan hệ đó. Những người trong mối quan hệ kiểu này không chỉ cho tôi lý trí mà còn nâng tôi lên mức nếu không có họ tôi đã không thể đạt được điều gì.

Tom Phillipe là một người bạn như thế. Tom và tôi có một tình bạn đã hơn 30 năm. Chúng tôi cùng nhau đi du lịch nhiều nơi trên thế giới, nhưng chúng tôi cũng thích cùng ngồi ở nhà chỉ để nói chuyện và không làm việc gì khác. Trong lần kỷ niệm sinh nhật lần thứ 70 của Tom, nhóm bạn thân thiết của ông đã cùng họp mặt. Mỗi chúng tôi đều có cơ hội chia sẻ việc Tom đã tác động tới cuộc đời của mình như thế nào. Tôi viết ra những điều tôi muốn chia sẻ và đọc cho cả nhóm nghe:

Tom yêu quý tôi vô điều kiện. Victor Hugor từng nói: "Niềm hạnh phúc lớn nhất của cuộc đời là được yêu, cho dù bạn là người thế nào." Tom cũng không ngừng yêu quý tôi. Năm 1980, anh khuyến khích tôi tham gia phái Weslayan . Năm 1981, anh bắt đầu giúp tôi khởi động các hội thảo về thuật lãnh đạo. Anh cho tôi cơ hội bước vào thế giới kinh doanh. Anh quản lý tổ chức phát triển cá nhân giúp tôi khi thời gian không cho phép tôi làm việc đó. Anh giúp đỡ tài chính để tổ chức phi lợi nhuận của tôi tồn tại vào những ngày đầu thành lập. Đến nay nó đã đào tạo được hàng triệu nhà lãnh đạo trên toàn thế giới. Một trong những món quà Thượng đế dành cho tôi là tình bạn của Tom.

Sau đó, tôi kết thúc bằng bài thơ có tên "Tên của anh được viết ở đầu danh sách". Tom đã thật sự thay đổi cuộc đời tôi. Ông là người nâng đỡ tôi trong rất nhiều lĩnh vực của cuộc sống. Nếu bạn từng gặp ai đó có ảnh hưởng như vậy tới bạn thì hãy chiến đấu để bảo vệ mối quan hệ đó, hãy thường xuyên thể hiện lòng biết ơn và hãy đền đáp bằng bất cứ điều gì có thể.

NĂM DẤU HIỆU CỦA MỘT MỐI QUAN HỆ BỀN CHẶT

Các mối quan hệ ở mức độ đảm bảo công nhận giá trị của chúng ta, giúp chúng ta cảm thấy thỏa mãn về bản thân, khám phá các năng khiếu và tài năng tiềm ẩn. Mối quan hệ bền chặt bổ sung giá trị cho chúng ta để tài năng của chúng ta thật sự được phát huy. Những người bạn thân thiết giúp chúng ta nhận biết sự thật với thái độ thông cảm. Họ giữ cho chúng ta được vững vàng. Nếu chúng ta bắt đầu đi chệch đường, họ sẽ giúp chúng ta về đúng hướng. Họ khích lệ

khi chúng ta đau khổ và truyền cảm hứng để chúng ta vươn cao hơn. Một số mối quan hệ bền chặt có thể biến đổi hoàn toàn kết quả mà một người tài năng có thể đạt được.

Khi bạn tham gia các mối quan hệ, hãy tìm những người bạn có thể xây đắp mối quan hệ bền chặt và đem lại lợi ích cho cả hai bên. Sau đây là năm dấu hiệu cho thấy mối quan hệ đang tiến tới cấp độ đó:

104. Chung niềm vui thích

Trong các mối quan hệ bền chặt, người ta dành thời gian cho nhau chỉ vì muốn được ở bên nhau. Họ làm gì không quan trọng. Ví dụ, vợ tôi, Margaret, và tôi thường cùng nhau làm việc vặt. Còn gì vui thích hơn khi lấy đồ giặt khô, mua đồ tạp hóa hay chọn đồ ở cửa hàng gần nhà? Không có gì, trừ việc được ở bên cạnh vợ tôi.

Tôi nghĩ khi phần lớn chúng ta còn là những đứa trẻ, bằng trực giác chúng ta hiểu giá trị của việc ở bên ai đó đặc biệt. Bạn có nhớ cảm giác khi ngồi trong lòng bố mẹ khi còn nhỏ thế nào không? Hoặc bạn vui mừng thế nào khi người chú hay ông bà yêu quý của bạn tới thăm không? Hoặc cảm giác khi lần đầu tiên bạn hẹn hò? Thật không may là sự bận rộn và áp lực cuộc sống thường khiến chúng ta quên mất những điều có thể làm chúng ta vui thích. Tôi luôn trân trọng quãng thời gian với Margaret. Giờ đây khi bà ấy và tôi đã lên chức ông bà thì thời gian dành cho những người tôi yêu càng có ý nghĩa hơn. Hãy cố đừng để những căng thẳng của cuộc sống làm bạn đánh mất điều đó.

105. Sự tôn trọng

Trong một mối quan hệ, khi bạn coi trọng người kia thì bạn cũng sẽ nhận được sự coi trọng của họ. Và đó chính là nền tảng của mọi mối quan hệ bền chặt.

Khi nào người khác tôn trọng bạn? Khi đối với bạn, trở ngại hoặc hoàn cảnh không quan trọng bằng mối quan hệ của bạn với người đó. Khi áp lực dồn lên bạn nhưng bạn vẫn đối xử với họ bằng thái độ kiên nhẫn và tôn trọng. Khi phải đấu tranh để mối quan hệ đó tiếp tục tồn tại, bạn sẵn lòng cố gắng bảo vệ và giữ gìn. Đó là khi bạn chứng minh bạn xứng đáng có được sự tôn trọng. Để xây dựng nền móng của sự tôn trọng thật không dễ dàng.

Proverbs (Tục ngữ), một cuốn sách trí tuệ, dạy về sức mạnh của các mối quan hệ như sau:

• Bạn chỉ có ít;

• Bạn sẽ không nhảy khỏi thuyền khi gặp khó khăn;

• Bạn sẽ luôn có mặt để cho lời khuyên;

• Bạn sẽ nói cho ta sự thật;

• Bạn sẽ rèn giũa ta;

• Bạn sẽ nhạy cảm với cảm nhận của ta;

• Bạn sẽ gắn bó với ta.

Những người biết tôn trọng lẫn nhau và xây dựng một mối quan hệ bền chặt được hưởng tất cả niềm hạnh phúc mà tình bạn mang lại.

106. Những trải nghiệm chung

Trải qua một việc có ý nghĩa cùng một người nào đó sẽ tạo ra sự gắn bó giữa hai người. Trải nghiệm đó có thể tích cực hoặc tiêu cực. Các gia đình quây quần bên nhau và thích hồi tưởng về những kỳ nghỉ diễn ra hàng năm trước đó (thường thì càng tồi tệ lại càng đáng nhớ). Đồng nghiệp thường xây dựng mối quan hệ khi cùng nhau thực hiện các dự án chịu áp lực cao. Các quân nhân thường nói về sợi dây ràng buộc nảy sinh khi cùng nhau tập luyện và gắn bó hơn trong các cuộc chiến. Tất cả chúng ta đều cần ai đó để trông cậy hoặc chia sẻ niềm vui. Các trải nghiệm chung cho chúng ta cơ hội đó.

Tôi vẫn nhớ rõ việc cha tôi đưa tôi rời khỏi trường lúc tôi mười tuổi để theo ông đi công tác. Khi đó cha tôi vừa là mục sư vừa là người lãnh đạo nhiều mục sư khác thuộc các nhà thờ địa phương trong khu vực. Cha con tôi gói ghém hành lý cho chuyến đi và đi từ thị trấn này sang thị trấn khác bằng ô tô. Khi ngồi trong xe, chúng tôi nói chuyện. Khi cha tôi gặp các linh mục, tôi thấy ông khích lệ họ. Điều đó không chỉ tạo ra một sợi dây đặc biệt liên kết chúng tôi với nhau mà còn làm nguyên mẫu cho tôi thấy kiểu công việc liên quan đến các cá nhân mà một

ngày nào đó chính tôi sẽ làm. Đó là kinh nghiệm tôi mãi mãi trân trọng.

107. Sự tin cậy

Ralph Waldo Emerson viết: “Vinh quang của tình bạn không nằm trong bàn tay chìa ra, không phải nụ cười thân ái, cũng không phải niềm vui đồng hành, mà nằm trong cảm hứng tinh thần đến với một người khi người đó phát hiện ra rằng có ai đó tin mình và sẵn lòng đặt niềm tin vào mình.” Sự tin cậy vừa là niềm vui thích vừa là một yếu tố cần thiết của một mối quan hệ. Trong cuốn sách *Winning With People* (Chinh phục nhân tâm), tôi đã miêu tả Nguyên tắc Tầng đá gốc như sau: “Sự tin cậy là nền tảng của bất kỳ mối quan hệ nào.” Trong các mối quan hệ, không gì quan trọng hơn điều đó. Nếu bạn không có được sự tin cậy, bạn không nhận được nhiều ý nghĩa từ một mối quan hệ.

108. Sự nhường nhịn

Tất cả các mối quan hệ đều có lúc thăng trầm. Đôi khi một người chủ yếu cho, đôi khi một người lại chỉ biết nhận. Nếu duy trì quan hệ kiểu một phía như vậy, mối quan hệ đó sẽ không bền chặt. Khi tiếp tục mất cân bằng, mối quan hệ đó trở nên lỏng lẻo và thường không lành mạnh. Nếu muốn mối quan hệ này tiếp tục, bạn cần phải tạo ra sự thay đổi. Cách thức hoạt động như sau:

• Trong một mối quan hệ, khi bạn nhận được cái tốt hơn, phải thay đổi;

• Khi người kia nhận được phần tốt hơn, phải thay đổi;

• Khi hai người nhận được phần tốt như nhau, hãy tiếp tục như trước.

Tình bạn cũng như tài khoản ngân hàng. Bạn không thể tiếp tục rút tiền mà không gửi thêm vào. Nếu một trong hai người “rút” quá mức và cứ giữ tình trạng như thế, mối quan hệ đó sẽ không thể kéo dài.

Một mối quan hệ muốn vững chắc cần phải đem lại lợi ích cho cả hai bên. Mỗi người phải coi người kia là số một và cả hai phải cùng đạt được lợi ích. Khi được hỏi điều gì làm nên chiến thắng của một đội bóng, huấn luyện viên bóng đá Vince Lombardi, người được ghi danh vào Bảo tàng Danh vọng, nói:

Nhiều huấn luyện viên có các câu lạc bộ tốt, họ biết các nguyên tắc cơ bản và có tinh thần kỷ luật cao, tuy vậy vẫn không giành chiến thắng. Nó đòi hỏi phải có yếu tố thứ ba: Nếu các bạn định chơi cùng nhau trong một đội bóng, các bạn phải quan tâm lẫn nhau. Các bạn phải yêu quý nhau. Mỗi cầu thủ phải nghĩ tới đồng đội và tự nói với bản thân rằng: "Nếu mình không cản gã kia lại thì Paul sẽ bị gãy chân. Mình phải làm công việc của mình để cậu ấy có thể làm việc của cậu ấy." Sự khác biệt giữa cái tầm thường và sự vĩ đại là cảm giác các cầu thủ dành cho nhau.

Các mối quan hệ bền chặt luôn là thắng-thắng. Nếu cả hai người không cùng thắng thì mối quan hệ đó không thể vững chắc và lâu dài.

TÀI NĂNG + CÁC MỐI QUAN HỆ = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Nếu bạn muốn trở thành một người tài năng với các mối quan hệ có ảnh hưởng tích cực thì đây là những gì bạn nên làm:

109. Xác định những người quan trọng nhất trong cuộc đời bạn

Ai là những người quan trọng trong cuộc đời bạn, người mà bạn dành phần lớn thời gian của mình cho họ, bạn thấy ý kiến của họ có ý nghĩa nhất với mình? Đó là những người có ảnh hưởng lớn nhất tới bạn. Hãy xác định họ là ai trước khi bạn có thể đánh giá họ ảnh hưởng đến tài năng của bạn như thế nào.

110. Đánh giá xem họ có đang tác động tới bạn theo chiều hướng tích cực không

Sau khi đã xác định những người có ảnh hưởng tới bạn, sẽ khôn ngoan nếu bạn nhận thức được họ đang ảnh hưởng tới bạn *như thế nào* . Cách làm dễ nhất là trả lời các câu hỏi sau về mỗi người:

Người đó nghĩ gì về mình? Con người có xu hướng trở thành một người giống như hình mẫu người quan trọng nhất trong đời họ. Hãy nghĩ tới trẻ nhỏ. Nếu cha mẹ chúng nói chúng là kẻ thất bại, ngu ngốc hoặc vô dụng, chúng sẽ tin như vậy. Nếu cha mẹ chúng nói chúng thông minh, hấp dẫn và có giá trị, chúng cũng tin như vậy. Chúng ta thường nghe theo ý kiến của

những người chúng ta kính trọng.

Ralph Waldo Emerson khẳng định: "Mọi người đều có quyền được đánh giá tại các thời khắc tuyệt vời nhất của mình." Nếu bạn muốn được ảnh hưởng theo hướng tích cực, hãy dành thời gian với những người nghĩ tích cực về bạn. Họ cần tin vào bạn.

Người đó nghĩ gì về tương lai của mình? Tiểu thuyết gia Mark Twain khuyên: "Hãy tránh xa những người cố làm teo đi các tham vọng của bạn. Những người quan trọng nhất trong cuộc đời bạn có hình dung một tương lai tốt đẹp cho bạn không? Họ có nhìn thấy những điều tuyệt vời trước mắt bạn không?"

Margaret đã tặng tôi nhiều món quà tuyệt vời kể từ khi chúng tôi thân thiết với nhau. Món quà tôi yêu thích nhất là cuốn sổ nhật ký công việc cô ấy tặng tôi một năm trước khi cưới, khi biết rằng sự nghiệp của một mục sư đang đón đợi tôi. Trong đó, tôi có thể ghi lại các hoạt động của mình như các bài giảng đạo, các lễ cưới và đám tang. Đó là cuốn nhật ký về giai đoạn lãnh đạo các nhà thờ địa phương trong cuộc đời tôi. Nhưng tôi coi trọng nó, đặc biệt vì những gì cô ấy viết trong đó, vào năm 1968. Đơn giản là:

John!

Anh sắp đạt được những điều vĩ đại.

Yêu anh!

Margaret

Một vài từ đó không có gì to tát nhưng chúng thể hiện niềm tin cô ấy dành cho tôi, niềm tin của cô ấy về tương lai của tôi. Và cô ấy vẫn thể hiện niềm tin đó mỗi ngày trong suốt những năm tháng chúng tôi sống bên nhau.

Người đó cư xử với mình như thế nào trong những lúc khó khăn? Một câu ngạn ngữ cổ nói rằng: "Trong thành công, bạn bè biết đến chúng ta. Trong khó khăn, chúng ta biết bạn bè." Vào những lúc khó khăn hay gặp rắc rối, một người bạn ảnh hưởng tới bạn theo chiều hướng đúng chính là người:

Khi bạn bị đánh ngã, người bạn tốt không đá bạn hoặc nói: “Đã bảo rồi mà”. Họ nâng bạn dậy và giúp bạn bước tiếp.

Người đó giúp mình phát huy bản thân như thế nào? Thủ tướng Anh Benjamin Disareli nhận xét: “Việc tốt nhất bạn có thể làm cho một người không phải là chia sẻ của cải của bạn mà là chỉ cho người đó thấy của cải của chính anh ta.” Đó chính là bản chất của các mối quan hệ tích cực, nó giúp mỗi người vươn lên và phát huy tiềm năng của bản thân. Họ thấy được những điều tốt đẹp nhất trong con người bạn và khích lệ bạn nỗ lực vì những điều tốt đẹp đó, giống như June Carter đã làm với Johnny Cash.

William Allen Ward đánh giá: “Một người bạn thật sự biết các điểm yếu của bạn nhưng cũng chỉ cho bạn các điểm mạnh bạn có; cảm nhận được nỗi sợ hãi của bạn nhưng lại củng cố lòng tin của bạn; thấy nỗi lo lắng của bạn nhưng cũng giải phóng tâm hồn bạn; nhận thấy những khiếm khuyết của bạn nhưng cũng nhấn mạnh các khả năng của bạn.” Đó là những gì mà một mối quan hệ tích cực cần có.

111. Nếu bạn có một tình bạn không đáng tin, hãy kết bạn mới

Một người bạn gửi cho tôi một câu chuyện cười có nhan đề là “Bức thư cuối của Bob”. Câu chuyện như sau:

Các bạn thân mến!

Điều quan trọng đàn ông phải nhớ là khi phụ nữ già đi, họ sẽ khó có thể duy trì chất lượng việc nhà như khi còn trẻ. Khi đàn ông nhận thấy điều này, họ nên kìm nén để không la hét.

Hãy để tôi kể lại cách tôi xử lý tình huống này như thế nào.

Khi tôi buộc phải thôi công việc tư vấn của mình và “nghỉ hưu sớm” vào tháng Tư, Nancy phải kiếm được một công việc toàn thời gian, vừa để có thêm thu nhập vừa để có trợ cấp y tế cần thiết. Không lâu sau, khi Nancy bắt đầu làm việc, tôi phát hiện thấy cô ta bắt đầu bộc lộ dấu hiệu của tuổi tác.

Tôi đi câu cá hoặc đi săn và về nhà cùng lúc Nancy đi làm về. Dù biết tôi đói đến mức nào, nhưng hầu như lúc nào cô ta cũng nói cô cần phải nghỉ chừng nửa tiếng trước khi bắt đầu nấu

bữa tối. Tôi cố kìm nén không hét lên. Thay vào đó, tôi bảo cô ta hãy tận dụng thời gian của mình và chỉ đánh thức tôi khi bữa tối đã được bày trên bàn. Trước đây cô ta rửa bát ngay khi ăn xong. Nhưng giờ đây không có gì là lạ nếu bát đĩa vẫn còn ở trên bàn vài tiếng đồng hồ sau giờ ăn tối.

Tôi làm những gì có thể bằng cách nhắc nhở cô ta vài lần mỗi tối rằng bát đĩa không tự sạch được. Tôi biết cô ta lấy làm biết ơn điều đó vì thực tế có vẻ nhờ thế cô ta mới làm xong việc đó trước khi đi ngủ.

Giờ đây, vì già hơn, cô ta có vẻ nhanh mệt hơn. Máy giặt và máy sấy đều ở dưới tầng hầm. Thỉnh thoảng cô ta nói cô ta không thể đi xuống những bậc thang đó thêm một lần nào nữa. Tôi cũng không làm to chuyện. Miễn là cô ta vẫn giặt hết chỗ quần áo vào tối ngày hôm sau, tôi vẫn sẵn sàng lờ đi.

Không chỉ có thế, trừ phi tôi cần mặc cái gì đó đã được là phẳng phiu để tới cuộc họp hội kín vào thứ Hai, tới câu lạc bộ đánh bài vào thứ Tư hoặc thứ Bảy, đi chơi bowling vào thứ Ba hoặc thứ Năm hay một dịp gì đó tương tự, tôi sẽ bảo cô ta cứ đợi đến tối hôm sau hãy là. Làm thế để cô ta có thêm chút thời gian thu xếp một số việc khác như tắm cho chó, hút bụi hoặc lau nhà.

Tương tự, nếu tôi có một ngày câu cá thật sự tuyệt vời thì cô ta sẽ được phép mổ cá và đánh vẩy một cách thư thái hơn.

Nancy bắt đầu hay phàn nàn hơn một chút. Ví dụ, cô ta sẽ nói rằng thật khó có thể bố trí được thời gian thanh toán các hóa đơn tháng trong giờ ăn trưa. Mặc cho cô ta phàn nàn, tôi tiếp tục khích lệ cô ta. Tôi bảo cô ta kéo dài thêm hai hoặc thậm chí ba ngày nữa. Như thế cô ta sẽ không phải vội vàng. Tôi cũng nhắc cô ta là thỉnh thoảng bỏ qua bữa trưa cũng không làm cô ta đau, giá bạn biết tôi có ý gì!

Khi làm những công việc đơn giản, dường như cô ta nghĩ rằng mình cần thêm nhiều thời gian giải lao.

Cô ta đã phải nghỉ cho đỡ mệt khi mới hoàn thành một nửa công việc xén cỏ ở sân. Tôi cố không làm cô ta bẽ mặt khi cô ta cần thêm chút thời gian giải lao ngắn ngủi đó. Tôi bảo cô ta tự

pha cho mình một ly nước chanh to và mát lạnh và chỉ được ngồi một lát. Tôi nói với cô ta là nếu cô ta đi pha nước thì cô ta cũng có thể làm cho tôi một cốc và nghỉ giải lao cạnh cái võng để cô ta có thể nói chuyện với tôi cho đến khi tôi ngủ.

Tôi biết có thể mình giống một vị thánh vì cái cách tôi giúp Nancy hàng ngày. Tôi không nói rằng khả năng thể hiện rất nhiều sự quan tâm này là dễ. Nhiều người đàn ông sẽ thấy việc đó khó. Một số sẽ cho là không thể. Không ai biết rõ hơn tôi rằng phụ nữ trở nên khó chịu thế nào khi họ già đi. Tuy nhiên, các chàng trai, ngay cả nếu bạn chỉ bớt hét vào mặt vợ mình thường xuyên hơn một chút nhờ lá thư này thì tôi sẽ coi việc viết câu chuyện này là có giá trị.

Ký tên, Bob

Tái bút: Đám tang của Bob vào thứ bảy, ngày 25 tháng 01

Tái tái bút: Nancy được tuyên bố trắng án thứ hai, ngày 27 tháng 01.

Nếu những người gần gũi bạn đang lôi bạn xuống, có thể đã đến lúc phải tạo ra thay đổi. Diễn giả Joe Larson nhận xét: “Bạn tôi không tin tôi có thể trở thành một diễn giả thành công. Vì thế tôi đã làm một điều gì đó. Tôi ra ngoài và tìm cho mình một vài người bạn mới!”

Khi bạn thật sự nghĩ về điều này, điều có ý nghĩa nhất trong đời là các mối quan hệ chúng ta phát triển, hãy nhớ:

Bạn có thể xây một ngôi nhà đẹp nhưng cuối cùng nó sẽ sụp đổ.

Bạn có thể phát triển một nghề nghiệp ổn định, nhưng rồi một ngày nó cũng sẽ chấm dứt.

Bạn có thể tiết kiệm một số tiền lớn, nhưng bạn không thể đem nó theo.

Bạn có thể có sức khỏe tráng kiện hôm nay, nhưng đến lúc nào đó nó cũng suy giảm.

Bạn có thể tự hào về những thành tích của mình, nhưng rồi sẽ có người vượt qua bạn.

Nản lòng ư? Đừng như vậy, vì có một thứ thật sự có ý nghĩa và tồn tại mãi mãi – tình bạn.

Cuộc sống sẽ quá dài nếu để dành nó cho những người luôn kéo bạn đi sai hướng. Và nó sẽ

quá ngắn nếu bạn không dành thời gian cho cả những người khác. Các mối quan hệ xác định con người bạn. Và chúng sẽ ảnh hưởng đến tài năng của bạn – cách này hay cách khác. Hãy chọn lựa khôn ngoan!

TÀI NĂNG + CÁC MỐI QUAN HỆ

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Lập danh sách những người quan trọng trong cuộc đời bạn. Cạnh tên mỗi người, hãy đánh dấu cộng nếu người đó bổ sung giá trị cho bạn và dấu trừ nếu người đó chủ yếu lấy đi giá trị của bạn. Dùng các câu hỏi sau làm tiêu chuẩn:

• Người đó nghĩ gì về mình?

• Người đó nghĩ thế nào về tương lai của mình?

• Người đó cư xử với mình thế nào trong những lúc khó khăn?

• Người đó giúp mình phát huy bản thân thế nào?

Với những người có dấu trừ trong danh sách, bạn sẽ cần lên chiến lược để đối phó.

Nếu bạn làm việc với một số người tiêu cực thì bạn phải tìm cách tránh xa họ. Nếu điều đó là không thể, hãy cân nhắc khả năng thay đổi công việc.

Nếu những người tiêu cực là bạn bè hoặc người thân, đã đến lúc tìm những người mới. Hãy tách mình khỏi những người đang có ảnh hưởng tiêu cực tới cuộc đời bạn, và bắt đầu tìm kiếm những người bạn sẽ nâng bạn lên.

Nếu những người tiêu cực là thành viên trong gia đình, có thể bạn phải hạn chế lượng thời gian dành cho họ và chống lại tác động xấu đó bằng cách dành nhiều thời gian hơn với những người tích cực (cũng tương tự việc cần ít nhất năm nhận xét tích cực để chống lại ảnh hưởng của một lời nhận xét tiêu cực).

Nếu bạn đời của bạn là người tiêu cực, hãy tìm kiếm sự giúp đỡ từ chuyên gia. Rất có khả năng bạn sẽ không thể đảo ngược mối quan hệ này nếu không có sự giúp đỡ.

2. Chọn ra và đánh giá mối quan hệ có ý nghĩa nhất với bạn. Viết ra hai cột: "Những gì mình cho đi" và "Những gì mình nhận lại". Dưới mỗi cột, hãy viết tất cả những lợi ích bạn nhận được từ mối quan hệ đó và tất cả những lợi ích người bạn kia nhận được.

Nếu mối quan hệ lành mạnh thì hai cột sẽ cân đối nhau. Điều đó không nhất thiết là hai cột có cùng số lượng mục. Không phải tất cả các lợi ích đều ngang bằng về giá trị. Hãy lưu ý điều đó. Nhưng nếu hai cột mất cân đối, bạn cần điều chỉnh để gìn giữ mối quan hệ đó.

Nếu bạn là người chủ yếu cho, trước tiên hãy tự hỏi mình vì sao. Thứ hai, hãy lên kế hoạch bước lùi lại và cho ít đi. Đôi khi người bạn kia đã chờ để được bước tới và đóng góp nhiều hơn. Nếu người kia là người chủ yếu cho, hãy xem bạn có thể bổ sung giá trị cho mối quan hệ đó như thế nào và hãy hành động.

3. Viết một bức thư cảm ơn người quan trọng trong cuộc đời bạn, bày tỏ lòng biết ơn của bạn, giải thích người đó đã làm gì cho bạn và điều đó có ý nghĩa như thế nào.

12. TRÁCH NHIỆM TĂNG CƯỜNG TÀI NĂNG

Không gì bổ sung "cơ bắp" cho tài năng như trách nhiệm. Nó nâng tài năng lên một cấp độ mới và làm tăng sự dẻo dai. Tuy nhiên, khi xem xét 13 lựa chọn tạo nên một người tài năng, tôi nhận thấy trách nhiệm thường là lựa chọn cuối cùng người ta muốn làm. Kết quả là tài năng "yếu ớt", vì vậy họ không thể thực hiện và không bao giờ phát huy tối đa tiềm năng của mình. Thật đáng buồn cho người không thể nhận trách nhiệm. Biên tập viên đồng tác giả Michael Korda nói: "Thành công trên bất kỳ quy mô lớn nào đều đòi hỏi bạn phải dám nhận trách nhiệm. Trong bản phân tích mới nhất, phẩm chất duy nhất tất cả những người thành đạt đều

có… là khả năng nhận trách nhiệm.” Nếu bạn muốn có thành công, hãy biến trách nhiệm thành lựa chọn của bạn.

TÀI NĂNG TỘT ĐỈNH

Tôi từng tình cờ xem một chương trình trên kênh PBS về những người leo núi đá. Điều khiến tôi ngạc nhiên là họ có các phẩm chất giống nhân vật Người nhện. Chương trình hôm đó tập trung vào Dan Osman, người leo hết một ngọn núi đá trong thời gian kỷ lục mà không cần dùng dây an toàn. Có một khoảnh khắc trong khi trèo, anh phải nhảy lên để với tới chỗ bám tay và gần như đã bay trong không trung trong giây lát. Nếu tóm trượt, cú ngã sẽ giết chết anh.

Cuộc leo núi đầy hứng thú đó diễn ra ở California, tại một nơi có tên là Lover’s Leap. Chặng đường anh chọn được gọi là Bear’s Reach. Rõ ràng các hành trình cụ thể được đặt tên và xếp hạng bởi người đầu tiên chinh phục thành công nó. Bear’s Reach được coi có độ khó 5,7 trong hệ thập phân Yosemite. Kiểu leo núi bắt đầu với mức 5 bao gồm: các di chuyển kỹ thuật và có phần cứng bảo vệ phòng trường hợp bị ngã; hoặc leo núi lộ, bảo vệ mỏng, đòi hỏi kỹ năng (các cú nắm rõ ràng không dành cho những người mới leo – đó là những điểm phải dùng đến các động tác đặc biệt…) và rất dễ xảy ra chấn thương nặng, thậm chí tử vong nếu bị ngã mà không được bảo hộ.

Nói cách khác, việc đó rất khó. Một hướng dẫn viên leo núi đá ước tính mức thời gian trung bình để trèo hết bề mặt của Bear’s Reach, dốc núi cao 1.200 m, là ba tiếng đồng hồ. Và thường là có dùng dây an toàn. Osman đã làm được cái gọi là cú leo núi độc diễn tự do – không có sự trợ giúp, không dây thừng – chỉ mình anh chống lại mặt núi đá. Anh lập kỳ công trong vòng 4 phút, 25 giây.

PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG

Osman bắt đầu leo núi đá khi anh 12 tuổi. Anh sinh ra trong một gia đình có bố làm nhân viên cảnh sát, mẹ là nhà vô địch môn đua ngựa và là hậu duệ của các chiến binh samurai. Khi còn là một đứa trẻ, anh đã học kungfu và aikido (môn võ Nhật Bản coi trọng các giá trị về sự thăng bằng, kiểm soát và trạng thái tĩnh). Osman mất tám năm để trở thành một nhà leo núi chuyên nghiệp, theo anh là chậm, và đã phát triển thành một nhà leo núi đẳng cấp thế giới, một chuyên gia dùng dây thừng.

Sau hơn một thập kỷ leo núi, Osman bắt đầu thử nghiệm với môn rơi tự do. Đó là nơi người ta nhảy kiểu bungee từ một điểm cao, như cầu hoặc vách đá, nhưng thay vì được nối với một dây bungee đàn hồi, người đó được nối với một chiếc dây thừng dành cho người leo núi. Dây thừng đó có co giãn một chút nhưng cú rơi có sức mạnh hơn nhiều. Nó đòi hỏi kỹ thuật dùng dây thừng chuyên nghiệp và thần kinh thép. Osman bắt đầu lập và phá kỷ lục bằng các cú nhảy tự do. Anh trở thành huyền thoại trong giới leo núi và những người nhảy BASE (những người nhảy dù từ các điểm cố định). Danh tiếng của anh tăng lên và chẳng mấy chốc các nhà quảng cáo trên truyền hình và báo chí bắt đầu mời gọi anh.

TÀI NĂNG VÔ HẠN TRÁCH NHIỆM HỮU HẠN

Nhưng con người Dan Osman còn những mặt khác. Anh có một khoảng thời gian khó khăn trong cuộc sống thực. Bạn bè trêu đùa về việc Dan đến muộn trong các buổi gặp mặt hàng giờ liền hoặc thậm chí đôi khi không xuất hiện. Biệt danh hồi nhỏ mẹ anh đặt cho anh là “Danny hay quên”. Anh liên tục nhận vé phạt do đi quá tốc độ hoặc lái xe khi bị treo bằng, khi xe chưa đăng ký – do anh quên thanh toán. Anh thường phải nhờ người khác giúp đỡ. Andrew Todhunter, người hứng thú với Osman đến nỗi đã dành hơn ba năm ở bên Osman và viết một cuốn sách về trải nghiệm đó, việc Osman vi phạm giao thông và bị bắt do không trả tiền phạt. Khi Osman bị giải đi, anh yêu cầu Todhunter gọi cho người thân, một cặp vợ chồng nghỉ hưu đã nhận nuôi anh. Họ đã quá quen với việc này. Bà vợ, một nhân viên quản lý đã nghỉ hưu, nhận xét: “Tôi thật sự rất lo cho nó… Điều làm tôi sợ là các cú nhảy của nó. Nó tiếp tục muốn nhảy cao hơn và xa hơn nữa. Tôi đã bảo nó: ‘Con không thể trẻ lại Dan ạ! Con phải chuẩn bị nghĩ về tương lai của mình nhiều hơn một chút đi.’ Sự lo ngại của bà không phải chỉ dành cho anh. Osman có một con gái 12 tuổi tên là Emma. Anh sống cùng con gái và vị hôn thê.

Todhunter đã rất ngạc nhiên bởi Osman có một sự tập trung cao độ tới từng chi tiết và ý thức trách nhiệm mạnh mẽ như vậy khi leo núi nhưng lại có quá ít cho phần còn lại của cuộc đời mình. Và ông đã hỏi Osman về trách nhiệm của anh với con gái.

“Nếu tôi ngã trong khi độc diễn tôi sẽ đi ngược lại mọi thứ tôi đại diện, không phải thúc đẩy những gì đã có, mà là tiếp tục con đường ‘sẵn có’. Chết, tôi sẽ làm mọi người thất vọng – gia đình tôi, bạn bè tôi”, Osman nói. “Tôi sẽ cướp mất của con bé điều đó nếu tôi ngã. Con bé biết sự khác biệt của cha mình. Những người cha khác không làm điều này. Con bé sợ nhưng nó vẫn

tự hào về những gì tôi đang làm. Cũng giống cha tôi vậy. Tôi lo cho ông, và khi ông bị bắn, mọi người kính trọng cha tôi là một cảnh sát giỏi như thế nào. Và còn đó tấm bằng treo trên tường: Nhân viên cảnh sát của năm.”

NGƯỜI PHÁ KỶ LỤC

Ngày 23 tháng 11 năm 1998, Dan Osman cố gắng thực hiện cú nhảy tự do xa nhất của mình - 3.000m. Ban đầu anh định lập kỷ lục mới vào ngày 26 tháng 10. Anh đã chuẩn bị cho cú nhảy cuộn dây của mình tại Tháp nghiêng Yosemite và đã thực hiện một vài cú nhảy tầm trung tới độ cao nhất lên tới 2.700 m. Sau đó anh nhận được điện thoại của Emma. Con bé đang khóc; nó lo lắng cho anh. Anh bỏ lại mọi thứ và về với con gái. Hai ngày sau, anh quay lại Yosemite và sẵn sàng thực hiện lại các cú nhảy của mình, nhưng rồi bị bắt vì những việc anh chưa bao giờ tỏ ra có trách nhiệm: vé phạt đỗ xe và bằng lái bị treo. Anh mất 14 ngày trong tù.

Bạn anh, nhà làm phim Eric Perlman, thế chấp nhà để cứu Osman ra, đã nói chuyện với anh sau khi anh ra tù. Perlman nhớ lại: “Tôi đã nói với anh ấy là: ’Anh đã đi đủ xa, có thể đã xa hơn mức cần thiết. Không ai sẽ có thể chạm tới điều này kỷ lục của anh trong một tương lai dài. Hãy bỏ dây thừng xuống, hãy cho các vị thẩm phán thấy anh nghiêm túc và ở đây anh phải chơi theo quy tắc. Và anh ấy đã hoàn toàn đồng ý. Anh ấy nói: ’Anh biết không, anh nói đúng đấy. Đó là điều tôi nên làm. Và dù sao các thiên thần hộ mệnh của tôi cũng cần nghỉ ngơi. Họ đã phải làm việc quá nhiều cho tôi.”

Nhưng khi Osman quay trở lại cùng một người bạn vào ngày 22 tháng 11 để gói ghém đồ leo núi, anh không thể cưỡng lại ham muốn lập thêm một kỷ lục nữa. Đầu tiên, anh nhảy ở độ cao khoảng 2.775m. Ngày hôm sau, anh thuyết phục người bạn cùng nhảy. Sau đó, Osman vội vã chuẩn bị mọi thứ cho cú nhảy cao hơn của mình. Lúc đó trời đã muộn, mặt trời đang lặn và Osman không thể nhìn rõ mọi thứ. Nhưng anh vẫn nhảy. Khi tiếng dây thừng nghe có vẻ không ổn, người bạn biết có điều gì đó không hay đã xảy ra. Anh đi về phía chân vách đá và tìm thấy Osman đã chết. Dây thừng đã bị đứt.

THAY ĐỔI QUAN ĐIỂM

Khi Todhunter dành thời gian ở bên Osman và nghiên cứu để viết sách, lúc đầu ông ngưỡng mộ nhà leo núi này và cho phép anh thường xuyên thể hiện sự vô trách nhiệm của mình. Ông so

sánh hành vi của Osman với "hành vi tán tỉnh của Picasso" hay "sự say xỉn của Faulkner", và nói rằng các nghệ sĩ vĩ đại và các thiên tài thể thao "không thể hoặc không sống trong các giới hạn thông thường". Nhưng khi Todhunter chứng kiến hết hành vi bất cẩn này đến hành vi bất cẩn khác của anh, quan điểm của ông đã thay đổi. Ông viết: "Có những chuyên gia và tình nguyện viên luôn luôn nhận thức rõ ràng việc mạo hiểm đời mình để phục vụ cộng đồng – và thường không hy sinh mạng sống của họ – vì một sự nghiệp cao cả. Nhiều người trong số họ, giống Osman, phải nuôi cả gia đình. Chứng kiến cú nhảy cầu, lần đầu tiên tôi bị choáng váng vì sự vô ích khôn cùng của *số tiền thưởng* vô cùng lớn cho việc mạo hiểm đó."

Tài năng của Osman không còn nữa. Có rất ít người trên thế giới có thể làm những gì anh đã làm. Năng khiếu của anh, giống những người như Michael Jordan, Tiger Woods hay Lance Armstrong, là một hiện tượng. Nhưng sự thiếu tinh thần trách nhiệm đã hạn chế cuộc đời anh và cuối cùng đã giết chết anh. Thật là một bi kịch!

SỨC MẠNH CỦA TRÁCH NHIỆM

Chúng ta sống trong một nền văn hóa đánh giá tài năng quá mức và hạ thấp giá trị của trách nhiệm. Nếu bạn nghi ngờ điều đó, hãy kiểm tra cách chúng ta đối xử với các vận động viên trong các trường phổ thông và đại học, những lần bỏ qua các hành vi liều lĩnh và vô trách nhiệm của họ thường tương ứng với tài năng họ thể hiện trên sân đấu. Đó là một cách làm hại họ. Trách nhiệm thật sự củng cố tài năng và tạo thêm cơ hội cho thành công lâu dài. Sau đây là những giá trị mà tinh thần trách nhiệm mang lại:

112. Trách nhiệm xây dựng nền tảng của thành công

Tony Campolo, Giáo sư Xã hội học, chỉ ra tầm quan trọng của việc có được ý thức trách nhiệm mạnh mẽ, đặc biệt trong một nền văn hóa coi trọng tự do. Ông viết về hệ thống Hiến pháp Mỹ:

Mặc dù Hiến pháp của chúng ta đã đặt ra được các nguyên tắc tạo nên hệ thống chính trị tốt nhất từ trước tới nay, tôi thấy nó vẫn có một lỗi cơ bản. Nó nêu rõ Bản tuyên ngôn Nhân quyền, nhưng không có phần nào nói tới Tuyên ngôn về Trách nhiệm… Chính quyền đảm bảo con người có được các quyền của mình nhưng không chỉ rõ các trách nhiệm của họ, không kêu gọi họ trở thành kiểu người Thượng đế muốn họ trở thành.

Tôi hoàn toàn đồng ý với lời kêu gọi của Campolo về tinh thần trách nhiệm. Thực tế, hàng năm nay, tôi vẫn dạy các nhà lãnh đạo rằng, khi họ tiến cao trên nấc thang sự nghiệp của mình và đảm nhiệm trách nhiệm lớn hơn thì quyền của họ thật sự *giảm đi* . Quyền lãnh đạo đòi hỏi sự hy sinh. Và trong khi việc đảm nhận trách nhiệm cũng là một sự hy sinh, chính nó cũng đem lại những phần thưởng to lớn.

Tôi từng có cơ hội được lên chiếc hàng không mẫu hạm USS Enterprise, tham quan con tàu và nghe các sĩ quan giải thích về các nhiệm vụ và chức năng khác nhau của 5.500 người trên tàu. Điều ngạc nhiên là thông điệp của các sĩ quan đều có một chủ đề chung. Họ nói về tầm quan trọng của khu vực mình quản lý đối với nhiệm vụ chung của cả con tàu, việc một nhóm các thủy thủ 19 tuổi đã gánh vác trách nhiệm thực hiện các chức năng đó như thế nào. Các sĩ quan tự hào khi nói những điều này.

Một sĩ quan kể cho tôi nghe về việc chỉ huy một thành viên trước đây từng tham gia băng nhóm. Cậu thanh niên đó được phép lựa chọn hoặc vào tù hoặc tham gia hải quân. Từ một kẻ gây rối, cậu trở thành một thành viên tích cực của nhóm và sau đó trở thành đội trưởng của một đội. Những khoảnh khắc đáng tự hào nhất trong quân đội, viên sĩ quan này nói, chính là việc giúp những đứa trẻ có vấn đề thành công.

Điều gì đã biến những đứa trẻ này thành các công dân có ích và biến những kẻ gây rối thành những nhà lãnh đạo? Trách nhiệm! Khi thực hiện nghĩa vụ quân sự, bao quanh cuộc sống của họ là nền văn hóa trách nhiệm. Nền văn hóa đó yêu cầu họ phải hành động phù hợp, họ trở nên có trách nhiệm và có ích. Khi con người đáp lại lời yêu cầu trách nhiệm bằng cách đóng góp những gì tốt nhất của mình, những điều tốt đẹp sẽ đến.

Những thanh niên đó đã lựa chọn nhận lấy trách nhiệm và điều đó giúp họ thành công trong quân đội. Nó sẽ tiếp tục xây dựng nền tảng cho thành công của họ trong tương lai, dù họ làm gì.

113. Trách nhiệm, nếu được xử lý đúng đắn, dẫn tới trách nhiệm lớn hơn

Nhiều năm trước đây, biên tập viên của tờ *Bellefontaine (Ohio) Examiner* , Gene Marine, cử một phóng viên thể thao mới đi đưa tin về một trận đấu lớn. Phóng viên đó trở về tòa soạn mà không có bản tin nào.

“Bài báo đâu?” Marine hỏi.

“Không có tin”, phóng viên trả lời.

“Cái gì?” Marine gầm lên. “Tại sao lại không?”

“Không có trận đấu.”

“Không có trận đấu? Xảy ra chuyện gì?” Marine hỏi.

“Sân vận động bị sập.”

“Thế bài viết về vụ sập sân vận động đâu?” Marine gặng hỏi.

“Đó không phải là nhiệm vụ của tôi.”

Những người xử lý tốt nhiệm vụ của mình đón nhận cơ hội xử lý cả những nhiệm vụ khác. Những người không làm tốt sẽ không có cơ hội đó.

114. Trách nhiệm phát huy tối đa khả năng và cơ hội

Năm 1994, trong suốt cuộc đình công của các cầu thủ bóng chày thuộc Tổng hội Thể dục Chuyên nghiệp, rất nhiều nhà sản xuất liên quan rơi vào hoàn cảnh khó khăn. Tuy vậy Công ty Pinnacle Brands quyết tâm không sa thải bất kỳ nhân viên nào. Nhưng công ty cũng phải có một số thay đổi để có thể trả lương cho mọi người cho đến khi công việc kinh doanh có lãi trở lại. Vậy ban quản lý đã làm gì? Đặt lên vai những người công nhân trách nhiệm tìm cách bù lại 40 triệu đô-la doanh thu bị thiệt hại. Giám đốc Điều hành Jerry Meyer nói với các nhân viên của mình: “Tôi không định bảo vệ việc làm của các bạn. Các bạn sẽ phải tự bảo vệ công việc của mình. Các bạn biết mình có thể thay đổi điều gì và các bạn có thể làm gì khác đi.”

Và những người này đã làm được nhiều việc đáng hoan nghênh. Khoản tài chính 50 nghìn đô-la công ty dành để mua nước ngọt cho các phòng hội nghị bị cắt. Một nhân viên phòng tài vụ phát triển thương hiệu hiệu quả, tiết kiệm cho công ty 100 nghìn đô-la. Một nhân viên PR ký được một vụ làm ăn cung cấp đinh tại các kỳ Olympic, mang về 20 triệu đô-la. Cuối cùng, Pinnacle Brands là công ty duy nhất trong số các công ty sản xuất không sa thải nhân viên trong suốt thời

gian các cầu thủ bóng chày đình công.

Trách nhiệm có giá trị, không chỉ trong những lúc khó khăn, mà vào mọi thời điểm. Nó phát huy khả năng của chúng ta và cho chúng ta cơ hội. Nó là động lực khiến chúng ta phải hành động. Trong công việc, chúng ta cần nhận trách nhiệm, không chỉ với những gì chúng ta được phân công mà còn vì những gì chúng ta đóng góp. Ví dụ, nếu bạn làm việc tại một doanh nghiệp, cuối mỗi ngày bạn nên tự hỏi mình: *Hôm nay mình có làm lợi cho ông chủ không?* Nếu câu trả lời là không, có thể bạn đang gặp rắc rối. Hãy nhận lấy trách nhiệm để trở thành một người có khả năng đóng góp. Mỗi nhân viên cần trở thành một nguồn tài sản cho công ty, không phải là một khoản chi phí.

Richard L. Evans nhận xét: "Tìm được một người sẽ nhận trách nhiệm, hoàn thành và theo sát cho đến chi tiết cuối cùng – tức là đã nhận nhiệm vụ thì nhiệm vụ đó sẽ được hoàn tất một cách hiệu quả và tận tâm – đó là tài sản vô giá." Khi các nhà lãnh đạo tìm được người có trách nhiệm, họ trao cho những người đó các cơ hội và nguồn lực để hoạt động hiệu quả hơn.

115. Trách nhiệm tạo lập một danh tiếng vững chắc

Những người có trách nhiệm thích tạo dựng danh tiếng. Và đó là một trong những tài sản lớn nhất của việc duy trì tinh thần trách nhiệm. Những người khác tìm thấy ở bạn những gì họ trông đợi và họ biết có thể trông cậy vào bạn.

Trái lại, với người càng thiếu tinh thần trách nhiệm, bạn đặt *càng ít* lòng tin vào họ. Một người có thể cố gắng chia cuộc đời mình thành nhiều ngăn – nhận trách nhiệm ở ngăn này và chối bỏ nó ở một ngăn khác – nhưng về lâu dài, việc đó không thể duy trì mãi. Sự vô trách nhiệm không được kiểm soát chắc chắn sẽ phát triển và lan sang những ngăn khác.

Trong lịch sử nước Mỹ, một vị tướng có danh tiếng ngày càng lừng lẫy – đó là Dwight D. Eisenhower. Danh tiếng của ông quá lớn đến mức nhờ thế mà ông được bầu làm tổng thống. Dù là một vị tổng thống không thật sự xuất sắc nhưng ông là một vị tướng tuyệt vời. Đó là do ông luôn sẵn sàng nhận trách nhiệm cho những quyết định của mình.

Trong suốt Chiến tranh thế giới thứ II, Eisenhower đã chịu trách nhiệm cho việc lên kế hoạch D-Day chiếm đóng vùng Normandy, Pháp. Ra lệnh đột kích là một quyết định đau lòng vì ông

biết chắc nó sẽ cướp đi sinh mạng của rất nhiều quân nhân. Nhưng ông cũng biết rằng nếu thành công đó sẽ là điểm quyết định cho cuộc chiến chống lại bọn Đức quốc xã.

Trong cuốn sách American Scandal, Pat Williams viết rằng, vài giờ trước cuộc đột kích, Eisenhower đã viết bản thông cáo báo chí sẽ được dùng nếu kế hoạch chiếm đóng bị thất bại. Nội dung như sau:

Cuộc đổ bộ của chúng tôi đã thất bại và tôi đã rút quân. Quyết định tấn công của tôi vào thời điểm và địa điểm này được căn cứ trên những thông tin tốt nhất chúng tôi có. Lục quân, không quân và hải quân đã hết lòng anh dũng xả thân cho nhiệm vụ. Nếu có bất kỳ khiển trách hay sai lầm nào liên quan tới cuộc tấn công này thì chỉ của riêng tôi mà thôi.

Eisenhower quyết tâm nhận trách nhiệm về mình cho dù xảy ra bất cứ điều gì. Điều đó giúp ông giành được sự ngưỡng mộ của các sĩ quan, quân nhân và cả của người dân nữa.

Nếu bạn muốn người khác tin cậy, hãy tận dụng những cơ hội, nhiều nguồn lực hơn nữa để phát triển và củng cố tài năng của bạn, đồng hành cùng bạn, sau đó đảm nhận trách nhiệm và trung thành thực hiện điều đó trong tất cả các lĩnh vực đời sống.

TÀI NĂNG + *TRÁCH NHIỆM* = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Tôi không thể biết được bạn là người có trách nhiệm như thế nào. Có thể bạn đang gặp vấn đề trong việc nhận trách nhiệm. Hoặc cũng có thể bạn là người có ý thức trách nhiệm mạnh mẽ và bạn không bao giờ buông xuôi bất cứ chuyện gì. Dù thế nào đi nữa, hãy xem lại các bước sau để trở thành một người tài năng có trách nhiệm:

116. Hãy bắt đầu

Triết gia Hy Lạp Aristotle nhận xét: “Chúng ta trở thành người như thế nào là do những quyết định bản thân chúng ta đưa ra.” Mỗi lần bạn đưa ra một quyết định có trách nhiệm, bạn trở thành một người trách nhiệm hơn. Ngay cả nếu đến thời điểm này bạn chưa làm tốt việc đó, bạn có thể thay đổi. Những người thành công nhận trách nhiệm cá nhân cho hành động và thái độ của mình. Họ thể hiện khả năng phản ứng – khả năng chọn phản ứng đúng, dù có phải đối

mặt với tình huống như thế nào. Trách nhiệm luôn là sự lựa chọn, và chỉ có bạn mới làm được điều đó.

Nếu tinh thần trách nhiệm chưa phải là một trong các thế mạnh của bạn, hãy bắt đầu từ từ. Bạn không thể bắt đầu từ chỗ nào khác ngoài nơi bạn đang đứng. Khi nói tới trách nhiệm, bàn tay trợ giúp tốt nhất bạn có thể tìm là bàn tay của chính bạn.

117. Chọn bạn một cách khôn ngoan

Hãy lưu ý lời khuyên của huấn luyện kiêm tư vấn viên Kevin Eikenberry: "Hãy xem xét thật cẩn thận những mối quan hệ gần gũi nhất trong cuộc đời mình vì đó chính là hướng đi bạn đang tiến tới." Nếu bạn đã bắt đầu hành trình của mình trên con đường trách nhiệm, hãy chắc chắn rằng bạn đã chọn cho mình những người bạn đồng hành đúng đắn. Bạn sẽ thấy khó hoặc thậm chí không thể có trách nhiệm khi bạn dành phần lớn thời gian của mình bên cạnh những người vô trách nhiệm.

118. Ngừng đổ lỗi cho người khác

Người quản lý bán hàng của một công ty kinh doanh thức ăn cho chó hỏi nhóm bán hàng của mình xem họ thích chương trình quảng cáo mới của công ty như thế nào.

"Tuyệt!" họ trả lời. "Tuyệt nhất trong lĩnh vực của chúng ta."

"Các anh chị nghĩ gì về sản phẩm của chúng ta?" ông hỏi.

"Tuyệt vời," họ trả lời.

"Thế còn về lực lượng bán hàng?" ông hỏi tiếp.

Bản thân họ chính là những người bán hàng nên tất nhiên họ đưa ra câu trả lời tích cực, nói rằng mình là những người tốt nhất.

"Vậy được rồi," người quản lý hỏi tiếp, "Vậy nếu chúng ta có thương hiệu tốt nhất, bao bì đẹp nhất, chương trình quảng cáo hay nhất và lực lượng bán hàng giỏi nhất, thì tại sao chúng ta xếp thứ 17 trong lĩnh vực chúng ta đang kinh doanh?"

Sau một hồi im lặng bối rối, một nhân viên bán hàng nói: “Đó là vì những con chó đáng nguyền rủa – chúng không chịu ăn thức ăn của chúng ta!”

Nếu bạn muốn thành công và phát huy tối đa tài năng của mình, bạn cần chấm dứt việc đổ lỗi cho người khác, hãy nhìn thẳng vào sự thật và nhận trách nhiệm về cuộc sống của chính mình. Người dẫn chương trình truyền hình Oprah Winfrey nói: “Triết lý của tôi là bạn không chỉ có trách nhiệm về cuộc sống của mình, chỉ khi làm tốt công việc của hiện tại thì bạn mới có thể làm tốt công việc trong tương lai.”

Ron French thuộc Công ty Dịch vụ Tin tức Gannett viết rằng việc không thừa nhận trách nhiệm đã lan tràn khắp nước Mỹ:

Né tránh trách nhiệm đã trở thành một sở thích của người Mỹ. Tất cả chúng ta đều đã học cách chơi trò đổ lỗi... Từ những người nghiện thuốc cả đời đi kiện các công ty thuốc lá đến những sinh viên biện hộ việc gian lận trong thi cử, chúng ta đã trở thành một đất nước của những kẻ rên rỉ và hay phàn nàn. “Nó là một phần tính cách người Mỹ ngày nay,” Charles Sykes nói, một đất nước của các nạn nhân, “Chúng ta đã đi từ một xã hội gồm những con người tự lực thành những con người sẵn sàng từ chối trách nhiệm.”

Những người nghĩ rằng mọi người phải chịu trách nhiệm cho hoàn cảnh của họ thường đổ lỗi cho các cá nhân, tổ chức hay tập thể. Một số đổ lỗi cho xã hội hay “thời đại”. Những người khác coi thế hệ đi trước là nguyên nhân cho rắc rối của mình. Tại sao họ lại làm như vậy? Theo nhà làm phim hoạt hình Doug Larson: “Lý do khiến người ta đổ lỗi cho các thế hệ đi trước là vì đó là lựa chọn duy nhất của họ.”

Hãy lắng nghe lời khuyên của Tổng thống Theodore Roosevelt: “Làm những gì có thể với những gì bạn có ở vị trí bạn đang đứng.” Ai cũng có thể làm điều đó. Đừng bào chữa. Đừng tìm ai đó để đổ lỗi. Chỉ tập trung vào hiện tại và nỗ lực hết mình. Và nếu bạn mắc lỗi hay thất bại, hãy tìm hiểu nguyên nhân từ bản thân và cố gắng làm tốt hơn trong những lần sau.

119. Bốn bài học lớn về tinh thần trách nhiệm

Muốn nâng cao tinh thần trách nhiệm, hãy học bốn bài học lớn song rất đơn giản sau:

Nhận thức rằng để đạt được thành công có nghĩa là phải thực hành ý thức kỷ luật tự giác. Thắng lợi đầu tiên chúng ta phải giành được là chiến thắng bản thân. Chúng ta phải học cách tự kiểm soát. Bạn có thể dùng bất cứ sự khích lệ nào bạn muốn để làm được điều này: mong muốn theo đuổi các giá trị đạo đức, phần thưởng cho việc trì hoãn sự thỏa mãn, thậm chí nguy cơ sự việc bị phơi bày trước mọi người. Nhà điều hành kinh doanh John Weston nhận xét: "Tôi vẫn luôn cố gắng sống theo nguyên tắc đơn giản sau: Không làm những việc bạn không thấy thoải mái khi bạn đọc thấy nó trong tờ báo ngày hôm sau." Mỗi lần bạn ngừng làm những gì bạn không nên hoặc bắt mình làm những gì bạn nên làm tức là bạn đang củng cố ý thức kỷ luật tự giác và tăng cường tinh thần trách nhiệm của mình.

Hãy quyết tâm hoàn thành. Trên thế giới có hai kiểu người: những người làm được và những người có thể làm được. Những người có trách nhiệm quyết tâm theo đuổi công việc. Nếu họ đã cam kết, họ sẽ thực hiện đến cùng. Họ hoàn thành nó. Và đó là cách người khác đánh giá họ. Họ có đáng tin cậy không? Chúng ta có thể trông cậy họ được không? Nhà văn Ben Ames Williams nhận xét: "Cuộc sống là việc chấp nhận trách nhiệm hay chối bỏ nó; đó là vấn đề đối mặt hay tránh né các bổn phận. Mỗi người luôn đưa ra sự lựa chọn của mình và thông qua đó, bạn có thể đánh giá họ ở một mức độ nào đó."

Biết những người khác đang dựa vào bạn. Tài năng không tự mang lại thành công cho bạn. Nếu muốn thành công, bạn cần đến những người khác. Đôi khi bạn sẽ phải dựa vào họ. Và sẽ có lúc họ cần dựa vào bạn. Trong cuốn *The 17 Indixputall Laws of Tem work* , tôi đã đưa ra Quy tắc Trách nhiệm như sau: "Đồng đội tức là có thể dựa vào nhau khi cần."

Để làm được như vậy, bước đầu tiên bạn cần làm là hãy trở nên đáng tin cậy. Bước thứ hai là đừng chú ý quá nhiều đến bản thân và phải nhận thức được rằng những người khác đang dựa vào mình. Chỉ có *ý định* trở nên có trách nhiệm thôi không đủ. Bạn cần phải hành động.

Đừng dựa dẫm vào người khác. Năm 1992, Alexander M. Saunders Jr., viên chánh thẩm Tòa án Phúc thẩm South Carolina đưa ra bài học sau đây cho một lớp học sắp tốt nghiệp thuộc trường Đại học South Carolina:

Dù trách nhiệm được trao vào tay các bạn, nó sẽ không phát huy tác dụng nếu các bạn sống phần đời còn lại mà vẫn cho rằng một ai khác sẽ phải gánh chịu các gánh nặng, đưa ra các

phán quyết quan trọng, tranh cử, chăm lo cho người nghèo, thăm nom những người ốm, bảo vệ quyền công dân, thực thi pháp luật, giữ gìn văn hóa, lưu truyền các giá trị, duy trì nền văn minh và bảo vệ tự do.

Bạn không bao giờ được phép quên rằng những gì bạn không trân trọng sẽ không được trân trọng, những gì bạn không nhớ sẽ không được nhớ, những gì bạn không thay đổi sẽ không được thay đổi, những gì bạn không làm sẽ không được làm. Bạn có thể, nếu bạn sẽ, tạo ra một xã hội có những nhà lãnh đạo, doanh nhân, chính trị gia ít chịu ảnh hưởng bởi ham muốn tiền bạc. Thật sự đó không hẳn là câu hỏi về việc phải làm gì, đơn giản chỉ là sự sẵn lòng thực hiện mà thôi.

Có nhiều người ngồi một chỗ và chờ đợi ai đó tiến ra phía trước và nhận trách nhiệm. Đôi khi đó là do tính cách yếu ớt, sự lười nhác, thiếu quyết tâm… Nhưng thường là do việc đánh giá tồi hoặc thiếu lòng tự trọng. Nhiều người tin rằng sẽ có ai đó đủ khả năng hoặc có vị trí tốt hơn mình để đứng lên và tạo ra sự khác biệt. Nhưng sự thật là phần lớn những người làm nên sự khác biệt đó nhận lấy trách nhiệm không phải vì họ là người làm việc đó tốt nhất, mà vì họ đã quyết định thử.

120. Đưa ra những quyết định khó khăn và quyết tâm bảo vệ

Khi còn là Thị trưởng thành phố New York, Rudy Giuliani để một tấm biển trên bàn mình, với dòng chữ: “Tôi chịu trách nhiệm”. Trong cuốn sách *Leadership* (Thuật lãnh đạo), ông viết:

Trong suốt sự nghiệp của mình, tôi luôn duy trì thái độ chịu trách nhiệm – bởi ý nghĩ cho rằng những người làm việc cho tôi phải chịu trách nhiệm trước người khác – và điều này bắt đầu từ tôi… Không gì tạo dựng lòng tin ở một nhà lãnh đạo tốt bằng thái độ sẵn sàng nhận trách nhiệm về những gì xảy ra khi đang làm nhiệm vụ. Cũng có thể nói thêm rằng, không gì tạo nên một nền móng vững chắc để các nhân viên của mình đạt tiêu chuẩn cao bằng việc bản thân người lãnh đạo phải đạt mức tiêu chuẩn thậm chí còn cao hơn. Điều này đúng trong bất kỳ tổ chức nào, đặc biệt trong tổ chức chính quyền.

Cách nghĩ đó giúp ông rất nhiều trong vụ khủng hoảng ngày 11 tháng 09 năm 2001, ông phải nhanh chóng đưa ra các quyết định khó khăn. Và dù các quyết định đó đúng hay sai, ông cũng phải làm. Tinh thần trách nhiệm cao cùng sự lãnh đạo quyết đoán của ông đã giúp người dân

rất nhiều trong thời kỳ khó khăn đó.

Tổng thống Abraham Lincoln nói: “Bạn không thể thoát khỏi trách nhiệm của ngày mai bằng cách trốn chạy nó ngày hôm nay.” Các quyết định dễ dàng có thể khiến chúng ta thấy ổn nhưng chính việc đưa ra những quyết định khó khăn và kiểm soát chúng mới khiến chúng ta tốt hơn.

121. Biết cống hiến

Tôi xin chia sẻ một khía cạnh nữa về trách nhiệm. Nó sẽ giúp bạn trở thành một người tài năng, vượt lên cấp độ của những người chỉ nhận trách nhiệm thuộc bản thân họ. Đó là nhận trách nhiệm ngoài bản thân, sẵn lòng cống hiến vì người khác. Trong một bài phát biểu trước cơ quan lập pháp bang Massachusetts trước khi nhậm chức tổng thống, John F. Kennedy đã nói:

Với những người được nhận nhiều thì yêu cầu cũng nhiều. Và một ngày nào đó tòa án lịch sử tối cao phán quyết mỗi chúng ta – quyết định xem trong khoảng thời gian ngắn ngủi phục vụ quốc gia chúng ta có hoàn thành trách nhiệm của mình không – thành công hay thất bại của chúng ta, dù chúng ta giữ vị trí nào, sẽ được đánh giá qua việc chúng ta câu trả lời bốn câu hỏi. Thứ nhất, chúng ta có thật sự can đảm không[?] Thứ hai, chúng ta có thật sự biết đánh giá không[?] Thứ ba, chúng ta có thật sự là người chính trực không[?] Cuối cùng, chúng ta đã thật sự cống hiến chưa[?]

Những người vì bản thân coi tài năng và các nguồn lực của mình thuộc sở hữu của họ. Những người biết cống hiến coi tài năng và các nguồn lực của mình là những gì họ vay mượn.

Giáo sư Elie Wiesel, người sống sót sau nạn tàn sát người Do Thái dưới thời Hitler, giành giải Nobel Hòa bình năm 1986, đã dành hàng năm trời sau khi rời khỏi trại tập trung của bọn phát xít để cố gắng làm điều gì đó đền đáp những người khác. Ông giảng dạy tại trường Đại học Boston. Ông cũng đi nhiều nơi để nói chuyện và chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm của mình. Một trong những câu hỏi ông thường dành cho thế hệ thanh niên là: “Các bạn giải quyết như thế nào với những quyền lợi và nghĩa vụ mà xã hội thấy cần phải giao cho các bạn?” Khi cố gắng hướng dẫn họ, ông đã chia sẻ ý thức trách nhiệm của mình:

Những gì tôi nhận được, tôi phải tiếp tục truyền cho người khác. Tri thức tôi có không được phép bị giam hãm trong bộ não của tôi. Tôi nợ nhiều người để có được nó nên tôi phải làm gì

đó với nó. Tôi cảm nhận được nhu cầu phải đền đáp những gì mình nhận được. Hãy gọi đó là lòng biết ơn… Học nghĩa là phải chấp nhận nguyên lý cơ bản rằng cuộc đời không phải bắt đầu lúc tôi được sinh ra. Những người khác đã ở đó trước tôi và tôi bước theo vết chân của họ.

Nếu bạn có trách nhiệm, bạn sẽ nhận được những điều lớn lao. Nó sẽ củng cố tài năng của bạn, nâng cao các kỹ năng cho bạn và bổ sung cơ hội cho bạn. Nó sẽ cải thiện chất lượng cuộc sống của bạn và giúp bạn ngủ ngon. Nó cũng sẽ cải thiện chất lượng cuộc sống của những người xung quanh.

Nếu bạn muốn cuộc đời là một câu chuyện đẹp, hãy là tác giả của câu chuyện đó. Mỗi ngày bạn đều có cơ hội viết một trang mới trong câu chuyện đó. Tôi muốn khuyến khích bạn viết nó với tinh thần trách nhiệm đối với người khác và với chính bản thân bạn.

TÀI NĂNG + TRÁCH NHIỆM

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Đối với các vấn đề nhỏ nhặt, bạn làm tốt đến mức nào? Đó thật sự là điều kiện tiên quyết để được trao trách nhiệm thực hiện những vấn đề lớn. Và ngay cả nếu bạn đang được tin cậy giao những trọng trách vĩ đại, bạn cũng không được phép lơ là các chi tiết. Bạn cũng cần có tinh thần trách nhiệm đối với những điều nhỏ nhặt liên quan đến những người thân thiết nhất, như người bạn đời hoặc con cái bạn. Hãy làm một bản đánh giá. Bạn có đang quan tâm tới các chi tiết trong công việc của mình không? Còn ở nhà thì sao? Bạn có thường quên những việc nhỏ nhưng lại có ý nghĩa với các thành viên trong gia đình? Nó có thể là việc lớn như quên một ngày kỷ niệm hay sinh nhật, hoặc có thể là việc nhỏ nhặt như quên không lấy đồ giặt khô hay đến dự buổi biểu diễn của con muộn. Nếu bạn đang sao nhãng những điều nhỏ nhặt, hãy quan tâm đến chúng.

2. Đâu là bài học trách nhiệm lớn bạn thấy khó tuân theo nhất?

• *Thực hành ý thức kỷ luật tự giác –* phủ nhận bản thân vì lợi ích của một điều gì đó hoặc một ai đó quan trọng hơn. Nếu bạn có vấn đề, hãy tìm kiếm sự giúp đỡ từ người có thể cho bạn ý kiến, hướng dẫn và giúp bạn tự tạo động lực. Nếu thiếu kỷ luật do vấn đề tài chính, hãy tìm ai

đó hùn vốn cùng bạn. Nếu vấn đề do sức khỏe, hãy đi khám. Nếu bạn thừa cân, hãy nói chuyện với huấn luyện viên và nhà dinh dưỡng.

• *Theo đuổi công việc đến cùng –* nhận trách nhiệm cho đến khi hoàn tất. Nếu bạn có xu hướng từ bỏ, hãy đặt ra các mục tiêu tương đối nhỏ đòi hỏi bạn phải cố gắng. Hãy bắt đầu ở những lĩnh vực bạn đam mê. Sau khi đã có được một vài thành tích, hãy bắt đầu "tấn công" sang các lĩnh vực khác.

• *Biết những người khác đang dựa vào bạn –* hãy ở bên cạnh họ. Những người có vấn đề trong lĩnh vực này thường thiếu các kỹ năng giao tiếp hoặc tự coi mình là trung tâm. Nếu kỹ năng giao tiếp là vấn đề của bạn, hãy đọc những cuốn sách kiểu như How to Win Friends and Influence People (Đắc nhân tâm) của Dale Carnegie hay Chinh phục nhân tâm của tôi. Nếu bạn quá tập trung vào bản thân, hãy cố gắng tình nguyện giúp đỡ những người đang rất cần sự giúp đỡ.

• *Bước lên phía trước –* không trông đợi một ai khác làm giúp bạn những việc quan trọng. Bạn đã thực hành các bài tập giúp mình theo đuổi công việc đam mê, xác định các giá trị cốt lõi của bản thân,… Hãy xem lại những điều đó và xác định bạn có đang hành động trong các lĩnh vực đó hay không. Nếu không, hãy bước lên phía trước. Hãy làm tình nguyện, quyên góp tiền, tham gia hoặc tự lập một tổ chức.

3. Phần lớn mọi người đều có một quyết định khó khăn trong công việc hoặc cuộc sống riêng tư đang đợi họ thực hiện. Họ cứ trì hoãn rồi lại trì hoãn. Quyết định của bạn là gì? Tại sao bạn không hành động? Hãy viết ra những lý do để bạn biết một cách chắc chắn những lý do đó là gì. Tiếp tục, hãy viết những ích lợi của việc đưa ra quyết định. Liệu có lý do nào rõ ràng, cụ thể và thuyết phục cho việc trì hoãn quyết định đó không? Nếu có, hãy viết chúng ra. Và lúc đó, từ thâm tâm bạn biết mình nên làm gì. Hãy hành động và bảo vệ quyết định của mình.

13. TINH THẦN ĐỒNG ĐỘI GIA TĂNG

TÀI NĂNG

Trong bộ phim *Rocky* , bộ phim đoạt giải thưởng của Viện Hàn lâm Hoa Kỳ, võ sĩ đấm bốc Rocky Balboa miêu tả mối quan hệ với cô bạn gái Adrian như sau: "Tôi có thiếu sót. Cô ấy có thiếu sót. Nhưng bên nhau chúng tôi không còn thiếu sót gì nữa." Đó thật sự là cách nói tuyệt vời để miêu tả ý nghĩa của tinh thần đồng đội. Tài năng của bạn dù có lớn đến đâu, điều đó không quan trọng, bạn vẫn có thiếu sót. Vẫn có những thứ bạn làm không tốt. Đâu là cách tốt nhất để xử lý điểm yếu của bạn? Hãy đồng hành với những người có thế mạnh trong lĩnh vực đó. Nếu bạn muốn làm điều gì thật sự lớn lao, hãy làm điều đó khi bạn là một phần của nhóm.

NHÓM LÀM VIỆC PHI THƯỜNG

Trong chương trước, tôi đã đề cập đến chuyến tham quan mẫu hạm USS Enterprise. Trong 24 tiếng đồng hồ, tôi và những người bạn đã nhận được sự đón tiếp trang trọng, được đi thăm mọi nơi trên con tàu tuyệt vời này. Toàn bộ trải nghiệm thật thú vị nhưng điều khiến tôi ấn tượng nhất là việc được cùng ngồi với Thiếu tướng Hải quân Hoa Kỳ Raymond Spicer, người chỉ huy lực lượng chiến đấu trên tàu sân bay Enterprise, quan sát chiếc máy bay phản lực F/A-18 Hornet cất cánh và hạ cánh vào ban đêm. Thật là một cảnh tượng khó tin!

Những chiếc phản lực lao nhanh khỏi sàn tàu và những chiếc khác hạ cánh, kết thúc chỉ vẻn vẹn trong hai giây đã toát lên một vẻ đẹp lạ lùng. Nhưng một điều đặc biệt hơn, đó chính là tinh thần đồng đội mà công việc yêu cầu. Khi tôi hỏi Đô đốc Spicer về điều đó, ông liên hệ tới viên chỉ huy Rian Smith, sĩ quan phụ trách Sư đoàn V2 và giải thích quá trình đó cho tôi. Ông nói:

Viên phi công điều khiển chiếc F/A-18 Hornet tăng tốc từ 0 lên gần 260 km một giờ trong thời gian chưa đến ba giây. Khi chiếc phi cơ lao khỏi tàu sân bay, nó sẽ thu bánh xe và đột ngột lao nhanh vào màn đêm. Rất ít khi phải chiến đấu đơn độc trong thời đại chiến tranh liên kết và hiện đại như ngày nay, nhưng một phi hành viên ngồi trong buồng lái của một trong những chiếc

máy bay chiến đấu của Hải quân ngày nay dường như vẫn là một ví dụ cho thấy: để đạt được một mục tiêu cụ thể nào đó hoàn toàn phụ thuộc vào tài năng, kỹ năng và nỗ lực của một cá nhân có đào tạo chuyên sâu. Tuy nhiên, chỉ riêng hành động phóng một chiếc phản lực từ một trong những tàu sân bay kiểu này là kết quả của sự phối hợp phức tạp của rất nhiều cá nhân, và mỗi người trong số họ đều phải thành thạo nhiệm vụ riêng của mình. Chính những nỗ lực và sự phối hợp giữa các cá nhân này (phần lớn trong số họ mới chỉ tốt nghiệp cấp ba) thật sự là một ví dụ điển hình cho tinh thần đồng đội.

Sau đó, ông tiếp tục giải thích về quá trình đó. Nhiều giờ trước khi tiến ra địa điểm phóng máy bay, chiếc phản lực được một nhóm kỹ sư cơ khí và nhân viên kỹ thuật thuộc Liên đội Máy bay kiểm tra. Trong khi viên phi công nhận những thông tin ngắn gọn về nhiệm vụ của mình, như thông tin về thời tiết, mục tiêu, thao tác điện đàm và thông tin khảo sát (tất cả những điều này đã được một nhóm thủy thủ chuẩn bị), chiếc máy bay cũng trải qua một giai đoạn chuẩn bị khắt khe không kém. Thủ tục trước khi bay chỉ kết thúc khi viên phi công đã xem qua các hồ sơ bảo dưỡng máy bay, đồng thời kiểm tra máy bay để chuẩn bị cất cánh.

Đúng 30 phút trước khi phóng máy bay, một trình tự các bước hành động cụ thể lại bắt đầu và phải luôn được tuân thủ một cách chính xác. Người phụ trách khoang buồng lái ở khu vực tàu sân bay ra lệnh khởi động máy (đây là một cuộc kiểm tra để đảm bảo những chiếc phản lực vẫn đang trong điều kiện hoạt động tốt) trong khi viên phi công thực hiện các thủ tục kiểm tra trước khi di chuyển tới địa điểm phóng. Viên cơ trưởng đang nghe tiếng động cơ chạy và theo dõi chuyển động của các màn hình điều khiển trong khi viên phi công thực hiện công việc kiểm tra của mình. Khi mọi thứ được xác định đã ổn, công việc sẽ được hoàn tất với việc nạp nhiên liệu (công việc này do một đoàn thủy thủ thuộc Sư đoàn Nhiên liệu của tàu sân bay thực hiện).

Trong khi đó, viên sĩ quan phụ trách phi cơ, ngồi trong khoang kiểm soát bay, theo dõi mọi thứ qua một màn hình ba chiều trong khoang buồng lái của tàu sân bay với các mô hình tỷ lệ của từng chiếc máy bay, xem xét lại kế hoạch về trình tự phóng máy bay cùng với nhân viên liên lạc trong khoang buồng lái. Viên sĩ quan phụ trách phi cơ điện đàm cho nhân viên liên lạc trong khoang buồng lái, thông báo chiếc phi cơ nào đã được “nâng” và sẵn sàng tiến ra địa điểm cất cánh.

Nhân viên liên lạc chỉ dẫn ba đội hướng dẫn và các thủy thủ khác từ Sư đoàn Phụ trách Đường

băng, mỗi đội chịu trách nhiệm một khu vực khác nhau của đường băng. Các đội này phải đảm bảo mỗi chiếc phi cơ chuẩn bị phóng được tháo dây một cách an toàn và được hướng dẫn cách tránh các máy bay đang đỗ khác (thường chỉ với khoảng cách 5-7 cm), cách xếp thẳng hàng để chuẩn bị phóng – khi sàn tàu bị nghiêng và tròng trành. Khi nhân viên liên lạc nhận được thông báo từ nhân viên phụ trách máy bay, anh ta sẽ dẫn các nhân viên hướng dẫn máy bay đi sắp xếp các máy bay vào bốn máy phóng, tạo điều kiện cho các phi cơ có thể nhanh chóng xuất phát từ đường băng. Khi gần đến thời gian phóng, các nhân viên hướng dẫn đưa từng chiếc phi cơ lên máy phóng, sau đó bộ phận làm lệch phản lực trên máy bay sẽ được nâng lên.

Trên đường băng, các nhân viên kiểm tra bảo dưỡng lần cuối đi dọc theo máy bay và kiểm tra từng tấm pa-nô và bộ phận máy trong khi các thành viên thủy thủ đoàn từ Sư đoàn Phụ trách Máy phóng và Giảm tốc lắp máy bay vào thiết bị phóng và chuẩn bị sẵn sàng để phóng. Dưới sàn tàu, các nhóm khác đang sử dụng thủy lực và thiết bị khác để kiểm soát hơi từ lò phản ứng hạt nhân sẽ được sử dụng để cung cấp năng lượng cho máy phóng.

Vào lúc này, ban quân nhu trang bị vũ khí cho máy bay.

Sau đó sĩ quan máy phóng xác nhận trọng lượng máy bay với viên phi công. Anh ta cũng ghi chép lại thông tin về gió ở khu đường băng và các điều kiện xung quanh. Anh ta tính toán để xác định mức năng lượng chính xác cần để máy bay có thể bay được.

Thậm chí sau tất cả những sự chuẩn bị này, không máy bay nào có thể cất cánh nếu con tàu chưa ở vị trí thích hợp. Nhóm khảo sát của con tàu (chịu trách nhiệm tính toán để xác định tốc độ và hướng bay cần thiết) đã chuyển thông tin về phía cầu, và lúc này con tàu đã quay đúng hướng và tăng tới vận tốc phù hợp theo kế hoạch đã được chỉ định.

Chiếc máy bay gần như đã sẵn sàng để phóng. Sĩ quan máy phóng ra hiệu cho người điều khiển và chiếc máy bay được kéo vào trong máy phóng nhờ thủy lực. Vào lúc này, viên phi công dồn toàn bộ năng lượng cho động cơ máy bay và kiểm tra để chắc chắn rằng máy bay đang hoạt động. Nếu viên phi công xác định là máy bay đã sẵn sàng, anh ta sẽ ra hiệu cho sĩ quan máy phóng bằng cách vẫy chào. Nếu sĩ quan máy phóng cũng nhận được dấu ra hiệu đồng ý từ người kiểm tra cuối cùng từ phi đội bay, anh ta sẽ ra hiệu khai hỏa cho người điều khiển máy phóng. Người này sẽ ấn nút khai hỏa và phóng máy bay theo đúng đường đi.

Điều ngạc nhiên là ba chiếc máy bay khác có thể được phóng đi ngay sau đó trong chưa đầy một phút, mỗi lần phóng đều trải qua các thủ tục tương tự. Và chỉ trong thời gian tính bằng phút, cũng đường băng đó có thể được chuẩn bị để đón những chiếc máy bay hạ cánh, một chiếc tiếp đất ngay khi chiếc trước được đưa khỏi khu vực hạ cánh.

THỰC TẾ VỀ TINH THẦN ĐỒNG ĐỘI

Thật dễ dàng nhận thấy tinh thần đồng đội có ý nghĩa như thế nào đối với việc phóng máy bay phản lực từ một chiếc tàu sân bay. Tuy nhiên, một nhiệm vụ không *cần phải* phức tạp cũng cần đến tinh thần đồng đội. Năm 2001, khi tôi viết cuốn *The 17 Indisputatle Laws of Teamwork,* quy tắc đầu tiên tôi đưa ra là Quy tắc Ý nghĩa: "Một là con số quá nhỏ để đạt được điều lớn lao." Nếu bạn muốn làm điều gì giá trị thì điều cần thiết là làm việc nhóm.

Làm việc nhóm không chỉ cho phép một người hoàn thành công việc mà nếu chỉ bản thân người đó thì không thể làm được, nó có tác dụng kép với những gì người đó sở hữu – trong đó có cả tài năng. Nếu bạn tin con người là tác phẩm của Thượng đế (tôi tin điều này) thì một nhóm những người tài năng cam kết làm việc cùng nhau sẽ là một công trình nghệ thuật. Dù mong ước hay viễn cảnh của bạn là gì, làm việc nhóm giúp ước mơ trở thành hiện thực.

Làm việc cùng những người khác nhằm đạt tới một mục tiêu chung là một trong các kinh nghiệm đáng quý nhất. Tôi đã dẫn đầu và từng tham gia nhiều nhóm khác nhau – đội thể thao, nhóm làm việc, nhóm kinh doanh, nhóm giáo sĩ, nhóm liên lạc, dàn đồng ca, ban nhạc, ủy ban, ban giám đốc,…. Tôi đã được quan sát hầu hết các kiểu nhóm khi đi vòng quanh thế giới. Và việc nói chuyện với các nhà lãnh đạo, phát triển các nhóm, tư vấn cùng các huấn luyện viên, dạy và viết về làm việc nhóm đã có ảnh hưởng tới suy nghĩ của tôi. Tôi muốn chia sẻ với các bạn những gì tôi đã học:

122. Tinh thần đồng đội chia nỗ lực và nhân hiệu quả

Bạn có muốn nhận được kết quả cao hơn trong khi chỉ cần làm việc ít không? Tôi nghĩ tất cả mọi người đều muốn vậy. Đó là những gì cách làm việc nhóm đem lại. Trong cuốn sách *Jesus on Leadership* (Nhà lãnh đạo tận tụy), C. Gene Wilkers đã lý giải vì sao làm việc nhóm lại mạnh hơn nỗ lực của một cá nhân:

• Nhóm bao gồm nhiều người hơn, do đó tạo ra nhiều nguồn lực, ý tưởng và sinh lực hơn một cá nhân.

• Nhóm phát huy tối đa tiềm năng của một nhà lãnh đạo và giảm thiểu các điểm yếu. Điểm mạnh và yếu đều được thể hiện rõ hơn ở cấp độ cá nhân.

• Nhóm cung cấp nhiều giải pháp để đạt được một mục tiêu, do đó có thể tạo ra một vài phương án dự phòng cho mỗi tình huống. Cách nhìn nhận của một cá nhân hiếm khi bao quát và sâu sắc bằng cả nhóm khi phải xử lý một vấn đề.

• Nhóm chia sẻ vinh quang chiến thắng và sự khiển trách khi thất bại. Điều này thúc đẩy sự khiêm tốn và tính cộng đồng. Các cá nhân nhận vinh quang và chịu khiển trách một mình. Điều này thúc đẩy sự tự mãn và đôi khi là cảm giác thất bại.

• Nhóm giữ cho người lãnh đạo phải chịu trách nhiệm cho mục tiêu của nhóm. Các cá nhân không có mối liên kết với ai nên có thể thay đổi mục tiêu mà không cần phải chịu trách nhiệm.

• Nhóm, đơn giản là có thể làm tốt hơn một cá nhân.

Theo cách nhìn logic, nhiều người làm việc cùng nhau sẽ đạt được nhiều kết quả hơn một cá nhân tự làm. Vậy tại sao một số người vẫn miễn cưỡng khi phải tham gia vào một nhóm làm việc? Lúc đầu có thể rất khó khăn. Các nhóm thường không tự liên kết và tự thân phát triển. Chúng đòi hỏi phải có sự lãnh đạo và phối hợp cộng tác. Trong khi điều đó có thể là các khó khăn bề nổi thì những lợi ích chúng đem lại vô cùng to lớn và đáng để đầu tư công sức.

123. Tài năng giúp chiến thắng nhưng tinh thần đồng đội giúp giành chức vô địch

Một tấm biển treo trong phòng thay đồ của đội New England Patriot có ghi: “Các cá nhân thi đấu nhưng đội bóng giành chức vô địch.” Rõ ràng các cầu thủ đội Patriot hiểu rõ điều này. Trong bốn năm, họ giành được Super Bowl ba lần.

Các đội liên tục giành được chức vô địch là kiểu mẫu của tinh thần đồng đội. Trong hơn hai thập kỷ, đội Boston Celtics thống trị giải NBA . Đội bóng này giành được chức vô địch nhiều hơn bất kỳ đội nào trong lịch sử giải NBA. Trong khoảng thập niên 1950-1960, đội Celtics đã vô địch tám lần liên tiếp. Trong suốt thời kỳ hoàng kim đó, Celtics chưa bao giờ có một cầu

thủ dẫn đầu danh sách ghi bàn. Huấn luyện viên của đội, Red Auerback, sau này chuyển sang làm ở phòng giao dịch của Celtics, luôn nhấn mạnh tinh thần đồng đội. Ông khẳng định: “Một người tìm kiếm chiến thắng sẽ không đạt được nhiều; tất cả những gì chúng tôi đã làm là kết quả của nhiều người làm việc cùng nhau nhằm đạt được những mục tiêu chung.”

Trong lĩnh vực thể thao, thật dễ nhận thấy kết quả của tinh thần đồng đội. Tuy vậy, trong lĩnh vực kinh doanh, tinh thần này cũng không kém phần quan trọng. Harold S. Geneen, từng là Giám đốc, Chủ tịch và CEO của Tập đoàn ITT trong 20 năm, nhận xét: “Bản chất của sự lãnh đạo là khả năng truyền cảm hứng cho những người khác làm việc cùng nhau trong một đội để cố gắng vì mục tiêu chung.” Nếu bạn muốn phát huy tối đa tiềm năng, hãy là một thành viên của nhóm.

124. Tinh thần đồng đội không phải là vì bạn

Trường Kinh doanh Harvard nhìn nhận nhóm là một số ít người có các kỹ năng bổ sung cho nhau, cam kết vì một mục đích, mục tiêu thực hiện và cách tiếp cận chung, nhờ thế họ có tinh thần chịu trách nhiệm với nhau. Để có được một nhóm như thế là cả một thách thức. Nó đòi hỏi người lãnh đạo tốt. Và các thành viên nhóm càng tài năng thì càng cần sự lãnh đạo giỏi. Cách đánh giá chân thực về người lãnh đạo nhóm không phải ở việc khiến các thành viên trong nhóm làm việc, cũng không phải khiến họ làm việc chăm chỉ. Đánh giá thật sự về một người lãnh đạo là khả năng khiến những người đó làm việc chăm chỉ cùng nhau.

Tôi đã nghiên cứu các nhà lãnh đạo và huấn luyện viên đặc biệt có khả năng. Đây là những điều một vài trong số họ nói về việc làm thế nào để khiến mọi người làm việc cùng nhau:

PAUL "BEAR” BRYANT, huấn luyện viên huyền thoại của đội Alabama: “Để có một chiến thắng, toàn đội phải có tinh thần đoàn kết. Mỗi cầu thủ phải đặt đội bóng lên trên hết, trên cả vinh quang của bản thân.”

BUD WILKINSON, tác giả cuốn sách The Book of Football Wisdom (Cuốn sách về trí tuệ bóng đá): “Nếu một đội bóng muốn đạt đến mức tiềm năng của mình, mỗi cầu thủ phải sẵn lòng đặt mục tiêu bản thân xếp thứ yếu so với lợi ích của cả đội.”

LOU HOLTZ, huấn luyện viên từng dìu dắt nhiều đội giành chức vô địch giải bóng bầu dục các

trường đại học: "Cách làm việc tự do của cá nhân chấm dứt khi bạn có nghĩa vụ và trách nhiệm. Nếu bạn muốn thất bại một mình – bạn có thể - nhưng bạn không thể chỉ làm những việc của riêng mình nếu bạn có trách nhiệm với các thành viên khác trong đội."

MICHAEL JORDAN, cầu thủ bóng rổ tài năng nhất mọi thời đại, sáu lần vô địch thế giới: "Có nhiều đội (trong tất cả các môn thể thao) có các cầu thủ tuyệt vời nhưng không bao giờ giành được danh hiệu gì. Hầu hết các trường hợp đó đều là do các cầu thủ đó không sẵn sàng hy sinh cho mục tiêu lớn hơn của cả đội. Điều nực cười là, cuối cùng, việc họ không sẵn lòng hy sinh chỉ khiến cho các mục tiêu cá nhân của họ khó đạt được hơn. Một điều tôi hoàn toàn tin tưởng là nếu bạn suy nghĩ và hành động để đem lại thành công cho cả đội, các thành công cá nhân sẽ tự đến. Tài năng đem lại chiến thắng cho trận đấu nhưng có tinh thần đồng đội và trí tuệ mới giành được chức vô địch."

Tất cả các đội bóng vĩ đại đều là kết quả của việc các cầu thủ quyết định dựa trên những gì tốt nhất cho những người còn lại. Điều đó đúng trong lĩnh vực thể thao, kinh doanh, quân đội và các tổ chức tình nguyện. Và nó đúng ở mọi cấp độ, từ cổ động viên cho đến huấn luyện viên hay giám đốc điều hành. Các nhà lãnh đạo giỏi nhất cũng đặt nhóm của mình lên vị trí hàng đầu. C. Gene Wilkes nhận xét:

Các nhà lãnh đạo nhóm thật sự tin rằng mình không có tất cả các câu trả lời, vì thế họ không khăng khăng đưa ra các câu trả lời đó. Họ tin họ không cần phải đưa ra mọi quyết định quan trọng, vì thế họ không làm vậy. Họ tin rằng họ không thể thành công nếu không có sự đóng góp của tất cả các thành viên khác trong đội cho mục đích cuối cùng, vì thế họ tránh mọi hành động có thể cản trở việc tiếp nhận hay đe dọa bất kỳ ai trong đội. Cái tôi không phải là mối quan tâm hàng đầu của họ.

Những đội tài năng thường sở hữu các cầu thủ có cái tôi rất lớn. Một bí quyết để làm việc nhóm thành công là biến cái tôi cá nhân thành niềm tin đồng đội, sự hy sinh cá nhân và tinh thần hiệp lực. Pat Riley, huấn luyện viên từng giúp đội bóng vô địch giải NBA, nói: "Làm việc nhóm đòi hỏi nỗ lực của tất cả mọi người cùng chảy theo một hướng duy nhất. Cảm giác về tầm quan trọng của mỗi cá nhân xuất hiện khi dòng năng lượng của một đội bắt đầu chảy."

125. Những nhóm tốt tạo nên cộng đồng

Tất cả các nhóm hoạt động hiệu quả đều tạo ra một môi trường trong đó các mối quan hệ phát triển và thành viên nhóm trở nên gắn bó với nhau. Theo ngôn ngữ phổ biến hiện nay, ta sẽ nói chúng tạo ra *ý thức cộng đồng* . Môi trường cộng đồng đó được dựa trên lòng tin, sẽ đạt được rất ít nếu không có điều đó.

Với các nhóm tốt, lòng tin là không thể thương lượng. Với các đội chiến thắng, các cầu thủ dành trọn niềm tin cho nhau. Lúc đầu, đó là nguy cơ vì lòng tin của họ có thể bị xúc phạm và họ có thể bị tổn thương. Cùng với việc tự do thể hiện lòng tin, họ hành động để có thể đạt được sự tín nhiệm của những người khác. Họ luôn đặt yêu cầu cao đối với bản thân. Khi mọi người được tự do thể hiện, mối liên kết dựa trên lòng tin phát triển và được thử thách qua thời gian, các cầu thủ bắt đầu có niềm tin vào nhau. Họ tin rằng đồng đội của họ sẽ hành động nhất quán, duy trì cam kết, giữ vững lòng tin và ủng hộ những người khác. Ý thức cộng đồng càng mạnh thì tiềm năng làm việc cùng nhau càng lớn.

Phát triển ý thức cộng đồng trong một đội không có nghĩa là không có xung đột. Tất cả các đội đều trải qua những lúc bất đồng ý kiến. Tất cả các mối quan hệ đều có lúc căng thẳng. Nhưng bạn có thể giải quyết những vấn đề đó. Bill Hybels, người lãnh đạo một tập thể hơn 20 nghìn người, thừa nhận:

Quan niệm phổ biến cho rằng đoàn kết là một vùng đất lý tưởng, nơi không bao giờ xuất hiện sự bất đồng và các ý kiến trái ngược không bao giờ được đưa ra nếu không có sự ép buộc. Thay vì đoàn kết, chúng tôi dùng từ cộng đồng. Chúng tôi nói: “Đừng giả vờ như chúng ta không bao giờ bất đồng. Chúng ta đang đối mặt với cuộc sống của 16 nghìn người (vào lúc đó). Tỷ lệ cược cao. Đừng để mọi người phải che giấu những lo lắng của mình để bảo vệ quan niệm sai lầm về sự đoàn kết. Hãy đối diện với sự bất đồng và xử lý nó một cách hiệu quả.

Điểm nổi bật của cộng đồng… không phải là không có xung đột. Mà đó là sự hiện diện của tinh thần hòa giải. Tôi có thể có một buổi họp căng thẳng với ai đó, nhưng bởi vì chúng tôi cam kết với cộng đồng, chúng tôi vẫn có thể rời cuộc họp, vỗ vai nhau và nói rằng: “Tôi mừng vì chúng ta vẫn ở chung một nhóm.” Chúng tôi biết không ai bị đẩy ra ngoài vì một quan điểm đối lập.

Khi một đội chia sẻ ý thức cộng đồng mạnh mẽ, các thành viên trong đội có thể giải quyết xung

đột mà không làm tan vỡ các mối quan hệ.

126. Bổ sung giá trị cho người khác tức là bổ sung giá trị cho bản thân

Một người phụ nữ khoe: “Chồng tôi và tôi có một cuộc hôn nhân rất hạnh phúc. Không có gì tôi không làm cho anh ấy, và không có gì anh ấy không làm cho tôi. Và đó là cách chúng tôi sống cùng nhau – không làm gì cho nhau!” Thái độ kiểu đó là con đường chắc chắn dẫn đến thảm họa cho bất kỳ nhóm nào – kể cả với một cặp vợ chồng.

Hầu hết mọi người tham gia một nhóm nào đó đều vì lợi ích cá nhân. Họ muốn một dàn diễn viên phụ để họ có thể trở thành ngôi sao. Nhưng thái độ đó gây tổn thương cho cả đội. Tuy nhiên, khi ngay cả người tài năng nhất cũng có ý thức cống hiến thì những điều đặc biệt sẽ xảy ra. Magic Johnson, cầu thủ vĩ đại từng tham gia giải NBA, nhắc lại cách nói của John F. Kennedy: “Đừng hỏi đồng đội có thể làm gì cho ta. Hãy hỏi ta có thể làm gì cho đồng đội.” Với Johnson, đó không chỉ là lời nói. Trong suốt sự nghiệp của mình cùng đội Los Angles Lakers, anh xuất phát ở bất kỳ vị trí nào trong các trận tranh chức vô địch để giúp đội bóng của mình.

Tổng thống Mỹ Woodrow Wilson khẳng định: “Bạn có mặt ở đây không chỉ để kiếm sống. Bạn có mặt ở đây để khiến thế giới sống đầy đủ hơn, với tầm nhìn lớn hơn, với tinh thần hy vọng và thành công hơn. Bạn ở đây để làm giàu cho thế giới và để làm khánh kiệt bản thân nếu bạn quên đi những điều nhỏ nhặt.” Những kẻ lợi dụng người khác chắc chắn sẽ thất bại trong kinh doanh và trong các mối quan hệ. Nếu bạn khao khát thành công, hãy sống theo triết lý giản dị sau: *bổ sung giá trị cho người khác* . Triết lý đó sẽ đưa bạn tiến xa.

TÀI NĂNG + TINH THẦN ĐỒNG ĐỘI = MỘT NGƯỜI TÀI NĂNG

ÁP DỤNG CÔNG THỨC TÀI NĂNG VÀO HOẠT ĐỘNG

Tất cả những người có tài đều phải lựa chọn: tự làm việc của mình và có được tất cả vinh quang, hoặc làm việc cùng nhóm và chia sẻ vinh quang. Tôi thấy rằng, người tài năng không chỉ gặt hái nhiều thành công hơn khi làm việc với người khác mà họ còn cảm thấy thỏa mãn hơn so với khi tận hưởng thành công một mình. Hy vọng bạn luôn chọn làm việc nhóm thay vì cố gắng một mình. Nếu đó là mong muốn của bạn, hãy làm những điều sau đây:

127. Đầu tư cho Quy luật Ý nghĩa

Tôi đã đề cập tới Quy luật Ý nghĩa trong cuốn *The 17 Indisputable Laws of Teamwork* : "Một là con số quá nhỏ để đạt được điều lớn lao." Năm 2002, khi tôi đang giảng dạy về các quy tắc này, tôi đưa ra một câu đố cho một vạn khán giả của mình như sau: "Hãy kể tên một người trong lịch sử nhân loại, một mình, không có sự giúp đỡ của bất kỳ ai, có ảnh hưởng quan trọng tới nền văn minh nhân loại."

Một giọng nói từ trong đám đông vang lên: "Charles Lindbergh. Ông đã một mình vượt Đại Tây Dương bằng máy bay."

Đám đông hoan hô.

"Đúng thế," tôi trả lời, và đám đông cổ vũ lớn hơn, nghĩ rằng tôi đã bị làm khó. "Nhưng các bạn có biết," tôi tiếp tục, "là Công ty Cơ khí Hàng không Ryan đã thiết kế và sản xuất chiếc máy bay đó không? Và các bạn có biết rằng có đến mười triệu phú đã cấp tiền cho chuyến đi đó không?" Đám đông vỡ òa. Tôi hỏi: "Có gợi ý nào khác nữa không ạ?"

Tôi muốn gửi tới các bạn câu hỏi đó. Hãy nghĩ tới bất kỳ thành công có ý nghĩa nào có vẻ là kết quả của một hành động đơn độc. Sau đó, hãy tìm hiểu và bạn sẽ thấy có những người khác làm việc cùng họ hoặc giúp đỡ họ để họ có thể thành công. Không ai làm được những điều có ý nghĩa một mình. Một là con số quá nhỏ để đạt được điều lớn lao. Nếu bạn quan niệm như vậy, bạn sẽ nắm được khái niệm về tinh thần đồng đội. Đó sẽ là nền tảng để bạn gia tăng tài năng của mình, đưa tài năng lên mức cao nhất. Không ai có thể trở thành một người tài năng mà không có tinh thần đồng đội.

128. Hoãy để tinh thần đồng đội biến ước mơ thành hiện thực

Nhà báo kiêm người dẫn chương trình phát thanh Rex Murphy khẳng định: "Đạt được một giấc mơ là vấn đề của cả xe và ngựa. Không có đàn ngựa, một chiếc xe chở đầy các giấc mơ không thể đi tới đâu cả." Tinh thần đồng đội cho bạn cơ hội tốt nhất để biến ước mơ thành hiện thực. Ước mơ càng lớn, bạn càng cần đến một nhóm làm việc tốt. Nhưng sẵn lòng tham gia làm việc nhóm không chỉ đơn thuần là việc tích cực theo đuổi một nhóm và trở thành thành viên của nhóm đó. Để thành công, bạn cần hòa hợp với nhóm và tìm vị trí tốt nhất trong nhóm. Đó có thể

là vị trí lãnh đạo, hoặc cũng có thể không. Rudy Giuliani nói:

Trên thực tế, một người lãnh đạo *phải* hiểu rằng thành công đạt được nhiều nhất nhờ tinh thần đồng đội. Ngay khi được đặt vào vị trí lãnh đạo bạn phải thể hiện sự khiêm nhường tuyệt đối. Một người lãnh đạo phải biết các điểm yếu của mình để dùng thế mạnh của cả nhóm đối trọng lại. Khi trở thành thị trưởng thành phố New York, tôi có cả các mặt mạnh lẫn điểm yếu. Ví dụ, tôi không có nhiều kinh nghiệm trong lĩnh vực kinh tế học. Tôi đã tìm kiếm thành viên có kinh nghiệm và tài năng xuất sắc trong lĩnh vực kinh tế học cho nhóm làm việc của mình. Khi mọi thành viên trong nhóm sử dụng thế mạnh của mình, tổ chức sẽ phát triển rực rỡ. Nếu có khủng hoảng, bạn sẽ có được những con người ở vị trí sẵn sàng xử lý mọi tình huống một cách xuất sắc.

Nếu bạn không chắc rốt cuộc mình ở vị trí nào trong nhóm, đừng để việc đó ngăn bạn tham gia công việc nhóm. Hãy tìm những người có suy nghĩ giống bạn về thái độ, về niềm đam mê và tham gia cùng họ.

129. Phát triển nhóm

Nếu bạn là người lãnh đạo nhóm, bạn phải có mục tiêu phát triển thành viên nhóm. Quá trình đó bắt đầu bằng việc có được các thành viên phù hợp. Người ta nói rằng, có thể biết về ai đó qua việc người đó đi cùng ai. Một tổ chức cũng được biết đến qua những thành viên trong tổ chức đó. Jack Welch, cựu Chủ tịch và Giám đốc Điều hành của General Electric, nhận xét: “Nếu bạn chọn đúng người và cho họ cơ hội sải đôi cánh – và đặt sự đền đáp làm bệ đỡ cho họ – hầu như bạn sẽ không phải quản lý họ.” Đó là lý do vì sao Patrick Emington nói: “Điều ngu ngốc nhất là nói về việc tạo động lực cho người khác. Bí quyết thật sự là giúp họ mở khóa và định hướng các động lực sâu kín trong họ.”

Quá trình đó tiếp tục với việc bạn làm bất cứ việc gì có thể để giúp mọi người phát triển và đạt đến tiềm năng của mình. Bạn phải nỗ lực hết sức mình để nhìn ra khả năng của những người khác, đồng thời giúp họ nhận ra và phát triển những khả năng đó. Đó là những gì tất cả các nhà lãnh đạo giỏi đều làm. Họ không chỉ trở thành người có tài năng mà còn giúp những người khác trở thành những người có tài năng.

130. Dành công trạng cho nhóm

Bước cuối cùng để trở thành một người tài năng có tinh thần đồng đội là dành càng nhiều công trạng cho những người khác trong nhóm càng tốt. Trong cuốn sách *Good to Great* (Từ giỏi tới vĩ đại), Jim Collins chỉ ra rằng các nhà lãnh đạo của các tổ chức tốt nhất, ông gọi họ là "các nhà lãnh đạo cấp 5", có đặc trưng chung là tính khiêm nhường và xu hướng tránh để mình thành nhân vật trung tâm. Liệu có phải những nhà lãnh đạo đó không có tài? Tất nhiên không phải vậy. Liệu có phải họ không có bản ngã? Không. Điều đó có nghĩa là họ hiểu rằng mỗi người trong nhóm đều quan trọng và sẽ làm tốt hơn, với nỗ lực cao hơn khi được đánh giá đúng qua những đóng góp của mình.

Nếu bạn quan tâm tới những gì các nhà lãnh đạo và cựu giám đốc điều hành xuất sắc nói về điều này, bạn sẽ nhận ra một nét chung:

RAY GILMARTIN (MERCK): "Nếu tôi được quyền đưa ai đó lên trang bìa tạp chí Business Week hoặc Fortune, đó sẽ là người lãnh đạo tổ chức nghiên cứu của chúng tôi, không phải tôi. Hoặc tôi sẽ đưa cả nhóm lên trang bìa."

LOU GESTNER (IBM): "Tôi chưa từng huy động vốn quay vòng cho công ty. Chính 280 nghìn con người trong công ty đã làm việc đó. Chúng tôi thay đổi trọng tâm, thay đổi mối quan tâm, và một nhóm gồm những người tài năng vĩ đại … và đã thay đổi cả công ty."

DAN TULLY (MERRILL LYNCH): "Thật ngạc nhiên nếu biết bạn có thể làm gì khi không làm với toàn bộ sức lực. Chỉ có ý tưởng thì không có gì là thực sự cả."

WALTER SHIPLEY (CITIBANK): "Chúng tôi có 68 nghìn nhân viên. Với một công ty tầm cỡ thế này, không phải tôi đang 'điều hành công việc kinh doanh'. Công việc của tôi là tạo ra môi trường cho phép mọi người tác động đòn bẩy lẫn nhau để vượt lên chính khả năng của mỗi người."

Nếu bạn muốn giúp nhóm của mình tiến xa hơn và giúp các thành viên trong nhóm mài giũa tài năngcũng như phát huy tối đa tiềm năng của họ, khi mọi thứ trục trặc, hãy nhận lỗi về mình nhiều hơn, và khi mọi thứ tốt đẹp hãy chia sẻ tất cả những công trạng đó.

Một người từng khiến tôi chú ý là Bono, ca sĩ thuộc ban nhạc rock U2. Nhạc của Bono không phải là sở thích của tôi. Nhưng niềm đam mê, khả năng lãnh đạo và sự tích cực của anh thật sự

gây ấn tượng với tôi. Năm 2005, anh được tạp chí *Time* bầu chọn là "Nhân vật của năm" cùng với Bill và Melinda Gates.

Không có gì để nghi ngờ về tài năng của Bono. Thành công của anh trong thế giới âm nhạc là rõ ràng. Anh đã sáng tác rất nhiều bài hát tuyệt vời, và U2, ban nhạc đã thành lập được 30 năm là một trong những ban nhạc thành công nhất trong lịch sử. Các thành viên ban nhạc đã bán được hơn 170 triệu album.

Trong những năm gần đây, Bono mở rộng tài năng sang các lĩnh vực khác. Anh trở thành người ủng hộ việc trợ giúp và phát triển kinh tế các quốc gia châu Phi. Và đối với công việc mới này, anh không chỉ đóng vai trò là một nhân vật nổi tiếng chỉ có danh tiếng. Thượng nghị sỹ Rick Santorum đã nói về anh: "Bono hiểu về các vấn đề còn tốt hơn 99% nghị sỹ Quốc hội." Và Bono đã làm việc không ngừng nghỉ, cộng tác với những người khác để củng cố những việc anh đam mê. Anh đã gặp các nhà lãnh đạo của các quốc gia, các nhà kinh tế học, lãnh đạo các ngành, các nhân vật nổi tiếng – bất kỳ ai có tiềm năng góp thêm giá trị cho những người anh muốn giúp.

Bono đã học cách dựa vào người khác-là một phần của một nhóm, và tranh thủ sự giúp đỡ của những người khác ở đâu? Các ngôi sao nhạc rock được cho là những người chỉ biết quan tâm đến bản thân, đả phá tín ngưỡng, cô lập và thờ ơ với mọi người. Đó là những gì xảy ra với rất nhiều người nổi tiếng, và đó cũng là lý do cho sự tan rã của nhiều ban nhạc. Bono nhận xét:

Có những khoảnh khắc khi người ta đắm chìm quá sâu trong cái tôi, trong các nhu cầu của cuộc sống riêng, đó là lúc họ khó có thể ở lại một ban nhạc… Mọi người muốn làm chúa tể trong lãnh thổ của riêng mình. Ý tôi là, mọi người, khi già đi… sẽ chối bỏ không gian tranh luận. Bạn thấy điều đó trong gia đình mình, bạn thấy điều đó ở bạn bè mình, và họ có ngày càng ít bạn bè, những người đồng ý với họ, ở xung quanh. Và cuộc đời kết thúc với một sự ngọt ngào tẻ ngắt.

Đâu là bí quyết của Bono, sau 25 năm là một ngôi sao nhạc rock? Anh học được tinh thần đồng đội từ ban nhạc của mình. Bono nhận ra anh cần những người khác và anh đã nói rằng anh thật sự không thể tưởng tượng được việc có thể trở thành một ca sĩ hát đơn. Anh thú nhận:

Điều khiến cho khả năng biến tiềm năng thành hiện thực bị hạn chế là một không gian không có

sự tranh luận. Và tôi sẽ thấy khiếp sợ nếu đơn độc làm một ca sĩ hát đơn và không có một nhóm cùng tranh luận. Ý tôi là, tôi bao quanh mình những lời tranh luận, một nhóm nhạc, một gia đình có những đứa trẻ rất hiếu động và một người vợ khéo léo hơn bất kỳ ai. Tôi có rất nhiều người bạn tài giỏi, họ là gia đình mở rộng của tôi… Bạn cũng tốt như những tranh luận bạn nhận được. Vì thế có thể lý do ban nhạc của chúng tôi không tan rã là vì mọi người đều nhận thấy điều này: dù mỗi người chỉ là một phần tư của U2, nhưng cũng là nhiều hơn nếu họ đứng một mình. Bản thân tôi cảm thấy điều đó rất rõ.

Thật khó có thể tìm được cách tốt hơn để diễn đạt điều đó. Một người có tài sẽ làm tốt mọi việc hơn so với khi làm một mình nếu người đó là thành viên của một nhóm – và ở vào đúng vị trí trong nhóm đó. Đó là ý nghĩa của việc trở thành một người tài năng.

TÀI NĂNG + TINH THẦN ĐỒNG ĐỘI

BÀI TẬP ỨNG DỤNG

1. Bạn nghĩ thế nào về tài năng của mình? Đó là thứ bạn có hay là thứ bạn đi mượn? Tại sao bạn mong muốn có thành công? Mục tiêu của bạn chủ yếu là làm lợi cho bạn, hay bạn chỉ là một thứ công cụ được sử dụng để đem lại lợi ích cho người khác? Hãy tự vấn lương tâm mình. Nếu bạn nghĩ mọi thứ là cho bạn thì bạn sẽ không bao giờ là một cầu thủ chơi tốt trong một đội.

2. Bạn có những trải nghiệm như thế nào với các kiểu nhóm? Hãy nghĩ về những trải nghiệm cùng các nhóm trong các giai đoạn khác nhau của cuộc đời đã tác động đến cách nghĩ của bạn như thế nào. Hãy viết ra các kiểu nhóm bạn từng tham gia khi còn là một đứa trẻ, vào thời niên thiếu, giai đoạn đầu thời kỳ trưởng thành. Tiếp đó, hãy cố nhớ lại những khoảnh khắc quan trọng, những cột mốc và các trải nghiệm với mỗi nhóm. Chúng tích cực hay tiêu cực? Nếu bạn có một vài trải nghiệm tồi tệ trong quá trình đó, chúng có thể tác động tới cách nghĩ của bạn và khiến bạn trở nên miễn cưỡng tham gia công việc nhóm. Xử lý các trải nghiệm ở cấp độ cảm xúc và tìm cách nhìn ra những lợi ích hiện tại của việc làm thành viên của một nhóm.

3. Ý thức cộng đồng của nhóm bạn đang tham gia mạnh như thế nào? Mọi người có tin tưởng lẫn nhau không? Họ có dựa vào nhau khi cần không? Nếu không, tại sao? Đầu tiên, hãy nhận trách nhiệm về phía bạn trong bất kỳ lĩnh vực yếu kém nào của nhóm và cố gắng điều chỉnh từ

thất bại đã qua, làm việc để giành lại sự tín nhiệm của mọi người. Nếu bạn vừa bị ai đó trong nhóm làm cho thất vọng, hãy đến gặp riêng họ và nói về chuyện đó. Hãy nỗ lực hết mình để sửa chữa mối quan hệ và bắt đầu xây dựng lại.

4. Bằng cách nào bạn có thể bổ sung giá trị cho những người trong nhóm? Hãy nghĩ tới ba người trong nhóm bạn tin có nhiều tiềm năng và có thể có lợi nhờ tài năng, kỹ năng hoặc kinh nghiệm bạn chia sẻ với họ. Hãy viết bản kế hoạch với từng người, trong đó chỉ ra cách bạn có thể giúp người đó như thế nào. Sau đó, hãy tiếp cận từng người cùng với lời đề nghị được hướng dẫn hoặc đưa ra lời khuyên cho người đó.

5. Trong hai tuần tới, hãy tự cam kết với bản thân sẽ không nhận công lao về mình với bất kỳ thành công nào. Hãy khen ngợi nhân viên, đồng nghiệp và các thành viên trong gia đình vì sự đóng góp của họ. Hãy chú ý sự khác biệt mà việc đó đem lại trong thành tích làm việc và quan hệ của bạn với họ. Khi đó bạn trở thành người thích chia sẻ công trạng.

LỜI KẾT

Đầu năm 2006, tôi có đọc một bản báo cáo từ tạp chí Money xác nhận rằng chúng ta đang trải qua nạn thiếu hụt nhân tài trên toàn thế giới:

ZURICH, THỤY SỸ (REUTERS) – Một cuộc điều tra bởi hãng Manpower, có trụ sở tại Mỹ, công bố: Các nhà tuyển dụng đang gặp khó khăn trong việc tìm người thích hợp cho các công việc còn bỏ trống, dù tỷ lệ thất nghiệp tại châu Âu và nước Mỹ vẫn cao.

Cuộc điều tra được tiến hành cuối tháng 3 cho thấy: 40% trong số gần 33 nghìn nhà tuyển dụng tại 23 quốc gia trên toàn thế giới đang phải cạnh tranh để tìm được các ứng cử viên đủ tiêu chuẩn.

Jeffrey Joerres, Giám đốc Điều hành kiêm Chủ tịch của Manpower, nói: "Sự thiếu hụt nhân tài đang trở thành hiện thực đối với ngày càng nhiều nhà tuyển dụng trên toàn thế giới."

Và theo bản báo cáo, lĩnh vực nào thiếu các nhân tài nhiều nhất? Bán hàng. Họ muốn có thêm những nhân viên bán hàng giỏi.

Cứ sau một vài năm, chúng ta lại nghe những điều tương tự trong một số ngành nghề nhất định. Nhưng thực tế là chưa bao giờ và cũng sẽ không bao giờ thiếu nhân tài. Tài năng là thiên bẩm. Miễn là còn người trên trái đất thì sẽ có nhiều người tài. Chúng ta chỉ thiếu những người biết đưa ra những lựa chọn cần thiết để phát huy tối đa tài năng của họ. Các nhà tuyển dụng đang lo lắng tìm kiếm những người tài năng. Lúc này, tôi tin bạn sẽ đồng ý rằng những lựa chọn then chốt chúng ta đưa ra – ngoài tài năng thiên bẩm – sẽ khiến chúng ta trở nên khác biệt với những người chỉ có tài năng.

William Danforth, người sở hữu Công ty Ralston Purina, tìm được một bí quyết thành công khi ông còn là một chàng trai trẻ:

Khi đến 16 tuổi, tôi tới St. Louis để học tại Trường Đào tạo Nghề. Nhà trọ của tôi cách trường khoảng 1,5km. Có một giáo viên sống gần nhà và mỗi sáng chúng tôi thường bắt đầu tới trường cùng một thời điểm. Tuy vậy, thầy luôn đến trước tôi. Và ngay cả lúc về tôi cũng không muốn bị thua, vì thế tôi đã thử tất cả các con đường tắt. Tuy nhiên, ngày qua ngày thầy vẫn đến trước tôi. Sau đó tôi tìm ra cách thầy làm điều đó. Khi đến mỗi lối sang đường, thầy thường chạy sang lề đường bên kia. Điều khiến thầy luôn đi trước tôi chỉ là "thêm một chút nữa".

Những người tài năng cho thêm một chút nữa. Bạn thấy điều đó trong các lựa chọn của họ, nó làm gia tăng và phát huy tối đa tài năng của họ. Vì họ cho nhiều hơn để *phát triển tài năng*, họ có thể cho người khác nhiều hơn *cùng với tài năng của mình.*

Tôi muốn khuyến khích các bạn đưa ra 13 lựa chọn được miêu tả trong cuốn sách này. Và mỗi ngày hãy tự nhắc mình về tác dụng của các lựa chọn này:

1. Niềm tin nâng cánh tài năng của tôi.

2. Đam mê tiếp năng lượng cho tài năng của tôi.

3. Đi đầu kích hoạt tài năng của tôi.

4. Tập trung định hướng tài năng của tôi.

5. Sự chuẩn bị định vị tài năng của tôi.

6. Luyện tập mài giũa tài năng của tôi.

7. Kiên trì duy trì tài năng của tôi.

8. Lòng can đảm thử thách tài năng của tôi.

9. Tinh thần học hỏi mở rộng tài năng của tôi.

10. Tính cách bảo vệ tài năng của tôi.

11. Các mối quan hệ ảnh hưởng tài năng của tôi.

12. Trách nhiệm tăng cường tài năng của tôi.

13. Tinh thần đồng đội gia tăng tài năng của tôi.

Dù tài năng bạn ở mức nào, bạn vẫn có thể cải thiện. Đừng bao giờ quên rằng các lựa chọn bạn đưa ra cuối cùng sẽ làm nên con người bạn.

Hãy chọn cách trở thành một người tài năng. Điều đó sẽ giúp bạn bổ sung giá trị giúp bản thân và những người xung quanh đạt được nhiều hơn những gì bạn mong muốn.